

Veluwe

Ontwerp Reconstructieplan

Dynamiek en vernieuwing op de Veluwe

Reconstructieplan Veluwe

Ontwerpplan

Deel A: Hoofdlijnen

Inhoud

deel A

Leeswijzer	9
Samenvatting	11
1 Inleiding	23
1.1	Waarom reconstructie van de Veluwe? 23
1.2	Wat is het doel van de reconstructie? 24
1.3	Om welk gebied gaat het? 24
1.4	Het Reconstructieplan en Veluwe 2010 27
1.5	Hoe is het ontwerp-Reconstructieplan tot stand gekomen? 30
1.5.1	<i>Veluwecommissie</i> 30
1.5.2	<i>Milieueffectrapportage</i> 30
1.5.3	<i>Planvorming in fasen</i> 30
1.6	Hoe wordt dit plan vastgesteld? 32
2 De Veluwe: karakteristiek in delen	33
2.1	De Veluwe 33
2.1.1	<i>Hoofdlijnen</i> 34
2.1.2	<i>Zeven deelgebieden</i> 37
2.2	De belangrijkste problemen 41
2.3	Duurzaam raamwerk 41
3 Waar gaan we naar toe? - Toekomstbeeld 2015	45
3.1	Inleiding 45
3.2	Hoe is het ambitieniveau bepaald? 45
3.3	Keuzen en ambities 46
3.3.1	<i>Hoge ambities over de gehele linie</i> 46
3.3.2	<i>Ruimtelijke vertaling</i> 47
3.4	Toekomstbeeld 2015 per thema 48
3.4.1	<i>Landschap</i> 48
3.4.2	<i>Natuur</i> 48
3.4.3	<i>Water</i> 51
3.4.4	<i>Land- en tuinbouw</i> 52
3.4.5	<i>Recreatie en toerisme</i> 53
3.4.6	<i>Wonen en werken</i> 55
4 Wat moet er gebeuren? - Opgave en aanpak per thema	57
4.1	Inleiding 57
4.2	Landschap 57
4.2.1	<i>Beleidscontext</i> 57
4.2.2	<i>Huidige situatie</i> 57
4.2.3	<i>Autonome ontwikkeling</i> 58
4.2.4	<i>Opgave: Behoud en versterking landschappelijke en natuurlijke overgangen tussen CVN en randgebieden</i> 59
4.3	Natuur 63
4.3.1	<i>Beleidscontext</i> 63
4.3.2	<i>Huidige situatie</i> 63
4.3.3	<i>Autonome ontwikkeling</i> 64
4.3.4	<i>Opgave 1: realiseren van de EHS</i> 65
4.3.5	<i>Opgave 2: Realiseren gewenste water- en milieukwaliteit voor natuur</i> 66

4.4	Water	69
4.4.1	<i>Beleidscontext</i>	69
4.4.2	<i>Huidige situatie</i>	70
4.4.3	<i>Autonome ontwikkeling</i>	70
4.4.4	<i>Opgave 1: Realiseren van ruimte voor waterberging</i>	71
4.4.5	<i>Opgave 2: Veiligstellen en verduurzamen van de drinkwatervoorziening</i>	72
4.5	Land- en tuinbouw	73
4.5.1	<i>Beleidscontext</i>	73
4.5.2	<i>Huidige situatie</i>	73
4.5.3	<i>Autonome ontwikkeling</i>	75
4.5.4	<i>Opgave 1: Structuurverbetering van de grondgebonden landbouw</i>	76
4.5.5	<i>Opgave 2: Ontwikkelingsmogelijkheden creëren voor de intensieve veehouderij</i>	79
4.6	Recreatie en toerisme	80
4.6.1	<i>Beleidscontext</i>	80
4.6.2	<i>Huidige situatie</i>	80
4.6.3	<i>Autonome ontwikkeling</i>	81
4.6.4	<i>De opgave: kwaliteitsverbetering recreatie en toerisme</i>	81
4.7	Wonen en werken	83
4.7.1	<i>Beleidscontext</i>	83
4.7.2	<i>Huidige situatie</i>	83
4.7.3	<i>Autonome ontwikkeling</i>	84
4.7.4	<i>Opgave 1: omgaan met vrijkomende gebouwen in het landelijk gebied</i>	84
4.7.5	<i>Opgave 2: Sturen op beeldkwaliteit</i>	85
4.8	Nieuwe opgaven voor de reconstructie	85
4.8.1	<i>Glastuinbouw</i>	86
4.8.2	<i>Economisch perspectief landgoederen</i>	86
4.9	Samenvatting	91
5	Hoe gaan we sturen? – Ruimtelijke uitwerking	93
5.1	Inleiding	93
5.2	Regiozonering	95
5.2.1	<i>Algemeen</i>	95
5.2.2	<i>Groene wiggen en ecologische poorten</i>	96
5.2.3	<i>Zoekgebieden waterberging</i>	99
5.2.4	<i>Intrekgebieden voor openbare drinkwatervoorziening</i>	99
5.3	Zonering intensieve veehouderij	100
5.3.1	<i>Inleiding</i>	100
5.3.2	<i>Hoofdlijnen</i>	102
5.3.3	<i>Kaart reconstructie zonering</i>	105
5.3.4	<i>Extensiveringsgebied</i>	107
5.3.5	<i>Verwevingsgebied</i>	110
5.3.6	<i>Verwevingsgebied met sterlocaties</i>	111
5.3.7	<i>Landbouwontwikkelingsgebied</i>	112
5.3.8	<i>Varkensvrije zones</i>	114
5.3.9	<i>Bouwkavels op de grens van de zones intensieve veehouderij</i>	116

	5.3.10 <i>Wijzigingsvoorstel WAV en aanwijzing van extensiveringsgebieden</i>	116
5.4	Ontwikkeling dag- en verblijfsrecreatie	117
	5.4.1 <i>Algemeen</i>	117
	5.4.2 <i>Zoekgebied dagrecreatie buiten het CVN</i>	118
	5.4.3 <i>Zoekgebieden verblijfsrecreatie buiten het CVN</i>	118
	5.4.4 <i>Krimpgebied verblijfsrecreatie op het CVN</i>	119
	5.4.5 <i>Zoekgebieden voor groei van verblijfsrecreatie op het CVN</i>	119
	5.4.6 <i>Overige gebieden; extensieve vormen van dag- en verblijfsrecreatie</i>	120
5.5	Uitgangspunten wonen en werken in het landelijk gebied	120
	5.5.1 <i>Inleiding: wat doen we met vrijkomende gebouwen?</i>	120
	5.5.2 <i>Uitgangspunten voor functieverandering en nieuw wonen</i>	121
	5.5.3 <i>Sloop stimuleren in waardevolle gebieden</i>	123
	5.5.4 <i>Functieverandering in extensiveringsgebieden</i>	123
6	Formele onderbouwing en planuitwerking	125
6.1	Inleiding	125
6.2	Doorwerking naar het bestemmingsplan (voorbereidingsbesluit) en het streekplan	125
	6.2.1 <i>Doorwerking provinciaal planologisch beleid</i>	125
	6.2.2 <i>Doorwerking gemeentelijk planologisch beleid</i>	126
	6.2.3 <i>Doorwerking nader beschouwd</i>	127
6.3	Doorwerking zonering intensieve veehouderij	128
	6.3.1 <i>Extensiveringsgebieden</i>	129
	6.3.2 <i>Verwevingsgebieden</i>	132
	6.3.3 <i>Landbouwontwikkelingsgebied</i>	135
	6.3.4 <i>Varkensvrije zone</i>	138
6.4	<i>Doorwerking ontwikkeling dag- en verblijfsrecreatie</i>	139
6.5	<i>Schadevergoeding</i>	142
6.6	<i>Uitwerkingsplannen</i>	144
7	Hoe gaan we uitvoeren? – Strategie, organiseren en financieren	147
7.1	Inleiding	147
7.2	Strategie: twee sporen	147
	7.2.1 <i>Eerste spoor: actieve inzet van de provincie Gelderland</i>	148
	7.2.2 <i>Tweede spoor: ondersteunen van initiatieven uit het gebied</i>	149
7.3	Instrumenten en regelingen	150
	7.3.1 <i>Intensivering van instrumenten</i>	150
	7.3.2 <i>Ontwikkeling van nieuwe instrumenten</i>	151
7.4	Uitvoering	152
	7.4.1 <i>Systematiek</i>	152
	7.4.2 <i>Organisatie</i>	153
	7.4.3 <i>De samenhang</i>	155
7.5	Kosten en financiering reconstructieplan Veluwe	156
7.6	Monitoring en evaluatie	161

Deel B

	Inleiding	165
1	De deelgebieden	167
1.1	De Blauwe Bron	167
1.1.1	<i>In het kort</i>	167
1.1.2	<i>Gebiedskwaliteiten</i>	167
1.1.3	<i>Ontwikkelingsrichtingen en maatregelen</i>	173
1.1.4	<i>Uitvoeringsstrategie</i>	179
1.1.5	<i>Uitwerkingsplannen</i>	180
1.2	Het Wei(ij)dse Landschap	180
1.2.1	<i>In het kort</i>	180
1.2.2	<i>Gebiedskwaliteiten</i>	180
1.2.3	<i>Ontwikkelingsrichtingen en maatregelen</i>	182
1.2.4	<i>Uitvoeringsstrategie</i>	187
1.2.5	<i>Uitwerkingsplannen</i>	188
1.3	Ontspanning voor de Stad	188
1.3.1	<i>In het kort</i>	188
1.3.2	<i>Gebiedskwaliteiten</i>	188
1.3.3	<i>Ontwikkelingsrichtingen en maatregelen</i>	190
1.3.4	<i>Uitvoeringsstrategie</i>	199
1.3.5	<i>Uitwerkingsplannen</i>	200
1.4	De Harmonie	200
1.4.1	<i>In het kort</i>	200
1.4.2	<i>Gebiedskwaliteiten</i>	201
1.4.3	<i>Ontwikkelingsrichtingen</i>	202
1.4.4	<i>Uitvoeringsstrategie</i>	209
1.4.5	<i>Uitwerkingsplannen</i>	210
1.5	Zichtbare Overgangen	210
1.5.1	<i>In het kort</i>	210
1.5.2	<i>Gebiedskwaliteiten</i>	210
1.5.3	<i>Ontwikkelingsrichtingen</i>	212
1.5.4	<i>Uitvoeringsstrategie</i>	221
1.5.5	<i>Uitwerkingsplannen</i>	222
1.6	Sleutel voor Dynamiek	222
1.6.1	<i>In het kort</i>	222
1.6.2	<i>Gebiedskwaliteiten</i>	222
1.6.3	<i>Ontwikkelingsrichtingen</i>	224
1.6.4	<i>Uitvoeringsstrategie</i>	229
1.6.5	<i>Uitwerkingsplannen</i>	230
1.7	Eindeloze Veluwe	230
1.7.1	<i>In het kort</i>	230
1.7.2	<i>Gebiedskwaliteiten</i>	230
1.7.3	<i>Ontwikkelingsrichtingen</i>	232
1.7.4	<i>Uitvoeringsstrategie</i>	240
1.7.5	<i>Uitwerkingsplannen</i>	241

2	De maatregelen per opgave: Hoofdlijnen	243
2.1	Landschap	244
2.1.1	<i>Opgave 1: Behoud en versterking overgangen CVN en randgebieden</i>	244
2.2	Natuur	245
2.2.1	<i>Opgave 2: Realisatie van de EHS</i>	245
2.2.2	<i>Opgave 3: Realiseren gewenste water- en milieusituatie voor natuur</i>	247
2.3	Water	248
2.3.1	<i>Opgave 4: Creëren ruimte voor waterberging</i>	248
2.3.2	<i>Opgave 5: Veiligstellen en verduurzamen drinkwatervoorziening</i>	248
2.4	Landbouw	249
2.4.1	<i>Opgave 6: Creëren ontwikkelingsmogelijkheden voor intensieve veehouderij</i>	249
2.4.2	<i>Opgave 7: Structuurverbetering grondgebonden landbouw</i>	250
2.5	Recreatie en toerisme	251
2.5.1	<i>Opgave 8: Kwaliteitsverbetering recreatie en toerisme</i>	251
2.6	Wonen en werken	252
2.6.1	<i>Opgave 9: Verantwoord omgaan met vrijkomende gebouwen in het landelijk gebied</i>	252
2.6.2	<i>Opgave 10: Sturen op beeldkwaliteit</i>	252

Deel C

1	Begrippenlijst	255
2	Overzicht belangrijkste literatuur en achtergronddocumenten	267
3	Afstemming reconstructieplan en overige plannen	269
4	Samenstelling Veluwecommissie	273
5	Toelichting planproces en tussenproducten	275
6	Wateradvies in het kader van de watertoets	277
7	Criteria begrenzing zonering en inplaatsing intensieve veehouderij	283
8	Criteria zoekgebieden intensieve dag- en verblijfsrecreatie	285

In het Ontwerpplan wordt regelmatig verwezen naar achtergronddocumenten. Deze documenten hebben een belangrijke rol gespeeld in de totstandkoming van dit reconstructieplan. Een overzicht van de achtergronddocumenten is te vinden in bijlage 2. De achtergronddocumenten zelf zijn niet aan dit plan toegevoegd.

Het plan en de belangrijkste kaarten zijn eveneens op CD-ROM verkrijgbaar. Daarnaast is een populaire versie van dit ontwerpplan in de vorm van een speciale krant verkrijgbaar.

Leeswijzer

Voor u ligt deel A van het Ontwerpplan Reconstructie voor de Veluwe (OP).

Dit Ontwerpplan Reconstructie is gebaseerd op het Ontwerpplan dat de Veluwecommissie op 29 januari 2004 als advies heeft aangeboden aan Gedeputeerde Staten van Gelderland.

Ten opzichte van dat advies is de opbouw van dit Ontwerpplan enigszins gewijzigd en zijn er ten behoeve van de duidelijkheid en volledigheid enkele paragrafen toegevoegd, waaronder zaken die eerder al in het Voorontwerpplan / concept-MER waren opgenomen. Op deze manier is dit Ontwerp Reconstructieplan geheel zelfstandig leesbaar, ook voor burgers en ondernemers die in het voortraject niet bij de planvorming betrokken waren.

Gedeputeerde Staten (GS) leggen het OP en bijbehorend milieueffectrapport (MER) begin 2004 vier weken ter inzage, waarna mogelijk aanpassing van het OP volgt. Provinciale Staten (PS) stellen het plan vervolgens vast. GS bieden het Reconstructieplan tot slot ter goedkeuring aan de ministers van LNV en VROM aan, waarna de uitvoering van de Reconstructie kan beginnen.

Dit Ontwerpplan is een verdere uitwerking en invulling van het voorontwerp reconstructieplan (VOP/concept-MER), dat in juni 2003 door de Veluwecommissie is gepresenteerd. In dit Ontwerpplan zijn de reacties op het VOP/concept-MER verwerkt.

Bij dit Ontwerpplan hoort een MER. Er is voor gekozen om het MER separaat van dit plan te presenteren. Ten behoeve van de besluitvorming is het Besluitvormingsdocument MER opgesteld. Dit Besluitvormingsdocument MER vormt samen met het VOP/cMER en de Achtergronddocumenten en Startnotitie het MER reconstructie Veluwe.

Dit Ontwerpplan bestaat uit drie delen:

- **Deel A: Hoofdlijnen.** Deel A is bestemd voor direct betrokkenen, bestuurders, beleidsmatig geïnteresseerden en deskundigen. Deel A geeft het plan op hoofdlijnen weer, beschrijft het einddoel van dit reconstructieplan, en gaat in op de sturingsfilosofie en uitvoeringsstrategie op het niveau van de Veluwe als geheel. Het bevat alle informatie om een totaalbeeld te vormen van de reconstructieopgaven, de juridische doorwerking, de organisatie en de kosten.
- **Deel B: Uitwerking van deelgebieden en maatregelen.** Deel B is bestemd voor initiatiefnemers van projecten, direct betrokkenen en deskundigen en heeft vooral een toelichtende rol. Aan de uitspraken uit deel B kunnen geen rechten worden ontleend. Deel B richt zich op de uitvoering. Het geeft voor elk van de zeven deelgebieden de gebiedskwaliteiten, ontwikkelingsrichtingen en integrale prioritaire doelen weer. Ook bevat deel B per reconstructieopgave een overzicht van en toelichting op de uit te voeren maatregelen en projecten, inclusief de beoogde initiatiefnemers, in te zetten instrumenten en begrote kosten.
- **Deel C bijlagen.** De bijlagen vormen in veel gevallen de onderbouwing voor de keuzes in de hoofdtekst (deel A). Waar nodig is in de hoofdtekst naar de bijlagen verwezen.

In het Ontwerpplan wordt ook regelmatig verwezen naar achtergronddocumenten. Deze documenten hebben een belangrijke rol gespeeld in de totstandkoming van dit reconstructieplan. Een overzicht van de achtergrond-

documenten is te vinden in bijlage 2. De achtergronddocumenten zelf zijn niet aan dit plan toegevoegd.

Het plan en de belangrijkste kaarten zijn eveneens op CD-ROM verkrijgbaar. Daarnaast is een populaire versie van dit ontwerpplan in de vorm van een speciale krant verkrijgbaar.

Samenvatting

Waarom reconstructie?

Het reconstructiegebied de Veluwe beschikt over een groot aanbod van landschappelijke, natuurlijke en cultuurhistorische rijkdommen. Het gesloten bos- en natuurlandschap loopt over in het open, weidse landschap van de IJsselvallei, Randmeren en Rijnvallei. Diverse sporen van het cultuurhistorisch erfgoed in het landschap verwijzen naar de eeuwenoude bewoningsgeschiedenis. De bezoekers van de Veluwe hebben te maken met schoonheid, rust, stilte en eindeloze ruimte. Deze unieke kenmerken maken de Veluwe tot een zeer gewilde streek om er te wonen, werken of te recreëren. Nog wel.

Het karakteristieke van de Veluwe maakt het gebied tegelijkertijd ook erg kwetsbaar. Er ligt een grote druk op economische sectoren als landbouw, wonen en toerisme om de landschappelijke en ecologische kwaliteiten te behouden. Gestapelde milieuproblematiek als vermisting en verzuring hebben negatieve effecten op de bodem-, water- en luchtkwaliteit. Diverse ruimteclaims en ongewenste ontwikkelingen zoals verstening, verrommeling, versnippering en verslechtering van de milieukwaliteit vormen een bedreiging van de aantrekkelijkheid en leefbaarheid van de Veluwe op de langere termijn. In het belang van de toekomstige ruimtelijke- en milieukwaliteiten en in het belang van de economische bedrijfsvoering van landbouw- en recreatiebedrijven op en rond het Centraal Veluws Natuurgebied (CVN) moet een nieuwe weg ingeslagen worden. Een weg waarin de balans tussen ecologie en economie wordt gevonden en nageleefd. Een weg waarin de kansen op de Veluwe optimaal worden benut. Deze weg willen we inslaan met dit Reconstructieplan.

Doel reconstructie

De reconstructie van de concentratiegebieden in Oost-Nederland wordt door de provincie Gelderland in drie gebieden opgepakt; de Gelderse Vallei, de Achterhoek en de Veluwe. Aanvankelijk was de aanleiding voor de Reconstructiewet de gestapelde milieuproblematiek in de concentratiegebieden, maar de uitwerking van deze wet richt zich op een integrale kwaliteitsimpuls voor de Veluwe.

Het doel van dit Reconstructieplan is als volgt:

HET GEVEN VAN EEN KWALITEITSIMPULS AAN EEN DUURZAME VERBETERING VAN DE RUIMTELIJKE KWALITEIT EN DE DAARMEE SAMENHANGENDE LEEFBAARHEID IN HET LANDELIJK GEBIED. DIT GEBEURT OP EEN DUSDANIGE MANIER DAT DE VERSCHIEDENHEID EN DE EIGEN IDENTITEIT VAN DE VELUWE BEHOUDEN BLIJVEN. DE KWALITEITSIMPULSEN RICHTEN ZICH OP LANDSCHAP, NATUUR EN WATER, BOS, LANDBOUW EN TUINBOUW, RECREATIE EN TOERISME EN WONEN EN WERKEN.

Dit plan

Het reconstructiegebied de Veluwe wordt begrensd door het Veluwemeer in het noorden, de IJssel in het oosten en zuiden, de Nederrijn in het zuiden en de westelijke grens van het Centraal Veluws Natuurgebied (CVN) in het westen. De Zuid-Veluwe (gemeente Wageningen, Renkum, Arnhem, Rozendaal en Rheden) valt niet onder de Reconstructiewet, maar maakt wel deel uit van het plangebied van dit reconstructieplan, omdat het onder het gelijktijdig lopende project Veluwe 2010 valt (zie §1.4). De doorwerking naar Streekplan en bestemmings-

plannen (hoofdstuk 5 en 6) is op deze gemeenten niet van toepassing. Het plangebied is weergegeven op kaart A.1.

Dit Ontwerpplan is het laatste van drie geschakelde documenten uit het reconstructieproces voor de Veluwe; de Gebiedsvisie/ Startnotitie, het Voorontwerpplan en het Ontwerpplan. In het proces van totstandkoming is veel aandacht geweest voor interactieve beleidsvorming. In elke fase van de planvorming zijn vertegenwoordigers van belanghebbende organisaties betrokken geweest. Bovendien waren er mogelijkheden om schriftelijke inspraakreacties te geven tijdens de ter inzage legging.

Ter vergroting van de leesbaarheid van dit plan, is een onderverdeling gemaakt in deel A, deel B en deel C. Deel A zet de grote lijnen uit en is van belang om een compleet beeld te krijgen van de beoogde situatie van het gehele reconstructiegebied de Veluwe in 2015. Het beschrijft het kaders voor de inrichting, besluitvorming, sturingsmogelijkheden en uitvoering van het Ontwerpplan. Deel B is gedetailleerd van karakter, heeft vooral een toelichtend karakter en is mede bedoeld voor lezers die verdieping zoeken. Aan uitspraken uit deel B kunnen geen rechten ontleend worden. Dit deel bevat de inhoudelijke uitwerkingmogelijkheid van deel A in zeven deelgebieden. Elk deelgebied heeft een karakteristieke naam gekregen, te weten:

Noordwest IJsselvallei (Blauwe Bron),

Noordoost-IJsselvallei (Wei(ij)dse Landschap),

Stedendriehoek (Ontspanning voor de Stad),

Zuidelijke IJsselvallei (Harmonie),

Randmerengebied (Zichtbare Overgangen),

Agrarische Enclave (Sleutel voor Dynamiek),

Centraal Veluws Natuurgebied (Eindeloze Veluwe).

Deel C bevat enkele bijlagen.

Deel A

1. Status reconstructieplan + procedure

Dit Ontwerpplan is door de Veluwecommissie voorbereid en zij heeft het als advies aan Gedeputeerde Staten (GS) van de provincie Gelderland aangeboden. GS hebben het advies van de Veluwecommissie beoordeeld op inpasbaarheid in het vigerende- en in ontwikkeling zijnde nieuwe provinciale beleid en leggen het op onderdelen aangepaste plan ter inzage, tegelijkertijd met het wettelijk verplichte milieueffectrapport (MER). Op basis van de inspraakreacties en het advies van de commissie van de m.e.r., passen GS het plan aan en leggen het ter definitieve vaststelling voor aan Provinciale Staten. Provinciale Staten (PS) stellen het plan vervolgens vast (naar verwachting eind 2004) en bieden het ter goedkeuring aan aan het Rijk. Na goedkeuring door het Rijk (de ministeries van LNV en VROM) wordt het Reconstructieplan pas officieel van kracht. Dit zal naar verwachting ook in het najaar van 2004 zijn. De uitvoering van de reconstructie duurt 12 jaar; van 2004 tot eind 2015.

2. Toekomstbeeld en reconstructieopgaven

Het uitgangspunt van dit Ontwerpplan is het gewenste toekomstbeeld in 2015. Om dit te kunnen bereiken zijn een aantal reconstructieopgaven geformuleerd.

Dit zijn extra inspanningen bovenop de autonome ontwikkeling, die bijdragen aan de integrale kwaliteitsimpuls op de Veluwe. De belangrijkste reconstructieopgaven zijn:

Behouden en versterken van landschappelijke en natuurlijke overgangen tussen CVN en randgebieden; natuurlijke overgangen raken verstoord door verstening, verrommeling en toename van niet-agrarisch gebruik van het landschap. Hierdoor neemt de landschappelijke kwaliteit af. Het is de opgave om de landschappelijke- of ruimtelijke kwaliteit te borgen en om verdergaande omsingeling van het CVN met bebouwing tegen te gaan. Hiervoor worden groene wiggen aangewezen, die een sterke, duurzaam vormgegeven inrichting hebben en planologisch zijn ingebed in het Streekplan en de gemeentelijke bestemmingsplannen.

Realiseren van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS); de natuurgebieden in Nederland zijn sterk versnipperd. Nieuwe natuur is nodig om het leefgebied van zoogdieren te kunnen uitbreiden en de biodiversiteit te vergroten. Een belangrijke opgave is om een functieverandering van gronden in de EHS naar natuur te realiseren, waardoor een samenhangend netwerk, de EHS ontstaat.

Realiseren gewenste water- en milieuomstandigheden; het watersysteem biedt mogelijkheden voor een levend landschap, maar de gewenste omstandigheden voor land- en waternatuur worden op veel plaatsen niet gehaald. De opgave is om vermesting, verzuring en verdroging te laten afnemen door op basis van de watersysteembenadering de schone en kwetsbare gebieds- en gebruiksfuncties binnen (deel) stroomgebieden te ordenen.

Realiseren ruimte voor waterberging; ter voorkoming van de regionale wateroverlast die eens in de 10 tot 25 jaar voorkomt, worden waterbergingsgebieden aangewezen, ingericht en beschermd. Uiteindelijk wordt in de zoekgebieden 500 ha definitief begrensd voor waterberging.

Veiligstellen en verduurzamen drinkwatervoorziening; grondwaterwinning voor de bereiding van drinkwater kan verdroging veroorzaken. De drinkwatervoorziening zal door de reconstructie op duurzame wijze worden ingepast in de omgeving door duurzame alternatieven te ontwikkelen voor drinkwaterwinning.

Structuurverbetering grondgebonden landbouw; een gezonde grondgebonden landbouw kan bijdragen aan het instandhouden van open landschapsstructuren. De economische positie van vele landbouwbedrijven staat onder druk omdat veel bedrijven een te geringe omvang hebben en een slechte verkaveling. Het is de opgave om de grondgebonden landbouw een verantwoord perspectief te bieden.

Ontwikkelingsmogelijkheden creëren voor de intensieve veehouderij; de effecten van de landbouw op de milieuproblematiek moeten structureel worden aangepakt, waarbij de landbouw een verantwoord toekomstperspectief wordt geboden. De opgave is om via zoning intensieve veehouderijbedrijven in kwetsbare gebieden te beëindigen of te verplaatsen naar daarvoor aangewezen locaties.

Kwaliteitsverbetering recreatie en toerisme; natuur en landschap zijn het fundament van het toeristisch product op de Veluwe. De dag- en verblijfsrecreatie zijn van groot belang voor de regionale economie. Om dit zo te houden ligt er een opgave om de landschappelijke kwaliteiten te

beschermen en de toeristisch-recreatieve sector te versterken. Via het Groei- en Krimp project wordt aan toeristische bedrijven ontwikkelingsmogelijkheden gegeven.

Omgaan met vrijkomende gebouwen in het landelijk gebied; Het buitengebied raakt verder versteend, ondermeer door het gedogen van uitbreidingen en functieveranderingen van bestaande bedrijven en door nieuwbouw van woningen en bedrijven. Deze ontwikkeling vormt een bedreiging voor het oorspronkelijke karakter van het buitengebied. De opgave voor de reconstructie is om aan te geven onder welke voorwaarden hergebruik en sloop plaatsvinden en wanneer wonen en werken in het buitengebied is toegestaan.

Sturen op beeldkwaliteit; de opgave is om verrommeling en verstening structureel aan te pakken. Hiervoor kunnen procesafspraken worden gemaakt die de beeldkwaliteit waarborgen. Gemeenten kunnen hiervoor intergemeentelijke beeldkwaliteitsplannen of voorbeeldboeken beeldkwaliteit voor elk deelgebied opstellen.

Het toekomstbeeld dat we willen bereiken met de genoemde reconstructieopgaven bevat de volgende kernpunten:

De kern van de Veluwe heeft zich ontwikkeld tot een groot aaneengeschaakt mozaïek van vloeiend in elkaar overlopende bos-ecosystemen naar (half) open gebieden;

De kenmerkende gebiedskwaliteiten van elk deelgebied zijn behouden en versterkt;

Het leefgebied van de zoogdieren is vergroot, waardoor vrije migratie tussen natuurgebieden mogelijk is;

De prioritaire HEN- en SED-oppervlaktewateren voldoen in 2015 aan de waterkwaliteitsdoelstellingen;

De drinkwatervoorziening is verduurzaamd en veiliggesteld;

De regionale wateroverlast als gevolg van klimaatsverandering is onder controle;

De grondgebonden landbouw draagt bij aan het behoud en beheer van de landschappelijke identiteit van het buitengebied;

De intensieve veehouderij heeft zich 'afwaarts' van kwetsbare functies ontwikkeld;

Landbouwbedrijven zijn verweven met andere functies in het landschap;

Veterinaire risico's zijn afgenomen dankzij de aanleg van een varkensvrije zone;

De toeristische sector heeft een kwaliteitsimpuls doorgemaakt en de Veluwe staat weer in de toeristische top-3 van Nederland;

Extensieve vormen van recreatie zijn in samenhang tot elkaar en het landschap ontwikkeld;

Mogelijkheden voor wonen en werken in het landelijk gebied zijn gekoppeld aan de gebiedskwaliteiten;

Aanvullende opgaven

Nieuwe ontwikkelingen tijdens het voorbereiden van het reconstructieplan hebben ertoe geleid dat zich nieuwe ruimtelijke opgaven voor de Veluwe aandienen. De recente geluiden uit het gebied zijn nog niet volwaardig meegenomen in dit Ontwerpplan, maar een tweetal opgaven willen we vanwege de urgentie niet onvermeld laten. Het betreft de aanvullende opgaven:

Verantwoord perspectief bieden aan hervestigingsmogelijkheden van bedrijven

die door diverse (stedelijke) ontwikkelingen weg moeten waaronder glastuinbouw bedrijven.

Economisch perspectief bieden aan de landgoederen op de Veluwe.

Via een uitwerkingsplan van de reconstructie, het nieuwe Streekplan, of een aanvullende opdracht aan de Veluwecommissie kunnen deze opgaven nader uitgewerkt worden.

3. Sturing

De sturingsmogelijkheden en de uitvoeringsstrategie zijn hulpmiddelen om de gewenste ontwikkeling in gang te brengen. De sturingsmogelijkheden die vanuit dit Reconstructieplan worden voorgesteld zijn de gebiedskwaliteiten, de drie zoneringskaarten en de generieke uitgangspunten voor wonen en werken. Via deze sturingsmogelijkheden wordt richting gegeven aan de uitvoering van de activiteiten die moeten leiden tot het gewenste toekomstbeeld voor de Veluwe.

Gebiedskwaliteiten

De gebiedskwaliteiten vormen het uitgangspunt bij het bepalen van de ontwikkelingsruimte op de Veluwe. In deel B zijn per deelgebied de gebiedskwaliteiten beschreven. Vanuit deze gebiedskwaliteiten zijn de volgende drie zoneringskaarten gemaakt:

Regiozoneringskaart

Op de Regiozoneringskaart (kaart A.9) staan landschap, water, natuur en grondgebonden landbouw centraal voor de ontwikkelingsmogelijkheden in het gebied. Deze kaart vormt een bouwsteen voor het nieuwe streekplan. De afwegingen zijn gebaseerd op het gewenste toekomstbeeld voor de Veluwe. Naast een aantal planologische zones voor natuur en landbouw, geeft deze kaart een aantal sectorale ontwikkelingen aan:

- De groene wiggen worden aangewezen als middel om de landschappelijke en natuurlijke overgangen tussen het CVN en randgebieden te behouden en te versterken, en om ongewenste ruimtelijke ontwikkelingen tegen te gaan.
- De zoekgebieden voor waterberging worden in overleg met gemeenten, GLTO en grondeigenaren (inclusief natuur- en terreinbeheerders) definitief begrensd en ingericht als waterbergingslocatie. Deze waterbergingsgebieden kunnen worden gecombineerd met landbouw of natuur en krijgen de planologische bestemming “gebied voor landbouw/natuur en waterdoeleinden”. Voor 2015 wordt 500 hectare begrensd en voor een deel ingericht voor waterberging.

Zonering van intensieve veehouderij

De zonering intensieve veehouderij geeft ruimtelijke sturing aan de concentratie en ontwikkeling van de intensieve veehouderij in verwevingsgebieden met sterlocaties en in het landbouwontwikkelingsgebied in het Wei(ij)dse Landschap, en zorgt voor de geleidelijke afbouw van de intensieve veehouderij in extensiveringsgebieden. Hierdoor krijgen veehouderijbedrijven die op slot zitten vanwege de strenge regelgeving de mogelijkheid te ontwikkelen op meer geschikte locaties. Tegelijkertijd ontstaat een afwaartse beweging van de intensieve veehouderij ten opzichte van natuurgebieden en woonkernen. De zones met bijbehorende ontwikkelingsmogelijkheden voor de intensieve

Zonering intensieve veehouderij	Ontwikkelingsmogelijkheden	Soort gebied
Extensiveringsgebied	Uitbreiding, hervestiging of nieuwvestiging van intensieve veehouderij is onmogelijk.	250 meter rond het CVN 250 meter rond voor verzuring gevoelige parels buiten het CVN 250 meter rond de meest kwetsbare natuur in de Agrarische Enclave
Verwevingsgebied	Uitbreiding van intensieve veehouderij beperken tot een bouwblok met maximale omvang van 1 ha, te relateren aan kwaliteiten van de omgeving.	Verweven gebied met gevarieerde activiteiten en kwaliteiten: landbouw, recreatie, aantrekkelijk landschap, wonen.
Verwevingsgebied met sterlocaties	Uitbreiding en hervestiging van intensieve veehouderij op bestaande bedrijven is mogelijk waar nu al intensieve veehouderij aanwezig is. Uitbreiding kan tot een bouwblok met een maximale omvang van 1,5 ha via een wijzigingsbevoegdheid.	Landbouwgebied met gevarieerde activiteiten en kwaliteiten: landbouw, verspreide landschapswaarden, wonen.
Verwevingsgebied Agrarische Enclave	Uitbreiding van bestaande intensieve veehouderij (kalverhouderij) is niet mogelijk. Slechts via een wijzigingsbevoegdheid is uitbreiding tot maximaal 1 hectare mogelijk als is aangetoond dat aan de randvoorwaarden van het Convenant en het uitwerkingsplan Agrarische Enclave is voldaan.	Landbouwgebied met gevarieerde activiteiten en kwaliteiten: landbouw, recreatie, aantrekkelijk landschap, wonen binnen het Centraal Veluws Natuurgebied in de omgeving van Uddel en Elspeet.
Landbouwonwikkelingsgebied	Uitbreiding, hervestiging of nieuwvestiging van intensieve veehouderij is mogelijk.	Gebied dat gezien (potentiële) ammoniakbelasting gunstig ligt ten opzichte van natuur, wonen en recreatie.
Varkensvrije zone	Uitbreiding, hervestiging en nieuwvestiging van bedrijfsmatige varkenshouderijen is onmogelijk. Bestaande bedrijven verplaatsen of beëindigen	Ruimtelijk begrensd gedeelte van 1000m breed binnen het reconstructiegebied, van een verwevings- of extensiveringsgebied, gekoppeld aan infrastructuur (water en bruggen).

veehouderij zijn hier weergegeven in een tabel. Op kaart A.10 is deze zonering voor de intensieve veehouderij weergegeven.

Om de dynamiek van verplaatsing, beëindiging en ontwikkeling op gang te brengen zijn aan de zonering voor intensieve veehouderij een aantal maatregelen gekoppeld:

Stimulerende maatregelen; zorgen ervoor dat de afwaartse beweging daadwerkelijk op gang komt. Met name de verplaatsing van intensieve veehouderijbedrijven uit extensiveringsgebieden wordt via stimulerende maatregelen mogelijk gemaakt. Dit zijn bijvoorbeeld verplaatsings- en beëindigingsregeling of stimulering van functieveranderingsmogelijkheden.

Regulerende maatregelen; zorgen ervoor dat de problemen in de extensiveringsgebieden niet toenemen en dat er in landbouwonwikkelingsgebieden mogelijkheden voor bedrijfsontwikkeling zijn.

Een voorwaarde voor het slagen van deze zonering is de inzet van stimulerende maatregelen. Het rijk moet daarvoor voldoende (financiële) middelen bieden om de maatregelen toe te passen. Elke 4 jaar wordt geëvalueerd of het rijk voldoende mogelijkheden heeft geboden voor verplaatsing en functieverandering om deze zonering te realiseren.

Ontwikkeling dag- en verblijfsrecreatie

De derde zonering is bedoeld om het integrale toeristisch-recreatief netwerk te versterken. Intensieve vormen van recreatie zijn gebonden aan zoekgebieden. Op kaart A.11 staan de Ontwikkelingsmogelijkheden voor intensieve dag- en verblijfsrecreatie. De gebieden die op deze kaart terug te vinden zijn staan in onderstaande tabel:

Planologische zones	Omschrijving
Zoekgebieden dagrecreatie	Gebieden buiten het CVN waar de dagrecreatie zich verder kan ontwikkelen.
Zoekgebieden verblijfsrecreatie	Gebieden buiten het CVN, met de meeste potenties voor verblijfsrecreatie. De intensieve verblijfsrecreatievormen van het CVN kunnen hier naartoe verplaatsen
Krimpgebied voor verblijfsrecreatie op het CVN	Gebied in het CVN waar primaat gegeven wordt aan de ontwikkeling van natuur en landschap ten opzichte van de verblijfsrecreatie. Via extensivering, sanering of eventueel verplaatsing van bedrijven wordt hier vrijwillig gekrompen.
Zoekgebieden recreatieclusters	Aangewezen zoekgebieden waarbinnen nadere definiering plaats moet vinden van recreatieclusters en waarbinnen bestaande vormen van verblijfsrecreatie onder voorwaarden kunnen uitbreiden.
Overige gebieden (witte vlekken)	Ontwikkeling van extensieve dag- en verblijfsrecreatie, passend bij de gebiedskwaliteiten

Generieke uitgangspunten wonen en werken

De vraag rijst wat we gaan doen met de vrijkomende gebouwen op de Veluwe en in hoeverre we tegemoet komen aan de wens om in het landelijk gebied te wonen, zonder de gebiedskwaliteiten geweld aan te doen. Bij de reconstructie gaat het vooral om het vinden van duurzame combinatie van economische dragers en gebiedskwaliteiten. Soms moeten hiervoor functies worden gescheiden en als de functies elkaar versterken of niet conflicteren is verweving mogelijk. De volgende generieke uitgangspunten willen we hanteren om deze ontwikkeling in goede banen te leiden:

- Ruimere mogelijkheden voor hergebruik van bestaande gebouwen in het buitengebied met name voor landelijk wonen.
- Geen nieuwe losliggende locaties met steen (behalve nieuwe landgoederen en buitens)
- Veranderingen van gebouwen en omgeving dragen bij aan de ruimtelijke kwaliteit en botsen niet met milieudoelstellingen.
- Ruimte voor kwaliteit: wonen of werken naar gelang de gebiedskwaliteit.
- Geen sloop van karakteristieke boerderijen en andere karakteristieke gebouwen

Doorwerking in Streekplan en Bestemmingsplan

Vooruitlopend op het nieuwe streekplan krijgen op basis van artikel 16 van de Reconstructiewet een aantal onderdelen uit het Reconstructieplan bij de vaststelling een streekplanstatus. Op basis van artikel 27 van de Reconstructiewet werken bij vaststelling van het Reconstructieplan ook een aantal onderdelen door in de bestemmingsplannen. De onderdelen waarvoor dit geldt zijn weergegeven in tabel op de volgende bladzijde:

Doorwerking in Streekplan en Bestemmingsplan

Doorwerking in streekplan (artikel 16 Reconstructiewet)	Doorwerking in bestemmingsplannen (artikel 27 Reconstructiewet)
Extensiveringsgebieden	Extensiveringsgebieden
Verwevingsgebieden	Verwevingsgebieden
Verwevingsgebieden met sterlocaties	Verwevingsgebieden met sterlocaties
Verwevingsgebied Enclave	Verwevingsgebied Agrarische Enclave
Landbouwontwikkelingsgebied	Landbouwontwikkelingsgebied
Varkensvrije zone	Varkensvrije zone
Krimpgebied voor verblijfsrecreatie CVN	Krimpgebied voor verblijfsrecreatie CVN
Zoekgebieden recreatieclusters	

Het Reconstructieplan is een plan op hoofdlijnen. Diverse onderdelen uit het Reconstructieplan vragen om een nadere detaillering. Deze mogelijkheid wordt in de Reconstructiewet (artikel 18) gegeven met het maken van planuitwerkingen op onderdelen die een belangrijke bijdrage leveren aan realisatie van het Reconstructieplan. Wij willen de volgende onderdelen verder uitwerken in een uitwerkingsplan volgens artikel 18 Reconstructiewet:

De ecologische poorten (per ecologische poort wordt een uitwerkingsplan opgesteld waarin het inrichtingsplan wordt uitgewerkt met bijbehorende mogelijkheden van doorwerking);

De zoekgebieden waterberging (nadere begrenzing van 500 ha waterbergingsgebieden met bijbehorende regeling voor blauwe diensten, schadevergoedingsregeling en inrichtingsmaatregelen);

Agrarische Enclave met inzet van wettelijke herverkaveling (op basis van het convenant wordt aan een gebiedsgerichte aanpak verder invulling gegeven);

Blauwe Bron gekoppeld aan herinrichting Epe-Vaassen west en de daarbij behorende groene wiggen.

Landinrichting Harderwijk- Elburg met aanvullende opgaven vanuit de reconstructie.

Landinrichting Epe-Vaassen oost inclusief ontwikkeling stedelijk uitloopgebied 'Weteringse broek'.

Voor de ontwikkeling van de (glas)tuinbouw op de Veluwe wordt in het kader van het nieuwe streekplan bezien of het aanwijzen van een locatie voor lokale hervestiging wenselijk is. Mogelijk kan het instrumentarium van de reconstructiewet ook daarbij te zijner tijd ingezet worden. Voor de overige groene wiggen. Hiervoor kunnen uitwerkingsplannen worden gemaakt op basis van het nieuwe streekplan.

4. uitvoering: dynamiek en vernieuwing

De inzet van bovengenoemde sturingsmogelijkheden moet op gang worden gebracht om het gewenste resultaat te behalen. Het op gang brengen van de dynamiek en vernieuwing van het landelijk gebied gebeurt via een uitvoeringsstrategie, faciliterende maatregelen, een heldere organisatiestructuur en voldoende financiering.

Uitvoeringsstrategie

We hebben gekozen voor een uitvoeringsstrategie die zich richt op het realiseren van de reconstructieopgaven door te streven naar dynamiek en vernieuwing in het landelijk gebied. Enerzijds door een actieve inzet van de Veluwecommissie en anderzijds door het oproepen tot initiatieven vanuit het gebied. De initiatieven uit het gebied zijn belangrijk voor het op gang brengen van de dynamiek en vernieuwing. In deel B staan de ontwikkelingsrichtingen, opgaven en maatregelen per deelgebiedindicatief uitgewerkt evenals de initiatiefnemers voor de betreffende maatregelen. Wij vragen de initiatiefnemers uit het gebied met hun projecten hierbij aan te sluiten.

De Veluwecommissie heeft de reconstructiedoelen per deelgebied geprioriteerd op basis van de gebiedskwaliteiten. Dit leidt tot een hogere prioriteit voor bijvoorbeeld het realiseren van gewenste water- en milieuomstandigheden voor natuur in de Blauwe Bron dan in het Wei(ij)dse Landschap. De getallen in onderstaande tabel geven de prioriteit van de reconstructieopgave aan.

	Blauwe Bron	Wei(ij)dse Landschap	Ontspanning voor de Stad	Harmonie	Zichtbare Overgangen	Sleutel voor Dynamiek	Eindeloze Veluwe
behouden en versterken van landschappelijke en natuurlijke overgangen tussen CVN en randgebieden	5		3		1		3
realiseren van de EHS	1			1		1	1
realiseren gewenste water- en milieuomstandigheden voor natuur	2			2		2	
realiseren ruimte voor waterberging		3			3		
veiligstellen en verduurzamen drinkwatervoorziening	3			3			
structuurverbetering grondgebonden landbouw	6	1	4	4	2	4	
ontwikkelingsmogelijkheden creëren voor de intensieve veehouderij	4	2	5	5	4	3	4
kwaliteitsverbetering recreatie en toerisme	4		1	7		5	2
omgaan met vrijkomende gebouwen in het landelijk gebied			2	6			
sturen op beeldkwaliteit							

1= hoge prioriteit 7= lage prioriteit

Mocht tijdens (of voorafgaand aan) de uitvoering van het Reconstructieplan blijken dat er te weinig tijd of middelen zijn om alle doelen te realiseren, dan willen wij de volgende prioritering voor de projecten en maatregelen hanteren :

- 1 * Gebieden waar veel doelstellingen in samenhang gerealiseerd kunnen worden;
- 2 * Maatregelen waarmee mobiliteit van grond en bedrijven op gang wordt gebracht. Het gaat daarbij om de volgende maatregelen:
 - vergroten van de grondmobiliteit en verbeteren van de verkaveling;
 - bedrijfsverplaatsing en beëindigen van landbouwbedrijven;
 - bedrijfsverplaatsing en beëindigen van verblijfsrecreatiebedrijven.
- 3 * Maatregelen gericht op ondersteuning van proces en uitvoering; het gaat hierbij om:
 - het maken van procesafspraken over ruimtelijke kwaliteitsborging;
 - het beschikbaar stellen van instrumenten en regelingen;
 - monitoring en evaluatie.

Faciliteren

Om dynamiek en vernieuwing op gang te brengen moet de ondersteuning van de uitvoering op gang gebracht worden. Wij vinden het belangrijk deze facilitering met voorrang te regelen, door:

- * *Procesafspraken over ruimtelijke kwaliteitsborging*; Over ruimtelijke kwaliteitsborging kunnen met- en tussen de gemeenten nadere afspraken worden gemaakt om in overleg met een initiatiefnemer de ruimtelijke kwaliteit te verbeteren.
- *Het beschikbaar stellen van instrumenten en regelingen*; hiervoor moeten een aantal bestaande instrumenten worden geïntensiveerd maar ook nieuwe instrumenten worden ontwikkeld.
- *Monitoring en evaluatie*; om de vier jaar moet het Reconstructieplan worden herzien. Het programma voor de monitoring en de evaluatie wordt gekoppeld aan het uitvoeringsprogramma. Vanwege de brede doelstelling van de Reconstructie sluiten we zoveel mogelijk aan bij bestaande monitoring- en evaluatieprogramma's van (provinciale) beleidsplannen.

Organisatie

Het Reconstructieplan kent een uitvoeringstermijn van twaalf jaar. Deze uitvoeringsperiode wordt opgedeeld in drie modules van vier jaar. Gedeputeerde Staten zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van de Reconstructie. De provincie zal deze verantwoordelijkheid op een actieve manier oppakken.

Belangrijk uitgangspunt is dat de uitvoering van het Reconstructieplan op regionale schaal wordt vormgegeven. Dit sluit aan bij het gebiedsgericht werken zoals dat al functioneert in Gelderland. De werkwijze van gebiedsgericht werken is gebaseerd op de programmacyclus 'Gebiedsgericht beleid voor plattelandsontwikkeling'. Binnen deze cyclus adviseren de streekcommissies, officiële door Provinciale Staten ingestelde adviescommissies en Gedeputeerde Staten van Gelderland over de te behalen beleidsdoelen, de instrumenten en de besteding van de geldstromen.

De Veluwecommissie is zowel Reconstructiecommissie als Streekcommissie. Op grond van de Reconstructiewet blijft een Veluwecommissie actief gedurende de uitvoeringsperiode. Zij vervult een initiërende, coördinerende en adviserende taak van het Reconstructieplan en bijplanuitwerkingen. De Veluwecommissie maakt aan de hand van de uitvoeringsmodule gedetailleerdere afspraken over projecten, stelt prioriteiten waar nodig en bewaakt de voortgang van de werkzaamheden. Over de voortgang wordt regelmatig gerapporteerd aan het provinciaal bestuur.

Bij hun programmeringstaak kan de Streekcommissie gebruik maken van het Programmabureau Veluwestroom. Dit programmabureau ondersteunt en adviseert de Veluwecommissie bij het opstellen van programma's, en de initiatiefnemers bij het opstellen van projecten en subsidieaanvragen.

Financiering

In hoofdstuk 7 van deel A staan de verwachte kosten per opgave weergegeven. De totale kosten komen naar verwachting op 880 miljoen euro. Met een integrale aanpak van maatregelen, een goede samenwerking tussen partners, een goed functionerende uitvoeringsstructuur en een flexibele inzet van financiën en middelen kunnen we de kosten terugbrengen ten opzichte van een sectorale, thematische aanpak. We schatten dat we hiermee 5-10% efficiëntiewinst kunnen halen.

De verdeling van de kosten over de partijen is globaal aangegeven en gebaseerd op de afspraken uit het Krokusackoord (2003) tussen Rijk, provincie, Waterschappen en gemeenten (VNG).

Uitvoeringsprogramma

Het uitvoeringsprogramma 2004-2007 wordt na de zomer tegelijkertijd met het Reconstructieplan vastgesteld. Het uitvoeringsprogramma 2004-2007 bestaat uit de projecten waar wij de eerste vier jaar actief op willen inzetten. Het gaat daarbij om projecten:

- *In gebieden met gestapelde doelstellingen;*
- *Majeure projecten uit Veluwe 2010;*
- *gericht op mobiliteit van grond en bedrijven;*
- *die resultaatgericht en zichtbaar zijn, pilots;*
- *die kunnen aanhaken bij bestaande projecten;*
- *die lange doorlooptijd hebben en snel moeten worden gestart om effect te genereren.*

Deel B

Voor de ontwikkelingsmogelijkheden die in deel A zijn beschreven op het schaalniveau van de Veluwe, gelden steeds de gebiedskwaliteiten als uitgangspunt. Deze gebiedskwaliteiten per deelgebied zijn weergegeven in tabel op de volgende bladzijde.

Deelgebied		Gebiedskwaliteiten
Noordwest-IJsselvallei	De Blauwe Bron	Beken van de Veluwe, beekdalen, beken en sprengen, boslobben afgewisseld met open stukken, kleinschalige extensieve grondgebonden landbouw, occupatiepatroon met lintbebouwing veelal haaks op beken, overgangen van droog naar laag, structuur van erf- en kavelbeplanting, de Grift en het Apeldoorns Kanaal.
Noordoost-IJsselvallei	Wei(ij)dse Landschap	Openheid, kavelstructuur, waterrijk en smal slotenpatroon, de Grift en het Apeldoorns Kanaal. Agrarische bedrijven langs wegen en weteringen, grondgebonden landbouw, rivier met uiterwaarden, boomgaarden op oevers en landbouwgronden in de kommen.
Stedendriehoek	Ontspanning voor de Stad	Rationele verkaveling met verspreide bebouwing, nabije aanwezigheid van de stad (tevens een gevaar), recreatieve mogelijkheden en potenties, landgoederen carré, (glas)tuinbouw, Rivier met uiterwaarden, oude IJsselstrangen, het Apeldoorns Kanaal.
Zuidelijke IJsselvallei	Harmonie	Afwisselend landschap, 'hoog-laag' en 'open-dicht' overgangen, gevarieerd verkavelingspatroon, structurerende beken van de Veluwe naar de IJssel. Afstand tussen Veluwe en IJssel is relatief kort, Apeldoorns Kanaal, landgoederen langs beken, functies met elkaar in harmonie en op elkaar afgestemd. Rivier met uiterwaarden, 't spel van reliëf en water is nog zichtbaar.
Randmerengebied	Zichtbare Overgangen	Zichtbare 'hoog-laag' overgangen en gradiënten, beken haaks op de hoogtelijnen (haaks op de kustlijn), landgoederen op de hogere delen. Beplante kavels aan de Veluwe rand. Openheid, grondgebonden landbouw.
Agrarische Enclave	Sleutel voor Dynamiek	Kleinschalige landbouwstructuur. Laaglandbeek de Hierdensche beek. Afwisseling bos en open stukken, beekbegeleidende beplanting, landgoederenstructuur langs de beek.
Centraal Veluws Natuurgebied	De Eindeloze Veluwe	Groot aaneengesloten bosstructuur met verspreide landbouwenclaves, heide- en zandverstuivingen en landgoederen.

Vanuit deze gebiedskwaliteiten ontstaat voor elk deelgebied een eigen ontwikkelingsrichting en bijbehorende uitvoeringsstrategie. Deze gedetailleerde uitwerking staat in deel B beschreven, waarbij elk deelgebied een zelfstandig leesbaar geheel is. We beschrijven de inhoud van deel B hier niet, daarvoor is deze informatie te gedetailleerd. In deel B treft u de volgende onderdelen per deelgebied aan:

- De gebiedskwaliteiten; in termen van landschapstypen, structuurdragers, cultuurhistorische en archeologische waarden en de leesbaarheid van het landschap. Onder leesbaarheid van het landschap verstaan we de relatie tussen menselijke activiteiten (heden en verleden) en de ondergrond. Door de leesbaarheid te vergroten kunnen we het landschap structuur geven.
- De gewenste ontwikkelingsrichting per functie (landschap, natuur en water, landbouw en tuinbouw, recreatie en toerisme en wonen en werken) en de maatregelen die nodig zijn om dit uit te voeren.
- De uitvoeringsstrategie die we voorstellen om de gewenste ontwikkelingen in gang te zetten of verder te bevorderen.

Deel B sluit af met een hoofdstuk waarin per reconstructieopgave een overzicht is gegeven van de initiatiefnemers, instrumenten en bijbehorende kosten.

Aan uitspraken uit deel B kunnen geen rechten worden ontleend, deel B vormt een toelichting op deel A.

Deel C bevat enkele bijlagen.

Voor u ligt deel A van het Ontwerpplan Reconstructie voor de Veluwe. Dit deel bevat de hoofdlijnen voor het beleid, de strategie, de uitvoering en de financiering van de reconstructie op het niveau van de Veluwe als geheel. De uitwerking voor de zeven deelgebieden en een overzicht van de te nemen maatregelen vindt u in deel B. Bijlagen vindt u in deel C.

1.1 Waarom reconstructie van de Veluwe?

De Veluwe is het grootste bos- en natuurlandschap van Nederland en van groot belang voor de natuur in Noordwest Europa. De omliggende randzones zijn qua landschap, cultuur en natuur zeer waardevol. Belangrijk voor de Veluwe zijn de vloeiende overgangen van het gesloten bos- en natuurlandschap van het Centraal Veluws Natuurgebied naar het open, weidse landschap in de IJsselvallei en het Randmerengebied. Land- en tuinbouw en recreatie en toerisme zijn belangrijke economische sectoren, die bijdragen aan de instandhouding van het aantrekkelijke landschap en van dat landschap gebruik maken. Ecologie en economie gaan op de Veluwe hand in hand.

De Veluwe behoort tot de gebieden in Zuid- en Oost-Nederland met een hoge veedichtheid, de zogenaamde concentratiegebieden. Net als alle concentratiegebieden heeft de Veluwe te maken met verschillende problemen, die nauw met elkaar samenhangen. Kern is dat natuur, landbouw, recreatie en toerisme, wonen en werken elkaar steeds meer in de weg zijn gaan zitten. Door de hoge concentratie van dieren bestaat in deze gebieden in de eerste plaats een verhoogde kans op veterinaire ziektes. De hoge veedichtheid zorgt daarnaast ook voor milieuproblemen als vermessing en verzuring, waardoor negatieve effecten op de bodem-, water en luchtkwaliteit ontstaan.

De economische sectoren en de ecologische waarden op de Veluwe staan daardoor onder druk. Diverse ruimteclaims en ongewenste ontwikkelingen zoals verstening, verrommeling, versnippering en verslechtering van de milieukwaliteit vormen een bedreiging voor de aantrekkelijkheid en leefbaarheid van de Veluwe op de langere termijn. Ook worden de potenties voor recreatie en toerisme, wonen en werken in het landelijk gebied in het algemeen te weinig benut.

Om deze gestapelde problematiek op een samenhangende manier aan te pakken heeft het Rijk de Reconstructiewet Concentratiegebieden in het leven geroepen. Grote delen van Oost- en Zuid-Nederland zijn aangemerkt als concentratiegebieden van intensieve veehouderij. De directe aanleiding voor de wet was de varkenspestepidemie in 1997 en 1998. Omdat omgevingsbeleid om een integrale benadering vraagt, is landelijk besloten de doelstelling van de Reconstructie te verbreden en de Reconstructie aan te grijpen om een kwaliteitsimpuls voor het landelijk gebied te realiseren. De Reconstructiewet Concentratiegebieden is op 1 april 2002 in werking getreden. In het kader van deze wet worden reconstructieplannen opgesteld, zo ook voor de concentratiegebieden in Gelderland. De provincie Gelderland heeft besloten om de Reconstructie van de concentratiegebieden in drie gebieden op te pakken. De Veluwe is een van die gebieden. Daarnaast stelt de provincie voor de Achterhoek-Liemers en de Gelderse Vallei/Utrecht-Oost een reconstructieplan op.

1.2 Wat is het doel van de reconstructie?

Op de Veluwe valt zowel in economisch opzicht als op het gebied van ruimtelijke kwaliteit en leefbaarheid veel winst te boeken. Om de gewenste balans tussen economie en ecologie te vinden, moeten de bestaande kansen op de Veluwe worden benut en moeten de knelpunten worden opgelost. In hoofdstuk 2 gaan we uitgebreid in op de kwaliteiten, kansen en knelpunten in het gebied.

De (sectorale) knelpunten op de Veluwe worden deels aangepakt door gerichte initiatieven van de Rijksoverheid en lokale overheden (in dit plan noemen we die initiatieven gezamenlijk de autonome ontwikkeling – zie hoofdstuk 4).

Maar om onze doelen te bereiken is er meer nodig. Om een duurzame verbetering van de ruimtelijke kwaliteit en de leefbaarheid van het landelijk gebied van de Veluwe te bereiken, brengen we dit Ontwerpplan in uitvoering.

Het doel van de Reconstructie op de Veluwe is:

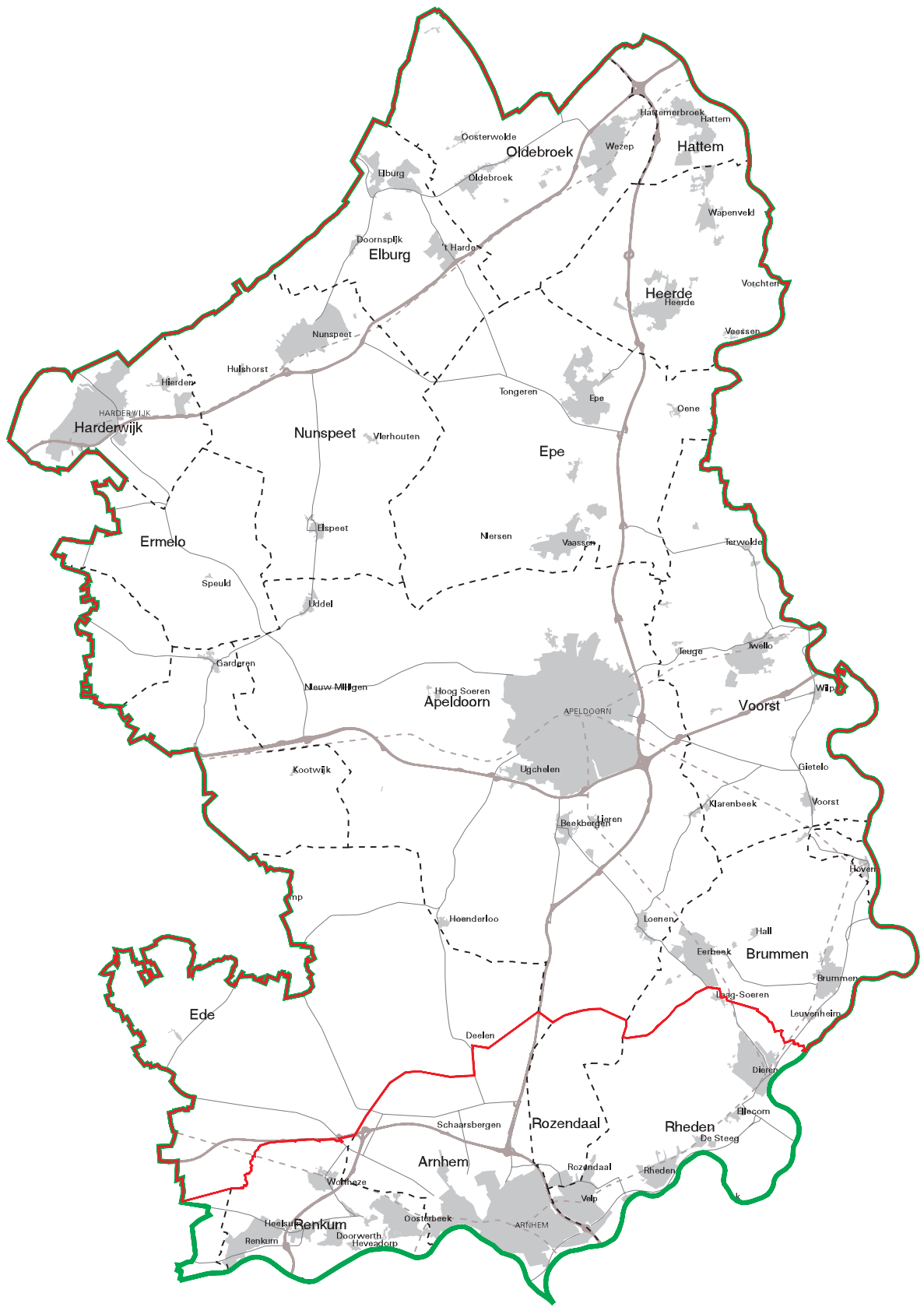
Het geven van kwaliteitsimpulsen aan een duurzame verbetering van de ruimtelijke kwaliteit en de daarmee samenhangende leefbaarheid in het landelijk gebied. Dit gebeurt op een dusdanige manier dat de verscheidenheid en de eigen identiteit van de Veluwe behouden blijven. De kwaliteitsimpulsen richten zich op de functies landschap, natuur en water, bos, land- en tuinbouw, landschap, recreatie en toerisme, en wonen en werken.

1.3 Om welk gebied gaat het?

Het reconstructiegebied de Veluwe wordt begrensd door het Veluwemeer in het noorden, de IJssel in het oosten en zuiden, de Nederrijn in het zuiden en de westelijke grens van het Centraal Veluws Natuurgebied (CVN) in het westen. De Zuid-Veluwe (gemeente Wageningen, Renkum, Arnhem, Rozendaal en Rheden) valt niet onder de Reconstructiewet, maar maakt wel deel uit van het plangebied van dit reconstructieplan, omdat het onder het gelijktijdig lopende project Veluwe 2010 valt (zie §1.4). De doorwerking naar streekplan en bestemmingsplannen (Hfdst. 5 en 6) is op deze gemeenten niet van toepassing. Het plangebied is weergegeven op kaart A.1.

Het reconstructiegebied heeft een oppervlakte van ongeveer 177.000 hectare. Hiervan is circa 87.000 hectare natuur (49%), 56.000 hectare landbouwareaal (32%), 27.000 hectare stedelijke bebouwing (15%), 4.000 hectare recreatie (2%) en 3.000 hectare water (2%). Het unieke aan het gebied is het uitgestrekte natuurgebied op de Veluwe, het CVN. Ten noordwesten van het CVN bevindt zich het Randmerengebied en ten oosten van het CVN de IJsselvallei.

Kaart A.1: Plangebied Veluwe

GEO.04@jge

Plangebied Veluwe

Kaart A.1

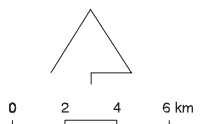
LEGENDA

- Grens Veluwe-Commissie
- Grens reconstructiegebied Veluwe
- - - Gemeentegrens
- Stedelijk gebied
- Provinciale weg
- Rijksweg
- - - Spoorweg

provincie
GELDERLAND

DIENST MILIEU EN WATER
Afdeling GEO/IV

Bron: Prov. Gelderland
Vormgeving: J. Gerritsen
1 december 2003

1.4 Het Reconstructieplan en Veluwe 2010

Afstemming met andere plannen

Naast het Reconstructieplan zijn in het reconstructiegebied de Veluwe nog vele andere plannen in uitvoering bij Rijk, provincie en andere partijen. In het reconstructieproces heeft hierover inhoudelijke (en organisatorische) afstemming plaatsgevonden. In bijlage 3 (deel C) vindt u hiervan een overzicht. Een speciale plaats neemt de afstemming met Veluwe 2010 in. Het gebied Zuid-Veluwe (de gemeenten Rheden, Arnhem, Renkum en Wageningen), dat niet onder de Reconstructiewet valt, maakt wel deel uit van het plangebied. Dit gebied is namelijk onderdeel van het werkgebied van het programma Veluwe 2010, waar GS en de Veluwecommissie ook verantwoording voor dragen. Zo ontstaat één samenhangend plan voor de gehele Veluwe.

Veluwe 2010

In november 2000 hebben Gedeputeerde Staten van de provincie Gelderland de beleidsnotitie Veluwe 2010 vastgesteld. In deze beleidsnotitie zijn alle plannen voor de Veluwe (met name voor het CVN) verzameld en op elkaar afgestemd. De notitie beschrijft de beleidsintenties en beleidshoofddlijnen tot 2010 in kwaliteitsimpulsen en concrete projecten. Veluwe 2010 is voor de Reconstructie van de Veluwe op het CVN het beleidsbepalende kader, en in de Agrarische Enclave en de Randgebieden een richtinggevende bouwsteen.

Dit betekent dat we Veluwe 2010 voor het CVN als autonoom beleid beschouwen: dit beleid wordt ook zonder Reconstructie uitgevoerd. In het Reconstructieplan is voor de projecten uit Veluwe 2010 die op het CVN spelen (zoals Groei en Krimp, verblijfsrecreatie, onthekking en ontrastering en natuurtransferia) dan ook geen milieueffectrapportage uitgevoerd. Projecten die spelen in de Agrarische Enclave en in de Randgebieden (integraal waterbeheer, zonering intensieve veehouderij, het uitplaatsen van verblijfsrecreatie naar buiten het CVN) zijn opgaven voor de reconstructie. Deze projecten hebben we wel verwerkt in het MER.

Dit Ontwerpplan verwerkt de projecten uit Veluwe 2010 wel in het uitvoeringsdeel, zodat voor de gehele Veluwe een uitvoeringsstrategie en -module voor de eerste vier jaar kan worden opgesteld. Zo kan dit Ontwerpplan opgevat worden als één samenhangend uitvoeringsplan voor de Veluwe.

EU Vogel- en Habitatrichtlijn

Op Europees niveau zijn afspraken gemaakt om de biologische diversiteit in stand te houden, door Vogel- en Habitatrichtlijngebieden op het grondgebied van de Europese Unie aan te wijzen. De Vogelrichtlijn heeft betrekking op het instandhouden van alle in de natuur levende vogelsoorten en de Habitatrichtlijn betreft natuurlijke habitats (leefgebieden) en de wilde flora en fauna.

Het CVN is aangewezen als een Vogel- en Habitatrichtlijngebied, evenals delen van de uiterwaarden van de IJssel en Nederrijn en de Randmeren. Dit betekent dat ingrepen in en rondom deze aangewezen gebieden moeten worden getoetst op negatieve effecten voor de beschermde habitats, soorten en hun leefgebied (habitat). Een aantal waterparels in de zuidelijke IJsselvlei zijn recent tevens aangewezen als habitatrichtlijngebied.

Europese Kaderrichtlijn Water

In de Europese Kaderrichtlijn Water zijn grensoverschrijdende afspraken gemaakt ter verbetering van de waterkwaliteit van grond- en oppervlaktewater op stroomgebiedsniveau. Met als belangrijk doel de bescherming en het herstel van aquatische ecosystemen en daarvan afhankelijke terrestrische ecosystemen, bescherming van de beschikbare waterbronnen, door een duurzaam gebruik te bevorderen en een progressieve vermindering van de milieubelasting op de lange termijn te realiseren. In 2015 moeten de gewenste doelen gerealiseerd zijn. Uitstel met maximaal twee keer 6 jaar is mogelijk als blijkt dat de gewenste doelen technisch niet haalbaar of onevenredig kostbaar zijn of de natuurlijke omstandigheden een tijdige verbetering van de situatie beletten.

Nationaal bestuursakkoord Water

In het Nationaal Bestuursakkoord Water, dat 2 juli 2003 door alle betrokken overheden ondertekend is, zijn taakstellende afspraken vastgelegd voor de realisatie van de wateropgaven (o.a. veiligheid, wateroverlast, verdroging, watertekorten en water(bodem)kwaliteit) voor het regionale en hoofdwatersysteem in het landelijk en stedelijk gebied. Hierbij zijn activiteiten en maatregelen geformuleerd voor de middellange (2015) en lange termijn (2050). Met het NBW wordt geanticipeerd op de veranderingen van het klimaat en de gevolgen die dit heeft op de waterhuishouding. De maatregelen komen mede voort uit de door de provincie opgestelde Stroomgebiedsvisies en vragen om meer ruimte voor water. Hierbij zijn activiteiten en maatregelen geformuleerd voor de middellange (2015) en lange termijn (2050). Dit kan bijvoorbeeld ruimte voor waterbergingsgebieden zijn, waarmee bij ruimtelijke ontwikkelingen rekening wordt gehouden in verband met onder meer hogere grondwaterstanden langs de flanken van de Veluwe en rondom natte natuurgebieden. De wateropgaven uit de Stroomgebiedsvisies zijn verwerkt in het Ontwerpplan.

Ruimte voor de Rivier

Momenteel loopt de procedure van de Planologische Kernbeslissing Ruimte voor de Rivier. In het kader van de PKB Ruimte voor de Rivier worden mogelijk claims gelegd op het reconstructiegebied Veluwe. Het gaat daarbij om by-passes van de IJssel bij Zutphen en Deventer en om rivierverruimende maatregelen in de Havikerwaard en mogelijk in het Wapenvelderbroek. Definitieve besluitvorming in het kader van de Planologische Kernbeslissing Ruimte voor de Rivier zal naar verwachting eind 2005 plaatsvinden. Medio 2004 zal met de bekendwording van het beleidsvoornemen PKB/MER "Ruimte voor de Rivier" (deel 1) meer zicht komen op de mogelijke ruimteclaims.

De door het Reconstructieplan voorgestelde inplaatsingsgebieden voor bedrijfsvestiging c.q. landbouwontwikkelingsgebieden passen binnen de op dit moment bekende mogelijke ruimteclaims vanuit het project Ruimte voor de Rivier. Op dit moment worden er dan ook geen knelpunten voorzien. Daarnaast wordt geconstateerd dat met betrekking tot mogelijke ruimteclaims welke samenhangen met bypasses bij Deventer en Zutphen reeds rekening wordt gehouden door de betrokken gemeenten.

Provinciale plannen

De impact van het Reconstructieplan op regionale plannen is groot. Voor het huidige Streekplan Gelderland (augustus 1996) en bestemmingsplannen heeft het

Reconstructieplan op aangewezen onderdelen van deze plannen directe doorwerking (art. 16 en 27 van de Reconstructiewet).

Op de overige onderdelen levert het Reconstructieplan bouwstenen voor diverse strategische plannen van de provincie, zoals het nieuw op te stellen Streekplan en het Waterhuishoudingsplan. Het Gelders Milieuplan en het Provinciaal Verkeers- en Vervoersplan worden eerder vastgesteld dan het Reconstructieplan.

Met de andere Gelderse reconstructieplannen (Gelderse Vallei/Utrecht-Oost en Achterhoek-Liemers) blijft continue afstemming nodig, vanwege de sterke relatie met de milieueffecten.

De relatie tussen het Reconstructieplan Veluwe, het (nieuwe) Streekplan en bestemmingsplannen behandelen we verder in hoofdstuk 6.

Regionale Projecten

De relatie tussen het Reconstructieplan en verschillende regionale projecten is heel divers. Het Reconstructieplan levert bouwstenen voor deze projecten. Het project maakt uit of en hoe deze bouwstenen opgenomen worden in de uitvoering.

Het landinrichtingsproject Harderwijk-Elburg zal verder gaan als uitwerkingsplan voor de Reconstructie.

Twee landinrichtingsprojecten (Epe-Vaassen oost en west) zijn stilgelegd gedurende de reconstructie-planvorming. Na vaststelling van het Reconstructieplan worden nieuwe opgaven geformuleerd en worden deze projecten weer als uitwerkingsplan van het Reconstructieplan Veluwe opgepakt.

De afstemming tussen alle regionale structuurvisies voor de Stedendriehoek, de Noordoost-Veluwe, het KAN en WERV-gebieden vindt plaats via het nieuwe Streekplan Gelderland.

Momenteel lopen de volgende grotere projecten op de Veluwe:

- landinrichting Harderwijk-Elburg,
- landinrichting Epe-Vaassen oost en west (stilgelegd),
- uitvoering landinrichting Brummen-Voorst (bijna afgerond),
- Reconstructie Gelderse Vallei/Utrecht-Oost,
- Integraal Inrichtingsplan Veluwe Randmeer (IIVR),
- ruimtelijke ontwikkelingsvisie (Stedendriehoek en Randmerengebied),
- Stuurgroep Apeldoorns Kanaal,
- diverse visies van gemeenten en Waterschappen.

1.5 Hoe is het ontwerp-Reconstructieplan tot stand gekomen?

1.5.1 Veluwecommissie

Gedeputeerde Staten (GS) van de provincie Gelderland hebben de Veluwecommissie in februari 2001 als hun adviescommissie geïnstalleerd. De commissie is breed samengesteld, met vertegenwoordigers van overheden, maatschappelijke instellingen en belangenorganisaties (zie bijlage 4). Deze commissie heeft als taak gekregen een concept-Ontwerpplan op te stellen en dat als advies aan de provincie aan te bieden. Voorwaarde is dat het plan via interactieve beleidsvorming tot stand komt. In elke fase van de planvorming zijn vertegenwoordigers van belanghebbende organisaties bij de planvorming betrokken. Bovendien lagen de Gebiedsvisie/Startnotitie en het Voorontwerpplan/concept-MER gedurende vier weken ter inzage, met de mogelijkheid tot schriftelijke inspraakreacties.

1.5.2 Milieueffectrapportage

De Wet milieubeheer stelt de verplichting om bij besluiten over een Reconstructieplan een milieueffectrapport (MER) te maken en de procedure voor een milieueffectrapportage (m.e.r.-procedure) te doorlopen. De inspraakreacties op de Gebiedsvisie/Startnotitie zijn verwerkt in de richtlijnen voor de m.e.r.-procedure. Deze zijn door het bevoegd gezag (Gedeputeerde Staten) vastgesteld.

De Veluwecommissie heeft ervoor gekozen het concept-MER aan het Voorontwerp te koppelen, waardoor de keuzen uit het Voorontwerp meteen beoordeeld zijn op hun milieueffecten. GS hebben de mer-commissie een pre-advies gevraagd over het concept-MER. De resultaten van dit pre-advies zijn verwerkt in het besluitvormingsdocument MER.

Op het VOP/concept-MER is gedurende 4 weken inspraak mogelijk geweest. Deze inspraakreacties zijn door de Veluwecommissie verwerkt in haar advies Ontwerpplan en in een inspraaknota VOP/concept-MER. De Veluwecommissie heeft beide aan GS aangeboden. GS hebben dit advies-Ontwerpplan en het besluitvormingsdocument MER hierop gebaseerd.

Voor nadere informatie verwijzen wij u naar de achtergronddocumenten.

1.5.3 Planvorming in fasen

Om aan de voorwaarden voor interactieve besluitvorming en aan de m.e.r.-procedure te voldoen, hebben we in het reconstructieproces een aantal fasen doorlopen, met voor elke fase als eindresultaat een afzonderlijk afgerond document.

Fase I: Gebiedsvisie/Startnotitie: Wat willen we eigenlijk?

In april 2002 is de m.e.r.-procedure voor de Reconstructie van de Veluwe gestart, met de publicatie van de Gebiedsvisie/Startnotitie milieueffectrapportage Reconstructie Veluwe (provincie Gelderland, 24 april 2002) en de daarbij

behorende achtergronddocumenten. De Gebiedsvisie/Startnotitie geeft per functie – natuur, landschap en cultuurhistorie, landbouw, recreatie en toerisme, wonen en werken, drinkwatervoorziening, water en milieu – analyses van de karakteristieken, de huidige situatie, de beleidskaders, de autonome ontwikkeling en de problemen van het gebied. In interactieve bijeenkomsten heeft de Veluwecommissie aan betrokkenen uit het gebied gevraagd wat de huidige identiteit van het gebied is en wat zij ervan willen behouden, versterken of veranderen. De Gebiedsvisie/Startnotitie formuleert per beleidsveld de doelen die uiterlijk in 2015 gerealiseerd moeten zijn. Deze doelen vormen het uitgangspunt voor de visie op de Veluwe als geheel en voor de zeven afzonderlijke deelgebieden. De Gebiedsvisie/Startnotitie kan gezien worden als het streefbeeld voor het gebied. Het overbruggen van het verschil tussen het streefbeeld en de verwachte ontwikkeling zonder reconstructie (autonome ontwikkeling) is de opgave voor de Reconstructie.

Fase 2: VOP/concept-MER: plan op hoofdlijnen

Het VOP/concept-MER is de onderbouwing voor de besluitvorming over het uiteindelijke Reconstructieplan (Reconstructie Veluwe, Voorontwerpplan/concept-Milieueffect Rapport, provincie Gelderland, augustus 2003). Het advies-Voorontwerpplan heeft ter visie gelegen en Gedeputeerde Staten hebben haar reactie hierop gegeven.

Het Voorontwerpplan is een plan op hoofdlijnen. Het is de basis voor overleg met betrokkenen uit het gebied. De Veluwecommissie heeft de kansrijke oplossingen uit de Gebiedsvisie/Startnotitie in het VOP/concept-MER nader uitgewerkt in twee alternatieven: een sociaal-economisch alternatief en een hydro-ecologisch alternatief. In het hydro-ecologisch alternatief staat de natuur en de relaties met de omgevingskwaliteiten centraal. In het sociaal-economisch alternatief staan de mens en de omgevingskwaliteiten centraal. Tijdens interactieve bijeenkomsten heeft de Veluwecommissie deze alternatieven aangescherpt met de inbreng van betrokkenen uit het gebied. Op basis van doelbereik, effecten op de ruimtelijke kwaliteit, water en milieu, landschap en cultuurhistorie, natuur en leefbaarheid en economie en een toets aan de visie heeft de Veluwecommissie de alternatieven beoordeeld en heeft de commissie een keuze voor het Voorkeursalternatief (VKA) gemaakt. Daarnaast ontwikkelde de commissie een Meest Milieuvriendelijk Alternatief (MMA). Het MMA is samengesteld op basis van een effectvergelijking op de thema's water, milieu en natuur. Het concept-MER bevat per deelgebied een beschrijving van de milieueffecten van de alternatieven. De inspraak op het concept-MER had betrekking op de milieugevolgen van het plan en op wat het definitieve MER aanvullend zou moeten beschrijven.

Fase 3: Ontwerpplan en MER: beleid en uitvoering

In haar advies Ontwerpplan werkte de Veluwecommissie het Voorkeursalternatief uit in beleid en uitvoering. De reacties op het advies-Voorontwerpplan en het advies van Gedeputeerde Staten heeft de commissie verwerkt in haar advies Ontwerpplan. Het pre-advies van de Commissie voor de m.e.r. en de inspraakreacties op de inhoud van het concept-MER leidden tot het definitieve MER.

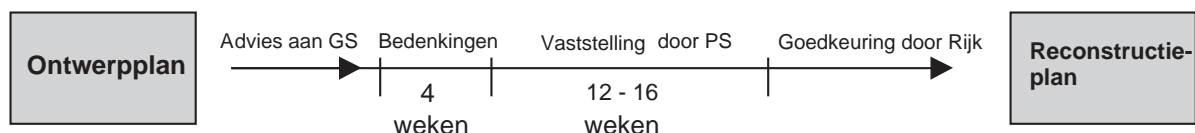
Het advies-Ontwerpplan bevat een gedetailleerde uitwerking van de gewenste ontwikkeling van de Veluwe als geheel, en van de zeven deelgebieden. De Veluwecommissie heeft gekeken hoe de keuzen van het Voorkeursalternatief – integraal – uitgewerkt kunnen worden per deelgebied. Hierbij hield de commissie

rekening met de randvoorwaarden die het toekomstbeeld stelt aan ruimtelijke en economische ontwikkelingen, waaronder de zoneringskaarten en de specifieke gebiedskwaliteiten. Per deelgebied heeft de commissie de ontwikkelingsmogelijkheden uitgewerkt van de verschillende landschappelijke en economische functies en de maatregelen om tot uitvoering te komen. De Veluwecommissie heeft vervolgens haar advies Ontwerpplan aangeboden aan GS. Op basis hiervan hebben GS dit Ontwerpplan opgesteld.

Bijlage 5 geeft een schematisch overzicht van het planvormingsproces, van de (tussen)producten die dat heeft opgeleverd, en van de belangrijkste achtergronddocumenten die hierbij gebruikt zijn.

1.6 Hoe wordt dit plan vastgesteld?

Voordat dit plan uitgevoerd kan worden moet het eerst op verschillende manieren getoetst worden. Ook is er de mogelijkheid tot inspraak en beroep. De vaststellingsprocedure is schematisch in figuur A.1 weergegeven.

Figuur A.1: van ontwerpplan naar vastgesteld Reconstructieplan

Toetsing

Het Reconstructieplan is of wordt op een aantal manieren getoetst:

1. De wettelijk verplichte *milieueffectrapportage* (m.e.r.) toetst het Reconstructieplan op de milieueffecten van de voorgenomen maatregelen en projecten. Het milieueffectrapport (MER) is in een apart rapport beschreven, dat bij dit reconstructieplan behoort;
2. De *watertoets*, die bij de ondertekening van de startovereenkomst Waterbeleid 21e eeuw, op 14 februari 2001, is vastgelegd, toetst het Reconstructieplan op de mate waarin het plan rekening houdt met het beleid om water meer ruimte te geven. In bijlage 6 vindt u het wateradvies in het kader van de Watertoets.

Mogelijkheden tot inspraak

GS brengen het Ontwerpplan in de inspraakprocedure. Gedurende vier weken bestaat de gelegenheid om een schriftelijke reactie op het plan te geven. Het Ontwerpplan zal na de zomer van 2004 worden vastgesteld door Provinciale Staten (PS). Het reconstructieplan moet vervolgens nog goedgekeurd worden door de ministers van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit (LNV) en Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu (VROM). Het rijk toetst het Reconstructieplan aan de Rijksuitgangspuntennota en het Rijkskader, waarin zij de eisen hebben geformuleerd, waaraan het plan (beleidsinhoudelijk) moet voldoen. Bij het opstellen van het Reconstructieplan hebben we de Reconstructiewet, de Rijksuitgangspuntennota en het Rijkskader als uitgangspunt genomen. Tegen de vaststelling van het plan kan door belanghebbenden beroep worden ingesteld bij de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State. Als het Reconstructieplan eenmaal is vastgesteld, vormt dit plan de basis voor de uitvoering.

De Veluwe: karakteristiek in delen

In dit hoofdstuk beschrijven we kort de huidige situatie in het reconstructiegebied Veluwe: waar staan we op dit moment? Aan bod komen:

- Hoe ziet het gebied er op hoofdlijnen uit (§2.1);
- Wat zijn de belangrijkste problemen (§2.2);
- Welke (ruimtelijke) beleidsopgaven liggen al vast en zijn het vertrekpunt voor dit reconstructieplan (§2.3).

2.1 De Veluwe

De Veluwe bestaat in grote lijnen uit het hoge, droge Centraal Veluws Natuurgebied in het centrum, met overgangszones en lagere, nattere gebieden aan de randen. In deze paragraaf geven we op hoofdlijnen aan hoe het gebied eruit ziet. We beschrijven het bodem- en watersysteem, natuur en landschap, en het grondgebruik (landbouw, recreatie, wonen, werken), en hoe de verschillende onderdelen en gebiedsdelen met elkaar samenhangen. Dit is weergegeven op kaart A.2.

In §2.1.2 komen de zeven deelgebieden aan bod, die de inhoudelijke, landschappelijke en geografische basis vormen voor de uitvoering van dit reconstructieplan.

Kaart A.2: Huidige landschappelijke kwaliteiten van de Veluwe

2.1.1 Hoofdlijnen

Centraal Veluws Natuurgebied

Het hoogteverschil en de daarmee samenhangende (grond)waterstromen bepalen de natuurlijke inrichting van de Veluwe. Het Centraal Veluws Natuurgebied (CVN) is voornamelijk hoog en droog gelegen. Dit bestaat voor het overgrote deel uit uitgestrekt bos- en natuurgebied, onder te verdelen in droge bossen, droge heidevelden, natte heidevelden en vennen. In dit uitgestrekte gebied liggen verspreid dorpen, agrarische enclaves, landgoederen, recreatiecomplexen en militaire terreinen. De bossen hebben voor een groot deel een multifunctionele doelstelling. Dat wil zeggen dat ze behalve voor natuur en landschap ook belangrijk zijn voor recreatief medegebruik en houtproductie. Op dit centrale, hoge en droge deel, vindt infiltratie van regenwater plaats. Deels komt dat regenwater na geruime tijd aan de randen en in landbouwenclaves weer aan het aardoppervlak. Dit kwelwater is schoon, een van de redenen waarom er in en langs sprengen en beken en in natte schraalgraslanden, zeer waardevolle natuur voorkomt. Het westelijk deel van het CVN watert af op de Randmeren en de Gelderse Vallei, het oostelijk deel richting de IJsselvallei. In het westelijk deel komen veel agrarische enclaves en complexen van verblijfsrecreatie voor. Vanuit de Gelderse Vallei, dat grenst aan dit gebied, ondervindt de Veluwe een hoge milieubelasting door de aanwezigheid van veel intensieve veehouderij.

Agrarische Enclave

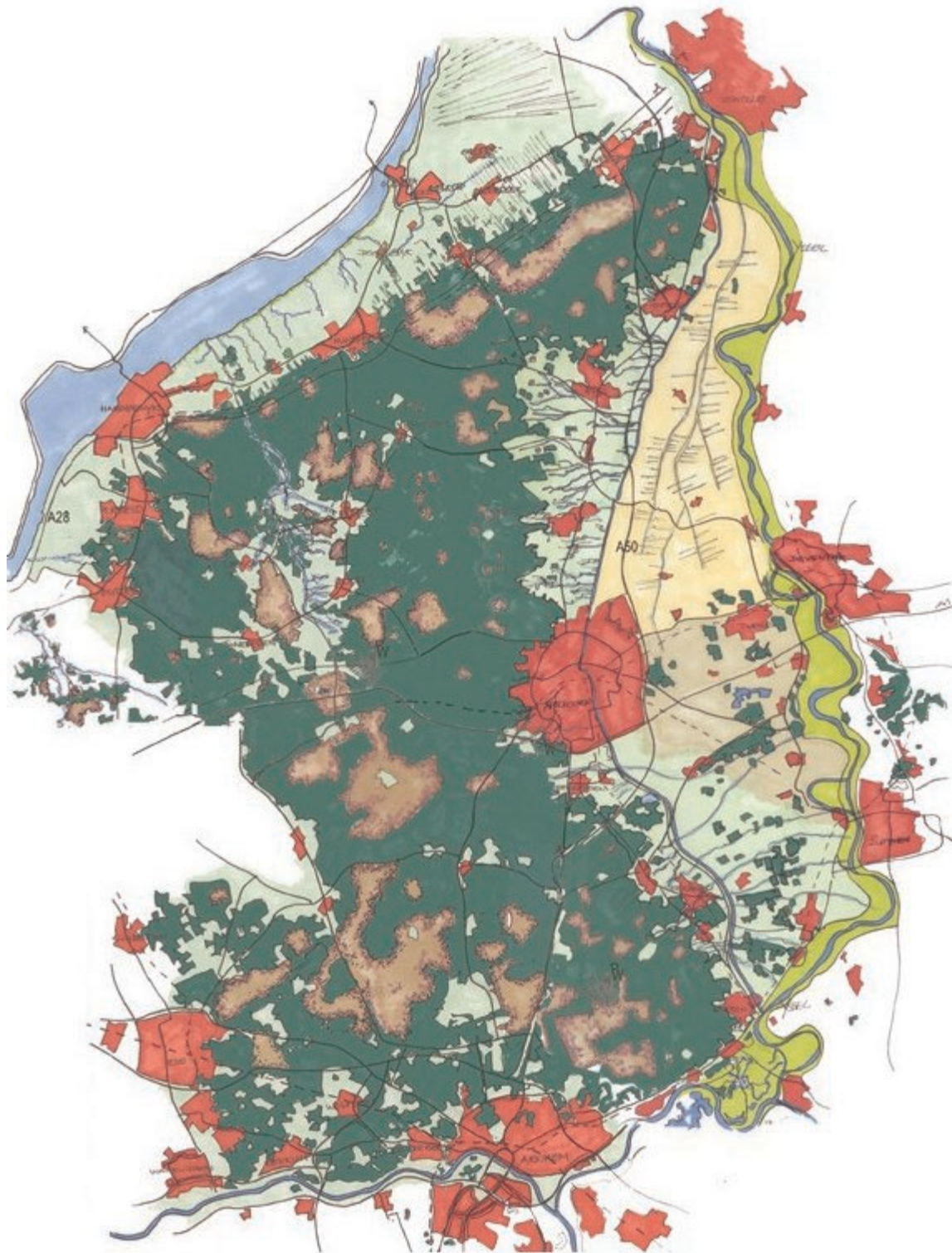
Binnen de Veluwe neemt de Agrarische Enclave een aparte plaats in, omdat in dit deelgebied het areaal landbouw groter is dan het areaal bos en natuur. Deze aparte positie vindt haar oorsprong in de geologische gesteldheid van de enclave. De stuwwal van de Veluwe bestaat grotendeels uit grove zandgronden waarin regenwater snel verdwijnt naar de ondergrond. In de Agrarische Enclave is de situatie anders. In de op één na laatste ijstijd lag er op de plaats van de huidige enclave, tussen twee stuwwallen, een ondiep meer. Door sedimentatie is er in het meer een kleilaag ontstaan. Deze kleilaag bepaalt tot op de dag van vandaag de bijzondere hydrologische gesteldheid van de Agrarische Enclave, en heeft door de eeuwen heen een grote invloed gehad op het landgebruik. Dit landgebruik heeft geleid tot een afwisselend natuurrijk cultuurlandschap waarin de Hierdenschse beek een centrale plaats inneemt.

De Hierdenschse Beek is één van de fraaiste laaglandbeken van Nederland. De waarde wordt bepaald door een unieke combinatie van factoren: een meanderende beek, een kleinschalig cultuurlandschap, gevarieerde bossen en heidevelden. Door de grote variatie van milieufactoren in combinatie met een gevarieerd kleinschalig landgebruik is de Agrarische Enclave een natuurrijk cultuurlandschap. In het stroomgebied liggen tevens enkele beeldbepalende landgoederen.

De landbouw neemt een bijzondere positie in en bestaat uit een deel grondgebonden landbouw en een groot deel intensieve veehouderij. De kalverhouderij is daarbij de belangrijkste sector. Een groot deel van de kolom voor de kalverhouderij heeft zich in de Agrarische Enclave ontwikkeld met alle beperkingen vanuit de omgeving.

Randmeergebied

Aan de noordwestkant van de Veluwe ligt tussen CVN en de Randmeren een strook die we het Randmeergebied noemen. Deze strook ligt op de overgang

GEO.04@jge

Huidige landschappelijke kwaliteiten van de Veluwe

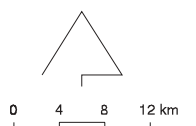
Kaart A.2

LEGENDA

provincie
GELDERLAND

DIENST REW
Afdeling LG

Auteur: P.M.Wienia
Bron: D.L.G.
Vormgeving: J.Gerritsen
2 februari 2004

tussen droog en nat, die grotendeels samenvalt met de overgang tussen hoog en laag. Zulke overgangen zijn van oudsher interessant voor bewoning. De strook bestaat uit drie opeenvolgende langgerekte zones. Aan de kant van het CVN ligt eerst de besloten droge overgangszone met bossen en essen, dan de natte, halfopen overgangszone met houtwallen, beken en dekzandruggen, en tot slot de natte, grootschalig open kustrandzone. Door de korte overgang van hoog naar laag en van droog naar nat heeft het gebied een karakteristieke en zeer waardevolle natuur, die vooral uit vochtminnende vegetaties en weidevogels bestaat. De landbouw wordt in dit gebied gekenmerkt door melkvee- en intensieve veehouderij. Op de overgang zijn verspreid enkele landgoederen aanwezig.

De Polder Oosterwolde is - anders dan de smalle stroken tussen CVN en Randmeerkust - een vlak veenweidegebied, met als verdere karakteristiek het open grasland met als dominante drager de melkveehouderij. Het Randmeergebied is via de A28 goed ontsloten voor autoverkeer.

IJsselvallei

Oostelijk van het CVN tot aan de IJssel ligt de IJsselvallei. Ook hier levert de overgang van hoog en droog naar lager en nat, een zeer gevarieerd beeld op van landschaps- en natuurwaarden en agrarische productievormen. Het landschap varieert van kleinschalig langs de Veluwerand tot grootschalig en open meer naar het oosten. Vooral in het zuidelijk deel komen veel landgoederen voor. De beken en sprengen langs de Veluwerand herbergen grote cultuur- en natuurwaarden. In de open landbouwgebieden komen waardevolle weidevogelgebieden voor. Melkveehouderij is de belangrijkste productierichting in het noordelijke deel, in het landgoederengebied en in de uiterwaarden.

De stedendriehoek Apeldoorn-Deventer-Zutphen is een belangrijke stedelijke concentratie aan de oostelijke Veluwe met een groen middengebied dat onder verstedelijkingsdruk staat. Verbindingen, met name de A1 en de A50, zorgen voor snelle ontsluiting in alle windrichtingen.

Zuid Veluwezoom

Het zuidelijk deel van het plangebied, de Zuidveluwezoom, behoort niet tot het reconstructiegebied volgens de reconstructiewet, maar wel tot het werkgebied van Veluwe 2010. Dit gebied kenmerkt zich door de abrupte overgang van natuur op het CVN naar het omvangrijke verstedelijkte gebied van het Knooppunt Arnhem-Nijmegen. Ook hier ligt een aantal zeer waardevolle (sprengen)beken, waaronder de Heelsumse- en Renkumse beek. In deze stroomgebieden liggen enkele beeldbepalende en voor het beheer niet uit te sluiten landgoederen, veelal in de nu nog aanwezige groen gebieden tussen het CVN en de Nederrijn/IJssel.

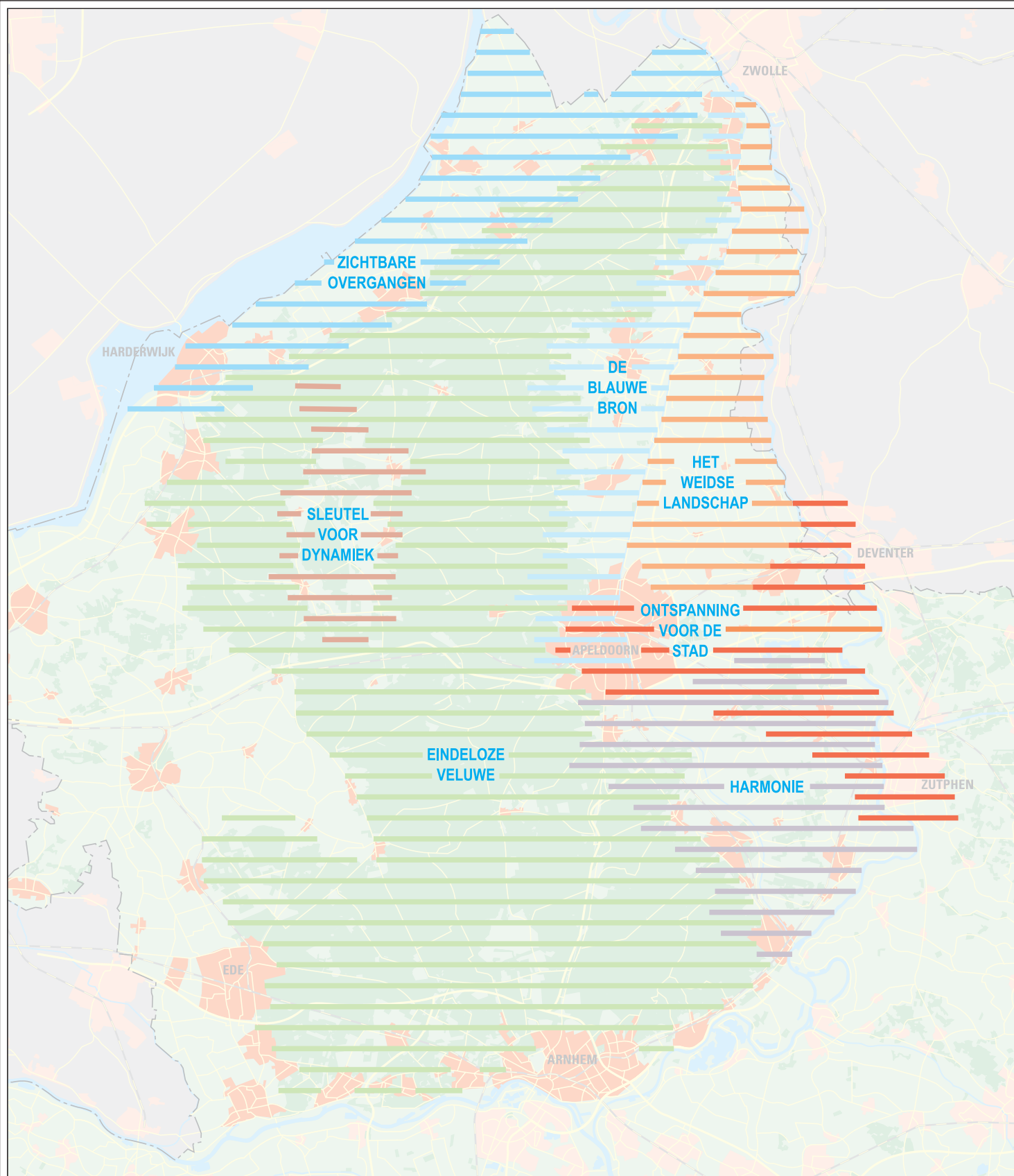
2.1.2 Zeven deelgebieden

In dit plan hebben we zeven deelgebieden onderscheiden en uitgewerkt (zie kaart A.3). De deelgebieden vormen de basis voor de uitvoering van dit reconstructieplan. Tussen deze gebieden bestaan grote verschillen in het oorspronkelijke bodem- en watersysteem, het reliëf en – daarmee samenhangend - de soorten natuur die er voorkomen. Ook de manier waarop de mens in de loop van de tijd met het landschap is omgegaan, verschilt per gebied, waardoor ook het

grondgebruik, het type (agrarische) bedrijvigheid, de ruimtelijke inrichting en de schaal en verwevenheid van het landschap sterk verschilt. Ieder gebied heeft zodoende een eigen karakter, eigen kwaliteiten en eigen ontwikkelingsmogelijkheden, maar ziet zich ook geplaagd voor specifieke knelpunten en uitdagingen. Het betekent dat er voor ieder gebied in de reconstructie specifieke opgaven liggen. De kwaliteiten en opgaven voor de deelgebieden zijn uitgebreid uitgewerkt in deel B. We hebben de volgende zeven deelgebieden onderscheiden. Tussen haakjes staan de programmatische namen van de gebieden, die de belangrijkste ontwikkelingskoers voor het gebied aangeven:

- Noordwest IJsselvallei (Blauwe Bron). Het gebied bestaat uit een afwisselend beekdal-lobben- en een broeklandschap op de overgang van hoog naar laag. De (ruimtelijke en ecologische) kwaliteit van water biedt belangrijke aanknopingspunten voor de versterking van het gebied.
- Noordoost-IJsselvallei (Wei(ij)dse Landschap). De noordoostelijke IJsselvallei is een open gebied met veel melkveehouderij. Het bestaat uit het Rivierenlandschap (van de IJssel) en een weteringenlandschap.
- Stedendriehoek (Ontspanning voor de Stad). De stedendriehoek is het gebied tussen Apeldoorn, Deventer en Zutphen. Er is een relatief grote stedelijke druk op het gebied, en het gebied krijgt steeds meer functies, als uitloop-, recreatie-, woon-, werk-, en landbouwgebied.
- Zuidelijke IJsselvallei (Harmonie). Dit gebied wordt gekenmerkt door de zeer geleidelijke overgang van hoog naar laag, en van dicht bos met landgoederen op de Veluwe naar het open rivierenlandschap van de IJssel. Het bloklandgoederenlandschap op de overgang van hoog naar laag is grootschalig van opzet.
- Randmerengebied (Zichtbare Overgangen). In dit gebied zijn de overgangen tussen de hoge, droge bosgebied van de Veluwe in het zuiden en het op zeeniveau gelegen open Randmerengebied in het noorden vaak heel goed te zien. Binnen het gebied zijn een kampen- en landgoederenlandschap te onderscheiden, alsmede een open veengebied met vooral melkveehouderij, en het Randmeer-kustlandschap.
- Agrarische Enclave (Sleutel voor Dynamiek). De agrarisch enclave wordt omsloten door de Veluwse bossen. Het is een open gebied met landbouwkundig gebruik. Er is veel intensieve veehouderij. Midden door het gebied loopt de Hierdensche Beek, een laaglandbeek, omgeven door landschapselementen, oude essen, natte heide, bloemrijke graslanden en landgoederen.
- Centraal Veluws Natuurgebied (Eindeloze Veluwe). Dit is het centrale gedeelte van de Veluwe dat voornamelijk bestaat uit boslandschappen, waarin open stukken heide, zandverstuivingen en landbouwenclaves zorgen voor het contrast tussen open en dicht, én voor landschappelijke en ecologische diversiteit.

Kaart A.3: De zeven deelgebieden op de Veluwe

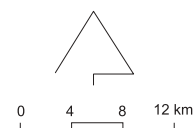
De zeven deelgebieden op de Veluwe

Kaart A.3

provincie
GELDERLAND

DIENST REW
Afdeling LG

Auteur: R. v.d. Eijden
Bron: Prov. Gelderland
Vormgeving: Y. Faasen
Februari 2004

2.2 De belangrijkste problemen

Op de Veluwe doen zich de volgende samenhangende problemen voor (zie Gebiedsvisie / Startnotitie Reconstructie Veluwe).

Landschap

- De natuurlijke overgangen tussen het Centraal Veluws Natuurgebied en de randgebieden raken verstoord door verstening, verrommeling en een toename van niet-agrarisch grondgebruik.
- Er is sprake van een omsingeling van de Veluwe (zie ook wonen en werken);
- Algemene afname van de landschappelijke kwaliteit.

Natuur

- De Ecologische Hoofdstructuur wordt niet voldoende gerealiseerd.
- Milieuproblemen, zoals verzuring, verdroging en vermesting, leiden ertoe dat milieukwaliteit, die nodig is voor het bereiken van de natuurdoelen, niet wordt gehaald;
- Versnippering van natuurgebieden.

Water

- Er is onvoldoende ruimte voor berging van extreme hoeveelheden neerslag.
- Er zijn waterkwaliteitsproblemen in grond- en oppervlaktewater, zowel algemeen als specifiek voor drinkwater en natuur.
- Drinkwaterwinning uit grondwater is mede veroorzaker van verdroging.

Landbouw en tuinbouw

- Negatieve effecten van de intensieve veehouderij op bodem-, water- en luchtkwaliteit.
- Zeer veel bedrijven met geringe omvang en slechte verkaveling.
- Veel (intensieve veehouderij) bedrijven zitten op slot.
- Geringe neveninkomsten.
- Geen aangewezen hervestigingslocatie voor de glastuinbouw.

Recreatie en toerisme

- Verblijfsrecreatiebedrijven kunnen niet uitbreiden.
- Het toeristisch product is verouderd.
- Slechte routestructuren tussen CVN en haar omgeving.

Wonen en werken

- Omsingeling van de Veluwe met een ring van bebouwing.
- Negatieve effecten bij hergebruik van vrijkomende gebouwen, zoals verrommeling, uniformering en slechte landschappelijke inpassing.
- Stille verarming van bestaande landgoederen als gevolg van het wegvallen van economische dragers.

2.3 Duurzaam raamwerk

Reconstructie borduurt in belangrijke mate voort op reeds vastgesteld beleid. Er wordt slechts in beperkte mate nieuw beleid ontwikkeld. Daarom heeft in het reconstructieproces inhoudelijke afstemming plaatsgevonden tussen het

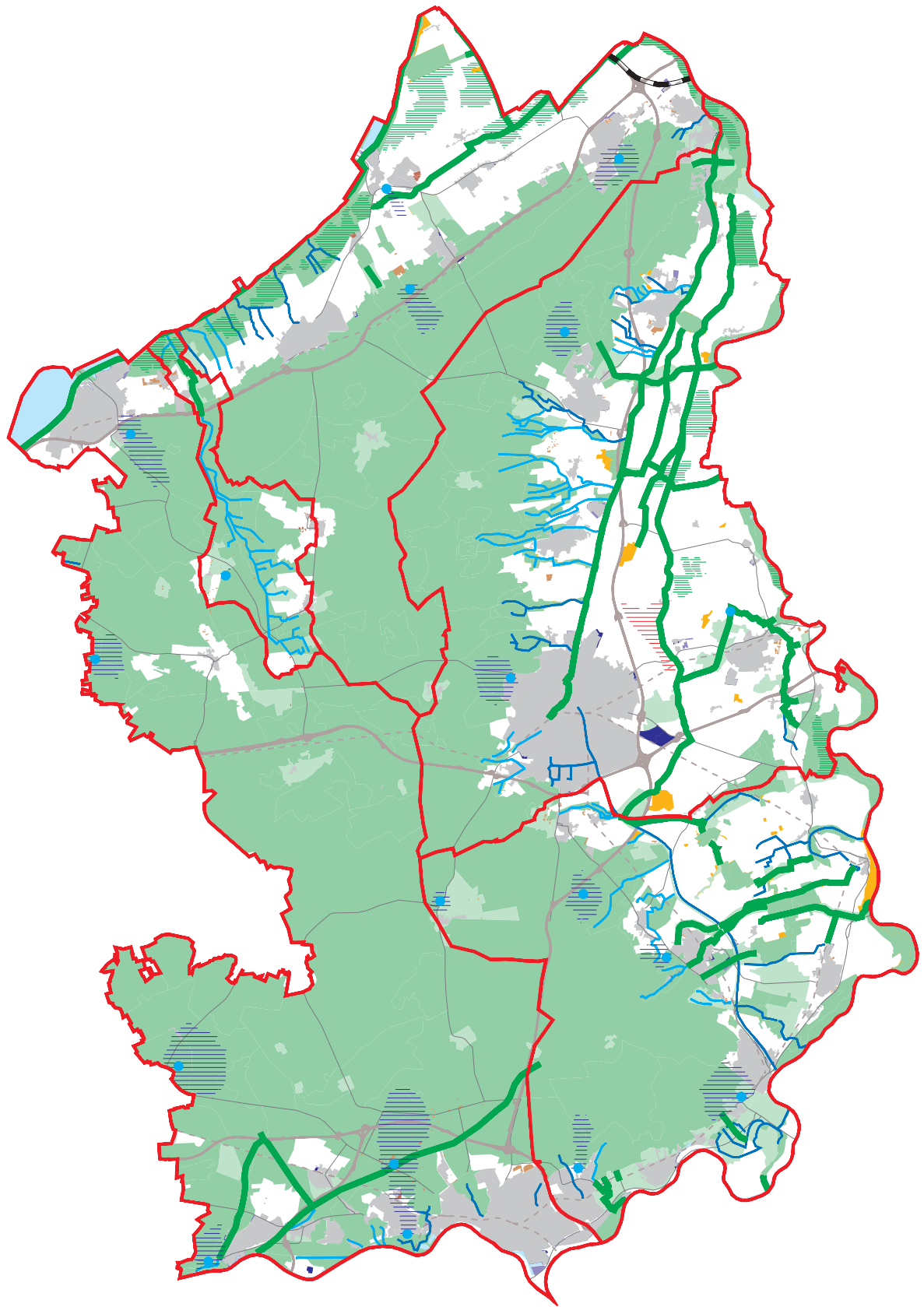
Reconstructieplan en lopende plannen en projecten. Deze paragraaf gaat in op dit bestaande beleid en de belangrijkste lopende plannen.

Duurzaam raamwerk

Op kaart A4 hebben we het duurzaam raamwerk weergegeven van bodem, water en ondergrond, en de daarin aanwezige en te ontwikkelen waarden van natuur en landschap. Het vormt de basiskaart voor de toekomstvisie 2015 (zie hoofdstuk 3). De kaart bestaat uit het al eerder vastgestelde of ver in ontwikkeling zijnde beleid van Rijk en provincie, waarin de natuur, de realisatie van de EHS, water en de reeds geplande uitbreiding voor wonen, werken en verkeer een plaats krijgen. Het duurzaam raamwerk is gebaseerd op de volgende documenten:

- EHS: De Gelderse Natuurdoelenkaart juli 2000;
- Nieuwe natuur en weidevogelgebieden: Gebiedsplannen natuur en landschap IJsselvallei en randmeerkust (januari 2002) en Veluwe (juni 2002);
- Ecologische verbindingzones: Streekplan Gelderland 1996, Gebiedsplannen natuur en landschap IJsselvallei en randmeerkust (januari 2002) en Veluwe (juni 2002);
- Te beschermen waardevolle water en waternatuur van het hoogste ecologische niveau en drinkwatervoorziening uit grondwater: Waterhuishoudingsplan Gelderland 1996-2000;
- Grondwaterbeschermingsgebieden: Gelders Milieuplan en Streekplan Gelderland 1996;
- Bebouwing en Bedrijfsterreinen: provinciale database met stand van zaken bestemmingen;
- Stedelijke uitloopgebied: Streekplan Gelderland 1996.
- Waterberging: Stroomgebiedsvisie Veluwe (2003).

Kaart A4: Het duurzaam raamwerk voor de Veluwe

GEO.04.147.4

Het duurzaam raamwerk voor de Veluwe

Kaart A.4

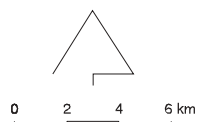
LEGENDA

 EHS, boven 60 perc.	 Bebouwing (vastgesteld plan)	 Mogelijk trace Hanzelijn
 EHS, onder 60 perc.	 Bebouwing (ontwerp plan)	
 Nieuwe natuur	 Bedrijfsterrein (capaciteit)	
 Weidevogelgebied	 Bedrijfsterrein (uitgegeven)	
 Ecologische verbindingszone	 Stedelijk uitloopgebied	
 Te beschermen waardevolle wateren	 Water	
 Waternatuur v.h. hoogste ecologische niveau	 Rijksweg	
 Grondwaterbeschermingsgebied	 Provinciale weg	
 Stedelijk gebied (bestaand)	 Spoorweg	
	 Grens deelgebieden	

provincie
GELDERLAND

DIENST MILIEU EN WATER
Afdeling GEO/RV

Auteur: R.v.Eijden
Bron: Prov.Gelderland
Vormgeving: J.Gerritsen
27 mei 2003

Blanco

3.1 Inleiding

Dit hoofdstuk beschrijft het toekomstbeeld 2015 voor de Veluwe. Met het uitvoeren van het reconstructieplan willen we dat toekomstbeeld in 2015 bereikt hebben. Het toekomstbeeld 2015 is in MER-termen het voorkeursalternatief - of anders gezegd – het plan zoals we dat gaan uitvoeren. De ambitie van het toekomstbeeld is hoog. Voor nagenoeg alle reconstructiethema's willen we de beleidsdoelen in 2015 halen, en op enkele terreinen gaan we zelfs een stap verder. Maar voor enkele thema's – met name op het vlak van milieukwaliteit - is dat gezien de beschikbare tijd en hoeveelheid geld niet realistisch, en kiezen we voor een lager niveau.

Dit hoofdstuk beschrijft hoe we tot het toekomstbeeld 2015 zijn gekomen (§3.2). In §3.3 geven we aan hoe het toekomstbeeld 2015 er op hoofdlijnen uitziet, en welke keuzes we daarvoor gemaakt hebben. In §3.4 beschrijven we het toekomstbeeld 2015 per thema.

In hoofdstuk 4 beschrijven we per thema wat we in reconstructieverband moeten doen om het toekomstbeeld 2015 te realiseren: de reconstructieopgave. Dat hoofdstuk bevat per thema een analyse van de beleidscontext, de huidige situatie en de autonome ontwikkeling.

3.2 Hoe is het ambitieniveau bepaald?

Duurzaam raamwerk als basis

Bij het bepalen van het voorkeursalternatief – het plan dus zoals we dat willen uitvoeren en in dit rapport presenteren – is in de eerste plaats uitgegaan van het duurzaam raamwerk, zoals dat in hoofdstuk 2 is besproken. Er is daarbij nergens afgeweken van het vaststaande ruimtelijk beleid, zoals in het duurzaam raamwerk is aangegeven.

Op basis van dit duurzaam raamwerk zijn met alle betrokken partijen in het gebied de wensen en mogelijkheden geïnventariseerd. Dit heeft geresulteerd in de Gebiedsvisie. De Gebiedsvisie weerspiegelt dus het duurzaam raamwerk plus de ontwikkelingswensen van de verschillende sectoren en functies, zoals land- en tuinbouw, recreatie en toerisme, natuur, landschap en water. De Gebiedsvisie geeft kansrijke oplossingsrichtingen aan.

Uitwerking tot het voorkeursalternatief (toekomstbeeld 2015)

Om te komen tot het voorkeursalternatief zijn de kansrijke oplossingen uit de Gebiedsvisie / Startnotitie in het VOP nader uitgewerkt in twee alternatieven, waarbij het accent bij de één ligt op ecologie en bij de ander op economie:

- In het hydro-ecologisch alternatief staan de natuur en de relaties met de omgevingskwaliteiten centraal. De sturing in dit alternatief is vooral vanuit het algemeen belang - de overheid - gebeurd. Dit betekent dat in dit alternatief de doelstellingen voor natuur, landschap en cultuurhistorie, drinkwaterwinning, waterberging en het basisniveau voor water- en milieukwaliteit sturend zijn en de andere functies volgend.
- In het sociaal-economisch alternatief staan de mens en haar omgevingskwaliteiten centraal. Het gaat daar met name om landbouw, recreatie, wonen en nieuwe economische dragers. Dit betekent dat naast de overheid ook de markt een belangrijke invloed heeft op de sturing. In dit alternatief zijn de

doelstellingen voor landbouw, recreatie, waterberging, wonen en werken sturend en zijn de andere functies volgend.

In het hydro-ecologisch alternatief worden de doelstelling van water, natuur en milieu zoveel mogelijk gerealiseerd, terwijl in het sociaal-economisch alternatief alleen de doelstellingen voor de prioritaire natuur, parels en HEN-wateren uitgewerkt worden.

De twee alternatieven zijn uitvoerig beschreven in het Voorontwerpplan / concept- MER (VOP / concept-MER). Op basis van deze twee alternatieven is in het VOP/concept-MER een voorkeursalternatief geformuleerd, dat in feite een mix is tussen beide alternatieven. Het hydro-ecologisch alternatief heeft vooral in de randzones van de Veluwe geprevaleerd, terwijl het sociaal-economisch alternatief met name in de meer open landbouwgebieden en het oosten en noorden heeft geprevaleerd. Deze keuzes zijn vooral gemaakt op basis van de gebiedsvisie / toekomstvisie 2015: in de open landbouwgebieden in het noorden en oosten staat de (versterking van de) sociaal-economische vitaliteit centraal, met aandacht voor de ontwikkelingsmogelijkheden voor de land- en tuinbouw, de toeristisch-recreatieve sector en nieuwe economische dragers, terwijl op het Centraal Veluws Natuurgebied en de randzones juist natuur, landschap en water een leidende rol hadden gekregen. Het ambitieniveau van het voorkeursalternatief is daarmee relatief hoog, zowel voor de omgevingskwaliteit (water, natuur, landschap) als voor de sociaal-economische kwaliteit (landbouw, recreatie, wonen/werken/leefbaarheid).

Het voorkeursalternatief uit het Voorontwerp Plan is aangevuld en uitgewerkt op basis van de inspraakreacties, de te verwachten milieueffecten (uit de milieueffectrapportage) en aanvullende keuzen.

In het MER is ook een Meest Milieuvriendelijk Alternatief (MMA) ontwikkeld. Het hydro-ecologisch alternatief is gebruikt als MMA.

3.3 Keuzen en ambities

3.3.1 Hoge ambities over de gehele linie

Hoofdlijnen

De ambitie van dit reconstructieplan is hoog. Met de uitvoering van de reconstructie willen wij het grondgebruik (wonen, werken, landbouw, recreatie) zo veel mogelijk weer in evenwicht brengen met het duurzaam raamwerk van bodem, water, landschap en natuur. Bij het nemen van maatregelen en het maken van ruimtelijke keuzes – wat doen we waar? – is en wordt zo veel mogelijk rekening gehouden met de mogelijkheden en randvoorwaarde die het watersysteem, de bodem en het landschap bieden. Zo ontstaan er niet alleen duurzame kansen voor natuur, water en landschap, maar ook voor landbouwbedrijven, recreatie, nieuwe economische activiteiten en wonen in het landelijk gebied. Zoals hierboven aangegeven verschillen de accenten per deelgebied, maar wordt voor de Veluwe als geheel een evenwicht bereikt tussen economie en ecologie. Met het reconstructieplan willen wij de nu achterblijvende uitvoering van bestaand beleid versnellen. Dat betekent winst ten opzichte van de autonome ontwikkeling. Voor bijna alle thema's worden met dit plan de beleidsdoelen (voor 2015) gerealiseerd.

Deze ambitie is haalbaar als alle partijen daarvoor de nodige inspanningen willen doen, zowel in organisatorische als in financiële zin. Daarbij zal de nodige creativiteit en inventiviteit van alle partijen nodig zijn om de op de begrotingen benodigde middelen ook daadwerkelijk beschikbaar te krijgen.

Veel aandacht voor landschap, cultuurhistorie en ruimtelijke kwaliteit

Ruimtelijke kwaliteit is een heel belangrijk aandachtspunt in het plan, waarvoor zowel ruimtelijke en planologische instrumenten zijn ontwikkeld, als procesafspraken voor de kwaliteitsborging zijn voorgesteld. Op die manier kan de verbetering van de ruimtelijke kwaliteit heel actief worden vormgegeven. Ruimtelijke kwaliteit neemt toe door de differentiatie in zeven deelgebieden, de verbetering van de leesbaarheid van het landschap, en de verminderen verstening.

Economie en leefbaarheid

De leefbaarheid en de economie in het gebied worden versterkt door onder andere de (ruimtelijke) herstructurering en vernieuwing van de intensieve veehouderij, de landbouw en de toeristisch-recreatieve sector. Dit leidt tot een duurzame economische oplossing, gecombineerd met ruimtelijke verbeteringen. Voor de Veluwe als totaal is er een evenwicht gevonden tussen ecologie en economie.

Natuur en milieukwaliteit

De EHS wordt gerealiseerd in de planperiode. Maar onder invloed van de reconstructie gaat de kwaliteit van het milieu in de EHS er beperkt op vooruit.

- *Ammoniak*. Autonoom wordt al 25% verbetering bereikt. Dat is met de extra maatregelen vanuit de reconstructie (met name gericht op terugdringen ammoniakemissie door zonering) hier 2-4% extra wordt bereikt. De ammoniakbelasting neemt vooral op het CVN wat af.
- *Waterkwaliteit*. De kwaliteit van water neemt toe door de maatregelen gericht op optimalisatie van de water-, milieu- en natuurkwaliteit, veiligstelling en verduurzaming van openbare drinkwatervoorziening en de aanwijzing en inrichting van waterbergingsgebieden. De nutriëntenbelasting van het grondwater neemt vooral af door anti-verdrogingsmaatregelen. Daar staat tegenover dat de fosfaatbelasting van het oppervlaktewater (tijdelijk) toeneemt. Langs de oostflank van de Veluwe en in het stroomgebied van de Hierdense Beek wordt op beperkte schaal de bemesting verder teruggebracht zodat hier ook de oppervlaktewaterkwaliteit beter wordt.
- *Verdroging*. De verduurzaming van de drinkwaterwinning heeft een positief resultaat op de natuurkwaliteit (opheffen verdroging).
- *Stank*. De kwaliteit van het buitengebied als woonmilieu gaat er wat betreft stankoverlast op achteruit. Dit komt doordat er bij vaststelling van het reconstructieplan een soepeler regiem van de stankwet van kracht wordt.

3.3.2 Ruimtelijke vertaling

Het toekomstbeeld 2015 is ruimtelijk vertaald en weergegeven op kaart A.5. Deze kaart heeft geen formele planologische status. De ruimtelijke en planologische vertaling en uitwerking in ontwikkelingsruimte en -zones voor

verschillende gebruiksfuncties komt in hoofdstuk 5 uitgebreid aan bod. wij zullen in het streekplan voor een relatief sterke ruimtelijke sturing kiezen, waarbij niet alleen de wettelijk verplichte zonering voor de intensieve veehouderij planologisch is verankerd, maar ook de concreet begrensde (sturende) waterbergingsgebieden en de groei- en krimpgebieden voor de toeristisch-recreatieve verblijfssector.

3.4 Toekomstbeeld 2015 per thema

3.4.1 Landschap

Groene wigen houden overgangen CVN blijvend herkenbaar

De Veluwe is in 2015 een bijzonder gebied dat voor meer dan vijftig procent uit natuur en bos bestaat. Daar komt bij dat de omliggende randzones qua landschap, water, cultuur en natuur zeer waardevol zijn en in verbinding staan met het CVN. De vloeiende overgangen van het gesloten bos- en natuurlandschap van het CVN naar de open, weidse landschappen in de IJsselvallei, de Overbetuwe, de Randmeren en de Gelderse Vallei zijn blijvend herkenbaar door de 'groene wigen'. In 2015 zijn tussen diverse bewoningskernen zestien groene wigen ontstaan. Dankzij het gevoerde beleid in deze groene wigen is de verstening, verrommeling en slechte landschappelijke inpassing in het buitengebied afgenomen. De ongewenste ruimtelijke ontwikkelingen zijn tegengehouden door een duurzame inrichting van de groene wigen alsmede een planologische inbedding in het nieuwe Streekplan Gelderland en de bestemmingsplannen. Voor de sterke sociaal- economische en landschappelijk-ecologische inrichting is voor enkele wigen een uitwerkingsplan en/of inrichtingsplan opgesteld met daarin aangegeven de mogelijkheden voor functies die bij de visie van het deelgebied passen.

Verbetering landschappelijke kwaliteit

In het algemeen is de landschappelijke kwaliteit van het hele buitengebied van de Reconstructie van de Veluwe in 2015 verbeterd. Voor enkele deelgebieden is een intergemeentelijke beeldkwaliteitsplan voor het buitengebied opgesteld, als gevolg waarvan de identiteit van elk deelgebied sterker is geworden. Het landelijk gebied is groener geworden door de vele erfbeplantingen. Cultuurhistorische of geomorfologische waarden zijn onaangetast of zorgvuldig ingepast. Tot slot zijn nieuwe gebouwen, maar ook verbouwingen van VAB's, naar aard en schaal landschappelijk goed ingepast en versterken zij de gebiedskwaliteiten. Kortom, in 2015 is de verrommeling, uniformering en verstening in het landelijk gebied zichtbaar verminderd.

3.4.2 Natuur

Realisatie Ecologische Hoofdstructuur

In 2015 zijn in combinatie met de groene wigen de ecologische poorten en Robuuste verbindingzones gerealiseerd. Het leefgebied van grote zoogdieren zoals edelherten, reeën en wilde zwijnen en daarmee tevens de gehele bio-diversiteit is hierdoor vergroot. Een vrije migratie tussen Flevoland en Duitsland

VE.03.178.1

Toekomstbeeld Veluwe 2015

Kaart A.5

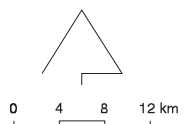
LEGENDA

Zie kaart legenda

provincie
GELDERLAND

DIENST REW
Afdeling LG

Auteur: P.M.Wienia
Bron: D.L.G.
Vormgeving: J.Gerritsen
1 december 2003

over de Veluwe is mogelijk geworden. De Veluwe heeft zich zo ontwikkeld tot een zeer groot aaneengesloten mozaïek van vloeiend in elkaar overlopende bos-ecosystemen naar (half) open gebieden (zoals heide- en stuifzandgebieden) met meerwaarde op esthetisch, ecologisch en economisch vlak. Door versnelde aankoop-, sanering van ongewenste functies en inrichting door de overheid is een groot deel van de EHS-gronden in eigendom en beheer van natuurbeherende organisaties gekomen. Daarnaast is de aankoop, inrichting en beheer van de EHS deels gerealiseerd vanuit particulier initiatief (realisatie-, afronding en inrichting van NSW-landgoederen, particulier eigendom met inrichtingssubsidies en beheersvergoedingen) en PPS-constructies.

Milieukwaliteit verbeterd

Het aantal bedrijven met intensieve veehouderij rondom het CVN en rond de meest waardevolle natuurgebieden is aanzienlijk verminderd. Op de overblijvende bedrijven in deze gebieden zijn vergaande technische voorzieningen getroffen om de natuur minder te belasten en zij hebben gebruik gemaakt van mogelijkheden voor functieverandering.

Bescherming waterkwaliteit

De prioritaire HEN-/SED-oppervlaktewateren voldoen in 2015 aan de waterkwaliteitsdoelstellingen. Het strikt hanteren van het stand-still principe heeft hieraan bijgedragen. Maatregelen hebben voorts geleid tot een verdere verbetering van de waterkwaliteit. De landbouw rondom beken en sprengen en de intrekgebieden van grond- en oppervlaktewater voor de drinkwatervoorziening is ontwikkeld tot extensieve grondgebonden landbouw. De mestgift in deze kwetsbare gebieden is teruggebracht tot een niveau dat voldoet aan de gewenste waterkwaliteit voor drinkwater en natte natuur. Deze ontwikkelingen in de landbouw hebben bijgedragen aan vermindering van verdroging, verzuring en vermesting.

3.4.3 Water

Veiligstellen drinkwatervoorziening

Voor het verduurzamen en veiligstellen van de openbare drinkwatervoorziening is het Waterbedrijf inmiddels overgegaan op de inzet van oppervlaktewater voor infiltratieterugwinning. Dit gebeurt in de stroomgebieden van de Grift, het eerste pand van het Apeldoorns Kanaal en nieuw te zoeken alternatieve locaties. De grondwateronttrekking is hierdoor op specifieke locaties verminderd. De 100-jaars intrekgebieden en de stroomgebieden van de Grift en het eerste pand van het Apeldoorns Kanaal zijn beschermd. Verder zijn aanvullende maatregelen uitgevoerd om aanwezige vervuilingbronnen en -risico's te saneren.

Ruimte voor waterberging

De regionale wateroverlast, die mede als gevolg van klimaatsveranderingen eens in de tien tot vijftientig jaar voorkomt, kan in de aangewezen gebieden (500 hectare in natuurlijke laagtes en langs weteningen en beken) worden opgevangen. Waterberging is in deze gebieden gecombineerd met landbouw (blauwe diensten) of natuur. Ook de landgoederen en grote oppervlaktewateren vervullen hierin een rol.

3.4.4 Land- en tuinbouw

Landbouw ingezet voor behoud landschap

Op de Veluwe vervult de landbouw een belangrijke functie in de agrarische enclaves en buiten het Centraal Veluws Natuurgebied. De grondgebonden landbouw draagt in 2015 bij aan het behoud en beheer van de landschappelijke identiteit van het buitengebied. De landbouw speelt een belangrijke rol bij het behoud en het beheer van landgoederen. Daarmee is zij nog steeds een belangrijke economische drager voor verschillende landgoederen.

Structuurverbetering grondgebonden landbouw

In 2015 is de landbouw rondom HEN en SED-oppervlaktewateren en in de intrekgebieden voor de drinkwatervoorziening door stimuleringsmaatregelen ontwikkeld tot extensieve grondgebonden landbouw (in de deelgebieden Blauwe Bron, Harmonie, Sleutel voor Dynamiek en rondom de Hierdensche Poort). Wanneer dat nodig was, zijn hiervoor grondgebonden landbouwbedrijven verplaatst of geëxtensieerd. Het bemestingsniveau in deze gebieden is vrijwillig afgestemd op de gewenste waterkwaliteit voor drinkwater en natte natuur. Enkele grondgebonden bedrijven zijn verplaatst naar het Wei(ij)dse Landschap, Zichtbare Overgangen en naar de Harmonie. In deze deelgebieden heeft de grondgebonden landbouw zich optimaal kunnen ontwikkelen, binnen de randvoorwaarden van de aanwezige gebiedskwaliteiten. De structuur van de grondgebonden landbouw is overal verbeterd, door het optimaliseren van de verkavelingssituatie en de waterbeheersing en rekening houdend met de gebiedskwaliteiten.

Verhuizen intensieve veehouderij

Het extensiveringsgebied voor intensieve veehouderij bestaat uit het deelgebied Eindeloze Veluwe (het CVN) en de voor verzuring gevoelige 'parels' buiten het CVN, met daaromheen een zone van 250 meter. In het extensiveringsgebied hebben intensieve veehouderijbedrijven beperkingen gekregen ten aanzien van emissie en uitbreiding van het aantal dierplaatsen binnen de bestaande bebouwing. Deze bedrijven hebben zich niet verder kunnen uitbreiden. Levensvatbare veehouderijbedrijven in deze gebieden en in extensiveringslocaties in het verwevingsgebied hebben de mogelijkheid gekregen te verplaatsen naar aangewezen verwevingsgebieden met sterlocaties, naar het landbouwontwikkelingsgebied in het Wei(ij)dse Landschap, of naar landbouwontwikkelingsgebieden buiten de Veluwe. Hiervoor hebben deze bedrijven van een verplaatsingsregeling gebruik kunnen maken. Niet-levensvatbare bedrijven hebben gebruik gemaakt van flankerend beleid, zoals mogelijkheden voor functieverandering om de vrijkomende stallen te kunnen hergebruiken of slopen. Intensieve veehouderijbedrijven in verwevingsgebieden hebben zich kunnen uitbreiden, als ze binnen een maximale omvang zijn gebleven en als ze rekening hebben gehouden met de omgevingskwaliteiten. Meer mogelijkheden voor uitbreiding en hervestiging van intensieve veehouderijbedrijven zijn ontstaan in diverse verwevingsgebieden met sterlocaties. In het landbouwontwikkelingsgebied in het Wei(ij)dse Landschap zijn de meeste mogelijkheden gegeven (en benut) voor uitbreiding, hervestiging en nieuwvestiging van intensieve veehouderijbedrijven. Hervestiging van deze bedrijven vond in eerste instantie plaats op de sterlocaties en in het landbouwontwikkelingsgebied en pas in tweede instantie

daarbuiten. Hierbij hebben Veluwe boeren via stimulerende maatregelen voorrang gekregen.

Uitwerking Agrarische Enclave

De ligging van het deelgebied Sleutel voor Dynamiek midden in het CVN met een grote concentratie van kalverhouderijen en omringd door een Vogel- en Habitatrichtlijngebied is aanleiding geweest voor een afwijkende aanpak in dit deelgebied. De specifieke zonering voor de intensieve veehouderij in de enclave is naar aanleiding van de hoofdlijnen van het convenant tussen landbouw, natuur en milieu in een uitwerkingsplan uitgewerkt. Via deze weg heeft de intensieve veehouderij een blijvende plek gekregen in de Agrarische Enclave en zijn tegelijkertijd de milieuomstandigheden voor de natuur verbeterd.

Landbouw combineren met andere functies

In aanvulling op de gangbare grondgebonden landbouw, hebben landbouwbedrijven zich kunnen verbreden door een combinatie met andere functies, zoals kleinschalige recreatie, natuur- en landschapsbeheer, drinkwaterwinning en waterberging. De meeste kansen hiervoor zijn benut in de deelgebieden Harmonie, Blauwe Bron, Sleutel voor Dynamiek en Zichtbare Overgangen. De grote marktgerichte bedrijven in de biologische landbouw hebben zich gezien de grondsoort en de ontwikkelingsmogelijkheden vooral ontwikkeld in de deelgebieden Zichtbare Overgangen (polder Oosterwolde) en het Wei(ij)dse Landschap. Daarnaast heeft de biologische landbouw zich met name op de landgoederen verder ontwikkeld tot een belangrijke economische dager.

Ontwikkeling van glastuinbouw

Voorals in Ontspanning voor de Stad is de glastuinbouw een sterke economische drager gebleven die veel werkgelegenheid genereert. In het kader van het streekplan zijn de hervestigingsmogelijkheden van de glastuinbouw geregeld.

Duurzame tuinbouw

Duurzame tuinbouw is gerealiseerd door technische aanpassingen, gecombineerd met schaalvergroting in productievolume. Een verbeterde verkavelingssituatie heeft bijgedragen aan optimalisatie van de productieomstandigheden. Niet alle bedrijven hebben kunnen groeien; sommigen hebben zich gericht op nevenactiviteiten om voldoende inkomen te genereren, andere bedrijven hebben de productie beëindigd.

Varkensvrije zone

Om veterinaire risico's te beperken is een varkensvrije zone gerealiseerd, waarbij de IJssel aan de oostkant de grens vormt. Aan de westkant loopt de grens langs de Randmeren, A27, het Amsterdam-Rijnkanaal en aan de zuidkant langs de Nederrijn. De varkenshouderijbedrijven in deze zone zijn in 2015 verplaatst of beëindigd.

3.4.5 Recreatie en toerisme

Veluwe terug in toeristische top-3

Het doel om de Veluwe een plek in de toeristische top-3 van Nederland te geven,

is in 2015 gehaald. Hiervoor heeft de toeristische sector een kwaliteitsimpuls doorgemaakt; deze trekt daardoor weer een talrijk en gevarieerd publiek.

Kwaliteit verblijfsrecreatie neemt toe

Een kwaliteitsimpuls voor de verblijfsrecreatie op de Veluwe heeft een groot aantal toeristen bewogen om hun vakantie hier door te brengen. Een aantrekkelijke natuurlijke omgeving in de buurt van hun vakantieverblijf en kwalitatief hoogwaardige recreatievoorzieningen waren hierbij doorslaggevend. De intensieve verblijfsrecreatie heeft een kwalitatieve groei doorgemaakt, waarbij het totaal aantal hectares op het Centraal Veluws Natuurgebied van de verblijfsrecreatie gelijk is gebleven (Groeï- en Krimpstrategie). De intensieve verblijfsrecreatie op het CVN heeft zich ontwikkeld op aangewezen plaatsen (Groeigebieden) met winst voor zowel natuur als recreatie. Verder zijn verblijfsrecreatiebedrijven vanuit het CVN (het Krimpgebied) gesaneerd of verplaatst naar aangewezen zoekgebieden voor verblijfsrecreatie buiten het CVN, waar ontwikkelingsmogelijkheden waren die rekening hielden met de gebiedskwaliteiten. Bij deze verplaatsing zijn randvoorwaarden gesteld aan inrichting, beheer en exploitatie. De verplaatsing heeft bij voorkeur plaatsgevonden naar aangewezen zoekgebieden met goede potenties voor recreatie. De recreatieondernemers die vanuit het CVN hervestigen in de zoekgebieden buiten het CVN hebben dankzij stimulerende maatregelen een voorkeurspositie gekregen ten opzichte van nieuwe recreatieondernemers van buiten het CVN. Het verder omzetten naar vaste standplaatsen en bungalows en het uitponden van kampeerterrinen op de Veluwe is tegengegaan via een betere handhaving, en door gebruikmaking van de wettelijke mogelijkheden van de reconstructiewet en de wet Ruimtelijke Ordening.

Duurzame dagrecreatie

Intensieve dagrecreatie kon worden uitgebreid in de daarvoor aangewezen gebieden, zoals in een zone langs het Apeldoorns Kanaal en de IJssel, Teuge, Bussloo en en het 'Kievitsveld'. Dierenpark 'Wissel' heeft zich verplaatst naar een geschikte locatie. Bij de inpassing van intensieve recreatie is nadrukkelijk rekening gehouden met de gebiedskwaliteiten. Op het CVN hebben duurzame recreatieve ontwikkelingen plaatsgevonden die aansluiten bij de thema's natuur, water, stad, platteland en cultuurhistorie. Kleinschalige ontwikkelingen zoals erfgoedlogies, bed and breakfast en fietscafés pasten daar goed bij; deze zijn voor een groot deel gerealiseerd in 2015.

Recreatieve verbindingen CVN en randen

De recreatieve verbinding van het CVN met de randen en de IJssel is versterkt door de aanleg van fiets-, en wandel-, ruiters- en vaarroutes. Vooral paden van oost naar west zijn ontwikkeld, en zijn gekoppeld aan al bestaande routes van noord naar zuid. Schouwpaden en agrarische gronden zijn beter ontsloten voor recreatief medegebruik. Het Fietstotaalplan is richtinggevend geweest voor de herziening van de huidige fietsstructuur. Hierdoor sluit de fietsstructuur in 2015 aan op de Randgebieden. In een zone rond het Apeldoorns Kanaal zijn verdere ontwikkelingen gerealiseerd die passen bij de kwaliteiten van het gebied, zoals watersport, en fietsen en wandelen langs het kanaal.

3.4.6 Wonen en werken

Aandacht voor landelijk wonen

Wonen in het landelijk gebied is in 2015 verder gedifferentieerd vormgegeven, waarbij de ruimtelijke en milieukwaliteit verbeterd zijn en aandacht is geschonken aan de invulling van de kwalitatieve woonprogramma's van de gemeenten en de provincie. Speciale beleidsinstrumenten voor functieverandering zijn actief ingezet, zodat gemeenten en provincie flexibel en met maatwerk de sloop van niet-passende gebouwen, hergebruik van vrijkomende gebouwen voor wonen en werken en het behoud en de realisatie van natuur hebben kunnen faciliteren.

Bij de ontwikkeling van nieuwe landgoederen en buitens is gedifferentieerd omgegaan met de ontwikkeling van het aantal hectares natuur. In de meer strategisch en aantrekkelijk gelegen gebieden (zoals de groene wiggen en de EHS) is het streven van minimaal 15 hectare groen in plaats van 5 hectare gehaald.

Herbestemming vrijkomende (agrarische) gebouwen

Vrijgekomen (agrarische) gebouwen worden in 2015 bij voorkeur gebruikt voor landelijk wonen en aan huis gebonden beroepen. In waardevolle gebieden, zoals de groene wiggen, ecologische poorten, beekdalen, open gebieden en natuurgebieden zijn deze gebouwen incidenteel gesloopt tenzij zij van cultuurhistorische waarde waren. Agrariërs zijn hun verplichting tot sloop nagekomen bij het gebruikmaken van verplaatsingsregelingen en beëindigingsregelingen. In het nieuwe Streekplan en de bestemmingsplannen is dit verder uitgewerkt.

Werken in het buitengebied

Werken in het buitengebied heeft zich ontwikkeld binnen de randvoorwaarden van de gebiedskwaliteiten. De meeste mogelijkheden voor bedrijfsactiviteiten zijn ontstaan in vrijgekomen (agrarische) gebouwen in Ontspanning voor de Stad. Aandacht voor nieuwe economische dragers in het buitengebied en de revitalisering van bestaande landgoederen heeft geleid tot nieuwe functies voor de (cultuurhistorisch waardevolle) bebouwing op ondermeer de landgoederen, tot kwaliteitsverbetering van het landschap en tot de ontwikkeling van nieuw bos- en natuurgebied.

Sturen op beeldkwaliteit

Kansen zijn benut doordat in het Reconstructieplan voor de Veluwe voor nieuwbouw- en verbouwplannen bij functieverandering of functieverbreding in het landelijk gebied door de gemeenten intensief is gelet op mogelijkheden om de ruimtelijke kwaliteit te borgen. Dankzij deze sturing is gewaarborgd dat de nagestreefde ruimtelijke kwaliteit ook werkelijk heeft geresulteerd in ruimtelijke plannen op gemeentelijk niveau met een grote beeldkwaliteit. Om verdere invulling te geven aan de doelstelling van de Reconstructie, waar het gaat om de verscheidenheid en eigen identiteit van de Veluwe te behouden of te versterken, hebben veel gemeenten een (soms intergemeentelijk-) beeldkwaliteitplan voor het buitengebied gemaakt. Tot slot is door stimuleringsregelingen (voor erfbepantingen en aanlegvergunningstelsels bij functieverandering) de beeldkwaliteit nog meer versterkt.

4

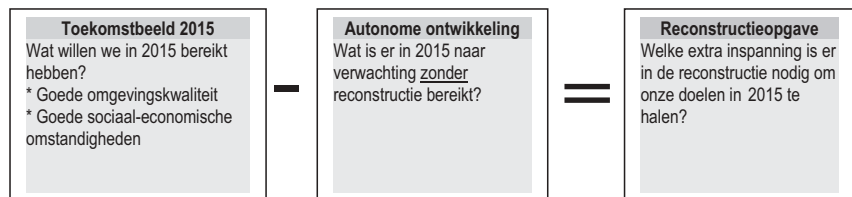
Wat moet er gebeuren? - Opgave en aanpak per thema

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk beschrijven we per thema de opgave die we ons met de reconstructie stellen. Zonder Reconstructie zal immers slechts een deel van de kansen op de Veluwe worden opgepakt en zal een deel van de knelpunten weggewerkt worden. Dit is de autonome ontwikkeling. Daarnaast blijven er reconstructieopgaven over om het toekomstbeeld te realiseren. Deze opgaven zijn in het VOP/concept-MER onderzocht. De uiteindelijke reconstructieopgaven hebben we verwoord in dit hoofdstuk.

Onze opgave is dus het verschil tussen het toekomstbeeld 2015 (wat willen we bereiken?) en de verwachte ontwikkeling zonder reconstructie (de autonome ontwikkeling). Figuur A.2 geeft dat schematisch weer.

Figuur A.2:
Van huidige situatie naar
toekomstbeeld 2015:
de reconstructieopgave

In dit hoofdstuk beschrijven we per thema:

- De beleidscontext (wat moet er volgens het beleid gerealiseerd worden?);
- De huidige situatie (inclusief kansen en knelpunten);
- De autonome ontwikkeling (wat is er in 2015 naar verwachting zonder reconstructie bereikt?);
- De opgaven (welke extra inspanning is er in de reconstructie nodig om onze doelen in 2015 te halen?);
- De aanpak (wat gaan we op hoofdlijnen doen om de opgave te realiseren?). In hoofdstuk 5 en 7 gaan we uitgebreider in op aanpak.

4.2 Landschap

4.2.1 Beleidscontext

Voor het landschapsbeleid is het streekplan richtinggevend. Beleidsdoelen zijn:

- Streven naar duurzaamheid en de ontwikkeling van een kwalitatief hoogwaardig landschap.
- Het versterken van de identiteit van de verschillende landschapstypen.
- Het vernieuwen van het landschap, met herkenning van het verleden, zijnde de cultuurhistorische, aardkundige, archeologische en landschappelijke waarden.

4.2.2 Huidige situatie

De volgende problemen en ontwikkelingen doen zich voor:

- *Natuurlijke overgangen raken verstoord.* Het natuur- en bossysteem van de Veluwe is, evenals het Randmerengebied en de IJsselvallei, een goed

herkenbaar en gevarieerd landschap met een rijke cultuurhistorie. De diverse landgoederen vormen een belangrijke drager van het cultuurhistorische landschap. Enkele recente aantastingen van het traditionele landschap worden negatief gewaardeerd. Omdat op het Centraal Veluws Natuurgebied (CVN) volgens het Streekplan niet gebouwd mag worden, neemt de verstedelijkingsdruk vanuit de kernen op de randen van het CVN toe. Het buitengebied raakt versteend en versnipperd en het CVN wordt omsingeld met een aaneengesloten rand van bebouwing. Het CVN ontwikkelt zich tot een geïsoleerd stadspark. Deze ontwikkeling verstoort de natuurlijke overgangen van het CVN naar de omgeving. Deze overgangen zijn belangrijk voor de versterking van de biodiversiteit waaronder omvang van het leefgebied van onder andere reeën, edelherten en wilde zwijnen. Ook vergroten de stedelijke ontwikkelingen nabij de natuur de geluidsbelasting op de Veluwe en tasten ze de donkerte aan. Dit heeft een negatieve invloed op de landschapsbeleving en de fauna.

De karakteristieke landschappelijke en cultuurhistorische kenmerken van de Veluwe gaan ook achteruit door ontwikkelingen in de landbouw, zoals de bouw van grote standaardgebouwen, en door perceelsvergroting. Door de afname van het aantal agrarische bedrijven is het beheer van het landschap minder vanzelfsprekend geworden.

- *Algemene afname landschappelijke kwaliteit.* De Veluwe beschikt over een rijk en gevarieerd landschap met veel cultuurhistorische waarden. In het buitengebied komt er steeds meer bebouwing bij, die naar aard en schaal slecht past in haar omgeving. Landschappelijke inpassing van het gebouw verdient meer aandacht en het gebrek aan erfbeplanting doet afbreuk aan de omgeving. Naast (ver)bouwontwikkelingen komen ook kleine ingrepen voor die de landschappelijke kwaliteit en de beeldkwaliteit in het landelijk gebied doen verminderen. Voorbeelden hiervan zijn het afgraven van een es of steilrand, het aanbrengen van (asfalt)erfverhardingen, het rooien van houtwallen of het plaatsen van niet in de omgeving passende perceelsscheidingen en hekwerken. Kortom, er is sprake van een verrommeling, uniformering en verstening van het landschap met een afname van de landschappelijke kwaliteit als gevolg.

4.2.3 Autonome ontwikkeling

Ecologische poorten en smalle ecologische verbindingzones worden ontwikkeld, ter versterking van de natuurlijke overgang tussen de droge Veluwe en de natte randgebieden. Ondanks een kwaliteitsimpuls vanuit Veluwe 2010 voor natuur, bos en landschap treedt toenemende verstening en verrommeling van het buitengebied op en neemt de omsingeling van het CVN met bebouwing toe. De dreigende toenemende verrommeling, uniformering en verstening van het landschap nemen niet vanzelf af. Verdere afname van de landschappelijke kwaliteit en beeldkwaliteit is zonder extra inspanning een feit. Op provinciaal niveau wordt weliswaar ruimtelijke of landschappelijk kwaliteit nagestreefd, maar deze doelen resulteren onvoldoende in concrete ruimtelijke plannen op gemeentelijk niveau. De hiervoor noodzakelijke afstemming tussen provincie en gemeenten blijft onvoldoende, waardoor gemeenten ad hoc werken aan beeldkwaliteit. De inzet en samenwerking hiervoor gebeurt op vrijwillige basis.

4.2.4 Opgave: Behoud en versterking landschappelijke en natuurlijke overgangen tussen CVN en randgebieden

Subdoelen

- Behouden en versterken van landschappelijke en natuurlijke overgangen tussen CVN en randgebieden
- Vermindering van de verstening
- Realiseren EHS (waarvan EVZ's onderdeel uitmaken)
- Natuurdoelen buiten de EHS realiseren
- Instandhouden, versterken en ontwikkelen van cultuurhistorische waarden (waaronder landgoederen)
- Robuuste Verbindingszone Hattemer Poort en 7 ecologische poorten realiseren, zoals aangegeven in Veluwe 2010
- Vernieuwing van de landschapsstructuren
- Versterken van de ontwerpde benadering bij de uitvoering van landschappelijke doelen
- Versterken van de omgevingskwaliteit

Aanpak

De reconstructieopgave om de landschappelijke en natuurlijke overgangen te behouden en te versterken wordt via twee sporen gerealiseerd:

- aanpak algemene landschappelijke beeldkwaliteit;
- realisatie 16 groene wiggén.

1. Beeldkwaliteit

We willen in de Reconstructie werken aan de versterking van de landschappelijke of ruimtelijke kwaliteit in het algemeen, en aan de beeldkwaliteit van het landelijk gebied in het bijzonder. Hiertoe maken we een aantal afspraken:

Als uitvloeisel van het Reconstructieplan kunnen procesafspraken worden gemaakt om de landschappelijke of ruimtelijke kwaliteit te borgen. Onder meer kan worden afgesproken om voor elke functieverandering of -verbreding concrete en werkbaar kwaliteitscriteria te formuleren;

De gemeenten bezinnen zich op het maken van een intergemeentelijke beeldkwaliteitplan voor het buitengebied (gebaseerd op regionale differentiatie);

Er komen stimuleringsregelingen voor de aanleg van 4000 erfbeplantingen en voor aanlegvergunningstelsels bij functieverandering;

Streven naar het slopen van 100 vrijkomende bedrijven. Dit plan heeft de ambitie om 730 ha kleine landschapelementen aan te leggen in aanvulling op de gebiedsplannen natuur en landschap. Verder kunnen nieuwe landgoederen bijdragen aan de versterking van het landschap.

2. Realisatie 16 groene wiggén

We willen zestien groene wiggén beschermen en duurzaam inrichten om de landschappelijke en natuurlijke overgangen tussen CVN en randgebieden te behouden en te versterken en om ongewenste ontwikkelingen tegen te gaan, zoals de omsingeling van het CVN met bebouwing en verdere verstening in het buitengebied. Deze groene wiggén liggen tussen bewoningskernen. Zij zorgen voor een natuurlijke afronding van deze woonkernen. Een groene wig krijgt een planologische inbedding in het Streekplan waarmee een landschappelijke en natuurlijke overgang tussen CVN en randgebieden blijft gewaarborgd. Om een

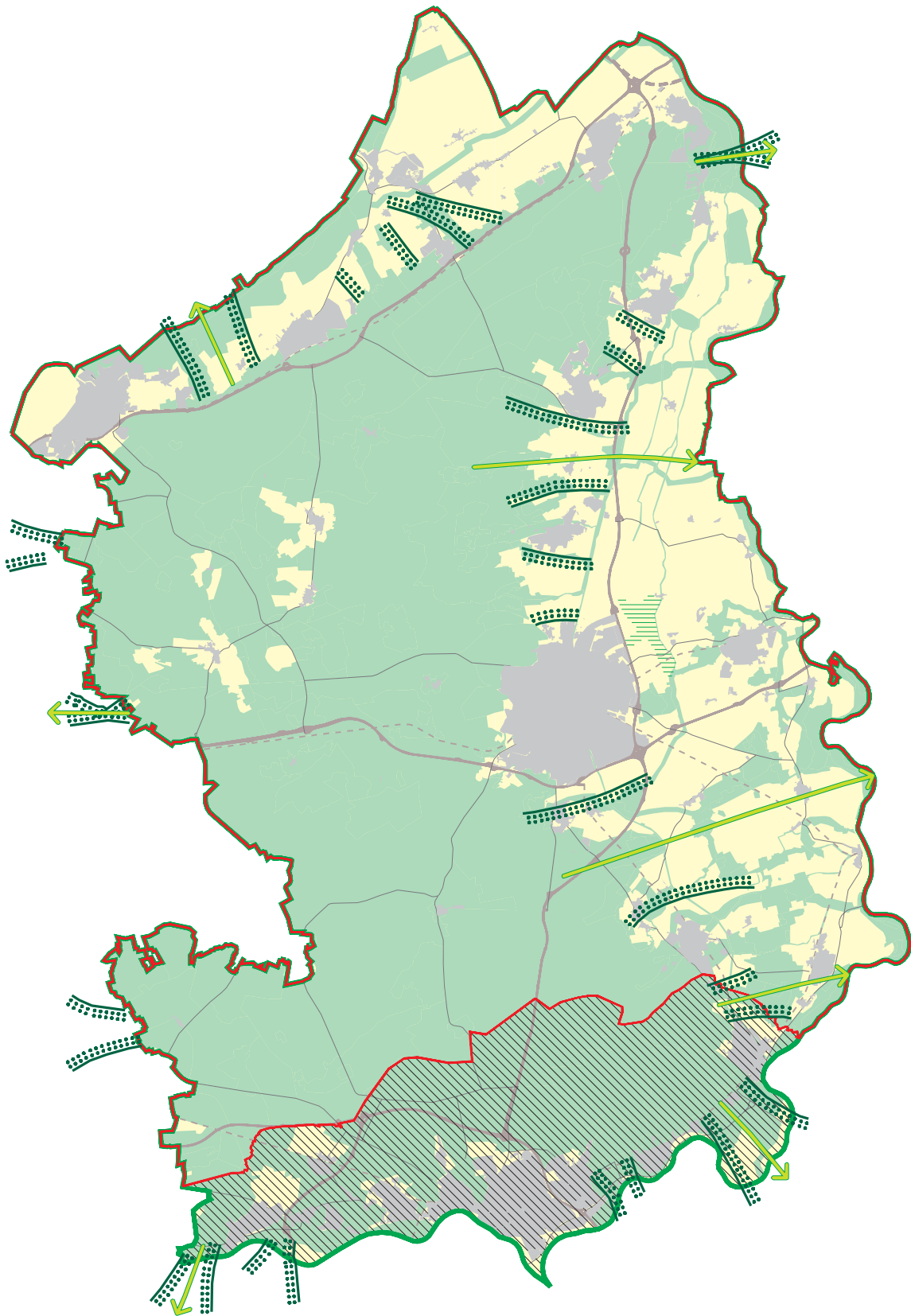
sterke en duurzame inrichting te realiseren kan per groene wig een uitwerkingsplan worden opgesteld. De locatie van zestien groene wiggen valt samen met de locatie van 8 ecologische poorten of een ecologische verbindingszone (EVZ). Op kaart A.6 staan de groene wiggen, ecologische poorten, EHS weergegeven. Voor de ecologische poorten die binnen het reconstructiegebied vallen zullen op basis van art. 18 van de reconstructiewet uitwerkingsplannen worden opgesteld. Een ecologische poort is een gebied waar we de ecologische relatie tussen het CVN en de randen versterken. In deze ecologische poorten realiseren we de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) en extra hectares natuur en landschap mede om de kwaliteit van beken en sprengen op het gewenste niveau te krijgen. Het doel van de EHS is om de natuurlijke kwaliteiten te versterken. Een EVZ is een smalle zone waarlangs dieren en planten zich tussen natuurgebieden kunnen verplaatsen. Deze zone is veel smaller dan de ecologische poorten, maar kan wel onderdeel uitmaken van een groene wig.

Op kaart A.6 hebben we de volgende zestien groene wiggen aangewezen vanuit het CVN (de acht ecologische poorten zijn cursief aangegeven):

- tussen Harderwijk en Nunspeet, *Hierdensche Poort*;
- tussen Nunspeet en 't Harde;
- tussen Apeldoorn en Eerbeek, *Beekbergse Poort*;
- tussen Eerbeek en Dieren, *Soerense Poort*;
- tussen Dieren en de Steeg, *Havikerpoort*;
- tussen Apeldoorn en Vaassen;
- tussen Vaassen en Epe; *Wisselse Poort*
- tussen Epe en Heerde;
- ten noorden van 't Harde richting Elburg;
- ten zuiden van Hattem, *Hattermer Poort* (tevens Robuuste Verbindingszone);
- ten westen van Renkum, *Renkumse Poort*;
- tussen Velp en Rheden;
- tussen Ede en Lunteren;
- tussen Voorthuizen en Putten, *Voorthuizense Poort* (tevens Robuuste Verbindingszone);
- tussen Putten en Ermelo;
- tussen Heesum en Doorwerth.

Indicatief zijn aan de westkant van de Veluwe groene wiggen aangegeven die doorlopen tot in de Gelderse Vallei (tussen putten en Ermelo, tussen Putten en Voorthuizen en tussen Ede en Lunteren). Voor een optimale werking van groene wiggen moet over de grenzen van het reconstructiegebied de Veluwe heen-gekeken worden. Hiervoor is onderlinge afstemming nodig met het reconstructiegebied de Gelderse Vallei. Dit kan plaatsvinden op het niveau van de uitwerkingsplannen voor de groene wiggen.

Kaart A.6: Groene wiggen, ecologische poorten en de EHS

GEO.04.190.1

Groene wiggen, ecologische poorten en EHS

Kaart A.6

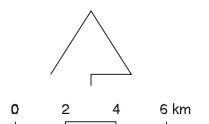
LEGENDA

- Infrastructuur
- Groene wiggen
- Geen reconstructiegebied
- Grens Veluwe-commissie
- Grens reconstructiegebied Veluwe
- Ecologische hoofdstructuur
- Ecologische poort
- Stedelijk uitloopgebied

provincie
GELDERLAND

DIENST REW
Afdeling LG

Auteur: R.v.Eljden
Bron: Prov.Gelderland
Vormgeving: J.Gerritsen
6 januari 2004

Blanco

4.3 Natuur

4.3.1 Beleidscontext

De beleidsdoelen voor natuur zijn de volledige realisatie van de EHS, inclusief de hiervan onderdeel uitmakende ecologische verbindingzones. Verder dient de Veluwe robuust verbonden te worden met andere grote natuurgebieden en dienen barrières voor migratie van soorten te worden opgeheven door aanleg van faunapassages.

De milieukwaliteit in het gebied moet verder zodanig worden verbeterd dat realisatie van de natuurdoeltypes mogelijk wordt. Deze doelstellingen komen voort uit de nota 'Natuur voor mensen, mensen voor natuur' (LNV, juli 2000) en het natuurgebiedsplan en het ontsnipperingsplan van de provincie Gelderland. Volgens de startnotitie is het doel 90% ontsnipperen van het CVN in 2010. In het gebied liggen enkele gebieden met een bijzondere beschermde status in het kader van de Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn of Natuurbeschermingswet (NB-wet). Deze gebieden moeten gevrijwaard blijven van significante negatieve invloeden. In de nota Flora en Faunabeleid (Provincie Gelderland, 2002) worden soorten genoemd waarvoor extra maatregelen getroffen moeten worden.

Uitgangspunt voor de bescherming van de voor ammoniak gevoelige natuur is dat het kritische depositieniveau van de kwetsbare delen van deze natuurgebieden niet wordt overschreden (bron: NMP3 en GMP2).

4.3.2 Huidige situatie

De volgende problemen doen zich momenteel voor:

- *Versnippering natuurgebieden.* Het CVN is het grootste natuur- en bosgebied van Nederland, maar is niet optimaal ontwikkeld. De Veluwe biedt met zijn reliëf, bodem en water in verschillende combinaties een ruime gelegenheid voor uiteenlopende leefmilieus. De natuur is verstoord en versnipperd door recreatieterreinen, wildrasten, wegen en spoorwegen, verspreide bewoning, medische instellingsterreinen en militaire terreinen. De zeer waardevolle natte randgebieden raken steeds meer van het CVN afgesneden, terwijl dit juist een aanknopingspunt is voor de ontwikkeling van een omvangrijk en gevarieerd natuurlijk landschap. Het leefgebied voor dieren alsmede de biodiversiteit in zijn totaliteit neemt door deze ontwikkelingen af. In de Gebiedsplannen natuur en landschap zijn gebieden aangewezen om nieuwe natuur te creëren waardoor bijvoorbeeld het leefgebied van zoogdieren toeneemt. De uitvoering van dit beleid verloopt traag.
- *Water- en Milieuproblemen.* De natuurdoelen worden niet gehaald als gevolg van verzuring, vermesting en verdroging. Deze situatie is deels het gevolg van de huidige landbouwbedrijfsvoering en het verkeer als het gaat om de hoge stikstofdepositie op de natuur, waardoor verzuring en vermesting optreedt. Deels veroorzaken het bebouwd gebied en (voormalige) industriële bedrijvigheid vervuiling van bodem en water (ten gevolge van lozing van afvalwater en riooloverstorten) en verdroging van natte natuur. Ook grondwaterwinningen dragen bij aan de verdroging van natuur. De aanpak van de verdroging is evenals de realisering van de natte ecologische

verbindingzones onvoldoende van de grond gekomen. Oorzaken zijn onder andere de kleinschalige en versnipperde aanpak, onvoldoende bestuurlijk en maatschappelijk draagvlak en het ontbreken van heldere doelen en informatie over de exacte ligging van natte natuur. Ook zijn de betreffende gebieden en watergangen nog onvoldoende ruimtelijk beschermd.

- *Ammoniak*. Uit onderzoek van Alterra (2002) blijkt dat op circa 62% van de natuurgebieden in het reconstructiegebied Veluwe het huidige depositieniveau meer dan 100% boven de maximaal gewenste depositie ligt. Slechts 3% van de natuurgebieden heeft geen overschrijding van het maximaal gewenste depositieniveau. Van de totale stikstofdepositie in het gebied bestaat circa 60% uit ammoniak, waarvan een belangrijk deel uit de reconstructiegebieden Veluwe, Achterhoek en Gelderse Vallei/Utrecht Oost komt. Met name de emissie van ammoniak uit (concentraties van) stallen dicht bij natuurgebieden zorgt voor hoge depositiepieken. De depositie als gevolg van andere bronnen ligt als een gelijkmatige ‘deken’ over het gebied. Verzuring is van lokale en regionale oorsprong en heeft een negatieve invloed op vooral verzuringgevoelige natuur (bijvoorbeeld specifieke natuurgebieden en vennen). Verder kunnen verschillende ongewenste stoffen door verzuring in oplossing gaan en het water en de bodem verontreinigen (bijvoorbeeld aluminium). Verdroging en vermesting treft vooral natte landnatuur (bijvoorbeeld kwelnatuur) en ecologisch waardevolle wateren (bijvoorbeeld HEN- en SED-wateren). Hier gaat het zowel om de natuurelementen zelf als om hun stroom- en beïnvloedingsgebieden.

4.3.3 Autonome ontwikkeling

De volgende ontwikkelingen doen zich naar verwachting voor:

- *Aankoop*. De aankoop en realisatie van nieuwe natuur in de EHS op de Veluwe verloopt langzamer dan verwacht. Bij het huidige tempo zal naar verwachting maar 25-50% van de nieuwe natuur in de EHS gerealiseerd zijn in 2015 (VOP/MER). Agrarisch natuurbeheer en particulier beheer zorgen voor een kleine extra bijdrage aan de aankoop en inrichting van de EHS. Om de uitwisseling van organismen op de Veluwe te verbeteren worden - waar mogelijk - wildkerende rasters weggenomen. Desondanks zal de versnippering van de natuur voortgaan door een toename van infrastructuur, recreatieterreinen en bebouwing. De natuur verbetert slechts in geringe mate door de uitvoering van herstelprojecten.
- *Water*. Het watersysteem biedt mogelijkheden voor een levend landschap, maar de gewenste omstandigheden voor land- en waternatuur (HEN- en SED-oppervlaktewateren) worden op veel plaatsen niet gerealiseerd. In de autonome ontwikkeling zal slechts 25 tot 40% van de verdroogde natuurgebieden in 2015 hersteld zijn (VOP/MER). Het oppervlaktewatersysteem is daar nog onvoldoende op (in)gericht en er wordt grondwater onttrokken aan het Veluwemassief. Door de vele activiteiten in en langs watergangen zijn de waterbodems en oevers plaatselijk ernstig verontreinigd. Diffuse verontreiniging van het watersysteem vindt nog steeds plaats door bijvoorbeeld vermesting, nalevering vanuit vervuilde waterbodems en ongezuiverde lozingen. Met de generieke maatregelen zullen de overschrijdingen van bestrijdingsmiddelen in het oppervlaktewater, met name in de droge zandgebieden, niet verdwijnen.

-
- *Ammoniak*. In de autonome ontwikkeling zullen de emissie en depositie van ammoniak afnemen als gevolg van technische maatregelen aan stallen (als gevolg van de AMvB huisvesting), afname van het aantal dieren en vermindering van de bemesting. Het resultaat daarvan is naar verwachting dat in 2015 op 46 % van de natuurgebieden gemiddeld wordt voldaan aan de depositiedoelstellingen. Op de overige 54% van de natuurgebieden blijven overschrijdingen bestaan tot 50% van het doelstellingsniveau. Toepassing van verdergaande technieken (luchtwassers, biofilters) dan de AMvB-eisen is niet op enige schaal te verwachten vanwege de hoge kosten van aanschaf en exploitatie (onder meer een hoog energieverbruik). Als deze verdergaande technieken wel algemeen haalbaar worden kunnen ze ook onderdeel worden van de AMvB-eisen.

Op basis van bovenstaande ontwikkelingen dienen zich voor de reconstructie de volgende opgaven aan:

- realiseren van de EHS;
- realiseren gewenste water- en milieukwaliteit voor natuur.

We werken deze opgaven hieronder verder uit.

4.3.4 Opgave 1: realiseren van de EHS

Subdoelen

- Functieverandering van alle nog te realiseren nieuwe natuur, zodat de gehele EHS wordt gerealiseerd;
- Ecologische verbindingzones realiseren;
- Robuuste verbindingzones en ecologische poorten realiseren;
- Begrenzen en ruimtelijk beschermen van de EHS in bestemmingsplannen;
- Structurele verbeteringen van de geluidskwaliteit voor mens (recreant) en dier;
- Realisatie van de natuurdoelen uit de gebiedsplannen.

Aanpak

De opgave van dit Ontwerpplan is een functieverandering te realiseren, zodat de gehele EHS wordt gerealiseerd. Daarvoor leveren de overheid en particulieren een extra inspanning. Door versnelde aankoop en inrichting door de overheid zijn veel EHS-gronden in eigendom en beheer van natuurbeherende organisaties gekomen. Daarnaast is de aankoop, inrichting en beheer van de EHS gerealiseerd vanuit particulier initiatief (landgoederen, particulier eigendom met inrichtingssubsidies en beheersvergoedingen) en door middel van PPS-constructies.

Samengevat gaat het om de volgende ambities:

- Volledig realiseren van nieuwe natuur in de kerngebieden van de EHS (nog 4974 ha);
- Realiseren van 1600 ha graasweiden;
- Realiseren van 4 ecoducten over snelwegen en 3 over spoorlijnen;
- Realiseren van 50 ecopassages;
- Realiseren van 117 ha nieuwe natuur in droge verbindingzones en 200 ha nieuwe natuur in natte verbindingzones.

4.3.5 Opgave 2: Realiseren gewenste water- en milieukwaliteit voor natuur

Doel

Om de natuurdoelen te kunnen bereiken is het belangrijk dat de milieurandvoorwaarden daarvoor gerealiseerd worden. Daarbij gaat het met name om twee zaken:

- verbeteren van de waterkwaliteit
- terugdringen van de ammoniakdepositie.

We werken dat hieronder verder uit.

Subdoelen

- Herstellen van de water- en milieukwaliteit;
- Behoud en ontwikkeling van natte natuur mogelijk maken;
- Kwaliteitsverbetering natuur;
- Goede milieuomstandigheden realiseren;
- Realisatie van de natuurdoelen uit de gebiedsplannen.

Aanpak waterkwaliteit

Realisatie van goede water- en milieuomstandigheden voor natuur biedt tevens goede mogelijkheden voor het benutten van schoon en voldoende water voor de bereiding van drinkwater. De effecten van verdroging, verzuring en vermesting worden teruggedrongen tot een niveau waarop natte en droge natuur ontwikkeld en behouden kan worden.

In §4.4 (water) wordt beschreven dat met het landelijke mestbeleid in 2015 lang niet overal de gewenste waterkwaliteit is te bereiken. Het is te kostbaar en dus niet mogelijk om met gebiedsbericht beleid als reconstructie overal de normen wel te halen. Indien gewenst zal dat moeten gebeuren met aanscherping van het landelijke mestbeleid. Daarom zijn in dit reconstructieplan, altijd nog zeer ambitieuze, keuzen gemaakt om de gewenste waterkwaliteit te realiseren in de meest waardevolle natuurgebieden en de waterwingebieden.

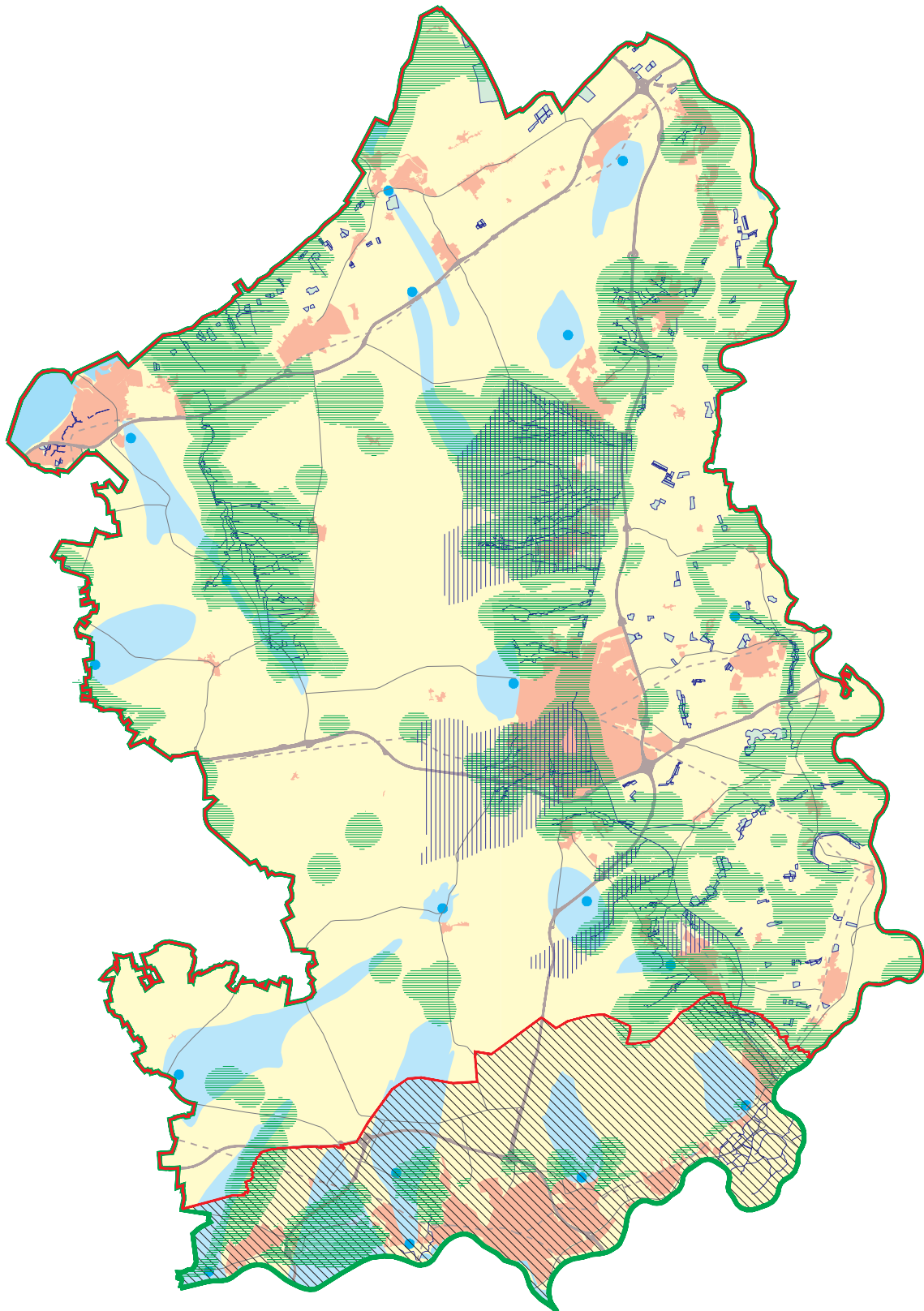
Op basis van de watersysteembenadering worden schone en kwetsbare gebieds- en gebruiksfuncties binnen (deel)stroomgebieden geordend. Voor alle HEN- en SED-oppervlaktewateren die reeds aan de waterkwaliteitsdoelstellingen voldoen, geldt minimaal een stand-still principe voor de oppervlakte-waterkwaliteit. Voor de HEN- en SED-oppervlaktewateren die nog niet voldoen aan de doelstellingen zijn per deelgebied de prioriteiten aangegeven voor welke wateren in het kader van de Reconstructie maatregelen genomen moeten worden.

We hebben hierbij gekozen voor optimalisering van de waterkwantiteit en -kwaliteit in 2015 voor (zie kaart A.7):

- alle natuur en HEN- en SED-oppervlaktewateren in de Blauwe Bron, de Eindeloze Veluwe en de Sleutel voor Dynamiek;
- HEN- en SED-oppervlaktewateren, 'parels' en prioritaire natuur in de Zichtbare Overgangen, Ontspanning voor de Stad, de Harmonie en het Wei(ij)dse Landschap.

De volgende maatregelen spelen daarbij een rol:

- Terugdringing vermesting o.a. door inzet van Koopmansgelden voor realiseren van mestvrije zones;

GEO.04.191.1

Opgaven voor water

Kaart A.7

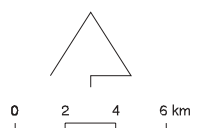
LEGENDA

- Stedelijk gebied incl.geplande uitbreiding
- Infrastructuur
- Geen reconstructiegebied
- Grens Veluwe-commissie
- Grens reconstructiegebied Veluwe
- Drinkwaterlocatie
- Intrekgebieden (100 jrs zone)
- Zoekruimte waterberging
- Beïnvloedingsgebied natte natuur
- Beïnvloedingsgebied drinkwatervoorziening
- HEN - en SED water

provincie
GELDERLAND

DIENST REW
Afdeling LG

Auteur: R.v.Eijden
Bron: Prov.Gelderland
Vormgeving: J.Gerritsen
6 januari 2004

-
- Saneren van 40 riooloverstorten op HEN en SED-wateren;
 - Saneren lozingen rioolwaterzuiveringsinstallaties (rwzi's) Epe en Apeldoorn op de Grift;
 - Saneren van 496.000 m³ beekbodem en 120.000 m³ beekoever (door functiegericht saneren waarschijnlijk minder m³)

Maatwerk in de uitvoering zal nodig zijn, vooral ook waar verhoging van de grondwaterstand kan leiden tot meer uitspoeling van fosfaat (Alterra, 2003).

Aanpak ammoniak

Uit onderzoek van Alterra (2003) blijkt dat het onmogelijk is om overal de depositiedoelen te halen met aanvullende maatregelen in de landbouw. De ambitie van dit reconstructieplan is daarom om de depositiepieken op de meest kwetsbare natuurgebieden te verminderen met behulp van een zonering voor intensieve veehouderij. Dankzij deze zonering kan de ammoniakdepositie op de natuur gericht worden teruggedrongen. De zonering in extensiveringsgebieden, verwevingsgebieden, verwevingsgebieden met sterlocaties en landbouwontwikkelingsgebieden is terug te vinden op kaart A.10 (Reconstructie zonering). Een omschrijving van de mogelijkheden en beperkingen in deze zones vindt u in §5.3. Het algemene doel van deze zonering is dat intensieve veehouderijbedrijven in gebieden zitten die optimaal geschikt zijn voor intensieve veehouderij en dat de voor verzuringgevoelige natuurgebieden worden ontlast. De intensieve veehouderij beweegt zich op deze wijze 'afwaarts' van kwetsbare functies als natuur en wonen. Voor de gemeenten buiten het reconstructiegebied (Wageningen, Renkum, Arnhem, Rozendaal en Rheden) wordt voor de intensieve veehouderij gestreefd naar hetzelfde doel, maar via de mogelijkheden die de wet RO biedt.

4.4 Water

4.4.1 Beleidscontext

De voor de reconstructie richtinggevendende beleidsdoelen staan vermeld in de stroomgebiedsvisie Veluwe (2003). Hierin zijn de wateropgaven voor de lange termijn (2050) wat betreft wateroverlast, verdroging, watertekort, waterkwaliteit en bodemdaling nader uitgewerkt per deelstroomgebied. De voor de reconstructie belangrijkste beleidsdoelen zijn:

- *Ruimte voor water:* water als (mede) ordenend principe voor ruimtelijke plannen.
- *Bestrijden van verdroging:* Herstellen van een duurzaam grondwatersysteem dat voldoet aan de nog vast ter stellen GGOR (Gewenste Grond- en Oppervlaktewater Regime). Beleidsdoel is herstel van 50% van de verdroogde (natuur)gebieden.
- *Verbeteren van de waterkwaliteit:* De nutriëntenbelasting op de Randmeren mag niet meer toenemen, waarbij 2002 als referentiejaar geldt. In 2015 moet een significante vermindering van de nutriëntenbelasting zijn bereikt.

In 2000 is de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) van kracht geworden. De implementatie hiervan heeft belangrijke gevolgen voor het waterbeheer in Nederland, bijvoorbeeld met betrekking tot de normstelling van stoffen in het

oppervlaktewater en het bereiken van ecologisch gezonde watersystemen. De waterbeheerders zijn inmiddels druk bezig om de KRW in hun organisaties te bedden. In het reconstructieplan zijn enkele maatregelen (zowel brongericht als effectgericht) opgenomen die mede anticiperen op deze ontwikkeling. De concrete eisen die vanuit de KRW voor het gebied gaan gelden zijn nu nog niet bekend. Tijdens tussentijdse evaluaties van het reconstructieplan kan dit mogelijk tot planaanpassingen leiden.

4.4.2 Huidige situatie

Op dit moment doen zich de volgende problemen en ontwikkelingen voor:

- *Onvoldoende ruimte voor waterberging.* Water vraagt om meer ruimte. De regionale en hoofdwatersystemen zijn onvoldoende berekend op grotere extremen in natte en droge weersomstandigheden als gevolg van klimaatsveranderingen.
- *Drinkwatervoorziening en omgeving niet in balans.* Grondwaterwinning voor de bereiding van drinkwater heeft plaatselijk negatieve effecten. Bijvoorbeeld het vochttekort in de landbouw, verdroging van natte natuur en afname van de watervoerendheid van sprengen en beken. De omgeving heeft plaatselijk ook negatieve effecten op de drinkwatervoorziening, vooral op de waterkwaliteit, bijvoorbeeld door vermisting, verzuring (nitraat en aluminium), ongezuiverde lozingen en gebruik van bestrijdingsmiddelen.
- *Basisnormen waterkwaliteit niet gerealiseerd.* De grond- en oppervlakte-waterkwaliteit voldoet niet overal aan de geldende basisnormen (MTR-normen). Op met name de hoge drogere zandgronden worden de nitraatnormen overschreden. Momenteel wordt op 64% van de landbouwgrond de MTR-norm van 50 mg nitraat per liter grondwater overschreden. In 48% van de natuurgebieden wordt de streefwaarde van 25 mg nitraat per liter grondwater overschreden. De oppervlakte landbouwgrond met te veel stikstof in het oppervlaktewater bedraagt 82%. Op de lager gelegen gronden is met name sprake van normoverschrijding van fosfaat in het oppervlaktewater (op 46% van de landbouwgrond, Alterra, 2002). In grondwater levert dit minder problemen op. Als belangrijke veroorzakers zijn aan te merken: ongezuiverde lozingen (bijvoorbeeld riooloverstorten), vervuilde waterbodems, vermisting en verzuring. Een groot deel van de landbouwgrond is verzadigd met fosfaat als gevolg van de te hoge bemesting met dierlijke mest in het verleden.

4.4.3 Autonome ontwikkeling

Toekomstige maatregelen zullen voor een groot deel gericht zijn op de resultaatsafspraken die gemaakt zijn of worden in relatie tot de Europese Kaderrichtlijn Water. We verwachten de volgende ontwikkelingen:

- *De water(bodem)kwaliteit verbetert te langzaam.* Alle ongerioleerde lozingen in het buitengebied en overstorten uit de gemeentelijke riolering moeten in 2005 voldoen aan de basisinspanning van het Wvo-Lozingenbesluit of de Wet bodembescherming. Ook wordt uitvoering gegeven aan lopende programma's voor waterbodemsaneringen en aanpak van diffuse bronnen. De

water(bodem)kwaliteit verbetert echter te langzaam, omdat het generieke mestbeleid plaatselijk tot onvoldoende resultaat leidt, door onvoldoende voortgang in het saneren van waterbodems, overstorten en door onvoldoende aanpak van de belasting van het watersysteem. Dit is een bedreiging voor het realiseren van de basiskwaliteit voor water, natuur en voor de openbare drinkwatervoorziening.

Het voorgenomen toekomstige mestbeleid brengt niet overal de gewenste verbetering van de waterkwaliteit met zich mee in 2015 ten opzichte van de huidige situatie. Het percentage landbouwgrond met overschrijding van de MTR-norm van 50 mg nitraat per liter grondwater zal afnemen van 64% naar 30%. De oppervlakte natuurgebieden met overschrijding van de streefwaarde van 25 mg nitraat per liter grondwater zal afnemen van 48 naar 33%. De oppervlakte landbouwgrond met te veel stikstof in het oppervlaktewater zal afnemen van 82% naar 44%. De oppervlakte landbouwgrond met overschrijding van de fosfaatnorm zal afnemen van 46% naar 35%. Het voorgenomen mestbeleid zal slechts leiden tot het niet verder toenemen van de verzadiging met fosfaat (Alterra, 2002, 2003).

- *Waterkwantiteit.* Door de klimaatverandering, de verminderde grondwateronttrekkingen en de anti-verdrogingsmaatregelen kan de grondwaterstand in de kwelzones langs de IJssel en Neder-Rijn, langs de Randmeren en op de flanken van de Veluwe aanzienlijk stijgen. Bij ruimtelijke ontwikkelingen in deze zones moet daar rekening mee gehouden worden.
- *Ruimte voor de Rivier.* In het project Ruimte voor de Rivier worden claims gelegd op het reconstructiegebied Veluwe. Het gaat daarbij om by-passes van de IJssel bij Zutphen en Deventer (worden na 2015 gerealiseerd), om rivierverruimende maatregelen in de Havikerwaard en mogelijk in het Wapenvelderbroek en de Hoenwaard en om het hoogwatervrij maken van een aantal landbouwkundige bedrijven in de uiterwaarden (bijvoorbeeld de Wilpsekleipolder).

Voor de reconstructie leiden deze ontwikkelingen tot twee belangrijke opgaven:

- Realiseren van ruimte voor waterberging;
- Veiligstellen en verduurzamen drinkwatervoorziening.

We werken deze opgave en de bijbehorende aanpak hieronder verder uit.

4.4.4 Opgave 1: Realiseren van ruimte voor waterberging

Doel

Het doel is het aanwijzen, inrichten en beschermen van waterbergingsgebieden ter voorkoming van regionale wateroverlast die eens in de 10 tot 25 jaar voorkomt. Door water langer in het regionale watersysteem vast te houden en te bergen wordt de afvoer naar de Randmeren, de IJssel en de Nederrijn beperkt. Hiervoor zijn de zoekgebieden voor waterberging (totaal 2.000 hectare) definitief begrensd tot 500 hectare. Verder is de ambitie het afkoppelen van de riolering van circa 1.500 ha verhard oppervlak.

Subdoelen

- Bestrijden van regionale wateroverlast;
- Vergroten van inkomsten uit niet-agrarische activiteiten (groene en blauwe diensten, bijvoorbeeld voor het tijdelijk bergen van water op landbouwpercelen);
- Functieverandering ten behoeve van nieuwe natuur, realisatie van de EHS.

Aanpak

Tussen 2004 en 2005 zullen we deze wateropgave samen met gemeenten en belangengroepen meer in detail uitwerken via een uitwerkingsplan Reconstructie. Tot die tijd vragen we de gemeenten en andere partijen om bij hun ruimtelijke afwegingen te anticiperen op deze wateropgave. Bij de zonering van de intensieve veehouderij en de zoekgebieden voor dag- en verblijfsrecreatie is ook rekening gehouden met het reserveren van ruimte voor waterberging. In de planperiode wordt 500 ha waterberging gerealiseerd. Hiervoor moet 62 ha worden ingericht. Voor de overige waterberging is geen inrichting nodig. Er is voor gekozen om alle benodigde waterbergingsgebieden te realiseren (zie Regiozoneringkaart A.9) in natuurlijke laagtes of langs beken en weteningen in combinaties met landbouw of natuur. Waar zich kansen voordoen, kunnen ook andere functiecombinaties benut worden. Denk daarbij aan nieuwe buitens en grote wateren die recreatief gebruikt (kunnen) worden.

4.4.5 Opgave 2: Veiligstellen en verduurzamen van de drinkwatervoorziening

Doel

Het doel is om de drinkwatervoorziening op een duurzame wijze in te passen in de omgeving.

Subdoelen

- Grondwaterwinning duurzaam inpassen in de omgeving (beperken van enkele bestaande grondwaterwinningen);
- Grondwaterwinningen beschermen en veiligstellen (ruimtelijk en milieuhygiënisch);
- Alternatieve schone betrouwbare bronnen zoeken (bijvoorbeeld in oppervlaktewater);
- Realiseren van een verantwoorde afzet van mest en mineralen in gebieden waar we verder willen gaan dan de generiek normen;
- Vergroten van inkomsten op landbouwbedrijven uit niet-agrarische activiteiten (blauwe diensten, bijvoorbeeld voor de levering van schoon en voldoende water).

Aanpak

Om een duurzame inpassing van drinkwaterwinning in de omgeving te bereiken zoeken we naar duurzame en betrouwbare alternatieve bronnen voor de bereiding van drinkwater, binnen en buiten het plangebied. Een van de kansrijke oplossingen hiervoor is herinfiltratie van schoon oppervlaktewater in de stroomgebieden van de Grift en in het eerste pand van het Apeldoorns Kanaal. Het is nu nog niet duidelijk hoeveel infiltratiewater nodig is om deze manier van waterwinning duurzaam in te passen. De uiteindelijke

omvang van de infiltratie wordt bepaald door de mate waarin de infiltratie bijdraagt aan het wegnemen van de negatieve effecten van grondwaterwinning op de gebruiksfuncties in de omgeving. Uit een eerste globale studie lijkt een inzet van in totaal circa 13 miljoen m³ oppervlaktewater per jaar mogelijk, waarvan circa 10 miljoen m³ in de Blauwe Bron (bij Epe) en minimaal 3 miljoen m³ in de Harmonie. Na 2015 zijn er wellicht ook mogelijkheden voor het benutten van oppervlaktewater uit de Veluwe Randmeren, de IJssel en de Nederrijn. Verbetering van de basiskwaliteit voor water en milieu is een belangrijke randvoorwaarde voor het benutten van oppervlaktewater voor de bereiding van drinkwater.

4.5 Land- en tuinbouw

4.5.1 Beleidscontext

Het landbouwbeleid in Nederland is gericht op een concurrerende en duurzame landbouw. De Europese Unie streeft naar vermindering van de prijssteun en naar meer rechtstreekse inkomenssteun voor agrariërs en steun voor plattelandsontwikkeling. Het is vervolgens aan de ondernemers om binnen randvoorwaarden als fysieke omgeving, wet- en regelgeving en markt- en prijsbeleid een inkomen te genereren.

De reconstructie wil invulling te geven aan de eisen voor basisinrichting voor landbouwbedrijven met een percentage huiskavel van 80%. De biologische landbouw moet groeien naar 10% van het landbouwareaal in 2010. Om de veterinaire druk te verminderen moeten maatregelen in de keten en op bedrijfsniveau worden getroffen. Deze doelen zijn ontleend aan ondermeer het Structuurschema Groene Ruimte, Voedsel en Groen, Vijfde Nota Ruimtelijke Ordening, Kabinetsstandpunt commissie Koopmans en commissie Wijffels Geurhinder had in het jaar 2000 moeten zijn teruggebracht tot 12% geurgehinderden. In het jaar 2010 mag ernstige geurhinder niet meer voorkomen. Deze doelen hebben betrekking op geurhinder veroorzaakt door wegverkeer en industrie, waarbij landbouw onder industrie wordt gerekend (Nota Stankbeleid VROM, 1995). Er is geen specifieke doelstelling voor het aantal geurgehinderden door de landbouw vastgesteld.

4.5.2 Huidige situatie

Van de totale economische productieomvang in NGE in het gebied heeft de graasdierhouderij (en dan met name de melkveehouderij) in 2002 met 70% het grootste aandeel (CBS). Het economische aandeel van de hokdierhouderij (varkens, kippen, kalveren) is 10%, dat van de tuinbouw 11%. Het aandeel van gemengde bedrijven is slechts 7% en al jarenlang dalend. De graasdierhouderij gebruikt circa 90% van de totale oppervlakte landbouwgrond. De totale productieomvang - die tot midden jaren negentig nog steeg - is de laatste jaren afgenomen met 7%. Dit is met name het gevolg van de opkoopregeling van intensieve veehouderij ter verkleining van het mestoverschot. Het mestoverschot in het gebied bedroeg in 2000 24% van de mestproductie (in kg stikstof, landbouwonderzoek, provincie Gelderland 2001).

De volgende problemen en ontwikkelingen doen zich op dit moment voor:

- *Negatieve milieueffecten* vanuit de veehouderij. De landbouw (32%) is na de natuur (49%) de grootste grondgebruiker op de Veluwe. Land- en tuinbouw behoren op de Veluwe tot een van de belangrijkste economische activiteiten in het landelijk gebied en hebben in belangrijke mate bijgedragen aan de vorming van het landschap. Een hoge veedichtheid zorgt voor grote kwetsbaarheid voor veterinaire ziekten en leidt eveneens tot milieu-problemen als vermessing en verzuring. Deze problemen hebben negatieve effecten op de bodem-, water- en luchtkwaliteit. In het grondwater worden bestrijdingsmiddelen aangetroffen en het oppervlaktewater vertoont ook veelvuldig normoverschrijdingen van stikstof, zuurstof, fosfor, koper en zink. Bij voortzetting van het huidige en het voorgenomen mestbeleid kan niet worden voldaan aan de geldende milieunormen.
- *Geurhinder*. In de agrarische enclave heeft ruim 10% van de geurgevoelige objecten (woningen en cetera) te maken met een overbelaste geursituatie, op basis van de huidige vergunningsregels voor veehouderijbedrijven. Elders in het gebied is dat enkele procenten (Alterra, 2002). Op basis van de huidige vergunningsregels voor geur heeft 67% van de hokdierbedrijven geen uitbreidingsmogelijkheden meer. Voor de overige bedrijven is dat circa 20% (Alterra, 2003).
- *Veterinaire risico's*. Een belangrijke factor voor de veterinaire kwetsbaarheid is de mate van contacten tussen veehouderijbedrijven en de mate van geslotenheid van veehouderijbedrijven. De mate van geslotenheid en de mate van meerdere locaties per bedrijf is niet exact bekend. Wel is bekend dat er nogal wat intensieve veehouderijbedrijven zijn met meerdere locaties per bedrijf door het huren en kopen van stallen.
- *Zeer veel bedrijven met geringe omvang en slechte verkaveling*. Een gezonde grondgebonden landbouwsector kan een bijdrage leveren aan het instandhouden van open landschapsstructuren. De landbouwstructuur kenmerkt zich door veel kleinere bedrijven. Op slechts eenderde van de bedrijven wordt met landbouw een volwaardig inkomen verdiend. Vele bedrijven beëindigen omdat een opvolger er geen perspectief in ziet. Voor de overblijvende bedrijven, waarvan velen reeds een moderniseringsslag hebben gemaakt is er wel een toekomst. De productieomstandigheden moeten voor die bedrijven dan wel verbeteren.
- *Perspectieven voor verbreding en verdieping*. Biologische landbouw komt voor op 1% van de bedrijven met 2,5% van de totale oppervlakte landbouwgrond. Circa 10% van de bedrijven doet iets aan verbreding. De lokale verwevenheid van de landbouw met het stedelijke gebied, natuurgebieden en recreatiegebieden biedt perspectief voor de verbreding van de bedrijfsactiviteiten, waardoor agrarische bedrijven in stand gehouden kunnen worden.
- *Tuinbouw sector van de toekomst*. In de (glas)tuinbouw en de boomteelt worden hoge rendementen per hectare gehaald. Tot op zekere hoogte zijn dit de sectoren van de toekomst voor de agrarische sector. De ontwikkeling van de tuinbouw op de Veluwe wordt belemmerd door planologische beperkingen gericht op concentratie van (glas)tuinbouw in aangewezen gebieden buiten de Veluwe. In de tuinbouw zijn de sterke schommelingen in rendement en de hoge arbeidsbehoefte een rem op uitbreiding. Kansen kunnen worden gevonden in duurzame biologische teelten.

4.5.3 Autonome ontwikkeling

In de land- en tuinbouw spelen diverse beleidsvoornemens die op dit moment nog in discussie zijn. Het gaat daarbij met name om de brief van de Minister van LNV en de staatssecretaris van VROM aan de Tweede Kamer (september 2003) over de invloed van de Habitat- en Vogelrichtlijn op met name het ammoniak-beleid en de zonering, en om het derogatieverzoek (voor een eigen, Nederlandse invulling van het mestbeleid ter uitvoering van de Europese nitraatrichtlijn). Deze onzekerheden over de invulling van het beleid - dat van grote invloed kan zijn voor de ontwikkelingsmogelijkheden van met name de veehouderij - kunnen gevolgen hebben voor de reconstructieopgaven (zie onder).

Vooralsnog gaan we uit van de volgende ontwikkelingen tijdens de planperiode:

- *Landbouwstructuur.* Volgens het landbouwonderzoek (provincie Gelderland, 2001) zal het aantal landbouwbedrijven tussen 2000 en 2015 halveren, zowel voor de grondgebonden als de intensieve bedrijven. De totale landbouwproductie zal daarmee niet per definitie even sterk dalen omdat, net als tot nu toe, de toekomstbedrijven productierechten, grond en stallen overnemen van stoppende bedrijven. Dit leidt tot minder, maar grotere bedrijven. Naar verwachting komt er voor de toekomstbedrijven voldoende grond vrij van stoppende bedrijven. Dit komt mede door de ontwikkelingen vanuit beleid, markt en door technische ontwikkelingen. Deze veranderingen in de sector vinden plaats op eigen kracht.
De totale productie van de melkveehouderij (veruit de grootste sector) zal naar verwachting slechts gering afnemen (4% minder melkquotum). Naar verwachting zal het aantal varkens en kippen fors afnemen. Daarmee resteert, mede door scherpere toekomstige bemestingsnormen, in 2015 een mestoverschot van 8% (stikstof).
- *Verkaveling.* Landinrichtingsprojecten (Harderwijk-Elburg en Epe-Vaassen west en oost) bieden mogelijkheden voor structuurverbetering.
- *Verbreiding en verdieping.* In 2015 zal hooguit 5% van de bedrijven biologisch produceren en zal circa 20% iets doen aan verbreding. Verbreding van activiteiten biedt nieuwe en betere kansen, bijvoorbeeld door de combinatie van landbouw en landschapsbeheer bij extensieve veebezetting.
- *Tuinbouw en glastuinbouw.* In de tuinbouw zal het huidige planologische beleid blijven gelden. Door ontwikkelingen in deze sector zal het aantal kleine bedrijven dalen en het aantal grote bedrijven stijgen. Deze ontwikkelingen moeten worden gezien tegen de ruimtelijke claims die ontstaan vanuit het project Ruimte voor de Rivier en de stedelijke uitbreidingen in de Stedendriehoek.
- *Geurhinder.* Door minder dieren en de wettelijk verplichte stalaanpassingen (AMvB huisvesting) zal in de planperiode het aantal overbelaste situaties (op basis van vergunningsregels) afnemen met circa 40% (Alterra, 2002).

Voor de reconstructie leiden deze ontwikkelingen tot twee belangrijke opgaven:

- Structuurverbetering van de grondgebonden landbouw;
- Ontwikkelingsmogelijkheden creëren voor de intensieve veehouderij.

We werken deze opgave en de bijbehorende aanpak hieronder verder uit.

4.5.4 Opgave 1: Structuurverbetering van de grondgebonden landbouw

Doel

Om de structuur en economische positie van de grondgebonden landbouw te verbeteren, werken we aan de verbetering van de ruimtelijke structuur en productieomstandigheden, en aan de ondersteuning van de landbouw als belangrijke economische drager van buitengebied.

Subdoelen

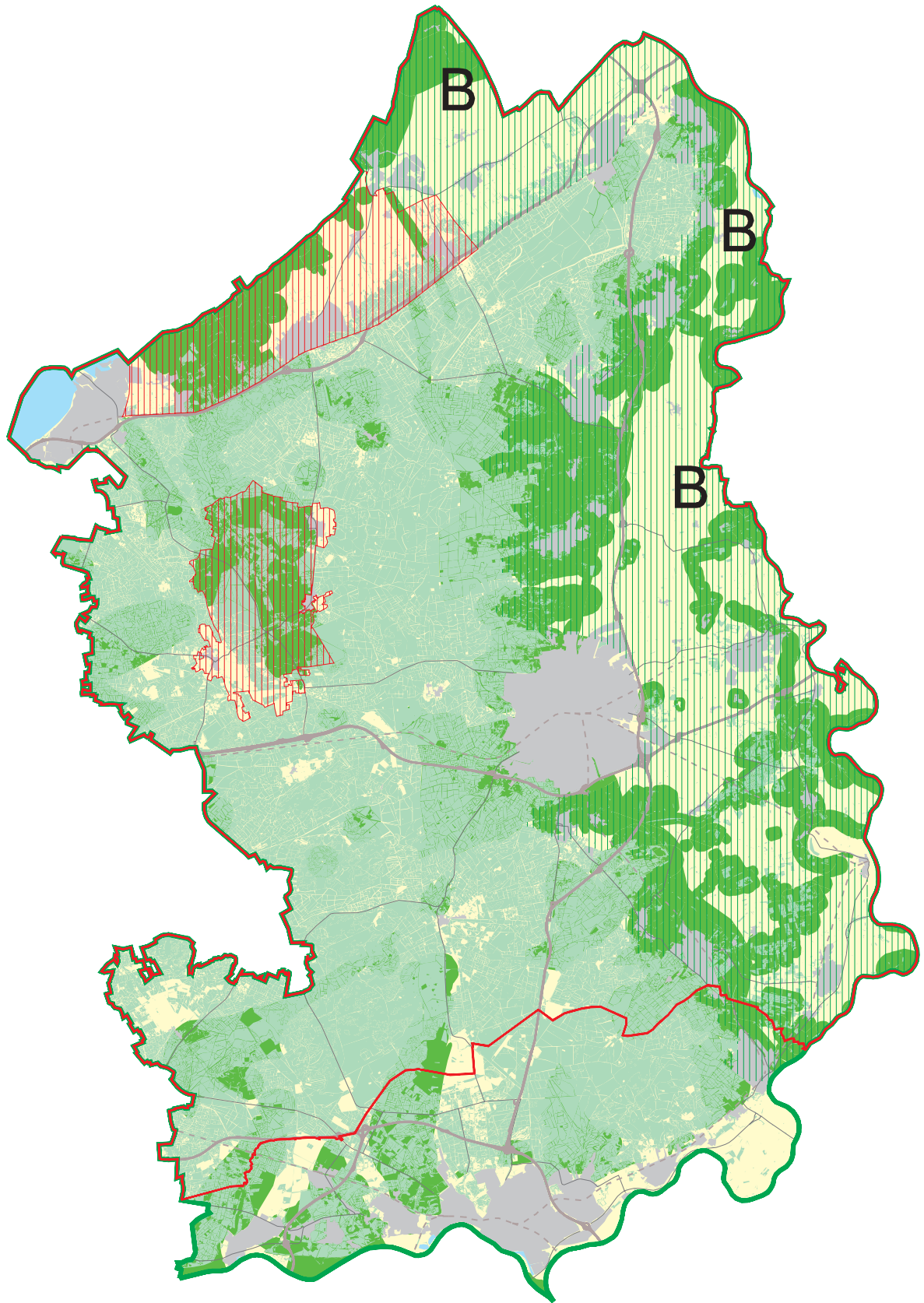
- Stimulering van de grondgebonden landbouw, onder meer door het verbeteren van de productieomstandigheden (verkaveling en waterbeheersing);
- Realiseren van een verantwoorde afzet van mest en mineralen in gebieden waar de wens bestaat om verder te gaan dan de generieke normen (met name in (delen van) het extensiveringsgebied);
- Herstellen van de water- en milieukwaliteit;
- Vergroten van de inkomsten uit niet-agrarische activiteiten;
- Stimuleren van biologische landbouw op 10% van het areaal (in 2010).

Aanpak

Om de grondgebonden landbouw een maatschappelijk verantwoord perspectief te bieden en een rol te geven in het behoud en beheer van de landschappelijke identiteit van het buitengebied hebben we de volgende keuzes gemaakt (zie ook kaart A.8: Opgave grondgebonden landbouw):

- Er vindt structuurverbetering plaats in het hele gebied. Op 50.000 ha zal een vorm van verkaveling of kavelruil plaatsvinden. Op basis van onderzoek is de inzet van verkavelingsinstrumenten op de Veluwe bepaald (Verkavelingsonderzoek, DLG, november 2003). De resultaten zijn weergegeven op kaart A.8. Ook is de ambitie het opzetten van een onroerendgoedbank voor heel Gelderland;
- In het Wei(ij)dse landschap, het Randmerengebied in Zichtbare Overgangen en in delen van de Harmonie kan de grondgebonden landbouw zich optimaal ontwikkelen en is er ruimte voor grondgebonden landbouwbedrijven die worden verplaatst vanuit de te extensiveren gebieden;
- Het bemestingsniveau wordt door de extensivering van grondgebonden landbouw teruggebracht tot een niveau dat voldoet aan de gewenste waterkwaliteit voor drinkwater en natte natuur (zie de §4.4 - water);
- Verbrede landbouw kan overal een plek krijgen afhankelijk van gebiedskwaliteiten. De ambitie is om 500 omschakelaars naar verbrede landbouw te ondersteunen;
- Biologische landbouw wordt overal gestimuleerd, met prioriteit in de landgoederengebieden en in het Wei(ij)dse Landschap en polder Oosterwolde. De ambitie is om de biologische landbouw te stimuleren op 2.500 ha, dat is circa 5% van alle landbouwgrond in het gebied Veluwe. Het succes van biologische landbouw zal ook vooral afhangen van de vraag van consumenten.

Mogelijk leidt de verdere invulling van het mest- en ammoniakbeleid tot aanpassing van de reconstructieopgave en de bijbehorende aanpak.

GEO.04.183.1

Opgaven grondgebonden landbouw

Kaart A.8

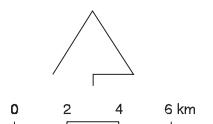
LEGENDA

- Bos- en natuurgebied
- Extensivering grondgebonden landbouw
- Wettelijke hervakaveling
- Kavelruil
- Landbouw
- Grens Veluwe-commissie
- Grens reconstructiegebied Veluwe
- B Voorkeursgebied biologische landbouw

provincie
GELDERLAND

DIENST REW
Afdeling LG

Bron: Prov. Gelderland
Vormgeving: J. Gerritsen
09 februari 2004

blanc0

4.5.5 Opgave 2: Ontwikkelingsmogelijkheden creëren voor de intensieve veehouderij

Subdoelen

- Ontwikkelingskansen bieden aan intensieve veehouderij;
- Terugdringen van de geurhinder uit de landbouw;
- Het stimuleren van moderne bedrijfssystemen die de emissie van ammoniak verder beperken dan de AMvB Huisvesting Veehouderijbedrijven;
- Realiseren van een verantwoorde afzet van mest en mineralen in gebieden waar de wens bestaat verder te gaan dan generieke maatregelen (met name in extensiveringsgebied);
- Terugbrengen van de veterinaire risico's door een varkensvrije zone te realiseren;
- Goede milieuomstandigheden realiseren;
- Verbetering van de kwaliteit van de natuur.

Aanpak

Om de doelen te realiseren werken we via verschillende sporen:

- *Inzet technische middelen.* Door aanpassingen in de bedrijfsvoering en het inzetten van technische maatregelen kunnen de genoemde milieuproblemen (gedeeltelijk) bestreden worden. De technische maatregelen gelden per gehouden dier en niet per inrichting en worden vastgelegd in de toekomstige AMvB Huisvesting. Een gevolg hiervan is dat de stank wordt gereduceerd.
- *Zonering intensieve veehouderij.* Er is echter meer voor nodig om de effecten van de landbouw op de milieuproblematiek structureel aan te pakken en de intensieve veehouderij ontwikkelingskansen te bieden. Hiertoe wordt een zonering voor intensieve veehouderij ingezet. Het doel is om de landbouw op de juiste plaatsen ontwikkelingskansen te bieden. Voor de gemeenten buiten het reconstructiegebied (Wageningen, Renkum, Arnhem, Rozendaal en Rheden) wordt voor de intensieve veehouderij gestreefd naar hetzelfde doel. De zonering voor intensieve veehouderijbedrijven houdt in dat er extensiveringsgebieden, verwevingsgebieden, verwevingsgebieden met sterlocaties, verwevingsgebied agrarische enclave en landbouwontwikkelingsgebieden worden aangewezen. De zonering is te vinden op de kaart Reconstructie zonering (kaart A.10). Daarnaast wordt om de veterinaire omstandigheden te verbeteren een afsluitbare varkensvrije zone gerealiseerd van 1.000 meter breed (zie verder §5.3).
- *Varkensvrije zone.* Het realiseren van de varkensvrije zone langs IJssel, Randmeerkust en Nederrijn is verplicht en daarom ook opgenomen in dit plan. Daartoe worden varkensbedrijven in de varkensvrije zones verplaatst of beëindigd.
- *Geurhinder.* Met het vaststellen van het Reconstructieplan wordt voor de Veluwe ook de nieuwe stankregelgeving voor reconstructiegebieden van kracht. Die bevat soepeler regels om veehouderijbedrijven meer uitbreidingsmogelijkheden te bieden. Daarmee kan de werkelijk beleefde stankhinder plaatselijk bij uitbreidende bedrijven toenemen. Het Reconstructieplan zorgt door de zonering (en de bijbehorende bepalingen voor her- en nieuwvestiging) voor een geleidelijke afwaartse beweging van veehouderijbedrijven vanaf stankgevoelige objecten. Daarmee is per saldo het aantal geurghinderen terug te dringen. Het percentage bedrijven dat onder de

soepeler regels nog op slot zit neemt fors af tot 29% van de hokdierbedrijven en circa 10% van de overige bedrijven. De overige bedrijven hebben dan nog uitbreidingsruimte, circa 50% van alle bedrijven zelfs met meer dan 1.000 mestvarkeneenheden (Alterra, 2003). De ambitie van dit Reconstructieplan is ook om met behulp van de verplaatsings- en beëindigingsregeling de stankknelpunten op te lossen.

4.6 Recreatie en toerisme

4.6.1 Beleidscontext

De ministeries van EZ en LNV hebben in de Brochure 'In de buitenlucht' (februari 2001) in de Beleidsbrief Recreatie en Toerisme (juli 2001), het Structuur Schema Groene Ruimte 2 (januari 2002) en in het Toeristisch Recreatief Actie Programma (maart 2002) de volgende doelen gesteld die ook voor de reconstructie gelden:

- Te zorgen voor voldoende recreatie mogelijkheden;
- Het behoud en duurzaam versterken van de concurrentiepositie van de toeristisch-recreatieve sector in internationaal verband;
- Een omzetgroei tot € 34 miljard in 2005.

Ook het streekplan sluit hierop aan. De provincie Gelderland richt zich op handhaving en vergroting van het huidig marktaandeel door ontwikkelingen te richten op de kwaliteitsverbetering van het product, aan te passen aan de draagkracht van de omgeving, het geleiden van de druk en het versterken van regionale diversiteiten.

4.6.2 Huidige situatie

Er doen zich op dit moment de volgende problemen en ontwikkelingen voor:

- *Verouderd product en imago.* Recreatie en toerisme is een van de belangrijkste economische sectoren op de Veluwe. Natuur en landschap zijn het fundament van het toeristische product op de Veluwe. De natuur vormt door zijn omvang en relatieve rust een uniek decor voor recreatieve activiteiten in Nederland. Daarnaast zijn ook de steden en de cultuurhistorie belangrijke dragers van het toerisme. De laatste jaren staat het toerisme op de Veluwe onder druk, nadat de Veluwe jarenlang toeristisch koploper is geweest. Veel toeristische producten en diensten zijn verouderd en het imago van de Veluwe is weinig verfrissend en gevarieerd. Er is een gebrek aan samenwerking en afstemming en er zijn weinig mogelijkheden tot groei als gevolg van de ruimtelijk ordening.
- *Beperkte uitbreidingsmogelijkheden.* De toeristische bedrijven op het CVN hebben geen of onvoldoende uitbreidingsmogelijkheden, terwijl ondernemers dit juist noodzakelijk vinden om aan de toeristische vraag te kunnen blijven voldoen. Het gevolg is dat projectontwikkelaars toeristische terreinen verkavelen en er chalets opzetten voor de particuliere markt om toch economisch rendabel te ondernemen. Daarnaast neemt permanente bewoning van recreatiewoningen toe. Uitponden en permanente bewoning

zijn niet gewenst; het toeristisch areaal en het aantal toeristische overnachtingen neemt hierdoor af. Hiermee ontstaat een negatieve spiraal voor de toeristische sector.

- *Routestructuren*. Ook is een kwaliteitsimpuls nodig voor het uitgebreide wandel- en fietspadenstructuur op de Veluwe. De verschillende routes zijn slecht onderhouden en missen onderlinge koppeling en aansluiting met de randen.

4.6.3 Autonome ontwikkeling

Naar verwachting treden de volgende ontwikkelingen op:

- *Groei en Krimp*. De Groei- en Krimpstrategie uit Veluwe 2010 biedt mogelijkheden om de geringe groeimogelijkheden van toeristische bedrijven te verbeteren. Deze strategie maakt herstructurering van de recreatiebedrijven op het CVN mogelijk en zal een kwaliteitsimpuls genereren in de toeristische sector. Aanvullend op dit project zijn voor toeristische bedrijven echter nog zoekgebieden voor dag- en verblijfsrecreatie buiten het CVN nodig.

De ontwikkeling van nieuwe recreatie in het landelijk gebied verloopt uiterst moeizaam, omdat het in het landelijk gebied weinig ontwikkelingsmogelijkheden in de bestemmingsplannen zitten. Wel zijn er enige ontwikkelingen gaande, zoals het opstellen van het Fietstotaalplan voor de Veluwe. Elk jaar worden nieuwe routeproducten aangeboden op basis van het fietsknooppuntensysteem. Door de aanleg van verbindingen tussen routes zullen de fietsroutes beter op elkaar aansluiten. Ook wordt de cultuurhistorie en het recreatief gebruik van het Apeldoorns Kanaal gepromoot.

- *Kwaliteitsimpulsen Veluwe 2010*. Veluwe 2010 geeft kwaliteitsimpulsen voor natuurgerichte recreatie. Denk daarbij aan:
 - ontwikkeling van een recreatief routenetwerk;
 - ontwikkeling van toeristische overstappunten, ook wel (natuurnatuur)transferia;
 - verwerving en inrichting van terreinen voor dagrecreatie binnen de zoekgebieden buiten de Veluwe;
 - stimuleren van cultuurtoerisme, natuurtoerisme, plattelandstoerisme en watertoerisme;
 - stimuleren van ketensamenwerking en productontwikkeling;
 - kwaliteitsverbetering van bestaande (dag)recreatie;
 - realisering STUIT bij Apeldoorn (Weteringse Broek).

4.6.4 De opgave: kwaliteitsverbetering recreatie en toerisme

Subdoelen

- Diversiteit van het aanbod van dag- en verblijfsrecreatieve voorzieningen opwaarderen;
- Zonering van de verblijfsrecreatie om perspectief te bieden aan de recreatieondernemer in en rondom de Veluwe;
- Ketenintegratie en geïntegreerde productontwikkeling bevorderen;
- Natuur, water, stad, platteland en cultuurhistorie als sturende thema's nemen;

- Toename verdien capaciteit en werkgelegenheid in de sector;
- Vergroten toegankelijkheid agrarische cultuurlandschappen en natuur- en bosgebieden voor routegebonden recreatie;
- Kwaliteitsverbetering fietsproduct;
- Versterken van de relatie Randmeerkust / IJsselvallei met het CVN;
- Versterken van de regievoering van de sector Recreatie en Toerisme, met bijbehorend instrumentarium;
- Internationale samenwerking tussen nationale parken.

Aanpak Kwaliteit

De opgave bestaat uit het realiseren van een kwalitatief beter product met een grotere verscheidenheid. Door het realiseren van de bovengenoemde projecten uit Veluwe 2010 vindt al een verbetering van het toeristische product plaats. Kansen vanuit de thema's cultuur, natuur, stad, platteland en water worden via ketenintegratie en geïntegreerde productontwikkeling benut. Het uitwerken van deze thema's tot aanvullende toeristische producten leidt tot een kwaliteitsverbetering. De aanleg en verbetering van routestructuren (fiets-, wandel-, ruiter- en vaarroutes) draagt ook bij aan een kwaliteitsverbetering. De reconstructieopgave sluit hierop aan.

Aanpak Groei- en Krimpstrategie

Op basis van een Ontwikkelingskaart dag- en verblijfsrecreatie (zie §5.4, kaart A.11) worden de Groei- en Krimpgebieden aangegeven op de Veluwe. Het Krimpgebied voor verblijfsrecreatie ligt op het CVN en de zoekgebieden voor verblijfsrecreatie liggen enerzijds in de vorm van Groeigebieden op het CVN en anderzijds buiten het CVN. Voor de ontwikkeling van dagrecreatie zijn buiten het CVN een aantal zoekgebieden aangewezen. Dit biedt mogelijkheden voor een kwaliteitsimpuls en uitbreidingsmogelijkheden voor de dag- en verblijfsrecreatie op gerichte plekken in de zoekgebieden. Het is van belang om voor de zoekgebieden goede visies te ontwikkelen met de sector en gemeenten om te komen tot een gedifferentieerd en vernieuwend aanbod.

In de zoekgebieden voor de verblijfsrecreatie buiten het CVN hebben de ondernemers van het CVN een voorkeurspositie ten opzichte van nieuwe ondernemers door de inzet van stimulerende maatregelen. Verder ontwikkelen we zoekgebieden voor dagrecreatie buiten het CVN zoals Bussloo, Teuge, het 'Kievietsveld', zones langs de IJssel en het Apeldoorns Kanaal. De lange termijn strategie voor het Apeldoorns Kanaal is erop gericht om ontwikkelingen tegen te gaan die het mogelijke herstel van de oorspronkelijke vaarfunctie voor het gehele kanaal extra kunnen belemmeren. De gemeenten zijn vrij om de bevaarbaarheid van het Kanaal te stimuleren. Op korte termijn zal het accent liggen op herstel van monumentale civieltechnische werken als sluiscomplexen, kleinschalige watersportactiviteiten, fietsen en wandelen.

Samengevat bevat dit plan de volgende ambities in het kader van Veluwe 2010:

- Groei en krimp verblijfsrecreatie: 55 ha saneren, maximaal 100 ha groei, 45 ha uitplaatsen;
- Realiseren van 100 km recreatieve routes;
- Realiseren van 5 extra transferia;
- Realiseren van 1 nationaal centrum voor natuureducatie;
- Verbeteren van het imago de Veluwe;

-
- Versterken van de samenwerking tussen Europese parken.

4.7 Wonen en werken

4.7.1 Beleidscontext

In de opdracht van de provincie aan de Veluwecommissie staat: 'Geef een visie op de wijze waarop de regionale economie in het buitengebied en rond de kleine kernen kan worden behouden en versterkt. Geef voorstellen voor maatregelen om de diversificatie van de economische dragers te bevorderen. Neem de provinciale visies op economische ontwikkeling (streekplannen) en uitwerkingen daarvan (Sociaal Economische Beleidsplannen) als uitgangspunt. Geef aandacht aan woon-, werk- en leefklimaat met name aan de situatie in het landelijk gebied en de kleine kernen. Denk daarbij ook aan flankerende maatregelen voor stoppers en agrarische bedrijven in het veranderingsproces. Betrek hierbij ook maatregelen die in bredere zin van belang zijn voor de leefbaarheid in het landelijk gebied en de kleine kernen, zoals beschikbaarheid en bereikbaarheid van voorzieningen en activiteiten, rekening houdend met demografische ontwikkelingen (leeftijd, sociale opbouw, vestiging/vertrek), verkeersveiligheid (recreatieverkeer en agrarisch of sluijverkeer) en recreatie dicht bij huis ten behoeve van de lokale bevolking. Voorzie deze analyse van concrete voorstellen.'

4.7.2 Huidige situatie

Op dit moment doen zich de volgende problemen en ontwikkelingen voor

- *Omsingeling Veluwe met rand van bebouwing.* Natuurlijk, landelijk en bosrijk wonen en werken is erg in trek. Dat lijkt bij uitstek mogelijk op de Veluwe door een groene omgeving, ruimte en rust. Het grote areaal aan natuurgebied vormt echter een beperkende factor voor uitbreiding van bebouwing op de Veluwe. Planologische beperkingen maken veel economische ontwikkelingen onmogelijk. Toch is het buitengebied versteend door het gedogen van uitbreidingen en nieuwbouw door overheden. Door een wildgroei van bebouwing dreigt het oorspronkelijke karakter van het buitengebied verloren te gaan. Het ontbreekt aan de mogelijkheid om landelijk en bosrijk wonen in een groene omgeving met ruimte en rust op de Veluwe in goede banen te leiden.
- *Verrommeling bij hergebruik vrijkomende agrarische bebouwing (VAB's).* Veel vrijkomende agrarische woningen worden verkocht aan burgers die meestal niet in het landelijk gebied werken. Bij het hergebruik van de vrijgekomen agrarische gebouwen (VAB's) ontstaan allerlei nieuwe economische activiteiten op voor de omgevingskwaliteit ongewenste locaties. Waar vrijkomende gebouwen hergebruikt worden, treedt door gebrek aan beleid verrommeling op.

4.7.3 Autonome ontwikkeling

Naar verwachting doen zich de volgende ontwikkelingen voor:

- *Verrommeling buitengebied.* Onder het reguliere beleid (de autonome ontwikkeling) komen nieuwe landgoederen en buitens bijna niet van de grond. De grote hoeveelheid vrijkomende gebouwen krijgen ongewenste hergebruiksvormen, door gebrek aan handhaving en beleid. Hierdoor verrommelt het buitengebied. Via de Ruimte voor Ruimte-regeling heeft gedeeltelijke sloop plaatsgevonden van vrijkomende agrarische gebouwen.
- *Sociaal-economische veranderingen.* Het aandeel van de landbouw in de werkgelegenheid in het landelijk gebied van de Veluwe zal tussen 2000 en 2015 afnemen van circa 19 naar circa 12%. Het bedrijfseconomische perspectief voor landgoederen neemt af. Het aandeel van de nijverheid zal gelijk blijven op circa 18% en het aandeel van de dienstensector zal toenemen van circa 62 naar circa 70% (startnotitie).
- *Hergebruik VAB's.* Voor nieuwe economische dragers hebben gemeenten verschillende criteria voor hergebruik van vrijkomende agrarische gebouwen opgesteld. Verder wordt weinig gestructureerd gewerkt aan de verbetering van de beeldkwaliteit van het landelijk gebied.

Deze ontwikkelingen leiden tot de volgende opgaven voor de reconstructie:

- omgaan met vrijkomende gebouwen in het landelijk gebied;
- sturen op beeldkwaliteit.

We werken dit hieronder verder uit.

4.7.4 Opgave 1: omgaan met vrijkomende gebouwen in het landelijk gebied

Subdoelen

- Levendigheid in het landelijk gebied stimuleren;
- Behoud oude landschapsstructuren en elementen;
- Instandhouden, versterken en ontwikkelen van cultuurhistorische waarden (waaronder landgoederen);
- Versterken duurzame economische structuur;
- Vermindering verstening;
- Versterken omgevingskwaliteit;
- Vergroten inkomsten op landbouwbedrijven en landgoederen uit niet-agrarische activiteiten.

Aanpak

De vrijkomende (agrarische) bedrijfsgebouwen (VAB's) kunnen in de meest waardevolle gebieden worden gesloopt tenzij deze panden van cultuurhistorische waarde zijn. Verder worden VAB's hergebruikt. Hierbij wordt rekening gehouden met de gebiedskwaliteiten. De opgave voor de Reconstructie is om aan te geven onder welke voorwaarden hergebruik en sloop van vrijkomende gebouwen plaatsvindt. Een van deze voorwaarden is dat sprake moet zijn van een verbetering van de ruimtelijke en milieukwaliteit. Daarvoor zetten we speciale instrumenten actief, flexibel en met maatwerk in, zoals nieuwe landgoederen en buitens voor het financieren van groen, en mogelijkheden voor functieverandering gecombineerd met de sloop van overtollige gebouwen (met

name intensieve veehouderij stallen). Bij het creëren van nieuwe landgoederen en buitens zetten we de hectares groen gedifferentieerd in.

4.7.5 Opgave 2: Sturen op beeldkwaliteit

Subdoelen

- Versterking ontwerpende benadering bij uitvoering van landschappelijke doelen;
- Versterken omgevingskwaliteit.

Aanpak

Om de verrommeling, uniformering en verstening van het landelijk gebied tegen te gaan, zetten we meer in op ruimtelijke kwaliteit in het algemeen en aan de versterking van de beeldkwaliteit van het landelijk gebied in het bijzonder. In het Reconstructieplan is aandacht gevraagd voor het maken van afspraken om de ruimtelijke kwaliteit te borgen. Ze kunnen bestaan uit:

- Een nieuw initiatief wordt in een vroeg stadium globaal op haalbaarheid getoetst.
- De gemeenten kunnen kwaliteitscriteria geven.
- Een (uitgebreide) welstandscommissie, soms bijgestaan door een monumentencommissie toetst het ruimtelijk ontwerp op de genoemde kwaliteitscriteria.
- De gemeente werkt bestemmingsplanwijziging uit, handelt de vergunningenprocedure af en coördineert de niet-ruimtelijke toetsen (Watertoets, milieueisen).
- De gemeenten kunnen voor elk deelgebied (gebaseerd op regionale differentiatie) een intergemeentelijke beeldkwaliteitplan voor het buitengebied maken.
- Stimuleringsregelingen worden ingezet voor de aanleg van 4.000 erfbeplantingen en aanlegvergunningstelsels bij functieverandering.

4.8 Nieuwe opgaven voor de reconstructie

Nieuwe ontwikkelingen die zich aandienen gedurende het reconstructieproces hebben ertoe geleid dat er nieuwe ruimtelijke opgaven voor de Veluwe ontstaan. In het reconstructieproces zijn deze ontwikkelingen en geluiden niet meegenomen in de milieueffectrapportage en vormden ook geen onderdeel van de reconstructieopdracht aan de Veluwecommissie. Om deze redenen kunnen de recente geluiden uit het gebied niet volwaardig worden meegenomen in dit Ontwerpplan. Vanwege de urgentie van deze ontwikkelingen voor de Veluwe, willen we ze echter wel noemen. Door ze hier een plaats te geven, kan uitwerking van deze knelpunten plaatsvinden in het kader van uitwerkingsplannen van de reconstructie, het nieuwe Streekplan, of een aanvullende opdracht aan de Veluwecommissie.

Figuur A.3a: Fotocollage over versterking van de beeldkwaliteit, een impressie van landschapsarchitecten

Figuur A.3b: Fotocollage over verzwakking van de beeldkwaliteit, een impressie van landschapsarchitecten

4.8.1 Glastuinbouw

Opgave

Verantwoord perspectief bieden aan een duurzame en economisch rendabele (glas)tuinbouwbedrijven in het gebied.

Subdoelen

- Ontwikkelingsmogelijkheden en hervestigingsmogelijkheden geven aan de (glas)tuinbouwbedrijven in de IJsselvallei;
- Ruimte geven aan stedelijke ontwikkelingen en Ruimte voor de Rivier;
- Versterking van een duurzame economische structuur.

Aanpak

Bestaande grote (glas)tuinbouwbedrijven in het reconstructiegebied de Veluwe die door wegeaanleg, stedelijke uitbreiding en Ruimte voor de Rivier op slot komen te zitten, wenssen binnen het reconstructiegebied ontwikkelingsruimte te krijgen. Om de (glas)tuinbouw voldoende toekomstperspectief te bieden is hervestiging van bedrijven, die moeten verplaatsen door de stedelijke ontwikkelingen (bijvoorbeeld rondom Zutphen en Deventer) noodzakelijk. Voor een toekomst van de (glas)tuinbouw is een hervestigingslocatie van voldoende omvang wenselijk waar alle te verplaatsen bedrijven opgevangen kunnen worden. Het streekplanuitgangspunt is om grootschalige nieuwvestiging niet op de Veluwe toe te staan. Hiervoor zijn de complexen Huissen-Bemmel, de Bommelerwaard en Koekoekspolder aangewezen.

Deze nieuwe opgave wordt in het kader van de Streekplanvorming nader onderzocht. In het Streekplan wordt duidelijk waar en onder welke voorwaarden zij zich kunnen ontwikkelen. Wanneer dat zinvol en doelmatig is kan hierbij het uitwerkingsinstrumentarium van de reconstructiewet eventueel worden benut.

4.8.2 Economisch perspectief landgoederen

Opgave

Economisch perspectief bieden aan de landgoederen op de Veluwe.

Subdoelen

- Behoud oude landschapsstructuren en elementen;
- Instandhouden, versterken en ontwikkelen van cultuurhistorische waarden (waaronder landgoederen);
- Draagkracht versterken duurzame economische structuur landgoederen;
- Versterken omgevingskwaliteit,

Aanpak

Het signaal over een dreigende stille verarming van de bestaande landgoederen op de Veluwe klinkt vanwege het wegvallen van oorspronkelijke economische dragers, zoals de landbouw en bosbouw. Hierdoor ontstaat bedrijfseconomische achteruitgang, waarbij het functionele evenwicht tussen (slecht renderende) maatschappelijke functievervulling en rendabele functies gestaag uit balans is geraakt. De toekomst van landgoederen wordt hierdoor onzeker. Deze nieuwe opgave is nodig, omdat we de landgoederen op de Veluwe als een belangrijke

gebouw en
erfplanting
als twee-eenheid

inheemse
beplantingen

streekeigen
architectuur

passende
afrostering

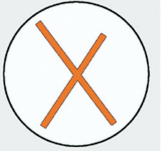
verbouwplannen onder
architectuur of
passende eigentijdse
architectuur

SAMEN STRUCTUREEL WERKEN AAN BEELDKWALITEIT DOOR:

- tijdig procesafspraken ruimtelijke kwaliteitsborging maken
- opstellen intergemeentelijke beeldkwaliteitplannen per deelgebied of streek (regionale differentiatie)
- inzetten stimuleringsregelingen (erfplantingen, sloop kleine bouwwerken, aanlegvergunningstelsel)

VERZWAKKING BEELDQUALITEIT BUITENGEBIED

verrommeling op het erf

coniferen (gebiedsvreemde) beplanting als erfafscheiding

witte of standaard hekwerken

gebouwen kaal in het landschap

catalogus-woningen of pretentieuze architectuur

verrommeling dorpsranden

drager voor de landschappelijke kwaliteit willen behouden. De opgave richt zich met name op het duurzaam economisch perspectief van de bestaande landgoederen met niet- of onvoldoende renderende (maatschappelijke) functies. Voorwaarde voor deze opgave is dat de gebiedskwaliteit er op vooruit moet gaan. In het Streekplan zal hierop nader ingegaan worden.

4.9 Samenvatting

Tabel A.1 vat de opgaven samen.

Tabel A.1: Samenvatting van de reconstructieopgaven

Functie	Huidige situatie	Autonome Ontwikkeling	Reconstructieopgave
Landschap <i>(Behoud, versterking en vernieuwing van het landschap inclusief de aardkundige en cultuurhistorische kwaliteiten)</i>	<ul style="list-style-type: none"> * Natuurlijke overgangen raken verstoord. * Algemene afname landschappelijke kwaliteit 	<ul style="list-style-type: none"> * Beperkte realisatie ecologische poorten en smalle EVZ's; * Geen groene wiggens, ondanks huidige beleid; * Verdere toename verrommeling, uniformering en verstening * Toename slechte landschappelijke inpassing en/of gebrek aan groen bij nieuwbouw en hergebruik 	Landschappelijke en natuurlijke overgangen tussen CVN en randgebieden behouden en versterken <ul style="list-style-type: none"> * Realisatie van groene wiggens en ecologische poorten * Versterking landschappelijke kwaliteit en beeldkwaliteit (door procesafspraken vast te leggen, beeldkwaliteitplannen of voorbeeldboeken op te stellen en toepassen van stimuleringsregelingen)
Natuur <i>(Realisatie van de natuurdoelen, zoals neergelegd in de gebiedsplannen Natuur en Landschap, uiterlijk in 2015)</i>	<ul style="list-style-type: none"> * Versnippering natuurgebieden. 	<ul style="list-style-type: none"> * EHS voor 25–50 % gerealiseerd; * EHS: inzet particulier beheer, aankoop vrijkomende landbouwgronden en agrarisch natuurbeheer. 	Realiseren van de EHS <ul style="list-style-type: none"> * Extra inspanning van overheid en particulieren voor aankoop, inrichting en beheer van natuurgebieden.
	<ul style="list-style-type: none"> * De natuurdoelen worden niet gehaald door water- en milieuproblemen. 	<ul style="list-style-type: none"> * Oplossing worden ad hoc sectoraal gezocht. * Wav: 250 m rond voor verzuringgevoelige natuur. 	Realiseren gewenste water- en milieuomstandigheden voor natuur <ul style="list-style-type: none"> * Minimaal een <i>stand-still</i> principe voor HEN- en SED-oppervlaktewateren die aan de kwaliteitsdoelstellingen voldoen * Aanvullende maatregelen voor HEN- en SED-oppervlaktewateren die niet aan de kwaliteitsdoelstelling voldoen, o.b.v. prioritering per deelgebied * Zonering intensieve veehouderij (voor tegengaan verzuring en vermesting)
Water <i>(Instandhouden of ontwikkelen van een gezond, veerkrachtig en duurzaam watersysteem en het realiseren van de gewenste milieutoestand behorende bij de onderscheiden functies. Veiligstellen en verduurzamen openbare drinkwatervoorziening. Zorgdragen voor veiligheid tegen hoge waterstanden op de rivieren en randmeren en het voorkomen van regionale wateroverlast)</i>	<ul style="list-style-type: none"> * Onvoldoende ruimte voor water 	<ul style="list-style-type: none"> * Klimaatsverandering met extreme natte en droge omstandigheden 	Realiseren ruimte voor waterberging <ul style="list-style-type: none"> * Aanwijzen, inrichten en beschermen van waterbergingsgebieden * Het langer vasthouden van gebiedseigen water * Kansen benutten en aansluiten op prioriteiten om inhaalslag te maken voor realisatie basisnormen
	<ul style="list-style-type: none"> * Drinkwaterwinning uit grondwater heeft negatief effect op omgeving (bv. verdroging) * Omgeving heeft negatief effect op drinkwatervoorziening (bv. vermesting) 	<ul style="list-style-type: none"> * Gestage realisatie van duurzame inpassing drinkwaterwinningen 	Veiligstellen en verduurzamen drinkwatervoorziening <ul style="list-style-type: none"> * Afname grondwateronttrekking via infiltratierugwinning van oppervlaktewater * Aanpak vervuilingbronnen in intrekgebieden grond- en oppervlaktewater

Functie	Huidige situatie	Autonome Ontwikkeling	Reconstructieopgave
Landbouw en tuinbouw <i>(Een verantwoord perspectief bieden aan een duurzaam en economisch rendabele land- en tuinbouw)</i>	* Zeer veel bedrijven met geringe omvang en slechte verkaveling * Geringe neveninkomsten.	* Economisch functioneren van bestaande landbouwbedrijven staat onder druk * Verbrede landbouwactiviteiten komen niet van de grond	Structuurverbetering grondgebonden landbouw * Grondgebonden landbouw extensiveren tot een niveau dat voldoet aan de gewenste waterkwaliteit; * In Blauwe Bron, Eindeloze Veluwe en Sleutel voor Dynamiek: voor alle waterbeïnvloedingsgebieden; * Zichtbare Overgangen, Ontspanning voor de Stad, Wei(ij)dse Landschap en Harmonie: voor waterbeïnvloedingsgebieden van HEN-wateren, parels en prioritaire natuur. * Verbeteren productieomstandigheden van gangbare landbouw (verkaveling, ontsluiting, e.d.); * Verbrede en biologische landbouw kan overal een plek krijgen afhankelijk van gebiedskwaliteiten.
	* Negatieve effecten van de intensieve veehouderij op bodem-, water- en luchtkwaliteit	* Ontwikkeling op eigen kracht; * Beperkte ontwikkelingsmogelijkheden.	Ontwikkelingsmogelijkheden creëren voor de intensieve veehouderij * Intensieve veehouderij herstructureren in extensiveringsgebieden, verwevingsgebieden en landbouwonwikkelingsgebieden.
Recreatie en toerisme <i>(Toename van de kwaliteit, verscheidenheid en ecologische duurzaamheid van recreatie en toerisme)</i>	* Verblifsrecreatie kan niet uitbreiden * Toeristisch product is verouderd.	* Groei- en Krimpstrategie (Veluwe 2010) voor een deel op gang gebracht * Stand-still dagrecreatie * Versterking routerecreatie.	Kwaliteitsverbetering recreatie en toerisme * Zoekgebieden voor verblifsrecreatie op het CVN en daar buiten aanwijzen, begrenzen en inrichten * Krimpgebied aanwijzen en inrichten * Zoekgebieden dagrecreatie aanwijzen, begrenzen en inrichten * Geïntegreerde productontwikkeling
Wonen en werken <i>(Leefbaarheid van het landelijk gebied stimuleren)</i>	* Omsingeling Veluwe met ring van bebouwing.	* Functieverandering: gedeeltelijk slopen van VAB's; * Nieuwe buitens komen bijna niet van de grond.	Omgaan met vrijkomende gebouwen en nieuw wonen in het landelijk gebied * VAB's: slopen in zeer waardevolle gebieden, selectief hergebruik elders; * Nieuwe landgoederen en buitens: ha's groen gedifferentieerd inzetten.
	* De nagestreefde ruimtelijke kwaliteitsverbetering op provinciaal niveau bij hergebruik vrijkomende gebouwen resulteert onvoldoende op concreet gemeentelijk niveau.	* Verdere toename verrommeling, uniformering en verstening; * Toename slechte landschappelijke inpassing en/of gebrek aan groen bij nieuwbouw en hergebruik.	Sturen op beeldkwaliteit * In het Reconstructieplan aandacht vragen voor ruimtelijke kwaliteitsborging * De optie van Intergemeentelijke beeldkwaliteitsplannen of voorbeeldenboeken voor het buitengebied uitwerken per deelgebied (regio) * Stimuleringsregelingen voor erfbepantingen en aanlegvergunningstelsels bij functieverandering

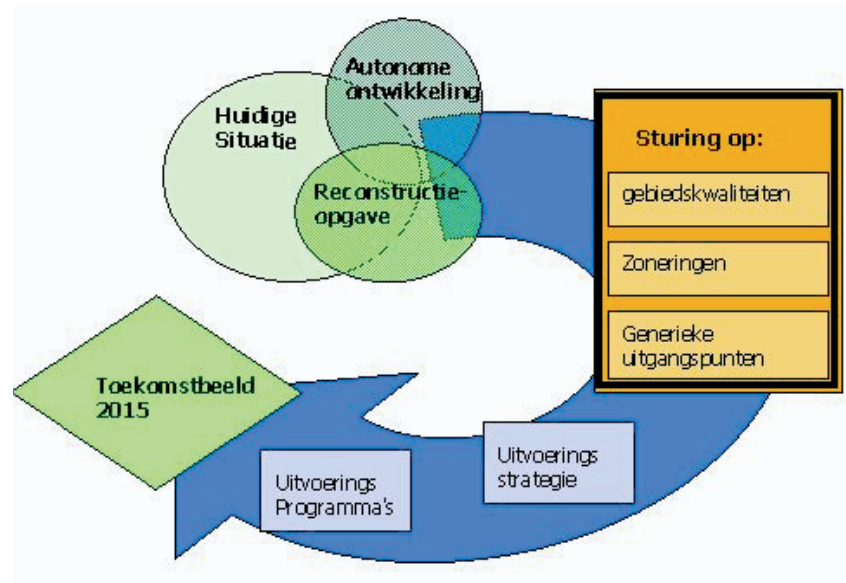
5.1 Inleiding

Wij hebben ten aanzien van sturing en uitvoering van het Reconstructieplan het volgende overwogen:

Filosofie

Om vanuit de bestaande situatie in 2015 het toekomstbeeld voor het reconstructiegebied te realiseren, is het nodig initiatieven te ondersteunen en projecten en maatregelen uit te voeren. Om maatregelen uit te kunnen voeren, prioriteiten aan te geven en initiatieven te begeleiden is het nodig om de (ruimtelijke) sturingsfilosofie en de uitvoeringsstrategie helder weer te geven: hoe en in welke richting gaan we sturen, en hoe gaan we welke projecten en maatregelen (laten) uitvoeren. Figuur A.4 geeft dat schematisch weer. In de hoofdstukken 5 en 6 gaan we met name in op de (ruimtelijke) sturing en in hoofdstuk 7 op de uitvoeringsstrategie en –organisatie.

Figuur A.4
Van huidige situatie naar Toekomstbeeld
2015: sturing, uitvoeringsstrategie en
uitvoeringsprogramma

Wij hebben naar aanleiding van het voorgaande het volgende overwogen;

Dynamiek en vernieuwing

Ons uitgangspunt is dat we dynamiek en vernieuwing op gang willen brengen door ondernemers en maatschappelijke partijen de ruimte te geven initiatieven te ontplooiën en hun bedrijf te ontwikkelen, en hen daarin te faciliteren. De strategie die we kiezen om dynamiek en vernieuwing op gang te brengen is tweeledig:

- het aangeven van de ontwikkelingsruimte binnen duidelijke randvoorwaarden (dit hoofdstuk);
- het uitvoeren van (stimulerende) maatregelen en uitvoeringsprojecten (hoofdstuk 7).

De stimulerende maatregelen en de ruimtelijke uitwerkingen vormen een samenhangende en elkaar ondersteunende aanpak. Door heldere ruimtelijke en kwalitatieve randvoorwaarden te stellen en de ontwikkelingsmogelijkheden voor de verschillende sectoren duidelijk aan te geven, weten de betrokkenen waar ze

aan toe zijn, en zijn we in staat om initiatieven vanuit het gebied (ruimtelijk) zo te sturen dat ze bijdragen aan het realiseren van onze doelen. De (stimulerende) maatregelen en projecten zorgen ervoor dat ontwikkelingen ook daadwerkelijk op gang komen.

Zo scheppen we de voorwaarden om een gezond evenwicht te vinden tussen ecologie en economie.

Ruimtelijke sturing

In dit hoofdstuk geven we aan hoe en waarom we ruimtelijk willen sturen, en wat het beleid in de verschillende gebiedscategorieën is.

Gebiedskwaliteiten vormen het uitgangspunt bij het bepalen van de ontwikkelingsruimte op de Veluwe (§5.1). Vanuit deze gebiedskwaliteiten hebben we een regiozoneringskaart gemaakt voor de gehele Veluwe (§5.2). Daarnaast hebben we voor de Veluwe de ontwikkelingsruimte voor intensieve veehouderij (§5.3) en de ontwikkeling van dag- en verblijfsrecreatie (§5.4) uitgewerkt als specifieke opgave voor de Reconstructie. Ook hebben we generieke uitgangspunten geformuleerd die sturing geven aan de ontwikkelingsmogelijkheden voor wonen en werken in het landelijk gebied (§5.5).

Wij hebben er voor gekozen om het ruimtelijke sturingsbeleid van het Reconstructieplan te laten doorwerken in streek- en bestemmingsplannen voor wat betreft de zonering intensieve veehouderij en krimpgebieden verblijfsrecreatie op CVN en via streekplan voor zoekgebieden recreatieclusters op en rond de Veluwe. De doorwerking van ons ruimtelijk sturingsbeleid in Streekplan en bestemmingsplannen komt in hoofdstuk 6 aan bod. De andere onderwerpen die in dit hoofdstuk aan de orde zijn gesteld komen niet in aanmerking voor doorwerking in het streekplan, respectievelijk het bestemmingsplan. Hetgeen te dien aanzien door de Reconstructiecommissie is opgemerkt wordt door ons aangemerkt als bouwsteen in het kader van de integrale herziening van het streekplan Gelderland 1996.

Gebiedskwaliteiten uitgangspunt ruimtelijke sturing

De gebiedskwaliteiten bepalen in belangrijke mate de ontwikkelingsmogelijkheden voor de verschillende functies in de betreffende gebieden. Tabel A.2 geeft per deelgebied de gebiedskwaliteiten aan (zie ook hoofdstuk 2 en deel B hoofdstuk 2). We hebben programmatische namen gekozen voor de deelgebieden die deze kwaliteiten uitdrukken. Verder staan per deelgebied de structuurdragers, cultuurhistorische en archeologische waarden en het zichtbaar houden van de leesbaarheid van het landschap centraal.

De ruimtelijke zonering die hieruit voortvloeit is weergegeven op drie plankaarten. Deze kaarten geven de ontwikkelingsmogelijkheden weer in de betreffende gebieden:

1. *De Regiozoneringskaart*, waarin landschap, water, natuur en grondgebonden landbouw centraal staan bij de mogelijkheden van de diverse ontwikkelingen in dit gebied.
2. *De Zoneringskaart intensieve veehouderij*, waarop de ontwikkelingsmogelijkheden staan voor de intensieve veehouderij. Deze kaart komt voort uit de verplichte zonering uit de Reconstructiewet.
3. *De Ontwikkelingskaart voor intensieve dag- en verblijfsrecreatie*, waarop de Groei- en Krimpgebieden voor de verblijfsrecreatie staan en de zoekgebieden

voor de dag- en verblijfsrecreatie buiten het CVN.
In de volgende paragrafen wordt dit nader toegelicht.

Deelgebied		Gebiedskwaliteiten
Noordwest-IJsselvallei	De Blauwe Bron	Beken van de Veluwe, beekdalen, beken en sprengen, boslobben afgewisseld met open stukken, kleinschalige extensieve grondgebonden landbouw, occupatiepatroon met lintbebouwing veelal haaks op beken, overgangen van droog naar laag, structuur van erf- en kavelbeplanting, de Grift en het Apeldoorns Kanaal.
Noordoost-IJsselvallei	Wei(ij)dse Landschap	Openheid, kavelstructuur, waterrijk en smal slotenpatroon, de Grift en het Apeldoorns Kanaal. Agrarische bedrijven langs wegen en weteringen, grondgebonden landbouw, rivier met uiterwaarden, boomgaarden op oevers en landbouwgronden in de kommen.
Stedendriehoek	Ontspanning voor de Stad	Rationele verkaveling met verspreide bebouwing, nabije aanwezigheid van de stad (tevens een gevaar), recreatieve mogelijkheden en potenties, landgoederen carré, (glas)tuinbouw, Rivier met uiterwaarden, oude IJsselstrangen, het Apeldoorns Kanaal.
Zuidelijke IJsselvallei	Harmonie	Afwisselend landschap, 'hoog-laag' en 'open-dicht' overgangen, gevarieerd verkavelingspatroon, structurerende beken van de Veluwe naar de IJssel. Afstand tussen Veluwe en IJssel is relatief kort, Apeldoorns Kanaal, landgoederen langs beken, functies met elkaar in harmonie en op elkaar afgestemd. Rivier met uiterwaarden, 't spel van reliëf en water is nog zichtbaar.
Randmerengebied	Zichtbare Overgangen	Zichtbare 'hoog-laag' overgangen en gradiënten, beken haaks op de hoogtelijnen (haaks op de kustlijn), landgoederen op de hogere delen. Beplante kavels aan de Veluwe rand. Openheid, grondgebonden landbouw.
Agrarische Enclave	Sleutel voor Dynamiek	Kleinschalige landbouwstructuur. Laaglandbeek de Hierdensche beek. Afwisseling bos en open stukken, beekbegeleidende beplanting, landgoederenstructuur langs de beek.
Centraal Veluws Natuurgebied	De Eindeloze Veluwe	Groot aaneengesloten bosstructuur met verspreide landbouwenclaves, heide- en zandverstuivingen en landgoederen.

Tabel A.2:
Gebiedskwaliteiten per deelgebied

5.2 Regiozoning

Hierna is het gewenste algemene ruimtelijk beleid weergegeven zoals dat is geformuleerd door de Reconstructiecommissie voor de Veluwe. Wij zullen dit advies van de Reconstructiecommissie met de inspraakreacties gebruiken als bouwsteen voor de herziening van het streekplan Gelderland 1996 waarvan de afronding is voorzien eind 2004, mede in het licht van de denklijnennotitie van 4 november 2003. In het kader van dit Reconstructieplan nemen wij hieromtrent nog geen standpunt in. Het beleid in deze paragraaf zal dan ook niet doorwerken naar het bestemmingsplan, noch wordt naar aanleiding van het advies het geldende streekplan herzien.

5.2.1 Algemeen

De Regiozoneringskaart (zie kaart A.9) geeft de door de reconstructiecommissie gewenste algemene ruimtelijke ontwikkelingen in het gebied weer. De kaart is een bouwsteen voor de streekplankaart en geeft - op kaart - de ontwikkelingsruimte voor de diverse functies vanuit natuur, water en landschap. De afwegingen voor deze zoneringskaarten zijn gebaseerd op het toekomstbeeld voor de Veluwe 2015 (hoofdstuk 3). Deze kaart vormt een bouwsteen voor de nieuwe streekplankaart. Op de Regiozoneringskaart zijn vijf planologische zones te onderscheiden:

-
- natuur,
 - landbouw,
 - zones waar ontwikkelingen rekening moeten houden met water,
 - zones waar ontwikkelingen rekening moeten houden met natuurontwikkeling,
 - zones waar ontwikkelingen rekening moeten houden met landschap.

Daarnaast staat een aantal sectorale ontwikkelingen op kaart, zoals groene wiggén, zoekgebieden voor waterberging en intrekgebieden voor drinkwaterwinning.

In tabel A.3 zijn de planologische zones uitgewerkt naar soort gebied en de hoofdafweging. De door de reconstructiecommissie gewenste functieverandering van gebouwen per planologische zone is in de hoofdafweging verwerkt.

Hieronder bespreken we de mogelijkheden voor sectorale ontwikkeling, zoals in de tabel samengevat.

5.2.2 Groene wiggén en ecologische poorten

Waarom groene wiggén?

Op de Regiozoneringskaart (kaart A.9) en op kaart A.6 staan de zestien groene wiggén aangegeven. De hoofddoelstelling van groene wiggén is ‘behoud en versterking van de landschappelijke en natuurlijke overgangen tussen het CVN en de randgebieden en het tegengaan van ongewenste ruimtelijke ontwikkelingen’, zoals omsingeling van het CVN met bebouwing en verdere versterking in het buitengebied. Het realiseren van groene wiggén is nodig omdat het CVN wordt afgesloten van de randgebieden als de Randmeren, IJsselvallei en de Nederrijn door de ontwikkeling van rode functies. Door realisatie van groene wiggén kan de relatie tussen de waardevolle randgebieden en het CVN worden hersteld. De groene wiggén geven de locaties van deze waardevolle randgebieden aan. Groene wiggén liggen tussen bewoningskernen in. De breedte van een groene wig is afhankelijk van de maximale ruimte tussen de kernen.

Samen met ecologische poorten

De groene wiggén vallen op acht plaatsen samen met ecologische poorten. Deze poorten zorgen voor een verbinding tussen de hoge, droge gronden op de Veluwe en de lage, natte randgebieden en de uiterwaarden van de IJssel en de Nederrijn. De ecologische poorten zijn landschappelijke overgangszones die lopen van het CVN tot en met de rivieren of Randmeren. Het ruimtelijk beschermingsbeleid van de groene wiggén is ook van toepassing op de ecologische poorten. Ecologische poorten vallen (bijna) altijd samen met waardevolle sprengen en beken, waardoor het beleid voor water, natuur en cultuurhistorie op deze plaatsen wordt geïntegreerd.

De overige groene wiggén worden gecombineerd met ecologische verbindingszones (EVZ). De uitgangspunten voor ecologische verbindingszones in de groene wiggén zijn opgenomen in het bestaande beleid en zijn onderdeel van de EHS.

Planologische bescherming en een sterke inrichting

De groene wiggén hebben zowel een ruimtelijke als een ecologische functie. De

Tabel A.3: Planologische zones van de Regiozoneringskaart

Categorie	Soort gebied	Hoofdafweging
<i>Planologische zones</i>		
Natuur Basiskleur groen	Bestaand bos en natuur	Natuur richtinggevend voor ontwikkeling; Alleen functieverandering in hoofdgebouw naar wonen en aan huis gebonden beroepen. Verbreding door groene diensten en kleinschalige dag- en verblijfsrecreatie is toegestaan.
Landbouw Basiskleur geel	Grondgebonden landbouw (over algemeen)	Landbouw richtinggevend; economische activiteiten zijn slechts toegestaan als ze geen beperkingen voor de landbouw opleveren.
Rond natuur	Landbouwgebied met kansen voor nieuwe natuur, landbouwgebied met aanzienlijke natuurwaarden	Landbouwgebied waar rekening wordt gehouden met natuur. Natuur is ook richtinggevend voor andere ontwikkelingen; functieverandering en –verbreding naar wonen, aan huis gebonden beroepen, groene diensten en extensieve dag- en verblijfsrecreatie zijn toegestaan, op voorwaarde dat ze niet strijdig zijn met de natuurdoelstellingen. Ruimte voor economische invulling van cultuurhistorie, zoals (erfgoed)logies.
Water voor natuur en drinkwater	Landbouwgebied waar rekening wordt gehouden met de eisen die aan de waterkwaliteit en -kwantiteit worden gesteld voor natuur en bos, ecologische wateren en drinkwatervoorziening	Landbouwgebied waar rekening wordt gehouden met waterkwaliteit en – kwantiteit. Waterkwaliteit en -kwantiteit zijn richtinggevend voor andere ontwikkelingen. Alle eerder genoemde functies en andere niet-agrarische vormen van bedrijvigheid zijn toegestaan, mits dit geen negatieve invloed heeft op de waterkwaliteit en -kwantiteit. De Watertoets is van doorslaggevend belang.
Landschappelijk waardevol	Verweven landbouwgebied met hoge landschappelijke of cultuurhistorische kwaliteiten. Gebied met karakteristieke kleinschaligheid of openheid, essencomplexen, hoge aardkundige kwaliteiten	Landbouwgebied waar rekening wordt gehouden met landschap. Landschappelijke zijn kwaliteiten richtinggevend voor andere ontwikkelingen. Alle eerder genoemde functies en andere niet-agrarische vormen van bedrijvigheid die passen bij de aard en schaal van het gebied zijn toegestaan.
<i>Sectorale ontwikkelingen</i>		
Groene wiggen	Natuurlijk verweven gebieden tussen woonkernen	Behouden en versterken van de landschappelijke en natuurlijke overgangen tussen CVN en randen, tegenaan versterking door behouden of versterken van robuuste structuur met grote betekenis voor met name grondgebonden landbouw, bestaande landgoederen, nieuwe buitens, versterken van de ecologische samenhang.
Ecologische Poorten	Verweven landschappelijke gebieden met ecologische waarden	Behouden en versterken van een robuuste structuur voor landschappelijke en natuurlijke overgangen tussen CVN en IJssel/Nederrijn en de Randmeren
Zoekgebied waterberging	Natuurlijke laagten en langs waterlopen	Geen nieuwe gebouwen, wel uitbreiding wanneer nodig, wijzigingsbepaling voor daadwerkelijke aanwijzing van de gebieden die nodig zijn voor berging/ gebieden die afvallen.
Intrekgebieden drinkwaterwinning	(toe)stroomgebieden van oppervlaktewateren voor drinkwaterwinning; 100-jaarszone en drinkwaterwinningslocatie	Grondgebruik wordt afgestemd op functie voor drinkwaterwinning door stimulerende maatregelen.

planologische functie richt zich vooral op het realiseren van een sterke inrichting, waardoor verstening wordt tegengegaan en een natuurlijke afronding van de woonkernen ontstaat. Bestaande intensieve functies blijven bestaan; uitbreiding kan alleen als rekening wordt gehouden met gebiedskwaliteiten. Nieuwbouw ('rood') is niet uitgesloten, op voorwaarde dat elders in de wig bebouwing wordt gesloopt en dat de nieuwe bebouwing bijdraagt aan verbetering van de omgevingskwaliteit, bijvoorbeeld bij de afronding van kernen, sloop van vrijkomende gebouwen en nieuwe landgoederen en buitens (5 tot 15 hectare groen). Bij nieuwe ontwikkelingen moet rekening gehouden worden met ruimtelijke kwaliteit. In de ecologische poorten of in een EVZ heeft de groene wig primair een ecologische functie. Hier gaat het om versterking van natuurlijke overgangen tussen het CVN en de waardevolle randgebieden. Vooral extensieve, laagdynamische en meer kwetsbare functies hebben ontwikkelingsmogelijkheden.

Ongewenste ontwikkelingen in de groene wiggen worden tegengegaan door een sterke inrichting van de wiggen en een planologische inbedding in het Streekplan en het bestemmingsplan. Om een sterke inrichting te realiseren wordt per ecologische poort een uitwerkingsplan, zoals bedoeld in de Reconstructiewet opgesteld. In de overige groene wiggen kunnen uitwerkingsplannen worden opgesteld waarbij, indien doelmatig en effectief, het instrumentarium van de reconstructiewet kan worden ingezet. Bij de inrichtingsplannen zoeken we steeds naar integratie van functies die passen bij de visie van het deelgebied.

Grondgebonden landbouw en bestaande landgoederen hebben hierin een duidelijke rol. In tabel A.4 staan de algemene ontwikkelingsmogelijkheden in de groene wiggen beschreven. Het uitwerkingsplan per groene wig is maatwerk en zal duidelijk moeten beschrijven welke functies waar en op welke manier geïntegreerd kunnen worden.

Tabel A.4: Ontwikkelingsmogelijkheden in de groene wiggen en ecologische poorten.

Functie	Ontwikkelingsmogelijkheden
Bebouwing	Nieuwe woningen en landgoederen / buitens (5 tot 15 hectare groen) kunnen alleen gebouwd worden als elders in de groene wig gebouwen worden gesloopt. Het huidige aantal vierkante meters gebouwen wordt bevroren en is dus randvoorwaarde voor het bouwen van nieuwe gebouwen. 'op grond van een zeer zorgvuldig afwegingsproces waarbij met alle relevante aspecten rekening is gehouden en andere opties niet aanwezig zijn, is een bij de functie van de kern passende uitbreiding bespreekbaar'; Uitzondering hierop zijn de in de beschrijving van de groene wiggen aangegeven afrondingen van kernen en 'rood' met als doel ruimtelijke kwaliteit te verbeteren (bijvoorbeeld nieuwe landgoederen en buitens in deelgebied Harmonie). Tevens kan hier gedacht worden aan de economische versterking van bestaande landgoederen indien daardoor de gewenste functies binnen de wig worden versterkt. In de ecologische poorten wordt gestreefd naar nieuwe landgoederen met 15 hectare groen
Waterbeheer	gericht op de eisen die waterberging, natuur en drinkwaterwinning stellen
Grondgebonden landbouw	Vervult een blijvende rol en kan zich ontwikkelen op plaatsen waar een open landschapsstructuur gewenst is, mits het natuurwaarden en waterhuishoudkundige situatie niet schaadt; Een verbetering van de verkaveling en waterhuishouding is hierbij van belang om duurzame landbouw te krijgen; Inschakelen bij natuur- en landschapsbeheer; Uitbreiding van bestaande agrarische bedrijven is mogelijk, rekening houdend met de gebiedskwaliteiten en de regiozoning.

Functie	Ontwikkelingsmogelijkheden
Intensieve veehouderij	De zonering van de intensieve veehouderij geeft de ontwikkelingsruimte aan, ook voor de groene wiggen (zie §5.3).
Hergebruik van VAB's	Voor wonen en extensieve recreatie zijn mogelijkheden aanwezig; Kleinschalige zakelijke dienstverlening heeft kansen; Opslag is niet toegestaan; Functieverandering van de vrijkomende gebouwen mag de agrarische bedrijfsvoering in de omgeving niet belemmeren.
Recreatie	Mogelijkheden voor ontwikkeling van extensieve dag- en verblijfsrecreatie. Voorbeelden zijn logies, kamperen bij de boer (verbonden aan maximum aantal standplaatsen); Nieuw vestiging intensieve verblijfsrecreatie is niet toegestaan en uitbreiding alleen wanneer dat een kwaliteitsverbetering van zowel het terrein als de inrichting van de wig betekent; Aanleg van wegen wordt zoveel mogelijk beperkt.

5.2.3 Zoekgebieden waterberging

2000 hectare waterberging

Om in tijden van piekafvoer (eens in de tien tot vijftien jaar) de regionale wateroverlast zoveel mogelijk te voorkomen kan het water tijdelijk “op maaiveld” worden geparkeerd. Dan zullen maatregelen genomen worden die gericht zijn op het langer vasthouden van water. Mede hierom realiseren de waterbeheerders de komende vijftien jaar waterbergingsgebieden. Er moet voorkomen worden dat in deze gebieden ontwikkelingen plaatsvinden die een mogelijk toekomstige waterberging kunnen tegenhouden. Ontwikkelingen die de waterberging kunnen belemmeren moeten worden getoetst aan de noodzaak tot daadwerkelijke realisering van het waterbergingsgebied.

Op de Regiozoneringkaart (kaart A.9) zijn de zoekgebieden voor waterberging aangegeven. We hebben gezocht naar gebieden die nu ook al in onderen en gebieden die uit ruimtelijk en waterbeheerstechnisch oogpunt zeer geschikt zijn om in te richten als bergingsgebied. Op kaart A.7 en A.9 is 2.000 hectare aan zoekgebieden voor waterberging aangewezen. In de planperiode wordt 500 hectare begrensd en ingericht voor waterberging. In overleg met gemeenten, GLTO en grondeigenaren (inclusief natuur- en terreinbeheerders) worden deze locaties definitief begrensd en ingericht als waterbergingslocatie. Deze waterbergingsgebieden kunnen worden gecombineerd met landbouw of natuur en krijgen de planologische bestemming “gebied voor landbouw/natuur en waterdoeleinden”. De aangewezen zoekgebieden voor waterbergingsgebieden betreffen een aanvulling op de autonome aanwijzing van waterberging in stedelijke gebieden. Over nadere concreteringen van de waterbergings zoekgebieden zal in het Streekplan een essentiële beleidsuitspraak worden opgenomen.

5.2.4 Intrekgebieden voor openbare drinkwatervoorziening

Voor het veiligstellen en verduurzamen van de openbare drinkwatervoorziening worden enkele bestaande grondwaterwinningen gereduceerd of afgebouwd. Alternatieve locaties hiervoor moeten schoon en betrouwbaar zijn.

Drinkwaterbereiding uit schoon oppervlaktewater via infiltratierugwinning vindt in de toekomst plaats in het stroomgebied van de Grift (in het deelgebied

Blauwe Bron) en uit het eerste pand van het Apeldoorns Kanaal (in het deelgebied Harmonie). Ook alle beken en sprengen die op het Apeldoorns Kanaal uitkomen behoren hierbij. Om de kwaliteit van het grond- en oppervlaktewater voor openbare drinkwatervoorziening te waarborgen hebben we de intrekgebieden (d.w.z. de 100-jaarszone's en de (toe)stroomgebieden van oppervlaktewateren) op de Regiozoneringskaart (rond water) aangegeven. Het beleid in deze gebieden is vooral gericht op het verminderen dan wel saneren van bestaande verontreinigingsbronnen zoals riooloverstorten, waterbodems, afvalstorten en intensief landbouwkundig gebruik, met een actief stimuleringsbeleid binnen de 25-jaarszones. In het Streekplan en het Waterhuishoudingsplan zal een en ander nader vastgelegd worden.

5.3 Zonering intensieve veehouderij

5.3.1 Inleiding

De Reconstructiewet schrijft een zonering voor de intensieve veehouderij voor in drie categorieën gebieden, te weten landbouwontwikkelingsgebieden, verwevingsgebieden en extensiveringsgebieden. Verder schrijft de wet voor dat er varkensvrije zones worden aangewezen. Om veterinaire redenen moet de bedrijfsmatige varkenshouderij in deze zone beëindigd en/of uitgeplaatst worden. Dit hoofdstuk beschrijft de zonering ten behoeve van de intensieve veehouderij. §5.3.2 gaat in op de hoofdlijnen van de problematiek, de aanpak en de hoofdlijnen van het zoneringsbeleid. §5.3.3 gaat in op de weergave op kaart van de zonering voor de intensieve veehouderij. Onder intensieve veehouderij wordt grofweg verstaan het bedrijfsmatig houden van dieren in stallen (meest voorkomend: varkens, pluimvee, kalveren, stieren, nertsen) op een niet grondgebonden bedrijf. (zie hieronder). De paragrafen 5.3.4 tot en met §5.3.8 bevatten een onderbouwing van het zoneringsbeleid. Per zone (landbouwontwikkelingsgebied, verwevingsgebied en extensiveringengebied) en voor de varkensvrije zone wordt het zoneringsbeleid nader uiteengezet en onderbouwd. Per zone wordt ingegaan op de definitie, het doel, de begrenzing, het (regulerende) beleid en de stimulerende maatregelen voor de betreffende zone. § 5.3.9 geeft een regeling voor het geval dat agrarische bouwkavels zijn gelegen op de grens van verschillende zones voor de intensieve veehouderij. Tot slot wordt in § 5.3.10 kort aandacht besteed aan de relatie tussen dit reconstructieplan en de voorziene wijziging van de Wet Ammoniak en Veehouderij.

In de Reconstructiewet zelf is instrumentarium opgenomen voor de uitvoering van de Reconstructiewet. Eén van deze instrumenten is de zgn. "doorwerking". De onderbouwing van het zoneringsbeleid die voor de verschillende zones is opgenomen in de paragrafen 5.3.4 tot en met 5.3.8 bevat ruimtelijke keuzen. De Reconstructiewet maakt het mogelijk dat de ruimtelijke keuzen kunnen doorwerken in het gemeentelijk en provinciaal planologisch beleid. Hoe dat in zijn werk gaat, is beschreven in hoofdstuk 6.

Om te kunnen bepalen welke ontwikkelingen in de drie gebiedscategorieën van de reconstructiezonering mogelijk zijn, is het nodig duidelijk te definiëren wat onder verschillende vormen van ontwikkeling wordt verstaan. De Recon-

structiewet geeft geen definities van de in die wet gebruikte begrippen, zoals intensieve veehouderij, nieuwvestiging, hervestiging en uitbreiding. De definities ‘intensieve veehouderij’, ‘nieuwvestiging’, ‘hervestiging’, ‘uitbreiding’ en ‘bouwblok’ zijn in de begrippenlijst bij dit plan nader uitgewerkt.

Begrippenkader

Om te kunnen bepalen welke ontwikkelingen er in de drie gebiedscategorieën van de reconstructiezonering mogelijk zijn, is het nodige helder te definiëren wat onder verschillende vormen van ontwikkeling wordt verstaan. De Reconstructiewet geeft geen definities van de in die wet gebruikte begrippen, zoals intensieve veehouderij, nieuwvestiging, hervestiging en uitbreiding. Deze definities zijn echter wel van wezenlijk belang voor de zonering van de intensieve veehouderij, vandaar dat deze begrippen hierna worden omschreven. Er worden ook enkele begrippen, die niet in de wet zijn genoemd maar die voor de regeling van de zonering intensieve veehouderij wel van wezenlijk belang zijn.

Bij de volgende definities wordt steeds de term “bedrijf” gebruikt om de totale bedrijfsactiviteit op een bepaalde locatie aan te duiden. De term kan in de volgende definities ook vervangen worden door de term “bedrijfstuk” namelijk voor die situaties dat er op een agrarisch bedrijf sprake is van meerdere bedrijfstukken.

Agrarisch bedrijf

Een bedrijf dat gericht is op het bedrijfsmatig produceren van voedsel-, genots- of grondstoffen door middel van het telen van gewassen en / of het houden van dieren.

Grondgebonden agrarisch bedrijf

Een agrarisch bedrijf dat gericht is op het ontwikkelen van activiteiten, waarbij de productie geheel of nagenoeg geheel afhankelijk is van het producerend vermogen van de grond (als productiemiddel) waar het bedrijf over kan beschikken.

Niet grondgebonden agrarisch bedrijf

Een agrarisch bedrijf dat gericht is op het ontwikkelen van activiteiten, waarbij de productie geheel of nagenoeg geheel plaatsvindt in gebouwen en niet of slechts in ondergeschikte mate afhankelijk is van het producerend vermogen van de grond.

Intensieve veehouderij

Een niet grondgebonden agrarisch bedrijf waar tenminste 250 m² aan bedrijfsvloeroppervlakte gebruikt wordt voor het houden van vee en pluimvee, waarbij dit houden van vee geheel of nagenoeg geheel plaatsvindt in gebouwen. Het biologisch houden van dieren conform een regeling krachtens artikel 2 van de Landbouwkwaliteitswet en het houden van melkrundvee, schapen of paarden, wordt niet aangemerkt als intensieve veehouderij.

Nieuwvestiging van een intensieve veehouderij

Er is sprake van nieuwvestiging van een intensieve veehouderij als in een

bestemmingsplan of door middel van een vrijstelling ex artikel 19 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening ten behoeve van een nieuw op te richten intensieve veehouderij een nieuw agrarisch bouwblok met intensieve veehouderij als toegestane activiteit, wordt opgenomen op een perceel waar voorheen geen agrarische bebouwing was toegestaan.

Omschakeling naar een intensieve veehouderij

Onder omschakeling naar een intensieve veehouderij wordt verstaan het geheel of gedeeltelijk omzetten en / of uitbreiden van een grondgebonden agrarisch bedrijf in een intensieve veehouderij.

Uitbreiding van een intensieve veehouderij

Onder uitbreiding van een intensieve veehouderij wordt verstaan een uitbreiding van de bestaande bebouwing van een intensieve veehouderij

Overname van een intensieve veehouderij

Onder overname wordt verstaan het overnemen c.q. voortzetten van de activiteiten van een bestaande intensieve veehouderij.

Hervestiging van een intensieve veehouderij

Onder hervestiging van een intensieve veehouderij wordt verstaan het verplaatsen van een intensieve veehouderij naar een bestaand agrarisch bouwblok, waarbij de verplaatsing gepaard gaat met omschakeling naar de intensieve veehouderij op dat bouwblok.

5.3.2 Hoofdlijnen

Problematiek

Intensieve veehouderij, wonen, werken, recreatie en natuur zitten elkaar vaak in de weg. Gevolg is dat de intensieve veehouderij beperkt wordt in haar ontwikkeling, stankoverlast het woon- en leefklimaat vermindert, en de kwaliteit van natuur, landschap en water onder druk staat. Daarnaast is gebleken dat de grote veedichtheid en de ruimtelijke structuur van de intensieve veehouderij kunnen leiden tot grote veterinaire problemen voor de sector (o.a. varkenspest), wat indirect ook grote gevolgen heeft voor andere functies in het landelijk gebied.

Concentratie van de intensieve veehouderij: afwaartse beweging

Om de problematiek rond de intensieve veehouderij op een samenhangende manier aan te pakken wordt gestreefd naar een scheiding van intensieve veehouderij en conflicterende functies en naar ruimtelijke concentratie van de intensieve veehouderij op locaties met toekomstperspectief. Er wordt naar gestreefd om de intensieve veehouderij zich tijdens de looptijd van het reconstructieplan zo te laten ontwikkelen dat meer bedrijven op goede locaties en steeds minder bedrijven dicht bij natuurkernen en woongebieden komen te liggen. De intensieve veehouderij beweegt zich 'afwaarts' van kwetsbare functies als natuur en wonen. Deze afwaartse beweging is in ieders voordeel. Het voordeel voor natuur en landschap is vermindering van de ammoniakdepositie in de directe omgeving van het natuurgebied.

Het voordeel voor het wonen is vermindering van het aantal stankgehinderden en toename van geschikte woningbouwmogelijkheden. Het stimulerend en flankerend beleid ten behoeve van de afwaartse beweging kan als neveneffect hebben dat het landschap wordt versterkt door de afbraak van stallen (ontstening) en vermindering van het aantal verkeersbewegingen. Het voordeel voor de agrarische sector is dat intensieve veehouderij op een plek is of wordt gevestigd waar ruime ontwikkelingsmogelijkheden zijn en waar de bedrijfsontwikkeling minder wordt geremd door de geldende en de te verwachten wet- en regelgeving.

Aanpak

De zonering intensieve veehouderij geeft ruimtelijke sturing aan de concentratie en ontwikkeling van de intensieve veehouderij in verwevingsgebieden met sterlocaties en het landbouwontwikkelingsgebied, en zorgt voor de geleidelijke afbouw van de intensieve veehouderij in extensiveringsgebieden. Om deze dynamiek op gang te brengen zijn aan de zonering regulerende en stimulerende maatregelen gekoppeld.

- De inzet van *stimulerende maatregelen* is erop gericht om een afwaartse beweging van de intensieve veehouderij van extensiveringsgebieden naar verwevingsgebieden met sterlocaties en het landbouwontwikkelingsgebied te bewerkstelligen. Speciale aandacht wordt hierbij gegeven aan verplaatsing van intensieve veehouderijbedrijven uit extensiveringsgebieden;
- Het *regulerende beleid* is gericht op het niet laten toenemen van de problemen in de extensiveringsgebieden en het bieden van mogelijkheden in de landbouwontwikkelingsgebieden en verwevingsgebieden met sterlocaties, waar reeds een intensieve veehouderijtak aanwezig is.

Zoneren: wettelijk verplicht

De Reconstructiewet schrijft een zonering van de intensieve veehouderij voor. Dit zoneringsbeleid is erop gericht te bereiken dat intensieve veehouderijbedrijven in de toekomst in gebieden gelokaliseerd zijn die goed geschikt zijn voor intensieve veehouderij. Hiermee wordt voor verzuring gevoelige natuur ontlast.

De Reconstructiewet geeft aan dat het reconstructieplan een beschrijving moet bevatten van de ruimtelijke indeling van het reconstructiegebied in drie zones (tabel A5). Deze indeling heeft vooral betrekking op het ruimte bieden aan of ontwikkelingsruimte weghalen van intensieve veehouderij.

Tabel A.5: Drie wettelijke zoneringsgebieden volgens de Reconstru

De drie wettelijke zoneringsgebieden	
Zone	Doelstelling
Extensiveringsgebied	Primaat natuur of wonen, waar uitbreiding, hervestiging of nieuwvestiging van in ieder geval intensieve veehouderij (IVH) onmogelijk is, of in het kader van de Reconstructie onmogelijk gemaakt zal worden
Verwevingsgebied	Verweving landbouw, wonen en natuur, waar hervestiging, niet zijnde omschakeling, of uitbreiding van de IVH mogelijk is, mits de ruimtelijke kwaliteit of functies van het gebied zich daar niet tegen verzetten
Landbouwontwikkelingsgebied	Primaat landbouw, mogelijkheid tot uitbreiding, hervestiging of nieuwvestiging IVH

Binnen het verwevingsgebied worden in dit plan zgn. “sterlocaties” onderscheiden. Dit zijn delen van het verwevingsgebied waar de bestaande intensieve veehouderij bedrijven verdergaande mogelijkheden hebben dan in het overige verwevingsgebied. Voor de Agrarische Enclave is beleid geformuleerd dat afwijkt van het beleid voor het overige verwevingsgebied.

De Reconstructiewet vraagt ook om de aanwijzing van een varkensvrije zone. Om de veterinaire risico's te verminderen, worden gebieden met een hoge veedichtheid afgesloten door een varkensvrije zone die tevens een afsluitbare grens vormt in geval van uitbraken van dierziekten.

Wet stankemissie veehouderijen

Zodra het Reconstructieplan in werking is getreden, zal ook de Wet stankemissie veehouderijen in landbouwontwikkelingsgebieden (1 mei 2003) worden toegepast.

Uitwerkingsplan Agrarische Enclave

Op advies van de Veluwecommissie hebben wij er in dit plan voor gekozen om de intensieve veehouderij blijvend een plek te geven in de Agrarische Enclave en tegelijkertijd de milieuomstandigheden voor de natuur in dit gebied te verbeteren. De Agrarische Enclave vormt een uniek gebied. Zij is gelegen midden in het Centraal Veluws Natuurgebied (CVN) met een grote concentratie van intensieve veehouderijen en met name kalverhouderijen en wordt omringd door een Vogel- en Habitatrichtlijngebied. Deze unieke omstandigheden rechtvaardigen een unieke aanpak.

Op basis van dit Reconstructieplan geldt - in eerste instantie - voor het gedeelte van de Agrarische Enclave dat is aangemerkt als “verwevingsgebied enclave” voor nieuwvestiging, hervestiging en uitbreiding van en omschakeling naar intensieve veehouderij het beleid zoals dat is geformuleerd voor de intensieve veehouderij binnen extensiveringsgebieden.

In verband met de unieke aanpak die het gebied vergt zullen de betrokken partijen uit het gebied op zeer korte termijn een convenant opstellen op basis van de hoofdlijnen van het convenant dat is opgesteld voor het Reconstructieplan (zie achtergronddocument Convenant Agrarische Enclave, 2003). In het op te stellen convenant wordt de inrichting en realisatie van de Agrarische Enclave verder uitgewerkt. Op basis van dit convenant zal een uitwerkingsplan als bedoeld in artikel 18 van de Reconstructiewet worden opgesteld.

In het uitwerkingsplan dat naar aanleiding van het convenant wordt opgesteld, wordt in ieder geval geregeld dat met inachtneming van de randvoorwaarden uit het convenant de uitbreiding van bouwblokken voor bedrijven met intensieve veehouderij in de Agrarische Enclave - voor zover aangemerkt als verwevingsgebied - mogelijk is tot 1 hectare. In de naar aanleiding van het uitwerkingsplan op te stellen bestemmingsplannen zal hiertoe een wijzigingsbevoegdheid moeten worden opgenomen. In deze wijzigingsbevoegdheid moet de uitbreiding van een bouwblok voor een bedrijf met intensieve veehouderij tot 1 hectare worden gekoppeld aan een bedrijfsplan waarin wordt aangetoond dat aan de randvoorwaarden van het convenant wordt voldaan. Indien de betrokken partijen geen overeenstemming over een convenant bereiken zal geen uitwerkingsplan worden gemaakt en zal de zonering door ons worden aangepast.

5.3.3 Kaart reconstructie zonering

De planologische zones van de kaart Reconstructie zonering staan uitgewerkt in tabel A.6 en op kaart A.10. We hebben de ligging van de zones bepaald aan de hand van criteria die zijn gebaseerd op het vigerende ruimtelijke beleid en het water- en milieubeleid. Bij de ruimtelijke begrenzing van de vier typen zones zijn in eerste instantie vaste uitgangspunten gehanteerd (zie het Voorontwerpplan). Deze uitgangspunten hebben we mede op basis van de ontvangen inspraakreacties en de bestaande topografie in dit Ontwerpplan nader uitgewerkt. De criteria voor zoekgebieden voor in-plaatsing van intensieve veehouderij vindt u in bijlage 7. Met behulp van deze criteria zijn de landbouwontwikkelingsgebieden en de verwevingsgebieden met sterlocaties begrensd.

Tabel A.6: Planologische zones van de kaart Zonering intensieve veehouderij

Zonering intensieve veehouderij	Hoofregel	Doel	Soort gebied	Aantal bedrijven met intensieve veehouderij (GIAB 2002)
Extensiveringsgebied	Uitbreiding, hervestiging of nieuwvestiging van en omschakeling naar intensieve veehouderij is onmogelijk. Uitbreiding, uitsluitend ten behoeve van dierenwelzijn, is wel mogelijk. Overname van een intensieve veehouderij is mogelijk.	Natuur vrijwaren van te grote ammoniakbelasting.	250 meter rond het CVN, 250 meter rond voor verzuring gevoelige pels buiten het CVN en 250 meter rond de meest kwetsbare natuur in de Agrarische Enclave	31 (20-70 nge) 22 (>70 nge) waarvan resp 6 en 4 in het CVN
Verwevingsgebied Agrarische Enclave	Uitbreiding, hervestiging of nieuwvestiging van intensieve veehouderij is onmogelijk. Met een wijzigingsbevoegdheid is onder voorwaarden uitbreiding van intensieve veehouderij mogelijk tot een bouwblok met maximale omvang van 1 ha. Overname van een intensieve veehouderij is mogelijk.	Passende combinaties van bestaande intensieve veehouderij, andere vormen van landbouw, water, natuur, recreatie en wonen met bijbehorende kwaliteiten bevorderen.	Verweven gebied met gevarieerde activiteiten en kwaliteiten: landbouw, recreatie, aantrekkelijk landschap, wonen.	46 (20-70 nge) 29 (>70 nge)
Verwevingsgebied	Uitbreiding van intensieve veehouderij beperken tot een bouwblok met maximale omvang van 1 ha, te relateren aan kwaliteiten van de omgeving. Omschakelen van grondgebonden naar intensieve veehouderij is niet mogelijk. Overname intensieve veehouderij is mogelijk.	Passende combinaties van bestaande intensieve veehouderij, andere vormen van landbouw, natuur, recreatie en wonen met bijbehorende kwaliteiten bevorderen.	Verweven gebied met gevarieerde activiteiten en kwaliteiten: landbouw, recreatie, aantrekkelijk landschap, wonen.	176 (20-70 nge)* 106 (>70 nge)*
Verwevingsgebied met sterlocaties	Uitbreiding en hervestiging, niet zijnde omschakeling, van intensieve veehouderij op bestaande bedrijven waar reeds een intensieve veehouderij-tak aanwezig is, is mogelijk. Uitbreiding kan tot een bouwblok met een maximale omvang van 1,5 ha via een wijzigingsbevoegdheid. Overname van een intensieve veehouderij is mogelijk.	Passende combinaties van bestaande intensieve veehouderij, andere vormen van landbouw, landschapskwaliteiten en wonen bevorderen. Ontwikkeling van intensieve veehouderij op geschikte bestaande locaties mogelijk maken	Landbouwgebied met gevarieerde activiteiten en kwaliteiten: landbouw, verspreide landschapswaarden, wonen.	niet uitgesplitst

Zonering intensieve veehouderij	Hoofregel	Doel	Soort gebied	Aantal bedrijven met intensieve veehouderij (GIAB 2002)
Landbouwontwikkelingsgebied	Uitbreiding, hervestiging of nieuwvestiging van intensieve veehouderij is mogelijk. Overname van een intensieve veehouderij is mogelijk. Omvang bouwblok in relatie tot omgeving bezien.	Concentratie van intensieve veehouderijbedrijven in kleine plaatselijke vestigingslocaties (3-10) bedrijven met grote groeimogelijkheden.	Gebied dat gezien (potentiële) ammoniakbelasting gunstig ligt ten opzichte van natuur, wonen en recreatie.	2 (20-70 nge) 4 (>70 nge)
Varkensvrije zone	Uitbreiding, hervestiging en nieuwvestiging van bedrijfsmatige varkenshouderijen is onmogelijk. Bestaande bedrijven verplaatsen of beëindigen	Veterinaire kwetsbaarheid reduceren met de mogelijkheid compartimenten af te sluiten.	Ruimtelijk begrensd gedeelte van 1000m breed binnen het reconstructiegebied, van een verwevings- of extensiveringsgebied, gekoppeld aan infrastructuur (water en bruggen).	3 bedrijven

* incl verwevingsgebied met sterlocaties en verwevingsgebied Agrarische Enclave

5.3.4 Extensiveringsgebied

Definitie

Een extensiveringsgebied is een volgens de wet een ruimtelijk begrensd gedeelte van een reconstructiegebied met het primaat wonen of natuur, waar uitbreiding, hervestiging of nieuwvestiging van in ieder geval intensieve veehouderij onmogelijk is of in het kader van de reconstructie onmogelijk zal worden gemaakt.

Begrenzing

Het extensiveringsgebied bestaat uit:

- een zone van 250 meter rond het CVN;
- een zone van 250 meter rond voor verzuring gevoelige 'parels' in de Harmonie;
- een zone van 250 meter rond de meest kwetsbare natuur in de Agrarische Enclave.

Het gaat hierbij om voor verzuring gevoelige natuurgebieden die een bijzondere bescherming behoeven omdat het prioritair natuurgebieden zijn of parels, grote eenheden natuur of Habitat- natuurbeschermingswetgebieden. De zone rond het CVN is 250 meter. Het CVN is een groot en voor verzuring gevoelig Habitat-richtlijngebied. Verplaatsing- of sanering van intensieve veehouderijen binnen de 250 meter- zone zal een belangrijke bijdrage leveren aan het realiseren van de natuur- en milieudoelstellingen voor dit gebied. Op basis van (kosten)effectiviteit (Alterra, 2003) worden bedrijven buiten deze 250 meter zone gestimuleerd vrijwillig deel te nemen aan bedrijfsverplaatsing en/of functieverandering. Hierbij

zullen nadere afspraken moeten worden gemaakt rond bedrijfsbeëindiging en functieveranderingen van intensieve veehouderij op deze locaties.

In het extensiveringsgebied liggen circa 20 bedrijven groter dan 70 NGE en 30 bedrijven kleiner dan 70 NGE die naar verwachting van flankerend beleid gebruik kunnen maken.

Begrenzing extensiveringsgebied wonen

De Reconstructiewet biedt de mogelijkheid extensiveringsgebieden aan te wijzen vanwege het primaat “wonen”. De uitbreidingsmogelijkheden van agrarische bedrijven worden echter via de stankwetgeving al geregeld. Dit betekent dat de effectiviteit van het aanwijzen van extensiveringsgebieden “wonen” gering is. Er is daarom voor gekozen geen extensiveringsgebieden “wonen” aan te wijzen. Daarnaast biedt de aanwijzing van gebieden als extensiveringsgebied “wonen” weinig mogelijkheden voor maatwerk. Door een stimuleringsregeling voor verplaatsing en beëindiging van intensieve veehouderijen, die zijn gelegen binnen 250 meter van woonkernen en andere stankgevoelige objecten, zal een bijdrage worden geleverd aan de vermindering van de stankoverlast.

Beleid

In de extensiveringsgebieden worden de ontwikkelingsmogelijkheden van de intensieve veehouderij beperkt ten behoeve van de bescherming en ontwikkeling van natuur. Dit gebeurt met behulp van ruimtelijke regelgeving en de inzet van stimulerend beleid.

Binnen de extensiveringsgebieden is nieuwvestiging, hervestiging en uitbreiding van intensieve veehouderij in beginsel niet toegestaan. Uitbreiding is alleen toegestaan, als dit noodzakelijk is om te voldoen aan de wettelijke eisen van dierenwelzijn. Naar verwachting zal het hierbij gaan om 10 %. Omschakeling naar intensieve veehouderij is evenmin toegestaan. Overname van een intensieve veehouderij in de bestaande omvang blijft wel mogelijk. Onder uitbreiding wordt verstaan elke uitbreiding van bestaande bebouwing voor het huisvesten van dieren in de sector intensieve veehouderij, ongeacht of dit bouwen plaatsvindt binnen een agrarisch bouw-blok zoals het in het vigerend bestemmingsplan is opgenomen of daarbuiten.

Vervangende nieuwbouw van gebouwen bestemd voor de intensieve veehouderij is toegestaan, mits de staloppervlakte niet toeneemt. Voor nok- en goothoogten wordt uitgegaan van de regels in het vigerende bestemmingsplan.

Voor andere bebouwing en activiteiten dan die voor de intensieve veehouderij geldt onverkort het reguliere ruimtelijk beleid, zoals neergelegd in streekplan en bestemmingsplannen.

Dit beperkende beleid voor intensieve veehouderijen in extensiveringsgebieden is gerechtvaardigd omdat het gaat om zones rond zeer kwetsbare natuur, waar ook andere doelstellingen gerealiseerd moeten worden. Hierbij is ook van belang dat de ontwikkeling van de intensieve veehouderij in deze gebieden al aan beperkingen onderhevig is op grond van de geldende Wet ammoniak en veehouderij.

Overige agrarische bedrijven zoals grondgebonden veehouderijen, die een belangrijke rol spelen in het beheer en onderhoud van het gebied, dienen wel voldoende perspectief te houden. Nieuwvestiging, uitbreiding en hervestiging van biologische veehouderijen is mogelijk. Het ruimtelijk beleid voor deze gebieden dient zodanig te zijn dat er mogelijkheden zijn voor nieuwe activiteiten, zoals bepaalde vormen van recreatie en landgoedontwikkeling. Om de omschakeling van gemengde (melk)rundveehouderijbedrijven met een intensieve veehouderijtak naar gespecialiseerde melkrundveehouderij te kunnen realiseren, is aanpassing van de wetgeving (WAV) nodig. Hierop zal bij het rijk worden aangedrongen.

Stimulerende maatregelen

De intensieve veehouderijen in de extensiveringsgebieden worden gestimuleerd om te verplaatsen, te stoppen of over te schakelen op andere activiteiten. Er kan onderscheid gemaakt worden naar drie typen maatregelen:

- *Verplaatsen van perspectievolle intensieve veehouderijbedrijven.* Het gaat hier in het algemeen om de wat grotere bedrijven. Er moet een reëel groeiperspectief zijn. Perspectievolle intensieve veehouderijen worden geholpen om te verplaatsen naar een geschiktere locatie (verwevingsgebied met ster, landbouwontwikkelingsgebied of buiten het reconstructiegebied). Hiermee wordt ook bijgedragen aan het scheppen van ontwikkelingsperspectieven voor de intensieve veehouderij. Op grond van bestaande wet- en regelgeving is uitbreiding van deze bedrijven in de extensiveringszones, bijvoorbeeld op grond van de Wet Ammoniak en Veehouderij, aan strenge regels gebonden. Indien uitbreiding nog mogelijk is zijn de hieraan verbonden kosten in verhouding hoog.
- *Op termijn stoppen of omschakelen.* Dit kunnen kleinere en grotere bedrijven zijn. Het omschakelen zal vooral bij gemengde bedrijven aan de orde kunnen zijn.
- *Sloop van vrijkomende stallen of hergebruik voor andere doeleinden.*
- *Voorwaarde goede verplaatsings- en stimuleringsregeling*

De aanwijzing van extensiveringsgebieden is in dit plan gekoppeld aan een goede verplaatsingsregeling voor perspectievolle intensieve veehouderijbedrijven. Tevens is ervan uitgegaan dat er voor omschakeling, verbreding en bedrijfsbeëindiging voldoende stimulerend beleid ontwikkeld wordt.

Wij gaan ervan uit dat deze aanwijzing van extensiveringsgebieden, en de daarbij aan de intensieve veehouderij extra opgelegde beperkingen, worden gekoppeld aan een goed werkend verplaatsingsbeleid en stimuleringsbeleid. Daarbij is het van belang dat betrokken ondernemers snel duidelijkheid wordt geboden over hun perspectieven. Met alle potentiële verplaatsers in de extensiveringsgebieden en in die gebieden waar verplaatsing wordt gestimuleerd (vanuit kosteneffectiviteit op natuur en wonen) vinden gesprekken plaats over mogelijk toekomstige ontwikkelingen en verplaatsing. Afhankelijk van de situatie zal met maatwerk een strategie worden afgesproken over de continuering van het bedrijf op de bestaande plek of elders, danwel over eventuele beëindiging.

Bij de planevaluatie na vier jaar zullen wij toetsen in hoeverre het voorgestane beleid heeft gewerkt. Wij zullen dat toetsen aan de hand van tenminste de

volgende criteria:

- of met het ingezette beleid in voldoende mate de gewenste bedrijfsverplaatsing, -beëindiging en functieverandering wordt bereikt,
- of het daartoe ontwikkelde flankerende beleid zich voldoende verhoudt tot de uit het plan voortvloeiende beperkingen van de uitbreidingsmogelijkheden voor bedrijven met intensieve veehouderij en
- of daarmee voldoende winst geboekt wordt op eerdergenoemde terreinen.

5.3.5 Verwevingsgebied

Definitie

Een verwevingsgebied is volgens de wet een ruimtelijk begrensd gedeelte van een reconstructiegebied gericht op verweving van landbouw, wonen en natuur, waar hervestiging of uitbreiding van de intensieve veehouderij mogelijk is mits de ruimtelijke kwaliteit of functies van het gebied zich daar niet tegen verzetten.

Begrenzing

Het CVN wordt omringd door verwevingsgebieden. Verwevingsgebieden zijn alle delen van het landelijk gebied die niet zijn aangewezen als extensiveringsgebied of landbouwontwikkelingsgebied.

Beleid

Het beleid voor het verwevingsgebied is gericht op het bevorderen van een passende combinatie van landbouw, natuur, landschap, recreatie, werken en wonen met bijbehorende kwaliteiten.

In verwevingsgebieden is nieuwvestiging van intensieve veehouderij uitgesloten.

De hervestiging van een bedrijf met intensieve veehouderij op een bestaand bouwblok waar op het tijdstip van in werkingtreding van dit plan geen intensieve veehouderij vergund is, is niet mogelijk. Voor alle duidelijkheid: bestaande bedrijven met intensieve veehouderij behouden hun bestaande bouwblok en mogen dit in beginsel uitbreiden tot 1 ha. Overname van een bestaand bouwblok met intensieve veehouderij is mogelijk.

Bouwblokken voor bedrijven met intensieve veehouderij binnen verwevingsgebied mogen worden uitgebreid tot maximaal 1 hectare. Bestaande bouwblokken die groter zijn dan 1 hectare worden gerespecteerd. Hetzelfde geldt voor binnenplanse vrijstellingsbevoegdheden (ex artikel 15 van de WRO) op basis waarvan bestaande agrarische bouwblokken voor bedrijven met intensieve veehouderij kunnen worden uitgebreid. Wijzigingsbevoegdheden in geldende bestemmingsplannen op basis waarvan het mogelijk is om het bouwblok van bedrijven met intensieve veehouderij uit te breiden tot meer dan 1 hectare worden niet geaccepteerd. De gemeente zal dit in haar definitieve bestemmingsplan verder moeten invullen, rekening houdend met de gebiedskwaliteiten, de bestaande ruimtelijke en milieuhygiënische randvoorwaarden en de geldende overige wet- en regelgeving.

Binnen de delen van het verwevingsgebied die zijn aangeduid als sterlocaties bestaan meer mogelijkheden voor de ontwikkeling van de intensieve veehouderij. Hierop wordt in paragraaf 5.3.6 ingegaan.

Verwevingsgebied Agrarische enclave

In de Agrarische Enclave voor zover dit is aangeduid als verwevingsgebied geldt afwijkend beleid. Voor bestaande bedrijven met intensieve veehouderij geldt hetzelfde beleid voor nieuwvestiging, hervestiging en uitbreiding van en omschakeling naar intensieve veehouderij als is geformuleerd voor de intensieve veehouderij in het extensiveringsgebied. Na overeenstemming over het convenant en realisatie van het uitwerkingsplan ontstaat in beginsel via een wijzigingsbevoegdheid een uitbreidingsmogelijkheid tot 1 ha.

Stimulerende maatregelen

Gemeenten krijgen een belangrijke rol bij uitbreidings- of hervestigingsverzoeken. Daarbij kunnen gemeenten met de betrokken ondernemers bezien of er alternatieven zijn voor een uitbreiding of hervestiging, op een andere, meer geschikte locatie. Verder worden er maatregelen ingezet om intensieve veehouderijen (waaronder die op gemengde bedrijven) te stimuleren om te stoppen met de intensieve veehouderijtak of om te schakelen naar een andere agrarische bedrijfstak.

Het CVN is een groot en voor verzuring gevoelig Habitatrichtlijngebied. Verplaatsing van enkele milieuhygiënisch gevoelig gelegen intensieve veehouderijen buiten het extensiveringsgebied kan een belangrijke bijdrage leveren aan het realiseren van de natuurdoelstellingen voor dit gebied. Op basis van (kosten)effectiviteit (Alterra, 2003) worden deze bedrijven buiten het extensiveringsgebied daarom gestimuleerd tot vrijwillige deelname aan bedrijfsverplaatsing en/of functieverandering. In dit geval zullen afspraken moeten worden gemaakt voor (definitieve) beëindiging van intensieve veehouderij op het betrokken perceel.

Met reconstructiemiddelen ondersteunde verplaatsingen van de intensieve veehouderij vinden plaats naar landbouwontwikkelingsgebieden en verwevingsgebieden met sterlocaties, op daarvoor geschikte vrijkomende of recent vrijgekomen agrarische bedrijfslocaties waarop zich reeds een intensieve veehouderij-tak bevindt. Door de wijze van selectie van deze gebieden met sterlocaties is de 'afwaartse' beweging, ten opzichte van de voor stank en ammoniak kwetsbare gebieden, zo groot mogelijk.

Binnen de verwevingsgebieden met sterlocaties en de landbouwontwikkelingsgebieden liggen de beste locaties voor de ontwikkeling van de bestaande en te verplaatsen intensieve veehouderijen.

5.3.6 Verwevingsgebied met sterlocaties

Definitie

Gebieden die zijn aangeduid als "verwevingsgebied met sterlocatie" zijn delen van het verwevingsgebied waar de ruimtelijke kwaliteit en functies ruimte bieden voor schaalvergroting en hervestiging, met uitzondering van omschakeling van te verplaatsen intensieve veehouderijbedrijven.

Begrenzing

Verwevingsgebieden met sterlocatie dienen voldoende ontwikkelingsmogelijkheden te bieden aan de intensieve veehouderij en bij te dragen aan de afwaartse beweging van intensieve veehouderij ten opzichte van

natuur en wonen. De criteria die zijn gehanteerd voor het aanwijzen van de verwevingsgebieden met sterlocaties zijn opgenomen in bijlage 7. Daarnaast is in overleg met de gemeenten gekeken of de gebieden voldoende omvang hebben en is gekeken naar logische (topografische) grenzen.

Beleid

In het kader van de Reconstructie bestaat een voorkeur voor (her)vestiging van bedrijven op bestaande locaties. Tevens wordt gestreefd naar een zo groot mogelijke ‘afwaartse’ beweging van de intensieve veehouderij ten opzichte van natuurgebieden en woonkernen. De landbouwontwikkelingsgebieden zijn de eerst aangewezen gebieden voor her- en nieuwvestiging. De landbouwontwikkelingsgebieden zijn beperkt van omvang, vanwege de hoge eisen die aan nieuwvestiging moeten worden gesteld. Ook in een deel van de verwevingsgebieden is ruimte voor schaalvergroting en hervestiging met uitzondering van omschakeling van te verplaatsen intensieve veehouderijbedrijven. Dit noemen we de verwevingsgebieden met sterlocaties.

Dit zijn gebieden waar de op de toekomst gerichte intensieve veehouderij bedrijven de mogelijkheid krijgen zich verder te ontwikkelen. Hiermee wordt de in het kader van de Reconstructie gewenste dynamiek op gang gebracht en worden er kansen geboden aan ondernemers. Omschakeling van grondgebonden naar intensieve veehouderij is niet mogelijk. Bedrijven met intensieve veehouderij kunnen binnen gebieden die zijn aangeduid als verwevingsgebied met sterlocaties, met in inachtneming van geldende regels voor ruimtelijke ordening, milieu, water en landschap et cetera, uitbreiden binnen een bouwblok van maximaal 1,5 ha, indien op het betreffende bouwperceel reeds een intensieve veehouderij-tak aanwezig is. Een (nog) groter bouwblok voor bedrijven met intensieve veehouderij is in sommige gevallen via een plaanpassing mogelijk, maar dit staat ter beoordeling van de gemeente. De vraag of een grotere maat op de betreffende locatie mogelijk is, zal uiteraard voor een belangrijk deel afhangen van de feitelijke en milieutechnische situatie ter plaatse. De beoordeling vindt plaats op basis van een actueel bedrijfsplan met als onderdeel een landschappelijke inpassing.

Stimulerende maatregelen

Met reconstructiemiddelen ondersteunde verplaatsingen van intensieve veehouderij vinden plaats naar landbouwontwikkelingsgebieden en verwevingsgebieden met sterlocatie, waar reeds op het betreffende bouwperceel een intensieve veehouderij-tak aanwezig is, op daarvoor geschikte of recent vrijgekomen agrarische bedrijfslocaties.

5.3.7 Landbouwontwikkelingsgebied

Definitie

Een landbouwontwikkelingsgebied is volgens de Reconstructiewet een ruimtelijk begrensd gedeelte van een reconstructiegebied met het primaat landbouw dat geheel of gedeeltelijk voorziet, of in het kader van de reconstructie zal voorzien, in de mogelijkheid tot uitbreiding, hervestiging of nieuwvestiging van intensieve veehouderij. Hiermee is ook de doelstelling geformuleerd, die in deze gebieden gerealiseerd moet worden.

Begrenzing

Het landbouwontwikkelingsgebied is te vinden in het Wei(ij)dse landschap, langs de oostkant van de A50 tussen Apeldoorn en Vaassen. Het landbouwontwikkelingsgebied is zo aangewezen dat ze in principe voldoet aan de criteria 'zoekgebied inplaatsing intensieve veehouderij' (zie bijlage 7). Dat betekent onder meer dat landbouwontwikkelingsgebieden minimaal 1.000 meter van de kernrandzones liggen, en 2.000 meter van de Habitatrictlijn- of Natuurbeschermingswetgebieden. Bij het aanwijzen van de landbouwontwikkelingsgebieden is gekeken of er al bestaande concentraties van intensieve veehouderij-bedrijven aanwezig zijn, of een gebied goed bereikbaar is en of er voldoende milieuruimte aanwezig is (veelal uit het oogpunt van stank). Daarnaast is gekeken of de gebieden voldoende omvang hebben en is naar een logische (topografische) begrenzing gezocht.

Beleid

Het beleid voor de landbouwontwikkelingsgebieden bestaat in hoofdzaak uit twee componenten, namelijk het bieden van ontwikkelingsmogelijkheden om de geformuleerde doelstelling voor de intensieve veehouderij te kunnen realiseren (I) en daarnaast het tegengaan van ontwikkelingen, die de doelstelling juist kunnen belemmeren (II).

I Ontwikkelingsmogelijkheden landbouw

De ontwikkeling van een duurzame intensieve veehouderij staat in de landbouwontwikkelingsgebieden centraal. Deze gebieden zijn zo gekozen dat zij ruimte bieden voor de ontwikkeling van grootschalige intensieve veehouderij, waarbij nieuwvestiging, hervestiging en uitbreiding van en omschakeling naar intensieve veehouderij in beginsel is toegestaan. Overname van een intensieve veehouderij is altijd mogelijk.

Nieuwvestiging van intensieve veehouderij is binnen landbouwontwikkelingsgebieden alleen mogelijk als het volwaardige bedrijven betreft. Hervestiging van bedrijven, die van elders verplaatst (moeten) worden, vindt bij voorkeur in dit gebied of binnen verwevingsgebieden met sterlocatie plaats. Binnen het gebied is het wenselijk dat individuele bedrijven worden samengevoegd in verband met schaalvoordelen.

Bouwblokken voor intensieve veehouderij kunnen in het landbouwontwikkelingsgebied in beginsel zo ver worden uitgebreid als nodig is voor de ontwikkeling van duurzame intensieve veehouderij. Het is - in eerste instantie - aan de gemeente om te beoordelen welke oppervlakte noodzakelijk is in het kader van een doelmatige agrarische bedrijfsvoering. Bij de beoordeling is de feitelijke, ruimtelijke en milieutechnische situatie van belang.

Voor het toekennen van een bouwblok groter dan 1,5 ha geldt als (extra) randvoorwaarde dat er ruimte gereserveerd moet worden voor een goede landschappelijke inpassing van zowel de bestaande als de nieuw op te richten en komt ter beoordeling van de gemeente.

Uiteraard blijven de ruimtelijke randvoorwaarden die in het geldende streekplan worden gesteld aan de landbouw (zie hiervoor paragraaf 6.3, onder streekplan Gelderland 1996) alsmede de beperkingen die voortvloeien uit het generieke milieubeleid en andere wet- en regelgeving (beleid met betrekking tot onder

meer water, natuur en landschap e.d.) binnen landbouwontwikkelingsgebied onverkort van toepassing op de ontwikkeling van de intensieve veehouderij.

II Ongewenste ontwikkelingen

Bepaalde functies kunnen de beoogde ontwikkeling van de intensieve veehouderij belemmeren. Dit geldt met name voor burgerwoningen, bedrijfsterreinen inclusief kantoren, (verblijfs)recreatieterreinen en vergelijkbare functies. Binnen landbouwontwikkelingsgebieden dienen ontwikkelingen ten behoeve van niet-agrarische functie die een belemmering kunnen vormen voor de landbouw in het algemeen en de intensieve veehouderij in het bijzonder, te worden voorkomen.

Uitbreidingen van niet-agrarische functies die eventueel mogelijk zijn met gebruikmaking van een artikel 11 WRO procedure, kunnen worden gehandhaafd mits aan deze wijzigingsbevoegdheid als toetsingscriterium wordt of is toegevoegd, dat door de uitbreiding de intensieve veehouderij niet nadelig beïnvloed wordt.

Stimulerende maatregelen

De aanwijzing tot landbouwontwikkelingsgebied geeft niet alleen een ruimtelijke basis voor de ontwikkeling van de intensieve veehouderij maar deze aanwijzing brengt ook met zich mee dat er stimulerende maatregelen zijn of worden ontwikkeld om de doelstellingen te realiseren. Hierbij valt te denken aan bijdragen voor voorzieningen voor landschappelijke inpassing, bijdragen voor erf- en nutsvoorzieningen om nieuw- en hervestiging te stimuleren. Ingeval van een geclusterde nieuwvestiging zijn er tevens bijdragen mogelijk voor het realiseren van de noodzakelijke infrastructurele voorzieningen.

Nadere detaillering landbouwontwikkelingsgebied

Aangezien het reconstructieplan een plan op hoofdlijnen is, leent het plan er zich niet voor om de planologische mogelijkheden voor nieuwvestiging, uitbreiding, omschakeling en hervestiging van intensieve veehouderij hierin tot op detailniveau te regelen. Het is echter ook niet nodig om voor de nadere detaillering een uitwerkingsplan in de zin van artikel 18 van de Reconstructiewet vast te stellen. De nadere detaillering, die nodig is, kan zijn beslag krijgen in de bestemmingsplannen van de betrokken gemeenten. Voor zo ver nodig moeten die bestemmingsplannen worden aangepast aan het reconstructieplan. Hierover is informatie opgenomen in hoofdstuk 6. Bij de aanpassing van bestemmingsplannen dienen ook de mogelijkheden voor clustering van bedrijven te worden meegenomen. Met deze clustering wordt beoogd om door samenwerking tussen bedrijven schaalvoordelen te bereiken.

5.3.8 Varkensvrije zones

Definitie

Onder varkensvrije zone verstaat de wet een ruimtelijk begrensde deel van een

extensiverings- of verwevingsgebied dat vrij is van varkenshouderijen of daarvan in het kader van de reconstructie, vrij zal worden gemaakt. Het doel van het realiseren van een varkensvrije zone is het vormen van een bufferzone die het mogelijk moet maken om bij uitbraak van besmettelijke dierziekten elders in Nederland uitbreiding naar de Veluwe te voorkomen en omgekeerd uiteraard ook.

Begrenzing

Deze zone is een ruimtelijk begrensd gebied van 1.000 meter breed en is vrij van varkenshouderijen of wordt daarvan vrijgemaakt. Aan beide zijden van de IJssel is de afstand tot de winterdijk genomen. Als de winterdijk ontbreekt, of als de vereiste 1.000 meter niet gehaald wordt, is een grens getrokken die samenvalt met een fysisch geografisch kenmerk (weg, waterloop, dijk, grens).

Aan de noordzijde is aangesloten bij de Randmeren. Aan de Noordoostzijde van de Veluwe (geen concentratie- en reconstructiegebied) fungeert de IJssel als afsluitbare grens voor het gebied en aan de zuidzijde de Nederrijn. De Nederrijn en IJssel vormt hier een natuurlijke barrière. Er liggen drie bedrijven met varkens in de varkensvrije zone. Deze bedrijven moeten worden beëindigd of verplaatst. Het beleid van bedrijfsbeëindiging en verplaatsing is niet van toepassing op hobbymatig gehouden varkens.

Beleid

Binnen de varkensvrije zone is het niet toegestaan een varkenshouderij te vestigen of uit te breiden. Maar dit is niet voldoende om de doelstelling “varkensvrij” daadwerkelijk te bereiken. Hiervoor is het namelijk noodzakelijk dat ook bestaande varkenshouderijen op termijn hun activiteiten in die sector beëindigen. Voor alle duidelijkheid: de Reconstructiewet verstaat onder een varkenshouderij het bedrijfsmatig houden van dieren zodat het geformuleerde beleid niet van toepassing is op het hobbymatig houden van varkens. Dit beleid wordt op grond van artikel 47 van de Reconstructiewet nader uitgewerkt in een provinciale verordening. De varkensvrije zone ligt deels in verwevingsgebied en deels in extensiveringsgebied. Voor de overige intensieve veehouderijen geldt het beleid, zoals dit in het reconstructieplan voor de betreffende zones is opgenomen.

Stimulerende maatregelen

Er liggen drie bedrijven met varkens in de varkensvrije zone. Binnen de varkensvrije zone wordt verplaatsing, omschakeling en beëindiging van deze bedrijven ondersteund.

Toelichting

De Reconstructiewet kent een specifiek instrument om te bereiken dat er op termijn binnen de varkensvrije zone geen varkenshouderijen meer bestaan. Dit instrument is de zogeheten gebruiksverbodenverordening, die geregeld is in artikel 47 van de wet. Dit artikel geeft provinciale staten de bevoegdheid een verordening vast te stellen die het gebruik van opstallen voor bepaalde, in de verordening aangewezen doeleinden verbiedt. Provinciale staten zullen van deze bevoegdheid gebruik maken om de varkensvrije zone daadwerkelijk te kunnen realiseren. Op grond van deze verordening gaat in de varkensvrije zone op een

nader te bepalen datum een verbod gelden om opstallen te gebruiken voor het bedrijfsmatig houden van varkens. Gedeputeerde staten kunnen ontheffing verlenen van dit verbod.

Het vestigen van nieuwe varkenshouderijen of het vestigen van een varkenstak op een bestaand agrarisch bedrijf kan op grond van deze verordening worden tegengegaan evenals het uitbreiden van bestaande varkenshouderijen.

Voor de bestaande varkenshouderijen geldt dat zij op termijn hun activiteiten moeten beëindigen. Dit kan natuurlijk niet van de ene dag op de andere zijn beslag krijgen. Door middel van hun ontheffingenbeleid zullen gedeputeerde staten voor de bestaande bedrijven een oplossing op maat bewerkstelligen. Dit is alleen mogelijk als er voldoende compenserende maatregelen geboden kunnen worden. Het ontheffingenbeleid wordt hierop afgestemd. Binnen de varkensvrije zone wordt verplaatsing, omschakeling naar een andere tak en beëindiging van de varkenshouderij of de varkenstak ondersteund met inzet van financiële middelen. Er wordt van uitgegaan dat de doelstelling van de varkensvrije zone op 31 december 2012 is gerealiseerd.

5.3.9 Bouwkavels op de grens van de zones intensieve veehouderij

Bij de begrenzing van de extensiveringsgebieden, verwevingsgebieden en landbouwontwikkelingsgebieden is de begrenzing niet in alle gevallen op topografische en in het veld herkenbare grenzen geprojecteerd. Bijvoorbeeld omdat de begrenzing van de extensiveringsgebieden samenvalt met de 250 meter zones uit de Wet Ammoniak en Veehouderij. Dit kan betekenen dat bouwkavels van intensieve veehouderijbedrijven deels zijn gelegen in het ene, en deels in het andere gebied.

Wanneer de bouwkavel deels in het extensiveringsgebied ligt, beschouwen we deze bouwkavels bij de toepassing van het stimuleringsbeleid als gelegen binnen het extensiveringsgebied. Een intensieve veehouderij, in een dergelijke situatie gelegen, die wil stoppen of verplaatsen, kan gebruik maken van de regelingen die gelden voor de extensiveringsgebieden. Wat betreft de directe doorwerking geldt dat de uitbreiding van het bedrijf binnen het extensiveringsgebied niet, en binnen het verwevingsgebied wel tot de mogelijkheden behoort. Als het bedrijf wil uitbreiden mag dat alleen in het verwevingsgebied. In dat geval komt het bedrijf niet meer in aanmerking voor regelingen en subsidies voor het extensiveringsgebied (ook niet voor het deel gelegen in de extensiveringzone). De ondernemer moet dus kiezen. Wanneer een bouwkavel deels in het landbouwontwikkelingsgebied is gelegen geldt het beleid voor die zone.

5.3.10 Wijzigingsvoorstel WAV en aanwijzing van extensiveringsgebieden

Bij de aanwijzing van extensiveringsgebieden is niet geanticipeerd op landelijke ontwikkelingen (najaar 2003). In een brief van 12 september 2003 aan de voorzitter van de Tweede Kamer hebben de verantwoordelijke bewindslieden aangegeven dat de Wet Ammoniak en Veehouderij (WAV) wordt aangepast. Ook het ammoniakbeleid rondom de Vogelrichtlijn-, Habitatrichtlijn-, en Natuur-beschermingswetgebieden (VHR) is nog in ontwikkeling.

Voor ons is op dit moment niet duidelijk welke gebieden uiteindelijk als voor verzuring gevoelig worden aangewezen. Daarom is besloten om op dit moment

geen wijziging aan te brengen in de aanwijzing van de extensiveringszones. In dit ontwerpplan is uitgegaan van de regelgeving zoals die op dit moment geldt.

Als nieuwe wet- en regelgeving daar later aanleiding toe geeft, wordt de aanwijzing van extensiveringsgebieden opnieuw bezien en mogelijk aangepast.

5.4 Ontwikkeling dag- en verblijfsrecreatie

5.4.1 Algemeen

Bij de Reconstructie gaat het vooral om het ruimtelijk en economisch duurzaam functioneel maken van het buitengebied. Het stimuleren van nieuwe recreatieve ontwikkelingen vraagt om maatwerk, met bijbehorende begrenzingsinstrumenten om recreatie een kwaliteitsimpuls te geven. Het is positief voor de economische ontwikkeling dat recreatieve en toeristische functies een ontwikkelingskans krijgen via functieverandering van vrijkomende recreatieve gebouwen of bestemmingswijziging van recreatieterreinen.

Bij het bepalen van “wat waar kan” gelden de gebiedskwaliteiten steeds als uitgangspunt. Nieuwe toeristisch-recreatieve activiteiten worden aan deze kwaliteiten getoetst en leveren daarmee een meerwaarde op voor het betreffende gebied. Voor de gehele Veluwe ligt de nadruk op versterking van het integraal toeristisch-recreatief netwerk. Dit netwerk van extensieve recreatievormen vormt de basis waaraan de meer intensieve vormen van dag-, en verblijfsrecreatie gekoppeld zijn. Het onderscheid tussen intensief en extensief is in tabel A.7 weergegeven.

Tabel A.7: Onderscheid tussen intensieve en extensieve vormen van dag- en verblijfsrecreatie

Categorie	Omschrijving
Extensieve dagrecreatie	Route- en padengerelateerde recreatie, kleinschalige horecavoorzieningen (bijvoorbeeld theeschenkerijen met maximaal 50 zitplaatsen, ijsverkoop, bezoekerscentra (zonder horeca), verhuurcentra (voor fiets, kano), plattelandstoerisme.
Intensieve dagrecreatie	Golfbanen, strandbaden, thermen, grootschalige horeca (bijvoorbeeld partijcentra), bezoekerscentra met horecavoorziening, attracties, maneges en jachthavens.
Extensieve verblijfsrecreatie	Kleinschalige camping met toeristische standplaatsen, erfgoedlogies in bestaande bebouwing, plattelandstoerisme.
Intensieve verblijfsrecreatie	Campings (toeristische- en vaste standplaatsen), vakantiebungalowparken, groepsaccommodatie en hotels

Tabel A.8: Planologische zones Ontwikkelingskaart intensieve dag- en verblijfsrecreatie

Planologische zones	Omschrijving
Zoekgebieden dagrecreatie	Gebieden buiten het CVN waar de dagrecreatie zich verder kan ontwikkelen.
Zoekgebieden verblijfsrecreatie	Gebieden buiten het CVN, met de meeste potenties voor verblijfsrecreatie. De intensieve recreatievormen van het CVN hier naartoe verplaatsen
Krimpgebied voor verblijfsrecreatie	Gebied in het CVN waar primaat gegeven wordt aan de ontwikkeling van natuur- en landschap ten opzichte van de verblijfsrecreatie
Zoekgebieden recreatieclusters	Aangewezen zoekgebieden waarbinnen nadere definiering moet plaatsvinden van recreatieclusters, en waarbinnen bestaande vormen van verblijfsrecreatie onder voorwaarden kunnen uitbreiden.
Overige gebieden (witte vlekken)	Extensieve dag- en verblijfsrecreatie

Kaart A.11 Ontwikkelingskaart van intensieve dag- en verblijfsrecreatie

Op kaart A11, zijn een aantal planologische zones aangegeven ten behoeve van de sturing van verblijfsrecreatie binnen het CVN en de dag - en verblijfsrecreatie buiten het CVN. Op deze kaart zijn de volgende planologische zones onderscheiden (zie tabel A.8)

Hieronder lichten we de planologische zones toe.

5.4.2 Zoekgebied dagrecreatie buiten het CVN

De dagrecreatiegebieden (het Kievitsveld, Bussloo, Teuge, een zone langs de IJssel en langs het Apeldoorns Kanaal) liggen als een kring rondom het CVN of naast de Stedendriehoek. Hier zijn binnen bepaalde voorwaarden mogelijkheden om de dagrecreatie te versterken en uit te breiden. Wanneer de economische basis daartoe noodzaakt, is denkbaar dat onder randvoorwaarden en met maatwerk uitbreiding van bebouwing plaatsvindt op bestaande terreinen voor dagrecreatie. Een van deze voorwaarden is dat de betreffende ontwikkeling past in een ontwikkelingsvisie die voor het zoekgebied is opgesteld. In deze visie wordt de kwaliteitsverbetering beschreven, wordt aangegeven op welke wijze een synergie tussen bedrijven in het zoekgebied kan worden bereikt en wordt de toegevoegde waarde ten opzichte van het totale Veluwe toeristisch-recreatieve product afgezet. Verder moet sprake zijn van een adequate inpassing in de natuurlijk-landschappelijke structuur van het zoekgebied.

5.4.3 Zoekgebieden verblijfsrecreatie buiten het CVN

Zoekgebieden voor verblijfsrecreatie buiten het CVN zijn bedoeld voor nieuwvestiging bij uitplaatsing van intensieve verblijfsrecreatiebedrijven uit het Krimpgebied verblijfsrecreatie, maar ook voor nieuwvestiging van elders en voor de autonome ontwikkeling in de recreatiesector. Stimulerende maatregelen moeten het aantrekkelijk maken voor Veluwe recreatiebedrijven om te verplaatsen. Nieuwvestiging vanuit andere landsdelen kan echter niet tegengehouden worden. De criteria om tot de zoekgebieden voor dag- en verblijfsrecreatie buiten het CVN te komen vindt u in bijlage 8.

Evenals voor dagrecreatie worden in de zoekgebieden voor verblijfsrecreatie voorwaarden gesteld aan de mogelijkheden om de verblijfsrecreatie te versterken. Zo moet de betreffende ontwikkeling passen in een ontwikkelingsvisie die voor het zoekgebied is opgesteld. In deze visie wordt de kwaliteitsverbetering beschreven, wordt aangegeven op welke wijze een synergie tussen de recreatiebedrijven in het zoekgebied kan worden bereikt, hoe uitponding en permanente bewoning wordt voorkomen en wordt de toegevoegde waarde ten opzichte van het totale Veluwe verblijfsrecreatieve product afgezet. Verder moet sprake zijn van een adequate inpassing in de natuurlijk-landschappelijke structuur van het zoekgebied.

5.4.4 Krimpgebied verblijfsrecreatie op het CVN

In het verlengde van de Groei- en Krimpstrategie uit Veluwe 2010 zal in dit CVN-gebied het primaat worden gegeven aan de ontwikkeling van natuur en landschap ten opzichte van de verblijfsrecreatie. Het beleid voor dit gebied is dat in beginsel gekrompen gaat worden (extensivering, sanering of eventueel verplaatsing van intensieve verblijfsrecreatie). Er zal geen sprake zijn van een gedwongen krimp; krimp zal op basis van vrijwilligheid plaatsvinden. Voor een effectieve inzet van beschikbare middelen zullen we een nadere selectie en prioritering van bij voorkeur te krimpen locaties opstellen.

In dit Krimpgebied is nieuwvestiging, hervestiging en uitbreiding van verblijfsrecreatie niet mogelijk, evenals omzetting naar vaste standplaatsen en bungalows. Niet ingevulde restcapaciteiten voor verblijfsrecreatie in dit gebied zullen vervallen, tenzij de terreinen zijn vernoemd op de lijst van pijplijn-plannen. Het Krimpgebied verblijfsrecreatie krijgt een planologische doorwerking in het bestemmingsplan op basis van het streekplan.

5.4.5 Zoekgebieden voor groei van verblijfsrecreatie op het CVN

Kaart A.11 wijst 17 zoekgebieden voor groei van verblijfsrecreatie aan binnen het CVN. Dit zijn potentiële Groeigebieden van vijf of meer verblijfsaccommodaties met een gelijksoortig of aanvullend aanbod die in elkaars nabijheid liggen. Alleen binnen deze nog aan de hand van inliggende of aangrenzende waarden nader te begrenzen groeigebieden wordt verblijfsrecreatieve ontwikkeling op het CVN toegestaan. Via deze weg willen we uitponding en eventuele permanente bewoning tegengaan. De zoekgebieden voor groei van verblijfsrecreatie liggen bij Heerde-noord, Wezep (ten westen en ten oosten), Nunspeet, Vierhouten, Ermelo-noord, Ermelo-zuidoost, Speuld, Gaderen, Kootwijk, Eerbeek-zuid, Beekbergen-zuidoost, Beekbergen-zuid, Hoenderloo, Otterlo, Lunteren-Wekerom, Arnhem-Oosterbeek, Wageningen-Bennekom.

Binnen deze zoekgebieden zullen uiteindelijk de exacte Groeigebieden worden gedefinieerd. Daar is vervolgens onder voorwaarden uitbreiding en interne herstructurering van verblijfsrecreatie mogelijk. Een van de voorwaarden is dat de betreffende uitbreiding of omzetting past in een ontwikkelingsvisie die voor het gehele groeigebied is opgesteld. In deze visie wordt aangegeven op welke

wijze een synergie tussen de bedrijven kan worden bereikt en hoe eventuele uitbreidingen of omzettingen een toegevoegde waarde hebben voor het totale Veluwe toeristisch-recreatieve product. Verder moet er sprake zijn van een adequate beschrijving van de ruimtelijke en economische ontwikkelingsmogelijkheden van de bedrijven, zowel kwantitatief, als kwalitatief (soorten verblijfsrecreatie). De mogelijke effecten van de voorgestelde ontwikkeling op de ecologische, landschappelijke en cultuurhistorische waarden dienen daarbij toetsbaar beschreven te worden. Tot slot zullen de uitbreidingen moeten passen binnen de saldobenadering van de Groei- en Krimpstrategie. (geen toename van het totaal aantal hectaren verblijfsrecreatie op het CVN). Nieuwvestiging in het Groeigebied is niet toegestaan, tenzij deze gerealiseerd wordt via aankoop van een bestaande verblijfsrecreatieve locatie (of locaties) in dit Groeigebied. Dit laatste geldt ook voor hervestiging. Deze zoekgebieden recreatieclusters krijgen een Planologische doorwerking volgens art. 16 van de Reconstructiewet in het Streekplan voor zowel de op de kaart aangegeven Groei- en Krimpgebieden als voor de zoekgebieden buiten het CVN geldt dat permanente bewoning van recreatieverblijven niet is toegestaan. Ook uitpolding, wat vaak permanente bewoning in de hand werkt is niet toegestaan.

5.4.6 Overige gebieden; extensieve vormen van dag- en verblijfsrecreatie

De Ontwikkelingskaart voor intensieve dag- en verblijfsrecreatie bevat naast de bovengenoemde planologische zones ook een groot gebied waarvoor geen specifieke aanwijzing is. In deze gebieden, de zogenaamde ‘witte vlekken’, zijn extensieve vormen van dag- en verblijfsrecreatie mogelijk (Regiozoneringskaart, kaart A.9).

De ontwikkeling van extensieve recreatievormen moet echter wel passen binnen de ontwikkelingsvisie van het deelgebied. De gebiedskwaliteiten stellen beperkingen aan een ongelimiteerde ontwikkeling van extensieve recreatievormen, waardoor negatieve effecten op de omgeving en verrommeling wordt tegengegaan. Het totaal aantal bedrijven dat beschikbaar is voor kamperen bij de boer is verbonden aan een maximum om verrommeling tegen te gaan. De uitwerkingsplannen voor de groene wiggen werken de mogelijkheden voor extensieve recreatie verder uit.

5.5 Uitgangspunten wonen en werken in het landelijk gebied

De Reconstructiecommissie heeft ons het volgende geadviseerd met betrekking tot toekomstig beleid voor wonen en werken in het landelijk gebied en meer specifiek voor vrijkomende gebouwen.

5.5.1 Inleiding: wat doen we met vrijkomende gebouwen?

De komende twaalf jaar komen zeer veel bedrijfsgebouwen vrij (circa 1.500 agrarische bedrijven zullen stoppen op de Veluwe). Wat gaan we doen met deze vrijkomende gebouwen?

Reconstructie moet een impuls geven aan de ruimtelijke kwaliteit. Daarnaast moet de Reconstructie de economische vitaliteit van het landelijk gebied in stand houden en versterken. Naast landbouw – van oudsher dé drager van het landelijk gebied – spelen ook recreatie, waterwinning, landgoederen,

bosbouw, landelijk wonen en kleinschalige economische activiteiten hierbij een belangrijke rol. Bij Reconstructie gaat het vooral om het vinden van duurzame combinaties tussen economische dragers en gebiedskwaliteiten. Dit kan zowel door het scheiden van functies – wanneer de ene functie de andere in de weg zit – als door verweving – wanneer functies elkaar versterken of niet conflicterend zijn. Ook functieverbreiding is een reële optie voor een duurzame combinatie, als de verbrede activiteiten maar passend zijn naar aard en schaal. Dit geldt niet alleen voor de landbouw, maar ook voor landgoederen. Bij functieverandering van gebouwen is een juiste inpassing in de lokale omgeving van groot belang.

5.5.2 Uitgangspunten voor functieverandering en nieuw wonen

We onderscheiden vijf generieke uitgangspunten voor functieverandering van gebouwen en het creëren van nieuw wonen en werken in het buitengebied. In de rest van deze paragraaf bespreken we deze uitgangspunten. Naast het bepalen van plaats en type functies van wonen en werken, is het zinvol dat er ook procesafspraken gemaakt worden over het uitwerken van beoogde (beeld)kwaliteiten in relatie tot deze uitgangspunten.

1. Ruimere mogelijkheden voor hergebruik van bestaande gebouwen in het buitengebied met name voor landelijk wonen

Vrijkomende (agrarische) bedrijfsgebouwen kunnen ook los van aan het buitengebied gebonden functies worden hergebruikt. Daarbij gelden voorwaarden die per deelgebied kunnen verschillen, afhankelijk van de gebiedskwaliteiten. De benadering van hergebruik moet kwaliteitswinst opleveren en verrommeling tegengaan.

2. Geen nieuwe losliggende locaties met steen (behalve nieuwe landgoederen of buitens)

Dit is een centrale opgave op de Veluwe. Er mag nog steeds in principe in het buitengebied niet gebouwd worden voor wonen, niet-agrarische doelen en niet-recreatieve doelen. Voor niet-agrarisch wonen en werken in het landelijk gebied zijn of komen er voldoende locaties beschikbaar op de plaatsen waar al gebouwen staan. Nieuwe landgoederen en buitens moeten bijdragen aan gebiedsprocessen en de ruimtelijke kwaliteit van het deelgebied. Ze zouden dan ook moeten aansluiten op de EHS of op stedelijke uitlooplegebieden.

3. Veranderingen van gebouwen en omgeving dragen bij aan de ruimtelijke kwaliteit en botsen niet met milieudoelstellingen

Alle veranderingen in het buitengebied komen overeen met de gewenste activiteiten en kwaliteiten. Dit vraagt per deelgebied om afstemming van functieverandering op de (beoogde) ruimtelijke kwaliteit naar aard en schaal van de activiteiten. Verder moet een redelijk deel van de investeringen ten goede komen aan de verbetering van de omgevingskwaliteit. Via landschappelijke inpassingsmaatregelen en sloop van stallen in kwetsbare gebieden als beekdalen en Groene Wiggen kan de omgevingskwaliteit verbeterd worden. Verevening speelt een

belangrijke rol bij het rond krijgen van de financiering voor sloop van stallen. Bij verevening worden de kosten van de sloop gedekt door winsten uit andere projecten, zoals nieuwbouw in minder kwetsbare gebieden. Bij verevening wordt aansluiting gezocht bij reguliere instrumenten als het gemeentelijk grondbeleid, maar ook de onroerend goedbank kan hier een rol in spelen.

Alle veranderingen in het buitengebied komen overeen met de gewenste activiteiten en kwaliteiten. Dit vraagt per deelgebied om afstemming van functieverandering op de (beoogde) ruimtelijke kwaliteit naar aard en schaal van de activiteiten.

Nieuwe werkfuncties mogen bestaande kwaliteiten nooit aantasten en de gewenste ontwikkelingsrichting niet belemmeren. De randvoorwaarden die hiervoor gelden zijn: geen verhoging van de milieubelasting, geen belemmeringen voor bestaande agrarische bedrijven opwerpen, geen extra verkeersaantrekkende werking en zoveel mogelijk aansluiten op de bestaande infrastructuur.

Om de stille verarming met niet renderende functies op de bestaande landgoederen tegen te gaan willen we specifiek aandacht besteden aan de mogelijkheden van functieverandering naar wonen en werken. Dit zal per geval met maatwerk moeten worden uitgewerkt. Enige uitbreiding van bebouwing op landgoederen zal binnen deze randvoorwaarde bezien worden. In het Streekplan zullen wij hier nader op ingaan.

4. Ruimte voor kwaliteit: wonen of werken naar gelang de gebiedskwaliteit

Per situatie moet worden bekeken of wonen óf werken de voorkeur geniet als vorm van hergebruik. Dit is per situatie verschillend. De keuze is afhankelijk van de bijdrage die de functie levert aan de aanwezige of gewenste kwaliteiten. Op het CVN is alleen wonen of aan huis gebonden beroepen mogelijk in vrijkomende gebouwen.

5. Geen sloop van karakteristieke boerderijen en andere karakteristieke gebouwen

Dat betekent voortzetting van het bestaande beleid. Bij vrijkomende agrarische bedrijfsgebouwen gaat het vaak om losstaande stallen die geen aanleiding geven voor behoud als monument. Bij het gebouw waarin de agrarische bedrijfswoning zich bevindt, kan die aanleiding er wel zijn. Er is grote behoefte aan een betere regeling voor het gebruik van vrijkomende agrarische bedrijfsgebouwen in het buitengebied. Het huidige Streekplan (1996) biedt hiertoe mogelijkheden, die in de praktijk echter moeilijk te effectueren zijn. In het Streekplan dat nu in voorbereiding is, zal daarom een nieuw beleid voor vrijkomende agrarische bedrijfsgebouwen geformuleerd worden.

Aan woon- en werkfuncties in vrijkomende agrarische gebouwen zullen grenzen worden gesteld, die enerzijds gerelateerd worden aan de prestatie (de sloop) en anderzijds ongewenste ontwikkelingen moet voorkomen (handhaafbaarheid en grenzen aan de toekomstige groei). Landelijk wonen mag de ontwikkeling van agrarische bedrijven niet frustreren. Er worden geen monumentale of anderszins karakteristieke gebouwen gesloopt. Kern is dat het aantal losliggende bouwlocaties in het

buitengebied niet toeneemt en dat het bebouwd oppervlak in het buitengebied per saldo afneemt.

5.5.3 Sloop stimuleren in waardevolle gebieden

We willen op de Veluwe de sloop van vrijkomende gebouwen stimuleren in waardevolle gebieden zoals groene wiggen, beekdalen en de Ecologische Hoofdstructuur. Deze sloop kan gefinancierd worden door ruimte te bieden aan nieuwe woonfuncties in het landelijk gebied (verevening).

5.5.4 Functieverandering in extensiveringsgebieden

Verder willen we de mogelijkheden van functieverandering van vrijkomende gebouwen met prioriteit inzetten in de extensiveringsgebieden voor intensieve veehouderij om de beëindiging en/of verplaatsing van deze bedrijven te stimuleren.

Gedeputeerde Staten zullen het bovenstaande advies van de Reconstructiecommissie met de inspraakreacties gebruiken voor een nieuw beleid in het kader van de herziening van het streekplan, mede tegen het licht van de GS-denklijnennotitie van 4 november 2003. In het kader van dit Reconstructieplan nemen Gedeputeerde Staten hieromtrent nog geen standpunt in. Het beleid in deze paragraaf (5.6) werkt dan ook niet door in gemeentelijke bestemmingsplannen, noch moet het worden opgevat als een herziening van het beleid in het vigerende streekplan Gelderland 1996.

6.1 Inleiding

Dit hoofdstuk behandelt de meer formeel-juridische aspecten van het reconstructieplan.

In de inleiding van hoofdstuk 5 is aangegeven dat de Reconstructiewet het mogelijk maakt dat ruimtelijke keuzen uit het Reconstructieplan kunnen doorwerken in het gemeentelijk en provinciaal planologisch beleid. In paragraaf 6.2 wordt in zijn algemeenheid ingegaan op deze ruimtelijke doorwerking van het reconstructieplan naar het provinciaal en gemeentelijk planologisch beleid. Paragraaf 6.3 behandelt vervolgens specifiek de ruimtelijke doorwerking van het zoneringsbeleid uit dit reconstructieplan voor respectievelijk de extensiveringsgebieden, de verwevingsgebieden, de landbouwontwikkelingsgebieden, alsmede de varkensvrije zones. Op de doorwerking van het beleid inzake dag- en verblijfsrecreatie wordt nader ingegaan in paragraaf 6.4.

Op de problematiek van de schadevergoedingen in verband met de Reconstructiewet wordt ingegaan in paragraaf 6.5. Paragraaf 6.6 besteedt aandacht aan de uitwerkingsplannen die in de toekomst worden opgesteld om op onderdelen het huidige reconstructieplan nader uit te werken.

Geen doorwerking zuidelijke gemeenten

De zuidelijke gemeenten op de Veluwe (Rheden, Rozendaal, Arnhem, Renkum en Wageningen) vallen buiten de werkingssfeer van de Reconstructiewet. Dit betekent dat het geldende streekplanbeleid voor deze gemeenten niet op basis van dit reconstructieplan kan worden herzien en tevens dat het reconstructieplan niet kan doorwerken naar het gemeentelijk planologisch beleid (voorbereidingsbescherming). Het instrument van de “doorwerking” dat is opgenomen in de Reconstructiewet kan immers alleen worden toegepast voor gebieden die onder de werkingssfeer van deze wet vallen. Voor deze gemeente zal de vertaling van dit reconstructieplan via het “reguliere” R.O.-spoor (WRO) gaan, dat wil zeggen door middel van een procedure tot herziening van het streekplan op basis van artikel 4 e.v. van de Wet op de Ruimtelijke Ordening. In de praktijk zal dit betekenen dat het ruimtelijk beleid dat voor deze gemeenten is opgenomen in dit Reconstructieplan zal worden meegenomen in de procedure tot integrale herziening van het geldende streekplan Gelderland 1996 in welk kader het beleid dat de reconstructiecommissie heeft voorgesteld, als bouwsteen zal worden gebruikt. Wel worden deze gemeenten thans al verzocht hun bestemmingsplannen in de lijn van het Reconstructieplan aan te passen.

6.2 Doorwerking naar het bestemmingsplan (voorbereidingsbesluit) en het streekplan

6.2.1 Doorwerking provinciaal planologisch beleid

De Reconstructiewet bevat de mogelijkheid dat ruimtelijke keuzen uit het Reconstructieplan die afwijken van het geldend streekplan, rechtstreeks kunnen doorwerken in het streekplan in die zin dat zij gelden als herziening van het geldende streekplan. De artikelen 11, lid 5 en 16, lid 2 van de Reconstructiewet regelen de verhouding tussen het Reconstructieplan en het streekplan.

Met het voorliggende Reconstructieplan is niet beoogd het geldende streekplan Gelderland 1996 algeheel en ingrijpend te herzien. De algehele herziening van het provinciale ruimtelijk beleid zal zijn beslag krijgen in het kader van de integrale herziening van het streekplan Gelderland 1996 waarvoor thans eveneens een procedure loopt. Er loopt tevens een proces tot herziening van het Waterhuishoudingsplan Gelderland. Vaststelling van deze herzieningen is eind 2004 voorzien. Omdat dit Reconstructieplan een plan op hoofdlijnen is en omdat een integrale herziening van het streekplan Gelderland aanstaande is, is er van afgezien in dit Reconstructieplan meer te regelen in afwijking van het geldende streekplan dan strikt noodzakelijk. Slechts voor de onderwerpen beleid inzake krimpgebieden verblijfsrecreatie, zoekgebieden recreatieclusters en de zonering intensieve veehouderij is beoogd het ruimtelijk beleid uit het reconstructieplan te doen gelden als een herziening van het geldende streekplan Gelderland 1996. De varkensvrije zone neemt een bijzondere positie in, omdat deze geheel geregeld wordt door een provinciale gebruiksverbodenverordening op grond van artikel 47 van de Reconstructiewet. Er is geen sprake van doorwerking naar het streekplan of naar bestemmingsplannen, omdat een verbod om opstallen te gebruiken voor het houden van een bepaalde diersoort niet geregeld kan worden binnen het kader van de Wet op de Ruimtelijke Ordening.

6.2.2 Doorwerking gemeentelijk planologisch beleid

Behalve dat de Reconstructiewet een basis biedt om ruimtelijke keuzen uit een reconstructieplan te laten doorwerken in het geldende streekplan biedt de Reconstructiewet tevens een basis om ruimtelijke keuzen uit het Reconstructieplan rechtstreeks te laten doorwerken in het gemeentelijk planologisch beleid.

De onderdelen waarvoor deze doorwerking geldt, moeten als zodanig worden benoemd en begrensd in het reconstructieplan. Het reconstructieplan geldt dan voor die onderdelen als voorbereidingsbesluit (artikel 27, lid 1 van de Reconstructiewet). Dit artikel is vergelijkbaar met artikel 21 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening, zij het dat het voorbereidingsbesluit niet gebonden is aan de reguliere termijn van een jaar. Het reconstructieplan geldt als voorbereidingsbesluit totdat het bestemmingsplan waarin de aanpassingen aan het reconstructieplan zijn opgenomen, van kracht is geworden.

Op de gemeenten rust op grond van artikel 11, zesde lid en artikel 27 van de Reconstructiewet de verplichting om de vigerende bestemmingsplannen voor wat betreft de onderdelen die doorwerken, in overeenstemming te brengen met dit reconstructieplan. Doorwerking naar het gemeentelijk planologisch beleid is beoogd voor: de zonering intensieve veehouderij en het beleid inzake krimpgebieden verblijfsrecreatie.

Het is niet nodig dat gemeenten een bestaande bestemming wijzigen in de bestemming “landbouwontwikkelingsgebied”, “Verwevingsgebied” of “extensiveringsgebied”. Zij moeten er alleen voor zorgen dat in deze zones geen bestemmingen of bestemmingsplanvoorschriften blijven gelden die in strijd zijn met de onderdelen van het Reconstructieplan waarvoor doorwerking in gemeentelijke bestemmingsplannen is beoogd.

De varkensvrije zone neemt, zoals hiervoor al werd aangegeven, een bijzondere plaats in. Voldoende is een aanduiding van deze zone op de plankaart met een uitleg in de bestemmingsplantoelichting.

Ieder die het niet eens is met deze ruimtelijke keuzen in dit reconstructieplan kan hiertegen zijn bedenkingen naar voren brengen in de periode dat het reconstructieplan ter inzage ligt. Als later het bestemmingsplan aan het reconstructieplan wordt aangepast, is dit niet meer mogelijk. Dit betekent concreet dat tegen die onderdelen van een bestemmingsplan, die worden aangepast aan het reconstructieplan geen zienswijze en geen bedenkingen kunnen worden ingediend en dat er ook geen beroep kan worden ingesteld bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. Dit is geregeld in artikel 29 van de Reconstructiewet.

6.2.3 Doorwerking nader beschouwd

In paragraaf 6.3 wordt specifiek ingegaan op de doorwerking van het zoneringsbeleid voor de landbouwontwikkelings-, verwevings- en extensiveringsgebieden naar het streekplan en het bestemmingsplan. Om duidelijk in beeld tot krijgen op welke punten het geldende streekplanbeleid wordt aangepast onder invloed van het zoneringsbeleid, wordt per zone eerst het ruimtelijk beleid weergegeven dat voortvloeit uit de in de paragrafen 5.3.4 tot en met 5.3.8 gegeven onderbouwing. Voor dit ruimtelijk beleid is doorwerking naar het streekplan beoogd. Vervolgens wordt dit ruimtelijk beleid vergeleken met het geldende streekplanbeleid. De verschillen tussen het geldende streekplanbeleid en het streekplanbeleid zoals dit onder invloed van dit Reconstructieplan wordt aangepast, worden als volgt inzichtelijk gemaakt. In het streekplan Gelderland 1996 wordt voor wat betreft het landelijk gebied een onderscheid gemaakt tussen gebiedscategorieën A, B, C en D. Aangegeven wordt wat de beleidsmatige gevolgen zijn voor ruimtelijke ontwikkelingen in gebieden die thans zijn gelegen binnen streekplangebiedscategorie landelijk gebied A, B, C, of D en in het Reconstructieplan zijn aangemerkt als landbouwontwikkelingsgebied, extensiveringsgebied of verwevingsgebied. Dan wordt duidelijk op welke punten het zoneringsbeleid leidt tot aanpassing dan wel wijziging van het geldende streekplanbeleid.

Vervolgens wordt per zone aandacht besteed aan de doorwerking van het zoneringsbeleid in het gemeentelijk planologisch beleid. In dit kader wordt aangegeven welke ontwikkelingen het reconstructieplan door voorbereidingsbescherming beoogt te voorkomen en hoe gemeenten de geldende bestemmingsplannen moeten aanpassen aan het reconstructieplan.

Op de doorwerking van het beleid met dag- en verblijfsrecreatie wordt ingegaan in paragraaf 6.4.

De varkensvrije zone komt afzonderlijk aan de orde.

Relevante kaarten i.v.m. doorwerking

Op kaart A.10 is de reconstructiezonering op hoofdlijnen aangegeven. Voor een meer gedetailleerde kaart van de begrenzing van deze gebieden is een 1:25.000 kaart beschikbaar. Deze kaart is beschikbaar op internet, CD-ROM en bij de gemeenten in het reconstructiegebied en op het provinciehuis. Op de kaart reconstructiezonering 1:25.000 is de begrenzing van de zonering nauwkeurig

aangegeven. Alleen deze kaart van 1:25.000 is bepalend voor de bestuurlijke en juridische doorwerking naar andere plannen en besluiten. Afwijking of aanpassing van de kaarten behoeft de formele procedure van een planwijziging.

6.3 Doorwerking zonering intensieve veehouderij

Inleiding

Nogmaals wordt benadrukt dat de doorwerking naar het streekplan Gelderland 1996 van de “zonering intensieve veehouderij” die is opgenomen in dit Reconstructieplan moet worden bezien vanuit het perspectief dat het niet de bedoeling is het streekplan Gelderland 1996 volledig te herzien. Dit zal gebeuren in het kader van de algehele herziening van het streekplan Gelderland 1996. Met de doorwerking van de zonering van de intensieve veehouderij wordt slechts beoogd het geldende streekplanbeleid aan te passen voor zover dit noodzakelijk is om de doelstellingen van het beleid inzake de zonering van de intensieve veehouderij te bewerkstelligen.

Streekplan Gelderland 1996

In het streekplan Gelderland 1996 is voor elk van de landelijk gebiedscategoriën beleid geformuleerd. Om goed inzichtelijk te kunnen maken wat de verschillen zijn tussen het geldend streekplanbeleid en het beleid zoals dit onder invloed van het reconstructieplan zal worden herzien, wordt hierna - zonder de bedoeling uitputtend te zijn - het beleid van het streekplan Gelderland 1996 weergegeven voor zover relevant in verband met de doorwerking van dit reconstructieplan.

Landbouw

In landelijk gebied A is de natuur richtinggevend. De ontwikkeling van andere functies (dus ook van de landbouw) moet passen binnen de natuurdoelstellingen. Binnen landelijk gebied A is nieuwvestiging van agrarische bedrijven niet mogelijk. Uitbreiding van agrarische bedrijven is toegestaan indien dit per saldo een verbetering van de milieuhygiënische situatie tot gevolg heeft en niet leidt tot een verslechtering van de waterhuishoudkundige situatie. In landelijk gebied B is de natuur de belangrijkste functie. Ontwikkelingen van andere functies waaronder de landbouw, mogen de beoogde natuurdoelstellingen niet frustreren. De landbouw vervult binnen landelijk gebied B een blijvende rol en kan zich in economisch opzicht duurzaam ontwikkelen voor zover de natuurwaarden niet worden geschaad. Binnen landelijk gebied B is nieuwvestiging van agrarische bedrijven niet mogelijk, tenzij er door bedrijfsverplaatsing aantoonbare grote winst voor de natuur is te behalen doordat de ruimtelijke en milieuhygiënische situatie verbeterd wordt. Uitbreiding van agrarische bedrijven is binnen landelijk gebied B slechts aanvaardbaar indien dit per saldo een verbetering van de milieuhygiënische situatie oplevert.

Binnen landelijk gebied D is de landbouw richtinggevend voor de ontwikkeling van andere functies. Aan ontwikkelingsmogelijkheden voor agrarische bedrijven binnen landelijk gebied D legt het streekplan Gelderland 1996 nauwelijks beperkingen op. Nieuwvestiging en uitbreiding van agrarische bedrijven zijn in beginsel toegestaan, tenzij het generieke milieubeleid zich daartegen verzet. Bovendien mogen ingrepen en ontwikkelingen binnen regionale hydrologische beïnvloedingsgebieden niet tot gevolg hebben dat zich negatieve effecten voordoen op de natuur in landelijk gebied A en B.

In landelijk gebied C is landbouw de belangrijkste functie. Nieuwvestiging en uitbreiding van agrarische bedrijven is binnen landelijk gebied C, evenals in landelijk gebied D in beginsel toegestaan, zij het dat binnen landelijk gebied C verdergaande randvoorwaarden worden gesteld. Er moet rekening worden gehouden met het generieke milieubeleid en ingrepen en ontwikkelingen binnen regionale hydrologische beïnvloedingsgebieden mogen niet tot gevolg hebben dat zich negatieve effecten voordoen op de natuur in landelijk gebied A en B. Verder dienen ontwikkelingen binnen de landbouw zodanig te worden vormgegeven en gesitueerd dat het karakteristieke landschap en de cultuurhistorische (inclusief archeologische) waarden worden behouden. Voorts moeten bij ontwikkelingen in landelijk gebied C waardevolle weidevogelgebieden worden ontzien.

Relatie overige functies met landbouw

Over de relatie tussen landbouw en andere ontwikkelingen c.q. functies is het volgende beleid opgenomen in het streekplan Gelderland 1996. Binnen landelijk gebied D is landbouw richtinggevend voor de ontwikkeling van andere functies. Er geldt een terughoudend beleid voor nieuwe functies: deze mogen de ontwikkeling naar een duurzame agrarische produktiestructuur niet in de weg staan. Voorgeschreven is dat ontwikkelingen van andere functies (waaronder recreatieve ontwikkelingen) moeten worden getoetst op de combineerbaarheid met agrarische functies. Binnen landelijk gebied D is functieverandering door hergebruik van vrijkomende (agrarische) bebouwing mogelijk als de huidige en toekomstige bedrijfsvoering van agrarische bedrijven hierdoor niet wordt belemmerd. Binnen landelijk gebied C is landbouw de belangrijkste functie. Het beleid voor landelijk gebied C staat nieuwvestiging en uitbreiding verblijfs- en intensieve dagrecreatieve voorzieningen onder voorwaarden toe. Gelet op het feit dat de landbouw binnen landelijk gebied C is aangemerkt als belangrijkste functie, mag door deze ontwikkelingen de landbouw niet worden gefrustreerd. Tevens zijn er goede mogelijkheden voor extensieve recreatie. Binnen landelijk gebied C is functieverandering door hergebruik van vrijkomende (agrarische) bebouwing mogelijk als de huidige en toekomstige bedrijfsvoering van agrarische bedrijven hierdoor niet wordt belemmerd. Binnen landelijk gebied B is functieverandering door hergebruik van vrijkomende (agrarische) bebouwing mogelijk als de huidige en toekomstige agrarische bedrijfsvoering in de directe omgeving er niet door wordt belemmerd. Nieuwvestiging van grootschalige verblijfsrecreatie en intensieve dagrecreatie is binnen landelijk gebied B niet mogelijk. Uitbreiding van bestaande voorzieningen is onder voorwaarden mogelijk. Als essentiële beleidsuitspraak voor landelijk gebied B is opgenomen dat de landbouw zich in economisch opzicht duurzaam kan ontwikkelen voor zover de natuurwaarden zich daar niet tegen verzetten. Hieruit kan worden afgeleid dat bij recreatieve ontwikkelingen er altijd rekening mee moet worden gehouden dat het belang van de landbouw niet gefrustreerd wordt.

6.3.1 Extensiveringsgebieden

Ruimtelijk zoneringsbeleid

Uit de onderbouwing van het zoneringsbeleid voor extensiveringsgebieden is het volgende ruimtelijk beleid afgeleid dat in aanmerking komt voor doorwerking in

het geldende streekplanbeleid.

Binnen de extensiveringsgebieden is nieuwvestiging en hervestiging van intensieve veehouderij niet toegestaan. Omschakeling naar intensieve veehouderij is eveneens uitgesloten. Overname van een bestaande intensieve veehouderij in de bestaande omvang is wel mogelijk. Uitbreiding van bebouwing voor intensieve veehouderij is in beginsel niet toegestaan. Onder uitbreiding wordt verstaan elke uitbreiding van bebouwing voor het huisvesten van dieren in de sector intensieve veehouderij, ongeacht of dit bouwen plaatsvindt binnen het agrarisch bouwblok, zoals dat in het geldende bestemmingsplan is opgenomen, of daarbuiten. Uitbreiding is alleen mogelijk als de uitbreiding van de bebouwing aantoonbaar noodzakelijk is om te voldoen aan de wettelijke eisen van dierenwelzijn en veterinaire gezondheid, zonder dat het aantal dierplaatsen toeneemt. Vervangende nieuwbouw ten behoeve van de intensieve veehouderij is toegestaan, mits de staloppervlakte niet toeneemt. Voor de goot- en nokhoogte moet worden uitgegaan van de regels van het geldende bestemmingsplan.

Verhouding ruimtelijk zoneringsbeleid tot geldend streekplan

Extensiveringsgebieden vallen voor het grootste deel binnen streekplancategorie Landelijk gebied A, maar ook andere categorieën landelijk gebied die in het streekplan worden onderscheiden zijn in het Reconstructieplan aangemerkt als extensiveringsgebied.

In extensiveringsgebieden heeft het Reconstructieplan een fundamentele wijziging van het geldende streekplanbeleid tot gevolg. In het Reconstructieplan wordt onderscheid gemaakt tussen intensieve veehouderij-bedrijven en overige agrarische bedrijven. Hiervoor (onder streekplan Gelderland 1996) is het geldende streekplanbeleid uiteengezet voor de landbouw binnen de verschillende categorieën landelijk gebied. Hieruit blijkt dat op basis van het streekplan Gelderland 1996 nieuwvestiging en uitbreiding van agrarische bedrijven in grote delen van het streekplangebied al dan niet onder voorwaarden mogelijk is. Op basis van het Reconstructieplan zijn nieuwvestiging en (her)vestiging van en omschakeling naar intensieve veehouderij niet langer toegestaan. Ook uitbreiding van intensieve veehouderij is niet meer mogelijk, tenzij de uitbreiding van bebouwing voor intensieve veehouderij noodzakelijk is om te voldoen aan de eisen van dierenwelzijn en veterinaire gezondheid, mits het aantal dierplaatsen niet toeneemt.

Voor de overige agrarische bedrijven, alsmede de niet-agrarische functies in het buitengebied, beoogt het reconstructieplan geen aanpassing van het geldende streekplanbeleid.

Doorwerking naar bestemmingsplan

Op de extensiveringsgebieden die op de kaart 1:25.000 zijn aangewezen en die aldus tot op de perceelsniveau zijn begrensd, is artikel 27, eerste lid van de Reconstructiewet van toepassing. Het reconstructieplan geldt hiermee voor de desbetreffende gebieden als voorbereidingsbesluit. Aanvragen om bouwvergunning moeten als gevolg hiervan door burgemeester en wethouders worden aangehouden. Burgemeester en wethouders toetsen de aanvragen aan het beleid dat voor de extensiveringsgebieden geldt. Ontwikkelingen die dit reconstructieplan door de voorbereidingsbescherming beoogt te weren in

extensiveringsgebieden zijn:

- de nieuwvestiging van intensieve veehouderij;
- de hervestiging van intensieve veehouderij;
- de omschakeling naar intensieve veehouderij;
- de uitbreiding van intensieve veehouderij, tenzij de uitbreiding noodzakelijk is om te voldoen aan de eisen van dierenwelzijn en veterinaire gezondheid, mits het aantal dierplaatsen niet toeneemt.

Aanvragen om bouwvergunning voor bouwplannen die aantoonbaar niet in strijd zijn met de reconstructiedoelstellingen voor het extensiveringsgebied, kunnen door burgemeester en wethouders met toepassing van artikel 50 lid 4 van de Woningwet worden afgehandeld.

Uit het voorgaande blijkt dat het beleid met betrekking tot de extensiveringsgebieden in eerste instantie vooral gericht is op het tegengaan van ongewenste ontwikkelingen. Om die reden en ook vanwege de noodzakelijke nadere detaillering die op gemeentelijk niveau nog moet plaatsvinden, doorbreekt het reconstructieplan geen aanhoudingsplicht (artikel 27 lid 2 Reconstructiewet) en voorziet ook niet in projecten, waarvoor het plan als vrijstelling ex artikel 19 WRO kan gelden overeenkomstig artikel 27, lid 3 van de wet.

Aandachtspunten aanpassing bestemmingsplannen

De gemeenten zijn verplicht hun bestemmingsplannen aan het reconstructieplan aan te passen en daarbij de geformuleerde uitgangspunten in acht te nemen.

De ruimtelijke ordening kent verschillende instrumenten waarmee uitbreiding, nieuwvestiging of hervestiging van intensieve veehouderij en omschakeling naar intensieve veehouderij, die tot een vergroting van het aantal dierplaatsen kunnen leiden, mogelijk wordt gemaakt. Deze zijn:

- een directe bouwtitel binnen een bestaand agrarisch bouwblok, met vergroting van het aantal dierplaatsen;
- een vrijstelling ex artikel 15 WRO met vergroting van het aantal dierplaatsen;
- een wijziging ex artikel 11 WRO voor vergroting en / of vormverandering van een bestaand bouwblok ten behoeve van uitbreiding (of omschakeling) in de intensieve veehouderij met vergroting van het aantal dierplaatsen;
- een wijziging of uitwerking ex artikel 11 WRO voor het toekennen van een nieuw agrarisch bouwblok met intensieve veehouderij;
- herziening ex artikel 10 WRO voor het toekennen van een nieuw agrarisch bouwblok of voor uitbreiding en / of vormverandering van een agrarisch bouwblok ten behoeve van intensieve veehouderij met vergroting van het aantal dierplaatsen;
- vrijstelling ex artikel 19 WRO voor een nieuw agrarisch bouwblok of ten behoeve van uitbreiding en / of vormverandering ten behoeve van de intensieve veehouderij met vergroting van het aantal dierplaatsen.

In de bestemmingsplannen dient een onderscheid te worden gemaakt tussen intensieve veehouderij en overige agrarische bedrijvigheid. Voor wat betreft de intensieve veehouderij dient nieuwvestiging, hervestiging en uitbreiding te worden uitgesloten, alsmede omschakeling naar intensieve veehouderij.

6.3.2. Verwevingsgebieden

Ruimtelijk zoneringsbeleid

Uit de onderbouwing van de verwevingsgebieden (§ 5.4.4 en 5.4.5) is het volgende ruimtelijk beleid afgeleid dat in aanmerking komt voor doorwerking in het geldende streekplanbeleid.

Nieuwvestiging van intensieve veehouderij is niet toegestaan in verwevingsgebieden. Vanaf de datum van inwerkingtreding van het ontwerp van dit reconstructieplan is (her)vestiging van een intensief veehouderijbedrijf op een bestaand agrarisch bouwblok waar nog geen intensieve veehouderij aanwezig was, evenmin mogelijk.

Uitbreiding van agrarische bouwblokken ten behoeve van bedrijven met intensieve veehouderij is in beginsel mogelijk tot maximaal 1 hectare. Indien bestaande bouwblokken voor bedrijven met intensieve veehouderij een omvang hebben van meer dan 1 hectare dan wordt deze bestaande omvang geaccepteerd. Vrijstellingsbevoegdheden ex artikel 15 WRO op basis waarvan bestaande bouwblokken van intensieve veehouderijen kunnen worden vergroot, worden eveneens gerespecteerd.

Binnen verwevingsgebieden met sterlocaties is in afwijking van het overige verwevingsgebied de mogelijkheid opgenomen om bestaande agrarische bouwblokken voor bedrijven met intensieve veehouderij uit te breiden tot in principe 1,5 ha, indien deze omvang noodzakelijk is voor een doelmatige agrarische bedrijfsvoering. Verdergaande uitbreiding is mogelijk, maar staat in eerste instantie ter beoordeling van de gemeente. De vraag of een nog grotere maat aanvaardbaar, zal uiteraard voor een belangrijk deel afhangen van de feitelijke, ruimtelijke en milieuhygiënische situatie ter plaatse. Voor het toekennen van een groter bouwblok dan 1,5 hectare geldt als aanvullende randvoorwaarde dat aandacht moet worden besteed aan en ruimte moet worden gereserveerd voor een goede landschappelijke inpassing van zowel de bestaande als de nieuw op te richten bebouwing.

Op de ontwikkeling van intensieve veehouderij in verwevingsgebieden blijven de ruimtelijke randvoorwaarden die in het geldende streekplan zijn gesteld aan de landbouw van toepassing alsmede de beperkingen die voortvloeien uit het generieke milieubeleid en andere wet- en regelgeving (beleid met betrekking tot onder meer water, natuur, landschap e.d.).

Voor de Agrarische enclave geldt een aparte regeling. Hiervoor geldt het ruimtelijk zoneringsbeleid zoals dat is geformuleerd voor het extensiveringsgebied. Dit beleid zal worden aangepast door het opstellen van een uitwerkingsplan op grond van artikel 18 van de Reconstructiewet, waardoor de mogelijkheden voor uitbreiding van intensieve veehouderij worden vergroot.

Verhouding zoneringsbeleid tot geldend streekplan

Verwevingsgebieden behoren in het streekplan Gelderland 1996 tot de gebiedscategorieën landelijk gebied A, B, C en D.

Het Reconstructieplan maakt in tegenstelling tot het geldende streekplan een onderscheid tussen intensieve veehouderij en overige agrarische bedrijven.

In verwevingsgebieden is nieuwvestiging van *intensieve veehouderij* niet langer toegestaan. Op dit punt wijkt het Reconstructieplan af van het streekplanbeleid voor de gebiedscategoriën landelijk gebied B, C en D. Op basis van het streekplan Gelderland 1996 is nieuwvestiging - met inachtneming van zekere (ruimtelijke) randvoorwaarden - mogelijk in landelijk gebied C en D. Binnen landelijk gebied B is nieuwvestiging in beginsel uitgesloten, maar is een uitzondering mogelijk als door bedrijfsverplaatsing aantoonbare grote winst voor natuur is te behalen doordat de ruimtelijke en milieuhygiënische situatie wordt verbeterd. In landelijk gebied A is op basis van het geldende streekplan geen nieuwvestiging van agrarische bedrijven toegestaan.

In het vigerende beleid voor de gebiedscategoriën landelijk gebied A, B, C en D zijn geen maximumoppervlakten voor agrarische bouwblokken opgenomen. In de praktijk wordt er in het provinciale beleid als uitgangspunt gehanteerd het principe "bouwblok op maat". Hierbij wordt er vanuit gegaan dat een volwaardig bedrijf in beginsel kan volstaan met een bouwblok van 1 hectare. Het Reconstructieplan brengt verandering in het geldende streekplanbeleid. Voor verwevingsgebied dat niet is aangemerkt als sterlocatie is expliciet opgenomen dat het bouwblok van een bedrijf met intensieve veehouderij 1 hectare mag bedragen. In verwevingsgebieden met sterlocaties kunnen bouwblokken ten behoeve van bedrijven met intensieve veehouderij waarbij voorwaarde is dat reeds sprake is van een intensieve veehouderij-tak uitgroeien tot 1,5 ha, indien dit noodzakelijk is voor een doelmatige agrarische bedrijfsvoering en voldaan wordt aan de ruimtelijke en andere randvoorwaarden is een bouwblok ten behoeve van intensieve veehouderij van deze omvang binnen verwevingsgebied met sterlocatie zonder meer mogelijk. Een groter bouwblok dan 1,5 hectaren is binnen verwevingsgebieden met sterlocaties in beginsel ook mogelijk. Het staat in eerste instantie echter ter beoordeling van de gemeente of de feitelijke, milieuhygiënische en ruimtelijke situatie van een gebied een grotere maat dan 1,5 ha rechtvaardigt. Bij een grotere maat dan 1,5 hectare vraagt het reconstructieplan aandacht voor landschappelijke inpassing van bestaande en nieuwe bebouwing.

Omdat in het geldende streekplan geen onderscheid werd gemaakt tussen intensieve veehouderij en overige agrarische bedrijvigheid bevat het geldende streekplan geen regels met betrekking tot de omschakeling van agrarische bedrijven. Na de inwerkingtreding van dit reconstructieplan is omschakeling naar intensieve veehouderij op een bouwblok waar nog geen intensieve veehouderij gevestigd was niet langer toegestaan.

Voor de duidelijkheid zij opgemerkt dat bij de beoordeling van de ruimtelijke aanvaardbaarheid van de uitbreiding van individuele agrarische bedrijven de ruimtelijke randvoorwaarden die in de beleidsbeschrijvingen voor landelijk gebied A, B, C en D (die hiervoor in hoofdzaak zijn beschreven) zijn gesteld onverkort van toepassing blijven.

Voor wat betreft de Agrarische enclave wordt verwezen naar het gestelde ten aanzien van extensiveringsgebieden.

Voor de overige agrarische bedrijven de niet-agrarische functies blijft het geldende streekplanbeleid van toepassing.

Doorwerking in het planologisch beleid van de gemeenten

Op de verwevingsgebieden, die op de kaart A10 + 1:25.000 kaarten zijn aangegeven en aldus tot op perceelsniveau zijn begrensd, is artikel 27, eerste lid van de Reconstructiewet van toepassing. Het reconstructieplan geldt hiermee voor de desbetreffende gebieden als voorbereidingsbesluit in de zin van artikel 21 WRO. Aanvragen om bouwvergunning moeten als gevolg hiervan door burgemeester en wethouders worden aangehouden. Burgemeester en wethouders toetsen de aanvragen aan het beleid dat voor de landbouwontwikkelingsgebieden geldt. Ontwikkelingen die dit reconstructieplan door de voorbereidingsbescherming beoogt te weren binnen verwevingsgebieden zijn:

- nieuwvestiging van intensieve veehouderij;
- uitbreiding van agrarische bouwblokken voor bedrijven met intensieve veehouderij tot meer dan 1 hectare;
Met de voorbereidingsbescherming wordt niet beoogd om te weren de uitbreiding van bedrijven met intensieve veehouderij binnen het bouwblok dat in het vigerende bestemmingsplan is opgenomen uitbreiding van bestaande bedrijven met intensieve veehouderij door toepassing van vrijstelling ex artikel 15 WRO.
- omschakeling van agrarische bedrijven naar intensieve veehouderij;
Gelet op het karakter van voorbereidingsbesluiten is het alleen mogelijk om in dit kader ontwikkelingen te weren voor zover het vergunningsplichtige bouwactiviteiten betreft.
- Voor wat betreft de Agrarische enclave geldt dat dezelfde ontwikkelingen als in extensiveringsgebieden geweerd worden.

Aanvragen om bouwvergunning voor bouwplannen die aantoonbaar niet in strijd zijn met de reconstructiedoelstellingen voor het verwevingsgebied, kunnen door burgemeester en wethouders met toepassing van artikel 50, lid 4 van de Woningwet worden afgehandeld.

Uit het voorgaande blijkt dat het beleid met betrekking tot de verwevingsgebieden in eerste instantie vooral gericht is op het tegengaan van ongewenste ontwikkelingen. Om die reden en ook vanwege de noodzakelijke nadere detaillering die op gemeentelijk niveau nog moet plaatsvinden, doorbreekt het reconstructieplan geen aanhoudingsplicht (artikel 27 lid 2 Reconstructiewet) en voorziet ook niet in projecten, waarvoor het plan als vrijstelling ex artikel 19 WRO kan gelden overeenkomstig artikel 27, lid 3 van de wet.

Aandachtspunten aanpassing bestemmingsplannen

De gemeenten zijn verplicht hun bestemmingsplannen aan het reconstructieplan aan te passen en de daarbij geformuleerde uitgangspunten in acht te nemen.

Van belang is dat onderscheid wordt gemaakt tussen intensieve veehouderij en overige agrarische bedrijven.

- opnemen maximumoppervlakten bouwblok;

-
- in heel het verwevingsgebied is omschakeling naar intensieve veehouderij op een bouwblok waar nog geen intensieve veehouderij aanwezig was uitgesloten.
 - (voorlopig) apart regime agrarische enclave.

6.3.3 Landbouwontwikkelingsgebied

Ruimtelijk zoneringsbeleid

Uit de onderbouwing van het zoneringsbeleid (§5.3.7) voor landbouwontwikkelingsgebieden is het volgende ruimtelijk beleid afgeleid dat in aanmerking komt voor doorwerking in het geldende streekplanbeleid.

Nieuwvestiging, hervestiging en uitbreiding van alsmede omschakeling naar intensieve veehouderij is binnen landbouwontwikkelingsgebieden in beginsel toegestaan. Hervestiging van intensieve veehouderij die van elders verplaatst (moet) worden, vindt bij voorkeur in dit gebied en het verwevingsgebied met sterlocatie plaats.

Nieuwvestiging van intensieve veehouderijen in landbouwontwikkelingsgebieden is mogelijk onder de voorwaarde dat het een volwaardige intensieve veehouderij betreft. Bestaande bouwblokken voor intensieve veehouderijen kunnen in het landbouwontwikkelingsgebied zo ver worden uitgebreid als noodzakelijk is voor een duurzame intensieve veehouderij. Zulks staat in eerste instantie ter beoordeling van de gemeente. Voor het toekennen van een bouwblok groter dan 1,5 ha voor de intensieve veehouderij geldt als randvoorwaarde dat er ruimte gereserveerd moet worden voor een goede landschappelijke inpassing van zowel de bestaande als de nieuw op te richten bebouwing.

Voor de duidelijkheid:

Op de intensieve veehouderij in landbouwontwikkelingsgebieden blijven de ruimtelijke randvoorwaarden die in het geldende streekplan worden gesteld aan de landbouw binnen de gebiedscategoriën landelijk gebied C en D (zie hiervoor) alsmede de beperkingen die voortvloeien uit het generieke milieubeleid en andere wet- en regelgeving (beleid met betrekking tot onder meer water, natuur en landschap e.d.) onverkort van toepassing.

Gelet op de doelstelling voor landbouwontwikkelingsgebieden mogen binnen deze gebieden geen nieuwe hinderende activiteiten voor intensieve veehouderij komen, voor zover dergelijke functies beperkingen kunnen opleggen aan de ontwikkelingsmogelijkheden van de landbouw in het algemeen en de intensieve veehouderij in het bijzonder. In landbouwontwikkelingsgebieden is de stichting van nieuwe woningbouwlocaties, bedrijfsterreinen, verblijfsrecreatieterreinen e.d. uitgesloten. Bestaande, in het vigerende bestemmingsplan toegekende rechten voor de uitbreiding van niet-agrarische functies worden gerespecteerd, evenals binnenplanse vrijstellingsbevoegdheden ex artikel 15 WRO die uitbreiding van niet-agrarische functies mogelijk maken. Uitbreidingen van niet-agrarische functies op basis van wijzigingsbevoegdheden op grond van artikel 11 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening moeten worden aangemerkt als strijdig met het provinciaal ruimtelijk beleid, tenzij vast staat dat de huidige en toekomstige bedrijfsvoering van intensieve veehouderijbedrijven in de omgeving

hierdoor niet wordt belemmerd.

Verhouding ruimtelijk zoneringsbeleid tot geldend streekplan

De landbouwontwikkelingsgebieden zijn gesitueerd in zones die binnen het streekplan Gelderland 1996 grotendeels zijn aangemerkt als landelijk gebied en D en voor het overige als landelijk gebied C. In verband met de beschrijving van de verandering die de zonering intensieve veehouderij impliceert ten opzichte van het geldende streekplanbeleid, wordt hierna een onderscheid gemaakt tussen : de verandering voor agrarische bedrijven (1) en de verandering voor niet-agrarische functies (2).

1. Het Reconstructieplan maakt in tegenstelling tot het geldende streekplan een onderscheid tussen intensieve veehouderij en overige agrarische bedrijven.

Binnen landbouwontwikkelingsgebieden is nieuwvestiging, hervestiging, en uitbreiding van en omschakeling naar intensieve veehouderij in beginsel toegestaan. Het geldende streekplanbeleid voor landelijk gebied C en D biedt eveneens ruimte voor deze ontwikkelingen.

De ruimtelijke randvoorwaarden die in het geldende streekplan worden gesteld aan de landbouw binnen de gebiedscategorieën landelijk gebied C en D (zie hiervoor) alsmede de beperkingen die voortvloeien uit het generieke milieubeleid en andere wet- en regelgeving (beleid met betrekking tot onder meer water, natuur en landschap e.d.) blijven binnen het landbouwontwikkelingsgebied voor de ontwikkeling van de intensieve veehouderij onverkort van toepassing.

In het vigerende streekplanbeleid voor landelijk gebied C en D zijn geen maximumoppervlakten voor agrarische bouwblokken opgenomen. In de praktijk wordt in het provinciale beleid als uitgangspunt het principe “bouwblok op maat” gehanteerd. Hierbij wordt er vanuit gegaan dat een volwaardig bedrijf in beginsel kan volstaan met een bouwblok van 1 hectare. In het Reconstructieplan wordt er vanuit gegaan dat een intensieve veehouderij in beginsel zo ver moet kunnen groeien als noodzakelijk is voor de ontwikkeling van een duurzame intensieve veehouderij. Er geldt in beginsel geen maximumoppervlakte voor bouwblokken ten behoeve van de intensieve veehouderij. De gemeente dient - in eerste instantie - te beoordelen of de feitelijke, milieuhygiënische en ruimtelijke situatie zich niet verzetten tegen uitbreiding van bouwblokken. De ruimtelijke randvoorwaarden opgenomen in het huidige streekplan blijven van toepassing.

Een andere verandering is dat in het reconstructieplan expliciet wordt vastgelegd dat nieuwvestiging van intensieve veehouderij in landbouwontwikkelingsgebieden enkel is toegestaan als het een volwaardige intensieve veehouderij betreft. Hoewel in de provinciale praktijk wordt uitgegaan van het uitgangspunt dat nieuwvestiging van agrarische bedrijven enkel mogelijk is bij volwaardigheid van de bedrijven, is dit uitgangspunt in het kader van dit Reconstructieplan voor wat betreft intensieve veehouderij expliciet in het provinciale ruimtelijk beleid vastgelegd.

Een ander verschil met het vigerende streekplan ten aanzien van landelijk gebied D heeft betrekking op de landschappelijke inpassing van agrarische bouwblokken

ten behoeve van de intensieve veehouderij. Indien bouwblokken worden toegekend groter dan 1,5 ha dan geldt op basis van het Reconstructieplan de randvoorwaarde dat ruimte moet worden gereserveerd voor een goede landschappelijke inpassing van bestaande en nieuw op te richten bebouwing. Het Reconstructieplan beoogt geen wijziging van het geldende streekplanbeleid voor de overige agrarische bedrijven.

- 2 Op basis van het geldende streekplanbeleid voor landelijk gebied C en D zijn ontwikkelingen van bestaande niet-agrarische functies mogelijk als de huidige en toekomstige agrarische bedrijfsvoering in de directe omgeving daardoor niet wordt belemmerd. Het Reconstructieplan beoogt geen verandering in dit beleid aan te brengen. Ook functieverandering door hergebruik van vrijkomende (agrarische) bebouwing dient aan dit criterium te worden getoetst. Voor de duidelijkheid zij opgemerkt dat niet wordt beoogd het geldende streekplanbeleid voor functieverandering van vrijkomende bebouwing met dit Reconstructieplan rechtstreeks aan te passen. In het kader van de integrale herziening van het streekplan Gelderland 1996 zal worden beoordeeld of, waar en in welke mate hergebruik van vrijkomende (agrarische) bedrijfsbebouwing voor andere functies toelaatbaar is.

Verder beoogt dit reconstructieplan uitdrukkelijk de ontwikkeling van verstedelijking tegen te gaan door de nieuwvestiging van woningbouwlocaties, bedrijfsterreinen en verblijfsrecreatieterreinen te weren. Voor zover het geldende streekplan deze ontwikkelingen al mogelijk maakte, moeten deze ontwikkelingen naar aanleiding van dit reconstructieplan uitgesloten worden geacht.

Doorwerking naar het bestemmingsplan

Op de landbouwontwikkelingsgebieden, die op de kaart A10 zijn aangegeven en aldus tot op perceelsniveau zijn begrensd, is artikel 27, eerste lid van de Reconstructiewet van toepassing. Het reconstructieplan geldt hiermee voor de desbetreffende gebieden als voorbereidingsbesluit in de zin van artikel 21 WRO. Aanvragen om bouwvergunning moeten als gevolg hiervan door burgemeester en wethouders worden aangehouden. Burgemeester en wethouders toetsen de aanvragen aan het beleid dat voor de landbouwontwikkelingsgebieden geldt. Ontwikkelingen die dit reconstructieplan door de voorbereidingsbescherming beoogt te weren binnen landbouwontwikkelingsgebieden zijn:

- ontwikkelingen van bestaande niet-agrarische functies, indien deze een belemmering kunnen vormen voor de huidige en toekomstige bedrijfsvoering van intensieve veehouderij;
- nieuwvestiging van verstedelijking, in de vorm van woningbouwlocaties, bedrijfsterreinen/kantoren en verblijfsrecreatieterreinen e.d..

Niet beoogd is om met de voorbereidingsbescherming te weren de in vigerende bestemmingsplannen bij recht toegekende mogelijkheden voor uitbreiding van niet-agrarische functies, noch uitbreidingen van deze functies die mogelijk zijn op basis van binnenplanse vrijstellingsbevoegdheden ex artikel 15 WRO. Wel wordt beoogd uitbreidingen van bestaande functies te weren die pas mogelijk zijn nadat een geldend bestemmingsplan overeenkomstig artikel 11 WRO is gewijzigd,

tenzij de wijziging de huidige en toekomstige bedrijfsvoering van intensieve veehouderij niet belemmert.

Gezien de noodzakelijke nadere detaillering, die op gemeentelijk niveau nog moet plaatsvinden, doorbreekt het reconstructieplan in de landbouwontwikkelingsgebieden niet een reeds bestaande aanhoudingsplicht in de zin van artikel 50 van de Woningwet (27 lid 2 Reconstructiewet) en voorziet het evenmin in projecten, waarvoor het plan overeenkomstig artikel 27, lid 3 van de wet als vrijstelling ex artikel 19 WRO kan gelden .

Aandachtspunten aanpassing bestemmingsplannen

De gemeenten moeten hun bestemmingsplannen aan het reconstructieplan aanpassen en daarbij de uitgangspunten in acht nemen, die in dit plan zijn geformuleerd.

- het opnemen in het bestemmingsplan van de mogelijkheid tot nieuwvestiging, uitbreiding en hervestiging van intensieve veehouderij en het omschakelen van een andere agrarische tak naar de intensieve veehouderij;
- nieuwvestiging van verstedelijking, in de vorm van woningbouwlocaties, bedrijventerrein/kantoren en verblijfsrecreatieterreinen e.d. moet worden uitgesloten;
- ontwikkelingen van bestaande niet agrarische functies uitsluiten als de huidige en toekomstige bedrijfsvoering van de intensieve veehouderij hierdoor wordt belemmerd.

Om te bereiken dat in voorkomende gevallen een belangenafweging kan worden gemaakt, - de gewone regels van ruimtelijke ordening en milieu blijven immers van toepassing -, gaat de voorkeur voor het aanwijzen van nieuwe bouwblokken of voor het uitbreiden van bestaande bouwblokken uit naar het opnemen van een wijzigingsbevoegdheid ex artikel 11 WRO.

Bij de aanpassing van bestemmingsplannen dienen ook de mogelijkheden tot samenvoeging van bedrijven te worden meegenomen. Hiermee wordt beoogd om door samenwerking tussen individuele bedrijven schaalvoordelen te bereiken.

6.3.4 Varkensvrije zone

Kaart

Op kaart A.10 + 1:25.000 kaarten zijn de varkensvrije zones aangegeven. Deze kaart is ook op schaal 1:25.000 beschikbaar (zie §5.3.8).

Beleid

In de varkensvrije zone is het beleid er op gericht om bestaande varkenshouderijen te beëindigen. Het is ook niet toegestaan een varkenshouderij uit te breiden of een nieuw bedrijf te vestigen. Dit beleid krijgt gestalte door middel van de zogenaamde gebruiksverbodenverordening (artikel 47). Het beleid met betrekking tot de varkensvrije zone is toegelicht in §5.3.8.

Relatie geldende streekplan

De varkensvrije zone, die in dit plan is opgenomen, staat op zich los van het streekplan omdat deze geregeld wordt door de provinciale gebruiksverbodenverordening. Ter wille van de duidelijkheid zal de zone op een toelichtende kaart in het streekplan worden opgenomen.

Handreiking aanpassing bestemmingsplan

Het verdient aanbeveling om de varkensvrije zone in een bestemmingsplan bij wijze van aanduiding op te nemen met een korte verklaring in de toelichting.

6.4 Doorwerking ontwikkeling dag- en verblijfsrecreatie

Doorwerking

Om gestalte te geven aan het voorstel van de reconstructiecommissie om de restcapaciteiten te laten vervallen in het krimpgebied, zoals op de kaarten weergegeven en aldus tot op de perceelsniveau zijn begrensd, wordt artikel 27 van de Reconstructiewet van toepassing verklaard. Het reconstructieplan geldt hiermee voor de desbetreffende gebieden als voorbereidingsbesluit. Aanvragen om bouwvergunning moeten als gevolg hiervan door burgemeester en wethouders worden aangehouden. Burgemeester en wethouders toetsen de aanvragen aan het beleid dat voor het krimpgebied geldt. Aanvragen om bouwvergunning voor bouwplannen die aantoonbaar niet leiden tot vergroting van het aantal eenheden verblijfsrecreatie of een toename van de versterking door verblijfsrecreatie en die voldoen aan het geldend bestemmingsplan, kunnen door burgemeester en wethouders met toepassing van artikel 50 lid 4 van de Woningwet worden afgehandeld.

Teneinde mogelijkheden voor groei binnen het CVN mogelijk te maken en ruimtelijk te sturen heeft de reconstructiecommissie de zoekgebieden recreatieclusters gedefinieerd. De provincie stemt in met de -voorlopige- zoekgebiedaanduiding en de beleidsintenties, maar kan vanwege het feit dat het beleid nog niet uitputtend -op lokaal niveau - is uitgewerkt, niet akkoord gaan met een directe doorwerking op bestemmingsplan niveau middels voorbereidingsbesluit. Doorwerking richting bestemmingsplan vergt nog een nadere uitwerking in samenwerking met de betrokken gemeenten en ondernemers welke plaats zal vinden in het kader van het proces van Groei & krimp. De doorwerking van de begrenzing en de beleidsintenties blijven daarom beperkt tot het Streekplan.

Doorwerking streekplan

Vorenstaande betekent specifiek de navolgende herziening van het Streekplan Gelderland 1996.

1. *Onder 3.4.1, landelijk gebied A, wordt op blz. 63 na "...produkt sprake is." de volgende tekst toegevoegd:*

Indien deze bedrijven tevens zijn gelegen in het zoekgebied recreatieclusters, geldt als bijkomende voorwaarde dat de uitbreiding moet passen in de van toepassing zijnde clustervisie. Uitbreiding van bestaande bedrijven die zijn gelegen in het Krimpgebied is niet mogelijk.

-
2. *Onder 3.4.1, landelijk gebied B, wordt op blz. 64 na "...produkt sprake is." de volgende tekst toegevoegd:*

Indien deze voorzieningen tevens zijn gelegen in het zoekgebied recreatieclusters, geldt als bijkomende voorwaarde dat de uitbreiding moet passen in de van toepassing zijnde clustervisie. Uitbreiding van bestaande voorzieningen in het Krimpgebied is niet mogelijk.

3. *Onder 3.4.1, landelijk gebied C, wordt op blz. 65 na "...deze voorwaarden mogelijk." de volgende tekst toegevoegd:*

Indien deze voorzieningen tevens zijn gelegen in het zoekgebied recreatieclusters, geldt als bijkomende voorwaarde dat de uitbreiding moet passen in de van toepassing zijnde clustervisie. Uitbreiding van bestaande voorzieningen die zijn gelegen in het Krimpgebied is niet mogelijk.

4. *Onder 3.5.2, verblijfsrecreatie, wordt op blz. 108 na "...gebied verbonden doelen." de volgende tekst toegevoegd:*

Initiatieven die vallen binnen het zoekgebied recreatieclusters worden ook getoetst aan de van toepassing zijnde clustervisie.

5. *Onder 3.5.2, verblijfsrecreatie, wordt op blz. 109 na "...weg wordt gestaan." de navolgende tekst toegevoegd:*

Ingeval het initiatief valt binnen het zoekgebied recreatieclusters dan is nieuwvestiging mogelijk, mits deze ontwikkeling mede passend is met de van toepassing zijnde clustervisie. Nieuwvestiging is in het Krimpgebied niet mogelijk.

6. *Onder 3.5.2, verblijfsrecreatie, wordt op blz. 109 de 3e en 4e alinea en de toelichtende tekst (kleien letters) vervangen.*

huidige tekst:

In landelijk gebied A wordt aan de ontwikkeling van bestaande bedrijven in het kader van produktvernieuwing en kwaliteitsverbetering medewerking verleend, waarbij een maximale uitbreiding met 2 hectare acceptabel is. Daarnaast bestaat binnen landelijk gebied A de mogelijkheid extra uitbreidingsruimte te verkrijgen via zogenaamde uitruil van gronden. Bij uitruil van gronden is sprake van (gedeeltelijke) sanering van een bedrijf. Een bestaand bedrijf koopt, of meerdere bestaande bedrijven kopen een bedrijf op. Het aangekochte bedrijf wordt gebruikt ter compensatie van het extra ruimtebeslag dat met het initiatief tot kwaliteitsverbetering gepaard gaat. Per saldo dient verbetering van de kwaliteit van natuur/bos en landschap te resulteren. Ook kan bestaande planologische restcapaciteit binnen landelijk gebied A worde aangewend voor bedrijven die willen uitbreiden. Voorwaarde daarbij is dat de verblijfsrecreatieve bestemming van deze locatie door middel van een planherziening wordt opgeheven. Ook hier dient per saldo een kwaliteitsverbetering van natuur/bos en landschap te resulteren.

Bij de uitruil van gronden en benutting van restcapaciteit kan een goed functionerend overleg tussen bedrijfsleven en overheden het verzilveren van kansen bevorderen, naast een meer algemene functie van zulk overleg. De provincie bevordert daarom het totstandkomen van dergelijk overleg en ondersteunt bestaande initiatieven.

vervangen door:

Voor het Krimpgebied geldt dat nieuwvestiging en uitbreiding (qua oppervlakte en/of door verdichting c.q. omschakeling) van bestaande verblijfsrecreatie-terreinen/-bedrijven niet mogelijk is. Planologische restcapaciteit aan recreatie-bungalows en stacaravans/chalets (voor zover vallend onder het regime van de Woningwet) dient te vervallen. In bijzondere gevallen kan, bijvoorbeeld vanwege de economische uitvoerbaarheid, deze restcapaciteit onder een wijzigingsbepaling worden gebracht. Ten aanzien van dit laatste geldt als een uitgangspunt dat de op grond van het vigerende bestemmingsplan maximaal toegestane oppervlakte en/of inhoudsmaat dient te worden gehandhaafd. Binnen de zoekgebieden recreatieclusters zullen uiteindelijk de exacte Groeigebieden worden gedefinieerd. Daar is vervolgens onder voorwaarden uitbreiding en interne herstructurering van verblijfsrecreatie mogelijk. Voorwaarde voor uitbreiding en interne herstructurering van een recreatiecluster is, dat deze past binnen de saldobenadering van groei- en krimp. Dit betekent geen toename van het aantal hectaren verblijfsrecreatie op het CVN. Om de kwalitatief best mogelijke invulling te realiseren zal voor elk van de zoekgebieden een ontwikkelingsvisie moeten worden gemaakt. Deze visie wordt in samenspraak met alle betrokkenen (waaronder de ondernemers) opgesteld. In deze visie wordt aangegeven welke bedrijven, waar hoeveel kunnen uitbreiden en wordt ook de begrenzing van het groeigebied vastgelegd. Bij de opstelling van de ontwikkelingsvisies dienen zowel de belangen van de individuele bedrijven, de toegevoegde waarde voor het totale Veluwe toeristisch-recreatieve product in kwantitatieve en kwalitatieve zin (soorten verblijfsrecreatie) en de ecologische, landschappelijke en cultuurhistorische waarden in ogenschouw te worden genomen. Nieuwvestiging in het groeigebied is niet toegestaan, tenzij deze gerealiseerd wordt via aankoop van een bestaande verblijfsrecreatieve locatie in dit Groeigebied. Dit laatste geldt ook voor hervestiging.

7. *Onder 4.4.4, toeristisch-recreatief perspectief, wordt op blz. 129 na "... extra ruimtebeslag bespreekbaar." de volgende tekst toegevoegd:*

Dit geldt alleen in de recreatieclusters en onder voorwaarde van passendheid in de saldo benadering van de Groei- en Krimpstrategie. Extra ruimtebeslag voor de bedrijven/terreinen die zijn gelegen in het Krimpgebied is niet bespreekbaar.

Kaart

Op kaart A. 11 is de begrenzing van het krimpgebied verblijfsrecreatie en de zoekgebieden recreatieclusters aangegeven. Artikel 27 van de Reconstructiewet is van toepassing op de begrenzing van het krimpgebied. De binnen dit gebied voorkomende recreatiebedrijven vallen onder het regime van het krimp-beleid: nieuwvestiging, hervestiging en uitbreiding van verblijfsrecreatieve functies is niet toegestaan, evenals omzetting van bestaande toeristische standplaatsen naar vaste standplaatsen en bungalows. Op kaart A. 11 is eveneens de begrenzing van de zoekgebieden recreatieclusters aangegeven. Art 16 van de Reconstructiewet is van toepassing op de begrenzing en de beleidsinhoud van de zoekgebieden recreatieclusters.

6.5 Schadevergoeding

Algemeen

Artikel 30 van de Reconstructiewet regelt het onderwerp “planschade”. Dit artikel luidt: “Voorzover een belanghebbende ten gevolge van de vaststelling van een reconstructieplan schade lijdt of zal lijden die redelijkerwijs niet of niet geheel voor zijn rekening behoort te blijven en waarvan de vergoeding niet of niet voldoende door aankoop, onteigening of anderszins is verzekerd, kennen Gedeputeerde Staten op aanvraag een naar billijkheid te bepalen schadevergoeding toe.”

Van planschade in de zin van artikel 30 van de Reconstructiewet kan sprake zijn als het reconstructieplan zodanig richtinggevend is dat door de vaststelling hiervan een besluit is genomen dat bepalend is voor de rechtspositie van belanghebbenden. De formulering van dit artikel is vergelijkbaar met de tekst van artikel 49 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening. Dit artikel geeft een regeling voor vergoeding van planschade als gevolg van de bepalingen van een bestemmingsplan of als gevolg van een vrijstelling van een geldend bestemmingsplan op grond van artikel 19 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening.

Voor de vraag of er als gevolg van de vaststelling van een bestemmingsplan sprake kan zijn van planschade, is van wezenlijk belang het verschil in planologisch regime tussen het daarvoor geldende bestemmingsplan en het nieuwe bestemmingsplan.

Als men deze lijn doortrekt naar het reconstructieplan is de redenering dat er in beginsel sprake kan zijn van planschade in de zin van artikel 30 van de wet, als de vaststelling van het reconstructieplan leidt tot een nadelig verschil tussen het planologisch regime van het geldend bestemmingsplan en het nieuwe planologisch regime dat voortvloeit uit het reconstructieplan. Maar of er in een concreet geval inderdaad sprake is van planschade hangt af van een aantal andere factoren zoals voorzienbaarheid, riskant stilzitten en dergelijke.

Op deze factoren wordt nu niet ingegaan omdat het in deze paragraaf gaat om de principiële vraag van het kunnen ontstaan van planschade als gevolg van de vaststelling van het reconstructieplan. Hierbij wordt aangetekend dat het reconstructieplan al veel (overwegend) reeds vastgesteld beleid bevat. Dit beleid dat in andere kaders is vastgesteld komt niet in aanmerking voor een schadevergoeding op basis van dit plan.

Mogelijke gevallen van planschade

Met name in de volgende situaties kan er sprake zijn van schade als gevolg van de vaststelling van een reconstructieplan.

Eerder in dit hoofdstuk zijn de onderdelen van het reconstructieplan genoemd die doorwerken in het planologisch beleid van de gemeente. Deze doorwerking houdt onder meer in dat de gemeenten verplicht zijn hun bestemmingsplannen op deze punten aan te passen aan het reconstructieplan. Het reconstructieplan is hiervoor dus richtinggevend en dat heeft ook tot gevolg dat tegen de nood-

zakelijke aanpassing van het bestemmingsplan geen bedenkingen mogelijk zijn en dat hiertegen ook geen beroep kan worden ingesteld (artikel 29 Rcw).

Wanneer zo'n aanpassing van het bestemmingsplan leidt tot een voor belanghebbende nadelig verschil in planologisch regime, waardoor er voor hem planschade ontstaat, merken wij deze schade aan als planschade in de zin van artikel 30 van de Reconstructiewet.

Planschade in deze zin kan zich in twee situaties voordoen, namelijk als volgt:

Het reconstructieplan leidt tot een beperking van bestaande (bouw) rechten en / of ontwikkelingsmogelijkheden van een particulier of een bedrijf.

Bijvoorbeeld een intensieve veehouderij, die in een extensiveringsgebied is gevestigd en waarvan de geldende bouwmogelijkheden worden beperkt'.

Het reconstructieplan leidt tot ontwikkelingen, die op grond van het geldend bestemmingsplan niet mogelijk zouden zijn maar waarvoor het reconstructieplan de weg opent met als gevolg dat deze ontwikkeling leidt tot een nadeliger situatie voor een derde. Deze situatie kan zich bijvoorbeeld voordoen als in een landbouwontwikkelingsgebied de mogelijkheden voor de intensieve veehouderij worden verruimd ten opzichte van het geldend bestemmingsplan. Iemand die hier in de buurt woont kan hierdoor planschade lijden.

Het reconstructieplan bevat geen onderdelen (projecten), die zodanig concreet planologisch zijn afgewogen, dat zij op grond van artikel 27 lid 3 van de wet van rechtswege zouden kunnen worden aangemerkt als een vrijstelling ex artikel 19 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening. Daardoor kan er ook geen sprake zijn van planschade in deze zin.

Artikel 30 is aanvullend

De regeling voor vergoeding van planschade is aanvullend in die zin dat er pas een beroep op kan worden gedaan als vergoeding van de geclaimde planschade niet of niet voldoende door aankoop, onteigening of anderszins is verzekerd.

Zo zijn in artikel 14 van het Nationaal Bestuursakkoord Water spelregels opgenomen over het vergoeden van planschade: "De kosten die een gemeente maakt ter vergoeding van de planschade, worden vergoed door de beheerder van het regionale watersysteem, voorzover het gaat om planschade die het gevolg is van aanwijzing van een regionaal bergingsgebied."

Artikel 47

Het vaststellen van een gebruiksverbodenverordening in de zin van artikel 47 van de wet, - zie hiervoor par. 5.8 en 6.1.2. varkensvrije zone- kan er ook toe leiden dat iemand hiervan schade ondervindt, die redelijkerwijs niet of niet geheel ten laste van hem behoort te blijven. Ook in dit geval kan een verzoek om vergoeding worden ingediend bij gedeputeerde staten.

Andere schadevergoedingsartikelen

De Reconstructiewet kent nog een tweetal andere schadevergoedingsartikelen, namelijk artikel 13, derde lid en 54, tweede lid. Op grond van artikel 13 is de eigenaar of rechthebbende van een perceel grond verplicht te dulden dat zijn

grond wordt betreden, dat er in het terrein opmetingen worden verricht of dat er tekens worden geplaatst, als dit nodig is voor het opstellen van een reconstructieplan. Als dergelijke handelingen tot schade leiden, kan de betrokkene hiervoor vergoeding vragen bij gedeputeerde staten.

Artikel 53 lid 2 bevat een vergelijkbare schadevergoedingsregeling in gevallen dat een grondeigenaar voor de uitvoering van het reconstructieplan feitelijke werken of werkzaamheden moet gedogen (graven en afgraven, houtgewas verwijderen etc.).

Procedureverordening

Ten behoeve van de afhandeling van schadeclaims zal een procedureverordening worden vastgesteld, waarin wordt vastgelegd op welke wijze de afhandeling van de claims zijn beslag krijgt. Om een zo objectieve behandeling van claims te bevorderen zal in de verordening worden vastgelegd dat een nog nader aan te wijzen onafhankelijke deskundige of commissie van deskundigen zal worden benoemd, die aan gedeputeerde staten advies uitbrengt over concrete verzoeken om schadevergoeding. Deze procedureverordening zal op dezelfde leest geschoeid zijn als de procedureverordeningen, die in veel gemeenten worden gehanteerd voor de behandeling van verzoeken om planschade in de zin van artikel 49 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening.

Verhouding met het Rijk

Artikel 93 lid sub e van de Reconstructiewet bepaalt dat de schadevergoedingen bedoeld in de artikelen 13, derde lid, 30, eerste lid, 47, vierde lid en 54, tweede lid ten laste komen van het Rijk.

6.6 Uitwerkingsplannen

Het Ontwerpplan is een plan op hoofdlijnen. Diverse onderdelen vragen een nadere detaillering of uitwerking. In de Reconstructiewet (artikel 189) wordt de mogelijkheid geboden om planuitwerkingen te maken voor onderdelen die een belangrijke bijdrage leveren aan realisatie van het Reconstructieplan. Het gaat vooral om zaken die een duidelijke meerwaarde hebben om de reconstructie te bespoedigen of vanuit wettelijke verplichtingen (bijvoorbeeld herverkaveling, gebruiken maken van de planologische doorwerking).

De planuitwerkingen zijn wettelijk vereist in die gebieden waar we het instrument herverkaveling wordt ingezet. Dat betreffen in ieder geval de huidige landinrichtingsprojecten waarvoor nog geen richtlijnen Plan van Toedeling zijn vastgesteld, voorzover daar herverkaveling is voorzien. Op basis van het onderzoek naar de inzet van verkavelingsinstrumenten (Verkavelingsonderzoek DLG, november 2003) zijn deze gebieden bepaald.

Wij willen de volgende zaken verder uitwerken in een uitwerkingsplan:

- De ecologische poorten (per groene wig/tevens ecologische poort wordt een uitwerkingsplan opgesteld conform de reconstructiewet met bijbehorende mogelijkheden van doorwerking in Streekplan en bestemmingsplannen);
- De zoekgebieden voor waterbergingsgebieden (nadere begrenzing van 500 ha waterbergingsgebieden met bijbehorende regeling voor blauwe diensten, schadevergoedingsregeling, doorwerking artikel 27 en inrichtingsmaatregelen);
- Agrarische Enclave met inzet van wettelijke herverkaveling (op basis van het convenant wordt aan een gebiedsgerichte aanpak verder invulling gegeven);

-
- Blauwe Bron gekoppeld aan herinrichting Epe-Vaassen west en de daarbij behorende Groene Wiggen.
 - Landinrichting Harderwijk- Elburg met aanvullende opgaven vanuit de reconstructie.
 - Landinrichting Epe-Vaassen oost inclusief ontwikkeling stedelijk uitloopgebied “Weteringse broek”

Van deze uitwerkingsplannen heeft de uitwerking voor het deelgebied Agrarische Enclave de hoogste prioriteit mits het convenant gesloten is.

7

Hoe gaan we uitvoeren? - Strategie, organiseren en financieren

7.1 Inleiding

In dit hoofdstuk gaan we in op de uitvoering van het reconstructieplan. In het eerste deel van het hoofdstuk bespreken we de uitvoeringsstrategie (§7.2) en de (bestaande en nog te ontwikkelen) instrumenten en regelingen die nodig zijn om het plan effectief te kunnen uitvoeren (§7.3).

In het tweede deel van dit hoofdstuk gaan we in op de organisatie van de uitvoering en de verantwoordelijkheden die verschillende partijen daarin hebben (§7.4), de kosten en financiering van het reconstructieplan (§7.5) en de manier waarop we de resultaten van de uitvoering zullen monitoren en evalueren (§7.6).

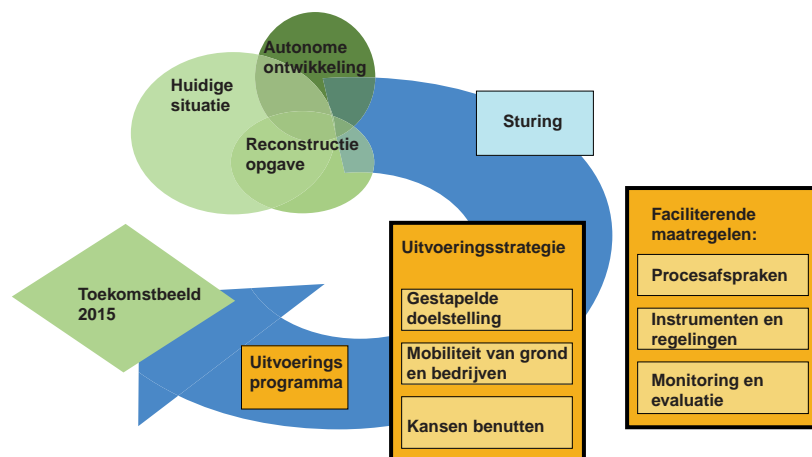
7.2 Strategie: twee sporen

De Reconstructie is een dynamisch proces, afhankelijk van vele ontwikkelingen nu en in de toekomst. Om op deze ontwikkelingen te kunnen inspelen is bijsturing tijdens de uitvoering nodig. Dit vraagt om een duidelijk toekomstbeeld met bijbehorende doelen. De opgaven en een gefaseerde uitvoering maken dat mogelijk.

Centraal bij de uitvoering staan de opgaven met bijbehorende maatregelen. Per deelgebied hebben we in deel B de ontwikkelingsrichting, uitvoeringsstrategie en de mogelijke maatregelen per deelgebied uitgewerkt. Ook vindt u in deel B per opgave de maatregelen met bijbehorende initiatiefnemers, indicatie van de kosten en financiering.

We hebben gekozen voor een uitvoeringsstrategie die zich richt op het realiseren van deze opgaven door te streven naar het op gang brengen, ondersteunen en sturen van dynamiek en vernieuwing in het landelijk gebied (zie figuur A.5).

Figuur A.5
Van huidige situatie naar Toekomstbeeld
2015: uitvoeringsstrategie

Door heldere ruimtelijke en kwalitatieve randvoorwaarden te stellen en de ontwikkelingsmogelijkheden voor de verschillende sectoren duidelijk aan te

geven (zoals we in hoofdstuk 5 hebben gedaan), weten ondernemers en betrokkenen in het gebied waar ze aan toe zijn, en zijn we in staat om initiatieven vanuit het gebied (ruimtelijk) zo te sturen dat ze bijdragen aan het realiseren van onze doelen. Op die manier ontstaat ruimte voor ondernemers en maatschappelijke partijen en komt dynamiek en vernieuwing op gang, terwijl ook de reconstructiedoelen gerealiseerd kunnen worden. De ruimtelijke sturing en de uitvoering van (stimulerende) maatregelen en projecten vormen op die manier een samenhangend en elkaar versterkend geheel: de ruimtelijke sturing geeft de ontwikkelingsrichting en kaders weer waarbinnen ontwikkelingen mogelijk zijn; de (stimulerende) maatregelen en projecten zorgen ervoor dat ontwikkelingen ook daadwerkelijk op gang komen.

De strategie die we kiezen om dynamiek en vernieuwing op gang te brengen is tweeledig:

1. Actieve inzet van de Provincie op prioritaire projecten en maatregelen;
2. Oproepen tot initiatieven vanuit het gebied.

We werken dit hieronder verder uit.

7.2.1 Eerste spoor: actieve inzet van de provincie Gelderland

Wij zetten ons actief in voor projecten met maatregelen:

1. In gebieden waar veel doelstellingen in samenhang gerealiseerd kunnen worden. Het kan bijvoorbeeld gaan om de zone rond het CVN, waar waterberging, extensieve landbouw, landschap, natuur en recreatief medegebruik een rol spelen en waar problemen rond landschap, natuur, stank en leefbaarheid samengaan.
2. waarmee mobiliteit van grond en bedrijven op gang wordt gebracht. Het gaat daar bij om de volgende maatregelen:
 - vergroten van de grondmobiliteit en verbeteren van de verkaveling. Voor verschillende ambities van dit plan is het belangrijk dat er tijdig voldoende grond op de juiste plek beschikbaar komt voor de verschillende functies (landbouw, natuur, water). Dat kan met (wettelijke) herverkaveling, (vrijwillige) kavelruil, een (te ontwikkelen) onroerend goedbank, en eventueel via onteigening.
 - bedrijfsverplaatsing en beëindigen van landbouwbedrijven. Met het reconstructieplan wordt het verplaatsen, beëindigen of omschakelen van bedrijven en/of woningen mogelijk gemaakt om ruimtelijke en milieutechnische problemen op te lossen. Het gaat daarbij om het verplaatsen en/of beëindigen van varkensbedrijven uit de varkensvrije zone, het verplaatsen van intensieve veehouderijen uit het extensiveringsgebied, het oplossen van knelpunten rond stank, het beëindigen of (laten) omschakelen van hokdierbedrijven (c.q. -takken) in het extensiveringsgebied. Intensieve veehouderijbedrijven die verplaatst moeten worden krijgen steun in de vorm van begeleiding van de verplaatser en financiële ondersteuning van de verplaatsing. Daarnaast worden hervestiging en realisatie van clusters voor duurzame intensieve veehouderij ondersteund, o.a. door een onroerende goedbank in het leven te roepen. Om de verstening in met name kwetsbare gebieden te verminderen, zullen wij bezien of er een regeling komt om ontsierende gebouwen (stallen) te

slopen.

- bedrijfsverplaatsing en beëindigen van verblijfsrecreatiebedrijven, met name door uitvoering van de Groei- en Krimpstrategie voor de verblijfsrecreatie uit Veluwe 2010.

Een uitgebreide beschrijving van de mogelijke maatregelen is te vinden in deel B.

Mocht tijdens (of voorafgaand aan) de uitvoering van het Reconstructieplan blijken dat er te weinig tijd of middelen zijn om alle doelen te realiseren, dan geven wij voorkeur aan bovenstaande prioriteiten.

7.2.2 Tweede spoor: ondersteunen van initiatieven uit het gebied

Naast een actieve houding van de Provincie en de Veluwecommissie bij een gebiedsgerichte uitvoering en het in gang zetten van dynamiek en vernieuwing is het belangrijk initiatieven uit het gebied te honoreren. Dit betekent: de kansen benutten die zich voordoen om het toekomstbeeld te realiseren. Ondernemers, particulieren en maatschappelijke partijen uit het gebied nemen hierbij het initiatief. Niet alle maatregelen hoeven op hetzelfde moment plaats te vinden, maar kunnen uitgevoerd worden op het moment dat een van de partijen daarvoor plannen heeft gemaakt en investeringen heeft gedaan. Op die manier kunnen op het meest geëigende moment kansen worden benut, wat tot maatwerk leidt bij de uitvoering.

In deel B staan de ontwikkelingsrichtingen, opgaven en maatregelen per deelgebied verder uitgewerkt evenals de initiatiefnemers voor de betreffende maatregelen. Wij vragen de initiatiefnemers uit het gebied met hun projecten hierbij aan te sluiten. Deze projecten zullen geprogrammeerd en geprioriteerd worden op basis van de opgaven en de prioritaire doelen die geformuleerd zijn voor Veluwe als geheel en per deelgebied in het Reconstructieplan (zie tabel A.9). De Veluwecommissie zal GS hierover adviseren.

Tabel A.9:
Geprioriteerde opgaven per deelgebied*

	Blauwe Bron	Wei(t)jse Landschap	Ontspanning voor de Stad	Harmonie	Zichtbare Overgangen	Sleutel voor Dynamiek	Eindeloze Veluwe
behouden en versterken van landschappelijke en natuurlijke overgangen tussen CVN en randgebieden	5		3		1		3
realiseren van de EHS	1			1		1	1
realiseren gewenste water- en milieumomstandigheden voor natuur	2			2		2	
realiseren ruimte voor waterberging		3			3		
Veiligstellen en verduurzamen drinkwatervoorziening	3			3			
structuurverbetering grondgebonden landbouw	6	1	4	4	2	4	
ontwikkelingsmogelijkheden creëren voor de intensieve veehouderij	4	2	5	4	4	3	4
kwaliteitsverbetering recreatie en toerisme	4		1	7		5	2
omgaan met vrijkomende gebouwen in het landelijk gebied			2	6			
sturen op beeldkwaliteit							

● 1= hoogste prioriteit ● 6= laagste prioriteit

7.3 Instrumenten en regelingen

Om de Reconstructie te kunnen uitvoeren zijn tal van instrumenten en regelingen beschikbaar. Om de uitvoering effectiever te kunnen invullen is verdere intensivering van bestaand instrumentarium en ontwikkeling van nieuw instrumentarium nodig. Voor de inzet van instrumenten en regelingen gelden altijd de regels zoals die op dat moment van kracht zijn. Instrumenten en regelingen kunnen worden aangepast. Een aantal moet zelfs nog worden ontwikkeld (zoals de Verplaatsingsregeling intensieve veehouderij).

In deze paragraaf gaan we in op de instrumenten en regelingen die we in het kader van de Reconstructie intensiever willen inzetten en die we willen ontwikkelen.

De beschikbaarheid van veel van onderstaande (af te stemmen of te ontwikkelen) instrumenten is van essentieel belang voor het welslagen van de uitvoering van dit Reconstructieplan.

7.3.1 Intensivering van instrumenten

Het bestaande stimuleringsinstrumentarium zal maximaal en meer gecoördineerd moeten worden ingezet dan tot nu toe het geval is, omdat de ambities van dit plan anders niet haalbaar zijn. We geven de belangrijkste terreinen aan waarop intensivering van bestaande capaciteit en financieringsstromen noodzakelijk is.

Tabel A.10: Intensivering van bestaande capaciteit en financieringsstromen

Instrument	Omschrijving
Overleg en begeleiding van ondernemers in de landbouw	Met prioriteit voor ondernemers in extensiveringsgebieden en, bij ruimer beschikbare middelen, ook voor ondernemers in verwevingsgebieden. De begeleiders adviseren ondernemers hoe ze, gelet op hun eigen belangen, het best op de reconstructieplannen in kunnen inspelen.
Financiering van grondaankopen voor de realisering van de ecologische hoofdstructuur	Naast extra middelen die het Rijk daarvoor moet uittrekken kan ook voorfinanciering door de provincie of een onroerendgoedbank worden ingezet.
Vergoedingsregelingen voor kosten van particulier natuur- en landschapsbeheer	Voor de realisering van de ecologische hoofdstructuur, groene en blauwe diensten en de instandhouding van landgoederen. Belangrijk hierbij is de aanpassing van bestaande regelingen om ook tot meerjarige overeenkomsten en vergoedingen te kunnen komen.
Verplaatsingsregeling intensieve veehouderij	Bijdrage in de onrendabele kosten van bedrijfsverplaatsing uit varkensvrije zones en extensiveringsgebied voor doelen van veterinaire gezondheid, respectievelijk doelen van milieu, natuur, landschap en recreatie. Het lijkt mogelijk de bestaande RBB-regeling hiervoor aan te passen.

7.3.2 Ontwikkeling van nieuwe instrumenten

Om dynamiek op gang te brengen, concrete problemen op te lossen, en aanvullende (structurele) financiering te vinden voor de hoge kosten die Reconstructie met zich meebrengt, zijn in het kader van de Reconstructie enkele nieuwe of aanvullende instrumenten gewenst of noodzakelijk. Het betreft de volgende nieuwe of uit te werken instrumenten. Wij zullen de haalbaarheid van deze voorstellen nader bezien.

Tabel A.11: Ontwikkeling nieuwe instrumenten

Instrument	Omschrijving
Reconstructiezonering	Zoals uiteengezet in hoofdstuk 5
Provinciale verordening varkensvrije zones	Waarin het verbod van varkensbedrijven in de aangewezen gebieden wordt geregeld (zie verder hoofdstuk 5).
Subsidieregeling bedrijfsontwikkelingsplannen in extensiveringsgebieden	Een subsidieregeling voor het opstellen van ontwikkelingsplannen van intensieve veehouderijen in extensiveringsgebieden moet de gewenste afwaartse beweging ondersteunen en bedrijven helpen bij het maken van een op de toekomst gerichte keuze. Deze regeling ondersteunt beëindiging of verplaatsing van de intensieve tak in de extensiveringsgebieden.
Beeindigingsregeling voor intensieve veehouderij-bedrijven	Nieuwe beëindigingsregeling opstellen
Bevordering hergebruik en sloop	Door verevening en functieverandering mogelijkheid hergebruik en sloop stimuleren
Onderzoek naar 'ruimte voor kwaliteit'	Een onderzoek naar een regeling waarbij een redelijk deel van de waardevermeerdering van functieveranderingen in het landelijk gebied en in de gebouwde omgeving van het buitengebied ten goede komt aan (investerings)maatregelen voor collectieve voorzieningen op het gebied van natuur, landschap, recreatief medegebruik. Deze regeling staat naast de mogelijke procesafspraken over de ruimtelijke kwaliteit.
Onroerendgoedbank	Oprichting van een onroerendgoedbank voor de aan- en verkoop van grond en gebouwen. Dit voor de verschillende opgaven. Voor de uitplaatsing en hervestiging of nieuwvestiging van intensieve veehouderijen en rood voor groen-constructies kan deze onroerendgoedbank mogelijk worden uitgebreid tot een ontwikkelingsmaatschappij.
Uitwerking extensivering melkveehouderij (commissie Koopmans)	Op korte termijn moet een regeling opgesteld worden om tot een goede en vlotte besteding van de op de rijksbegroting beschikbare middelen te komen. Deze regeling is bedoeld om de extensivering van melkveehouderij binnen de op kaart A.9 aangegeven gebieden vorm te geven.

Instrument	Omschrijving
Publiek-private samenwerking (PPS)	Overheden, bedrijfsleven en maatschappij hebben elk een belangrijke verantwoordelijkheid bij de uitvoering van het Reconstructieplan. Voor de uitvoering van een aantal onderdelen van het Reconstructieplan is een goede samenwerking tussen overheden, bedrijfsleven en de samenleving van belang om de beoogde doelstellingen te halen. Deze samenwerking vraagt om een goede afstemming en om combinatie van de inzet van een publiekrechtelijk instrumentarium en privaatrechtelijk afspraken. Behalve aan bestaande vormen van samenwerking kan hierbij ook aan nieuwe vormen van PPS-constructies gedacht worden. Bij de uitwerking van PPS-constructies moet een goede balans gevonden worden tussen publieke en private belangen. Dit vraagt enerzijds om een duidelijke maar ook flexibele overheid en anderzijds om toekomstgerichte ondernemers en burgers die een bijdrage willen leveren aan de gebiedsontwikkeling.

7.4 Uitvoering

7.4.1 Systematiek

De uitvoering van de reconstructie vindt plaats op basis van de Reconstructiewet. Het Reconstructieplan kent een uitvoeringstermijn van twaalf jaar. Het jaar 2015 is het richtjaar voor planvorming en afronding van de uitvoering. Deze uitvoeringsperiode wordt opgedeeld in drie modules van vier jaar. Deze perioden sluiten aan bij de wettelijk vastgestelde herzieningsmogelijkheden van het plan en de doorlooptijd van de gebiedsprogramma's die door de Veluwecommissie wordt opgesteld.

Om van einddoelen te komen tot concrete projecten, maatregelen en voorzieningen die in een bepaald gebied getroffen en /of uitgevoerd moeten worden, wordt een getrapte aanpak gevolgd:

1. *Het reconstructieplan* is het plan met daarin de doelen en het te voeren beleid en de uitvoering op hoofdlijnen. Rijks- en provinciale doelen zijn hierin vertaald naar doelen voor het gebied. Deze doelen zijn geformuleerd voor een periode van 12 jaren.
2. *Het uitvoeringsprogramma* is een onderdeel van het reconstructieplan en bevat de operationele doelen voor telkens een periode van 4 jaren. Het uitvoeringsprogramma wordt opgesteld op basis van de inbreng door de Veluwecommissie en vastgesteld door Gedeputeerde Staten.
3. *Het gebiedsprogramma* wordt opgesteld door de Veluwecommissie en bevat maatregelen, projecten om de operationele doelen over 4 jaren te realiseren, inclusief een verantwoording van het te behalen doelbereik van de voorgenomen activiteiten. De provincie geeft hierbij voorwaarden en criteria aan middels de Kaderbrief waarbinnen de Veluwecommissie het gebiedsprogramma opstelt.

-
4. *De projecten*: de uiteindelijke projecten waarmee de doelen gerealiseerd gaan worden. Na toetsing aan het provinciale beleid, het reconstructieplan en de subsidievoorwaarden beslissen Gedeputeerde Staten op de aanvraag.

7.4.2 Organisatie

Algemeen

Bij het opstellen van het Reconstructieplan zijn vele partners betrokken, zowel overheidsorganisaties als maatschappelijke instellingen en belangenorganisaties. Deze samenwerking in de Veluwecommissie bleek vruchtbaar te zijn. De korte lijnen zorgden voor veel informatie en een brede betrokkenheid bij terugkoppeling. Ook bij de uitvoering moeten de partners die bij de ontwikkeling in het landelijk gebied betrokken zijn een actieve rol spelen. Anders dan in de planvormingsfase gaat het in de uitvoering om sturen en beslissen en minder om overleg. Belangrijk uitgangspunt is dat de uitvoering van het Reconstructieplan op regionale schaal wordt vormgegeven. Dit sluit aan bij het gebiedsgericht werken zoals dat al functioneert in Gelderland. De werkwijze van gebiedsgericht werken is gebaseerd op de programmacyclus Gebiedsgericht beleid voor plattelandontwikkeling. Binnen deze cyclus adviseren de streekcommissies aan Gedeputeerde Staten van Gelderland over de te behalen beleidsdoelen, de instrumenten en de besteding van de geldstromen. Streekcommissies zijn officiële adviescommissies, die door Provinciale Staten zijn ingesteld. De Veluwecommissie is zowel Reconstructiecommissie als Streekcommissie.

Programmacyclus gebiedsgericht beleid

Met haar programmacyclus Gebiedsgericht beleid geeft Gedeputeerde Staten sturing aan het proces van uitvoering.

De programmacyclus Gebiedsgericht beleid start met de Kaderbrief. In deze brief aan de streekcommissies geven Gedeputeerde Staten van Gelderland aan wat haar beleidsaccenten voor de komende jaar zijn en geeft zij een globale indicatie van de beschikbare financiële middelen per streek. De uitvoering van het Reconstructieplan wordt integraal onderdeel van deze Kaderbrief. Op deze wijze sturen Gedeputeerde Staten gericht de uitvoering van het reconstructieplan aan door de koppeling van doelen, resultaten en middelen. De Veluwecommissie stelt op basis van de Kaderbrief een Gebiedsprogramma op met een looptijd van vier jaar. Het gebiedsprogramma wordt vastgesteld door de provincie en vormt de input voor het jaarlijks door het provinciale bestuur voor een periode van vier jaar vast te stellen Provinciaal Uitvoerings Programma (PUP). Daarin worden de doelen voor het gebiedsgerichte beleid, dus ook Reconstructie, gekoppeld aan de daarvoor beschikbare middelen van Rijk, provincie en Europese Unie. Hiermee is het PUP de schakel tussen enerzijds de kaders en afspraken die voortvloeien uit het rijks- en provinciaal beleid en anderzijds de realisatie van dit beleid door middel van de partners in de gebieden.

Rollen en verantwoordelijkheden

Rijk

Het Rijk geeft beleidsprioriteiten aan voor de reconstructie en toetst of het plan hieraan voldoet. Het is tevens verantwoordelijk voor de generieke wet- en regelgeving die een belangrijke basis vormt voor de aanvullende maatregelen in het kader van de reconstructie. Het rijk is een belangrijke financier van de reconstructie.

Provincie

Gedeputeerde Staten zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van de Reconstructie. De provincie zal deze verantwoordelijkheid op een actieve manier oppakken. Wij zullen ons inzetten voor goede uitvoeringsafspraken met het Rijk. Deze afspraken worden onder andere vastgelegd in het Uitvoeringsprogramma Reconstructie. De afspraken worden opgenomen in een jaarlijks bestuursakkoord.

Veluwecommissie

De Veluwecommissie is zowel Reconstructiecommissie als Streekcommissie. Op grond van de Reconstructiewet blijft een Veluwecommissie actief gedurende de uitvoeringsperiode. Zij vervult een initiërende, coördinerende en adviserende taak bij noodzakelijke herzieningen van het Reconstructieplan en planuitwerkingen. De Veluwecommissie maakt aan de hand van de uitvoeringsmodule meer in detail afspraken over projecten, stelt prioriteiten waar nodig en bewaakt de voortgang van de werkzaamheden. Over de voortgang wordt geregeld rapport uitgebracht aan het provinciaal bestuur.

De Veluwecommissie stelt als Streekcommissie jaarlijks op basis van de provinciale Kaderbrief een gebiedsprogramma op voor de eerstkomende vier jaren. Hierin geeft de Veluwecommissie aan welke beleidsdoelen worden gerealiseerd en dus ook welke reconstructiedoelen. Door middel van dit programma geeft de Veluwecommissie aan waar de prioriteiten van de uitvoering gelegd worden zowel op gebiedsniveau als op thematisch niveau, en zelfs specifieke onderwerpen. Tevens doet de Veluwecommissie een voorstel voor financiering en adviseert zij over de in te zetten instrumenten en organisatievormen, met name voor gebieden waar sprake is van een gestapelde problematiek en die vragen om een integrale aanpak met een eigen organisatie.

Het gebiedsprogramma is een vorm van contract, of een intentieprogramma waarin partijen die vertegenwoordigd zijn in de Veluwecommissie aangeven wat zij willen bereiken, op welke wijze en wat ze daarvoor extra denken nodig te hebben. Door het jaarlijks voortschrijdende karakter van deze gebiedsprogramma's wordt de vinger goed aan de pols van de uitvoering gehouden.

Uitvoering en nadere uitwerking

Uitvoering

In de gebiedsprogramma's heeft de Veluwecommissie aangegeven wat ze wil bereiken en op welke wijze. Aan de hand van dit door de provincie middels het Provinciale Uitvoerings Programma goedgekeurde programma dienen de partijen via de Veluwecommissie hun projecten in. Zo veel mogelijk wordt voor

de uitvoering van het Reconstructieplan aansluiting gezocht bij de bestaande structuren en partijen in het veld die daarvoor het meest uitgerust zijn. Bij de programmeringstaak maakt de Streekcommissie / Veluwecommissie gebruik van het Programmabureau Veluwestroom. Dit programmabureau ondersteunt en adviseert de Veluwecommissie bij het opstellen van programma's, en de initiatiefnemers bij het opstellen van projecten en subsidieaanvragen.

Nadere uitwerking

Het Reconstructieplan is een plan op hoofdlijnen. Voor deelgebieden en opgaven kan het wenselijk zijn op uitvoering gerichte uitwerkingen te maken. Dit kan door het opstellen van een wettelijke planuitwerking maken (al dan niet op basis van artikel 18 van de Reconstructiewet) of door met belanghebbende partijen nadere afspraken of convenanten vast te leggen. In §6.6 leest u wanneer we in ieder geval een planuitwerking opstellen. De planuitwerking komt tot stand middels een opdracht van GS aan de uitvoerende partij. De Veluwecommissie adviseert GS bij de formulering van de opdracht, bij de opdrachtverlening en bij de presentatie van de uitwerking. De planuitwerking wordt vastgesteld door Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten. Een planuitwerking kan worden voorbereid en uitgevoerd door een speciaal door GS in te stellen uitwerkingscommissie (gebiedscommissie).

7.4.3 De samenhang

Om van einddoelen te komen tot concrete projecten, maatregelen en voorzieningen die in een bepaald gebied getroffen en /of uitgevoerd moeten worden, wordt een getrapte aanpak gevolgd:

1. *Het Reconstructieplan* is het plan met daarin de doelen en het te voeren beleid en de uitvoering op hoofdlijnen. Rijks- en provinciale doelen zijn hierin vertaald naar doelen voor het gebied. Deze doelen zijn geformuleerd voor een periode van twaalf jaar.
2. *Het uitvoeringsprogramma* is een onderdeel van het Reconstructieplan en bevat de operationele doelen voor een periode van vier jaar. Het uitvoeringsprogramma wordt opgesteld op basis van de inbreng door de Veluwecommissie en wordt vastgesteld door Gedeputeerde Staten.
3. *Het gebiedsprogramma* wordt opgesteld door de Veluwecommissie en bevat maatregelen, projecten om de operationele doelen over vier jaar te realiseren, inclusief een verantwoording van het te behalen doelbereik van de voorgenomen activiteiten. De provincie geeft hierbij voorwaarden en criteria aan middels de Kaderbrief waarbinnen de Veluwecommissie het gebiedsprogramma opstellen.
4. *De projecten* - de uiteindelijke projecten waarmee de doelen gerealiseerd gaan worden - Na toetsing aan het provinciale beleid, het Reconstructieplan en de subsidievoorwaarden beslissen Gedeputeerde Staten over de aanvraag.

7.5 Kosten en financiering reconstructieplan Veluwe

Het pakket aan maatregelen (zie tabel A.12: Maatregelen) maakt duidelijk hoe de reconstructieopgave voor de Veluwe wordt gerealiseerd en wat, op basis van de huidige inzichten, de kosten zijn. De kostenramingen zijn indicatief en zijn meestal de kosten voor overheden. Derhalve kunnen geen rechten worden ontleend aan de ingeschatte kostenverdeling. De verdere specificering en de bijdragen van derden worden in het Uitvoeringsprogramma nader uitgewerkt.

In het reconstructieplan zijn belangrijke onderdelen van het ambitieuze programma Veluwe 2010 opgenomen. Het betreft met name de ecologische poorten, ontsnippering, beken en sprengen, afkoppeling riolering, transferia en gedeeltelijk ook de realisering van de ecologische hoofdstructuur. Omdat de realisering van deze majeure projecten een eigen financieringsdynamiek kennen zijn de geraamde kosten op meer dan indicatieve wijze in onderstaande financieringstabel opgenomen.

Doordat in de uitvoering bij voorkeur ingezet wordt op integrale maatregelen en instrumenten (waarmee meerdere doelen tegelijk bereikt worden) kunnen de kosten voor de uitvoering teruggebracht worden ten opzichte van een puur sectorale thematische aanpak. De gebiedsgerichte aanpak versterkt de effectiviteit van de afzonderlijke doelen.

Geschat wordt dat er op deze manier van werken in totaal nog 5-10% efficiëntiewinst mogelijk is. Dat kan uiteraard alleen als de partners goed samenwerken, de uitvoeringsorganisatie functioneert en de beschikbare middelen via flexibele regelingen ingezet kunnen worden.

In de tabel A.12 zijn de kosten voor de reconstructie in de Veluwe naar huidig inzicht samengevat. Voor de kosten en financiering van het eerste vierjarig uitvoeringsprogramma wordt verwezen naar de volgende paragraaf.

In navolging van het door het Rijk gemaakte onderscheid tussen EHS en (overige) reconstructie zijn de aan de realisering van de EHS verbonden kosten in de totaalbegroting afzonderlijk aangegeven. De begroting is in overeenstemming met de lijn van het zogenaamde Krokus Akkoord.

Tabel A.12: Maatregelen

MAATREGELEN	Kosten (in mln)	Rijk %	provincie %	gemeen- ten %	water- schap %	privaat %
ALGEMEEN						
onroerend goed bank	4					
ondersteuning gebiedsproces	2,8					
TOTAAL ALGEMEEN	6,8	45	15	20	10	10
LANDBOUW						
verplaatsing IVH incl. sloop	16,8					
extensivering melkveehouderij	30,6					
sloop t.b.v. landschap	12,6					
varkensvrije zone	1,5					
kavelruil	10					
herverkaveling	10					
verbreding, biol. landbouw	3,8					
verbreding, bestemmingsplanherziening	1,3					
verplaatsing glastuinbouw	0,5					
TOTAAL LANDBOUW	87,1	55	5			40
NATUUR EN LANDSCHAP						
groene wiggen	0,8					
ecologische poorten	154,8					
aanleg kleinschalige landschapslementen	40					
erfbeplanting	5,5					
realisatie EHS/ EVZ, incl. grasweiden	129,3					
soortenbeleid	1					
Radio Kootwijk	15					
diverse plannen	2					
cultuurhistorische elementen	0,2					
TOTAAL NATUUR EN LANDSCHAP	348,6	70	10	5	5	10

MAATREGELEN	Kosten (in mln)	Rijk %	provincie %	gemeen- ten %	water- schap %	privaat %
TOTAAL INFRASTRUCTUUR	70	40	60			
RECREATIE EN TOERISME						
krimp en groei recreatiebedrijven	60					
dagrecreatieve voorzieningen	3					
routestructuren	16					
transferia	9					
natuureducatiecentrum	5					
imago nationaal park	0,5					
Europese samenwerking	0,3					
TOTAAL RECREATIE EN TOERISME	93,8	10	20	15	5	50
WATERBEHEER						
beken en sprengen	28					
afkoppeling riolering t.b.v. verdrogingsbestrijding	156					
waterberging, inrichting en schade	12,8					
TOTAAL WATERBEHEER	196,8	10		80	10	
MILIEUKWALITEIT						
technologische maatregelen	0,3					
sanering waterbodems	46					
drinkwatervoorziening	30,5					
riolering bovenwettelijk	20					
TOTAAL MILIEUKWALITEIT	96,8	30	20	20	30	
TOTAAL	887	43	13	7	7	12
excl EHS	758	33	16	8	8	14
excl Veluwe 2010	298	34	18	15	17	14

Met het uitvoeringsprogramma kan de verkrijging en besteding van rijks- en Europese middelen geregeld worden. Uiteraard zal daarbij wel aan de voorwaarden van die regelingen voldaan moeten worden. Bij Europese middelen gaat het daarbij onder andere om de volgende, tot 2006 bestaande, subsidieprogramma's: POP, D2, Leader en Interreg. Thans kan niet worden voorzien in hoeverre continuering van de Europese subsidieprogramma's vanaf 2007 van betekenis is voor de financiering van de reconstructieopgaven. Derhalve ligt het voor de hand om, zo lang er zicht is op de inzetbaarheid van Europese middelen, daarvan optimaal gebruik te maken. Dit is in elk geval van belang voor het Uitvoeringsprogramma 2004-2007.

Het Rijk draagt bij met een groot aanbod aan (sectorale) regelingen of programma's, zoals SGB, ICES, landinrichting, grondverwerving en het programma Beheer. Op basis van deze regelingen worden onder andere de kosten voor de realisering van de ecologische hoofdstructuur gefinancierd. In de Rijksbegroting 2004 heeft het kabinet aangegeven te willen komen tot een intensivering van haar reguliere middelen ten behoeve van EHS en reconstructie in Nederland van in totaal circa 3,4 miljard euro in de periode 2004-2018. Vooralsnog kunnen deze middelen slechts worden ingezet volgens bestaande regelingen. Dit geldt ook voor de inzet van de zogenaamde Koopmansmiddelen ten behoeve van de extensivering van de grondgebonden melkveehouderij. Momenteel werken Rijk en provincies aan bundeling van diverse voor het landelijk gebied relevante regelingen in het Investeringsbudget Landelijk Gebied.

De middelen voor het plan komen dus deels van het Rijk en de Europese Unie. Maar daarnaast wordt verwacht dat andere overheden (provincie, gemeenten, waterschap) en private partijen tegen de achtergrond van hun uitvoeringsverantwoordelijkheid voor specifieke onderdelen ook een evenredige (financiële) bijdrage leveren aan de realisering van het reconstructieplan. Zij hebben immers ook baat bij de uitvoering van het reconstructieplan en hebben daarin een eigen verantwoordelijkheid.

De provincie stelt vanuit haar fondsen middelen voor het landelijk gebied beschikbaar. Belangrijke fondsen zijn in dit verband het Fonds Vernieuwing Landelijk Gebied, het Sociaal Economisch Ontwikkelingsfonds, het Meerjarig Investeringsprogramma Cultuurhistorie, de Subsidie Regeling Milieukrediet, en een aantal fondsen op het gebied van wegen, verkeer en vervoer, welzijn, zorg en cultuur, en waterbeheer (onder andere de grondwaterheffing).

Kosten en financiering van het uitvoeringsprogramma 2004-2007

De maatregelen worden niet alle gelijktijdig in uitvoering genomen. Voor de Veluwe wordt voor het eerste uitvoeringsprogramma rekening gehouden met een voorlopig realiseringspercentage van circa 27% van het geraamde totaalbedrag. Dit percentage is uiteraard een gemiddelde: de maatregelen zullen niet allemaal tegelijkertijd en in dezelfde mate worden gerealiseerd. Er zullen maatregelen zijn die een snellere realisering kennen en er zullen maatregelen zijn die meer tijd vergen. Het uitvoeringsprogramma 2004-2007 zal parallel aan de vaststellingsprocedure van het reconstructieplan nader worden uitgewerkt.

In het kader van de Rijksbegroting 2004 heeft het kabinet voor de komende vier jaar in totaal 700 miljoen euro extra beschikbaar gesteld voor EHS en reconstructie in Nederland. Daarvan komt circa 365 miljoen direct beschikbaar voor de twaalf reconstructieplannen, onderverdeeld naar circa 200 miljoen voor EHS en 165 miljoen voor uitvoering van de reconstructie. Tien procent daarvan is gereserveerd voor de uitvoeringskosten. Er zijn nog geen afspraken gemaakt over de verdeling van de middelen over de twaalf reconstructieplannen. De mogelijkheden om de middelen aan te wenden zijn afhankelijk van het daadwerkelijk beschikbaar komen van uitvoerbare projecten en maatregelen, en de mogelijkheden die de bestaande regelingen daartoe bieden.

De provincie Gelderland stelt voor de reconstructie in de komende vier jaar 15 miljoen euro extra beschikbaar voor duurzame landbouw, natuur, landinrichting, waterbeheer, milieu en ruimtelijke kwaliteit in de Gelderse reconstructiegebieden. Besluitvorming over extra middelen, op het gebied van onder meer leefbaarheid, cultuurhistorie, Kulturhusen, waarvan de mogelijkheid bestaat dat inzet daarvan direct of indirect kan bijdragen aan het realiseren van de reconstructieopgaven, c.q. het financieren van specifieke maatregelen, heeft nog niet plaatsgevonden.

IN HET KADER VAN VELUWE 2010 HEEFT DE PROVINCIE GELDERLAND VOOR DE PERIODE 2004-2007 EXTRA MIDDELEN, TOT EEN TOTAALBEDRAG VAN CIRCA 18 MILJOEN EURO BESCHIKBAAR GESTELD VOOR MAJEURE PROJECTEN OP HET GEBIED VANVOORAL KRIMP/GROEI RECREATIE-BEDRIJVEN, ECOLOGISCHE POORTEN EN RADIO KOOTWIJK.

Daarnaast zijn bij Rijk en provincie de reguliere middelen voor het landelijk gebied en de bovengenoemde Europese middelen beschikbaar. In het jaarlijkse Provinciaal Uitvoeringsprogramma voor het landelijk gebied (PUP) stelt het provinciaal bestuur vast op welke wijze de middelen die Rijk, EU en provincie beschikbaar stellen voor het gebiedsgerichte beleid in het landelijk gebied voor dat jaar zullen worden verdeeld. De provinciale middelen voor het Uitvoeringsprogramma 2004-2007 worden beschikbaar gesteld op basis van het PUP 2004 en de Kaderbrief gebiedsgericht beleid 2005-2007.

Gedurende de periode 2004-2007 stelt de provincie Gelderland een aantal strategische plannen vast waarin het provinciaal beleid op het gebied van ruimtelijke ordening, waterhuishouding, welzijn, en verkeer en vervoer wordt geformuleerd. Deze plannen zullen, evenals het reconstructieplan, het toetsingskader vormen voor de inzet van provinciale middelen.

Aangezien thans geen verdeling van de rijksmiddelen over de provincies en de reconstructieprojecten is gemaakt, is niet goed aan te geven hoeveel middelen en waarvoor beschikbaar zijn voor de Veluwe.

De inschatting is thans dat er, uitgaande van de huidige inzichten, voor de eerste uitvoeringsperiode, sprake is van evenwicht tussen de ambitie van het plan, uitgedrukt in het percentage van de totaal begrootte uitvoeringskosten (27%), en de daartoe benodigde middelen. Belangrijkste voorwaarden daartoe zijn vooral de bereidheid van alle partijen om middelen beschikbaar te stellen en goed werkbare regelingen waarlangs co-financiering kan plaatsvinden.

In het nog op te stellen Uitvoeringsprogramma 2004-2007 zal de koppeling en verankering van de uitvoering van de belangrijkste maatregelen en projecten aan de beschikbare budgetten worden vastgelegd. Dan wordt zichtbaar hoe het totale beschikbare budget versleuteld wordt over de maatregelen in de periode 2004-2007.

Belangrijkste projecten voor de eerste uitvoeringsperiode zijn:

Het uitvoeringsprogramma 2004-2007 bestaat uit de projecten waar wij de eerste vier jaar actief op willen inzetten. Het gaat daarbij om projecten:

- In gebieden met gestapelde doelstellingen;
- gericht op mobiliteit van grond en bedrijven
- die resultaatgericht en zichtbaar zijn, bijvoorbeeld pilots;
- die kunnen aanhaken bij bestaande projecten;
- die lange doorlooptijd hebben en snel moeten worden gestart om effect te genereren;
- uit Veluwe 2010.

Projecten waar aan gedacht wordt zijn:

- Ecologische poorten;
- De waterbergingszoekgebieden;
- Uitwerking convenant Agrarische Enclave;
- Blauwe Bron gekoppeld aan herinrichting Epe Vaassen West;
- Landinrichting Harderwijk-Elburg;
- Landinrichting Epe-Vaassen Oost;
- Kavelruilprojecten;
- Onroerendgoedbank;
- Krimp en Groei recreatie;
- Zonering intensieve veehouderij;
- V2010-projecten.

Dit uitvoeringsprogramma kan de komende jaren verder ingevuld worden met de initiatieven uit het gebied.

7.6 Monitoring en evaluatie

De monitoring van dit plan zal voornamelijk plaatsvinden op basis van concrete maatregelen uit de uitvoeringsprogramma's, die voortkomen uit het Reconstructieplan. In de Reconstructiewet staat dat het Reconstructieplan om de vier jaar herzien moet worden. Het uitvoeren van evaluaties is noodzakelijk om te bezien op welke punten het Reconstructieplan moet worden herzien.

Tijdens deze evaluatie en herziening kunnen ook nieuwe ontwikkelingen in beleid en de beschikbaarheid van middelen worden meegenomen. Wat we dan nadrukkelijk willen bekijken zijn de gevolgen van de toetsing van de Vogel-en Habitatrichtlijn en de mogelijkheden voor verplaatsing van intensieve veehouderij en bijbehorende gevolgen voor de doorwerking (art 27 Reconstructiewet).

Vanwege de brede doelstelling van de Reconstructie sluiten we zoveel mogelijk aan bij bestaande monitoring- en evaluatieprogramma's van (provinciale) beleidsplannen.

Het programma voor de monitoring en de evaluatie wordt gekoppeld aan het uitvoeringsprogramma. Dit wordt door de provincie opgesteld met de volgende hoofdvragen:

- Wat zijn de maatgevende effecten van de maatregelen die worden uitgevoerd?
- Op welke wijze wijken deze effecten al dan niet af van de voorgenomen doelen?
- Wat voor bijsturing is nodig om de doelen toch te realiseren?
- Welke argumenten zijn nodig om te constateren dat de ambities voor het toekomstbeeld van de Veluwe moeten worden bijgesteld?

Op deze wijze toetsen we in hoeverre de inrichtingsmaatregelen voldoen aan de opgaven zoals die voor het toekomstbeeld van de Veluwe geformuleerd zijn. Tabel A.13 geeft een aanzet voor het evaluatie- en monitoringsprogramma.

Tabel A.13: Evaluatie- en monitoringsprogramma

<i>Opgaven</i>	<i>Methode</i>	<i>Tijdstip</i>
Uitvoeringmodules	Nieuw te ontwikkelen evaluatiemethode (aansluiten bij gebiedsgerichte en landinrichtingevaluaties)	Om de vier jaar
Water	Aansluiten bij evaluatie en monitoring van het Waterhuishoudingsplan	om de vier jaar
Milieu	Aansluiten bij evaluatie en monitoring van het Gelders Milieuplan	om de vier jaar
Natuur	Aansluiten bij evaluatie en monitoring van de natuurgebiedsplannen	om de vier jaar
Landschap en cultuur-historie	Aansluiten bij evaluatie en monitoring van Belvoir en het Streekplan	om de vier jaar
Landbouw	Streekplan/Waterhuishoudings-plan/Gemeentelijk Milieuplan	om de vier jaar
Recreatie en toerisme	Streekplan	om de vier jaar
Wonen, werken en leefbaarheid	Streekplan	om de vier jaar
Ruimtelijke kwaliteit (Beeldkwaliteit)	Nieuw te ontwikkelen methode om ruimtelijke kwaliteit te meten en te sturen.	om de vier jaar

Dynamiek en vernieuwing op de Veluwe

Reconstructieplan Veluwe

Deel B: Bijlagen

Ontwerpplan

Inleiding

In hoofdstuk 1 tot en met 7 (plandeel A) hebben we de hoofdlijnen van het Ontwerpplan Reconstructie Veluwe beschreven. In dit deel gaan we in op de vertaling van die hoofdlijnen naar ontwikkelingsmogelijkheden, prioriteiten en uitvoeringsstrategie per deelgebied, en beschrijven we de maatregelen die we willen nemen om onze doelen (het Toekomstbeeld 2015) te bereiken.

Dit plandeel B heeft een meer toelichtend karakter op hetgeen hiervoor in de beleidsteksten is weergegeven. Aan de uitspraken in de navolgende hoofdstukken kunnen geen rechten worden ontleend.

In dit hoofdstuk beschrijven we voor elk van de zeven deelgebieden de volgende zaken:

- *De gebiedskwaliteiten.* Deze vormen het uitgangspunt voor de daadwerkelijke ontwikkelingen op de Veluwe (zie de voorafgaande hoofdstukken 1 tot en met 7). We gaan ervan uit dat de ontwikkelingen in de deelgebieden bijdragen tot behoud en versterking van de bestaande kwaliteiten. We beschrijven de landschapstypen, structuurdragers, cultuurhistorische en archeologische waarden en de leesbaarheid van het landschap. Onder leesbaarheid van het landschap verstaan we de relatie tussen menselijke activiteiten enerzijds (in het heden en het verleden) en de ondergrond (bodem en water) anderzijds. Door de leesbaarheid te vergroten kunnen we het landschap structuur geven.
- *De ontwikkelingsmogelijkheden en ontwikkelingsrichtingen.* Per functie (landschap, natuur, water, landbouw, recreatie en wonen en werken) beschrijven we de gewenste ontwikkelingsrichtingen en doelen, en de maatregelen die nodig zijn om die te bereiken.
- *Uitvoeringsstrategie en uitwerkingsplannen.* Hierin beschrijven we hoe we de gewenste ontwikkelingen in gang willen zetten of willen bevorderen en voor welke onderdelen of gebiedsdelen nadere uitwerking in een uitwerkingsplan nodig is.

Hoofdstuk 1 vormt daarmee een belangrijk handvat voor de betrokken partijen in de zeven deelgebieden: het geeft richting aan de gewenste ontwikkeling, schept duidelijkheid en biedt initiatiefnemers in de gebieden houvast bij het formuleren en uitvoeren van projecten en innovaties.

In hoofdstuk 2 beschrijven we voor de tien reconstructieopgaven de voorgestelde maatregelen, inclusief de initiatiefnemer (wie kan de maatregel uitvoeren?), het in te zetten instrument (inrichtingsplan, grondverwerving, et cetera), de geraamde kosten, de te betrekken partijen en de eventuele planologische aspecten van de maatregel. Dit hoofdstuk is met name bedoeld om de partijen in het gebied een beeld te geven van de maatregelen en opgaven waarbij zij betrokken (kunnen) zijn of worden.

1.1 De Blauwe Bron

1.1.1 In het kort

Kaart B.1a geeft de Huidige landschappelijke kwaliteiten van de Blauwe Bron weer. Kaart B.1b geeft het Toekomstbeeld 2015 weer. Tabel B.1 vat de visie en de prioritaire doelen voor de gebied samen.

Tabel B.1: Visie en prioritaire doelen in deelgebied de Blauwe Bron.

Deelgebied	Identiteit	Visie	Prioritaire doelen
Noordwest-IJsselvallei	De Blauwe Bron	Waterbron gebruiken, stroming benadrukken, kwaliteit van schoon water als kracht gebruiken, verweving van functies stimuleren, waterrijke ordening toepassen, extensiveren grondgebonden landbouw	Veiligstellen en verduurzamen openbare drinkwaterwinning door infiltratierugwinning van oppervlaktewater
			Behoud en ontwikkeling natte natuur
			Behoud en versterking landschappelijke en natuurlijke overgangen tussen CVN en de IJsselvallei door groene wiggen
			Versterking relatie CVN en IJsselvallei door recreatie
			Stimulering extensieve grondgebonden landbouw met inkomsten uit niet-agrarische activiteiten

1.1.2 Gebiedskwaliteiten

Het landschap van de Blauwe Bron bestaat uit een tweetal landschapstypen, het beekdal-lobbenlandschap en het broeklandschap.

1. Het beekdal-lobbenlandschap

Het beekdal-lobbenlandschap is het gebied tussen de rand van de Veluwe en het Apeldoorns Kanaal. Het gebied kenmerkt zich door de overgang van hoog naar laag. Daar waar het hoger en droger is, 'lopen' de bossen uit de rand van de Veluwe naar het IJsseldal. De lagere en nattere gronden zijn ontgonnen voor agrarisch gebruik. Vaak loopt er dwars op de hoogtelijn een weg midden in het beekdal, waaraan lintbebouwing ligt.

De structuurdragers in dit deelgebied zijn de boslobben uit de Veluwe, de beekdalen met de beeklopen en het occupatiepatroon in de vorm van lintbebouwing. Op een schaalniveau lager zien we een structuur van erf- en kavelbeplanting. Deze structuurdragers vormen de uitgangspunten voor landschappelijke versterking.

2. Broeklandschap

Het broeklandschap ligt tussen de Dorpenweg en het Apeldoorns Kanaal. Dit landschap bestaat voornamelijk uit heide en broekontginningen. Het landschap is hier kleinschaliger en, in tegenstelling tot het landschap aan de westzijde van de Dorpenweg, zien we hier geen duidelijke verkavelingsrichting. Wel bevinden er zich veel erf- en wegbeplanting, houtsingels, verspreid liggende bebouwing en slingerende wegen en waterlopen. Door de veelheid aan elementen ontbreekt een duidelijke landschappelijke opbouw. Het Apeldoorns Kanaal en de Dorpenweg kunnen in dit gebied goede structuurdragers zijn, als uitgangspunten voor landschappelijke versterking. Een heldere erf-, kavel- en wegbeplanting kunnen zorgen voor een verfijning van de landschappelijke structuur.

Structuurdragers

In de Blauwe Bron treffen we de volgende structuurdragers aan.

- fijnmazig waterstelsel, beken en sprengen,
- het Apeldoorns Kanaal,
- groene uitlopers van de Veluwe op hogere delen,
- bebouwing op de hogere zandruggen,
- beekdalen als groene wiggen,
- kleinschalig landschap,
- recreatieve infrastructuur (padennetwerk).

Cultuurhistorische en archeologische waarden

De Blauwe Bron kent de volgende cultuurhistorische en archeologische waarden:

- Landgoederen;
- het Apeldoorns Kanaal en de Grift en bijbehorende kanaalvoedende sprengen;
- grafheuvels;
- sprengkoppen, sprengen en beken;
- watermolens;
- kavelstructuur van de landbouw;
- kleinschalig landschapselementen;
- bebouwing op hogere gronden.

Leesbaarheid van het landschap

Onder leesbaarheid verstaan we de onderlinge relaties tussen landschappelijke eenheden, bijvoorbeeld de relatie tussen de beken van de Veluwe en het stroomgebied van de Grift in de Blauwe Bron. Door de beken terug te brengen in hun natuurlijke verloop en ze zichtbaar te maken met het plaatsen van incidentele opgaande beplanting, kan die relatie versterkt worden. De leesbaarheid van het landschap kan ook versterkt worden door alleen beplanting en bebouwing toe te passen op hogere en drogere gronden en door lagere delen open te houden.

GEO.04@jge

Huidige landschappelijke kwaliteiten

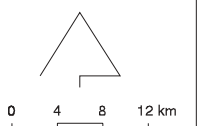
Blauwe Bron en Weidse landschap Kaart B.1a

LEGENDA

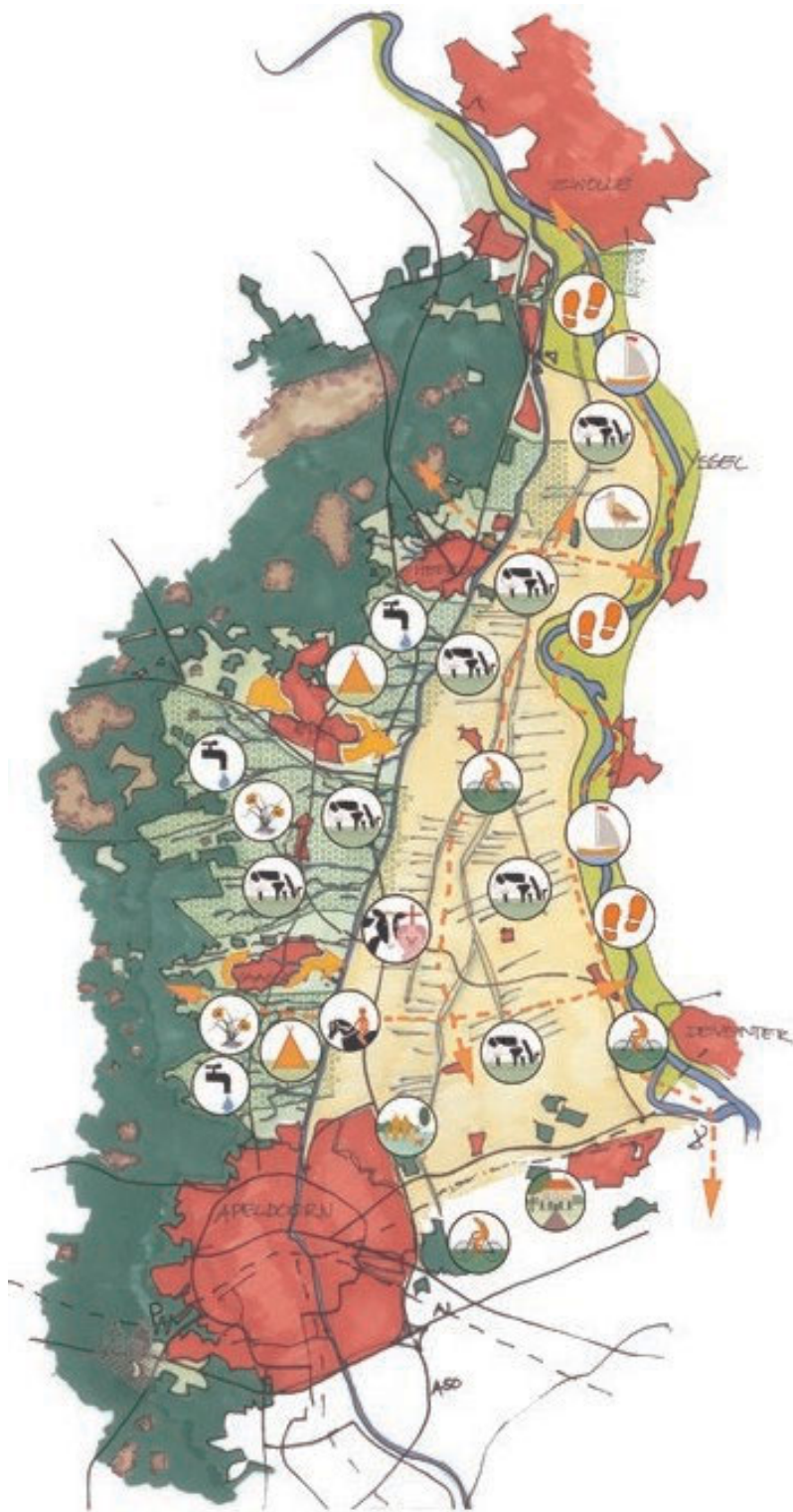
provincie
GELDERLAND

DIENST REW
Afdeling LG

Auteur: P.M.Wienia
Bron: D.L.G.
Vormgeving: J.Gerritsen
08 juli 2003

Blanco

GEO.04@jge

Streefbeeld 2015

Blauwe Bron en Weidse landschap Kaart B1.b

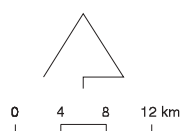
LEGENDA

Zie kaart legenda

provincie
GELDERLAND

DIENT REW
Afdeling LG

Auteur: P.M.Wienia
Bron: D.L.G.
Vormgeving: J.Gerritsen
1 december 2003

Blanco

1.1.3 Ontwikkelingsrichtingen en maatregelen

Landschap (groene wiggen)

In de Blauwe Bron zijn vier groene wiggen aangewezen om enerzijds de landschappelijke en natuurlijke overgangen tussen het CVN en de IJsselvallei te behouden en te versterken en om anderzijds ongewenste ruimtelijke ontwikkelingen als omsingeling van het CVN met bebouwing en verdere verstening tegen te gaan. Deze groene wiggen liggen tussen *Apeldoorn en Vaassen*, tussen *Vaassen en Epe* (de Wisselse Poort), tussen *Epe en Heerde* en de *Hattermer Poort* (ten zuiden van Hattem). Voor elke groene wig zal in het streekplan het beleid worden bepaald. Voor de groene wiggen die tevens ecologische poort zijn kunnen uitwerkingsplannen op basis van artikel 18 reconstructiewet worden opgesteld indien dat wenselijk is. Om het belangrijkste doel van de groene wiggen te kunnen behalen (tegengaan verdere verstening) moet terughoudend worden omgegaan met nieuwe ruimtelijke ontwikkeling in de groene wiggen. De ontwikkelingsmogelijkheden voor wonen en werken, waterbeheer, landbouw en recreatie in een groene wig zijn in tabel A.4 §5.2.2 weergegeven.

De groene wig tussen *Apeldoorn en Vaassen* kunnen we typeren als een landschappelijke wig. Vooral rond de sprengen en beken staan behoud en versterking van de ecologische kwaliteiten voorop. Het noorden van de wig kenmerkt zich door een grootschaliger, open landschap, gericht op grondgebonden landbouw. Het zuiden van de wig kenmerkt zich door een kleinschaliger landschap, dat zich vooral richt op landschap en natuur. Hier dient de groene wig ter afronding van Apeldoorn waarbij in het Streekplan aangegeven wordt in hoeverre (beperkte) nieuwbouw in de vorm van nieuwe landgoederen en buitens mogelijk toegestaan wordt.

Voor de wig tussen *Vaassen en Epe* (ecologische poort) spelen vooral het behoud en de ontwikkeling van de ecologische kwaliteiten ten behoeve van de doelsoorten (Edelhert en Das) en drinkwaterwinning mee. Extra aandacht is er voor het versterken van de structuur van de sprengen en beken. Hier zoeken we aansluiting bij de ontwikkeling van de Wisselse Poort. In deze wig is ruimte voor nieuwe landgoederen en buitens (5 tot 15 hectare groen) nabij kernen.

Tussen *Epe en Heerde* is de ontwikkeling vooral gericht op behoud en ontwikkeling van landschappelijke kwaliteiten. Extra aandacht gaat uit naar kwaliteitsverbetering van de omgeving van sprengen en beken. Deze wig biedt niet veel ruimte voor ontwikkelingen. Bij ontwikkelingen gaat het om extensieve vormen van dag- en verblijfsrecreatie of (beperkte) nieuwbouw buiten de beekdalen en nabij kernen, in de vorm van nieuwe landgoederen of buitens.

De *Hattermer Poort* is een ecologische poort die tevens een robuuste verbindingzone in het Rijksbeleid vormt met als doelsoorten Das en Edelhert. Om de kwaliteit van het leefgebied van de Das en dat van het Edelhert te versterken moet een impuls worden gegeven aan de ecologische verbindingzone (EVZ) in de richting van Duitsland. Natuurlijk moeten we wel oog houden voor het behoud en de ontwikkeling van landschappelijke en natuurwaarden. Deze wig waarborgt een open uiterwaardenlandschap, een toegankelijk agrarisch

cultuurlandschap en gaat verstening tegen. Er is maar een zeer beperkte ruimte voor nieuwe ontwikkelingen.

Maatregelen landschap

Opgave: behouden en versterken van landschappelijke en natuurlijke overgangen tussen CVN en randgebieden.

- realiseren van de vier groene wiggen: tussen Apeldoorn en Vaassen, tussen Vaassen en Epe (de Wisselse Poort), tussen Epe en Heerde en ten zuiden van Hattem (de Hattemer Poort) door per groene wig een uitwerkingsplan (voor de ecologische poorten mogelijk volgens artikel 18 Reconstructiewet) op te stellen met daarin een inrichtingsplan en een ontwikkelingskaart;
- in bestemmingsplannen verstening van het buitengebied planologisch tegengaan;
- mogelijk procesafspraken ruimtelijke kwaliteitsborging maken ;
- ruimtelijke kwaliteit borgen met bestaand gemeentelijk instrumentarium (bestemmingsplannen, welstandsbeleid, landschapsontwikkelingsplan mogelijk aangevuld met een intergemeentelijk beeldkwaliteitsplan buitengebied of een voorbeeldenboek voor de gehele Blauwe Bron, met daarbij een stimuleringsregeling voor erfbeplantingen en aanlegvergunningstelsels bij functieverandering.

Natuur

De Ecologische Verbindingszones (EVZ) en de ecologische poorten (Wisselse en Hattemer Poort) zijn onderdeel van de groene wiggen. De EVZ van het CVN naar de IJsselvallei loopt hoofdzakelijk via waterstructuren zoals het Apeldoorns Kanaal en diverse weteringen in het Wei(ij)dse Landschap. In de beekdalen wordt de waterkwaliteit gewaarborgd door extensivering van de grondgebonden landbouw. Vrijkomende bedrijfsgebouwen en stallen worden zoveel mogelijk gesloopt.

De Hattemer Poort en de Wisselse Poort hebben een meer robuuste structuur. In deze poorten wordt het soortenbeleid uitgevoerd, met als streefbeeld de Edelhert en de Das. Bij de nieuwe natuurgebieden worden inrichtingsmaatregelen uitgevoerd om het fosfaatgehalte van de bodem terug te brengen (door plaggen of anderszins) en de waterhuishouding aan te passen zodat de natuurlijke waterdynamiek wordt hersteld.

Om de gewenste water- en milieuomstandigheden voor natuur te bereiken worden de schone en kwetsbare gebieds- en gebruiksfuncties op basis van de watersysteembenadering binnen deelstroomgebieden geordend. In de Blauwe Bron is gekozen voor optimalisatie van de waterkwaliteit en –kwantiteit in 2015 inde beïnvloedingsgebieden van alle natuur en HEN- en SED-oppervlaktewateren .

Maatregelen natuur

Opgave: realiseren van de EHS.

- de Hattemer Poort en Wisselse Poort realiseren door:
- functieverandering van de gronden;
- uitvoeren soortenbeleid voor de Das en Edelhert in de Hattemer Poort.
- omvormen landbouwgronden naar nieuwe natuur in de EHS en in de EVZ tussen de Veluwe en de IJsselvallei door:
- grondverwerving;

- particulier beheer;
- herverkaveling;
- onroerendgoedbank.
- ecoduct met als doelsoort de Edelhert bij de Hattemer Poort aanleggen;
- uitvoeren effectgerichte maatregelen in natuurgebieden: bodemherstel van nieuwe natuur, plaggen van heide, baggeren vennen, waar nodig bekalking op maat;
- voorkomen en reduceren van overbelasting door licht en geluid.

Opgave: realiseren gewenste water- en milieuomstandigheden voor natuur

- Het nader begrenzen en aanwijzen van natte landnatuur, inclusief beïnvloedingsgebieden en weidevogelgebieden;
- Het formuleren en vaststellen van de gewenste grond- en oppervlaktewateromstandigheden voor natte landnatuur en waternatuur;
- Grondgebonden landbouw extensiveren langs HEN- en SED-oppervlaktewateren met o.m. Koopmangelden;
- Realiseren extensiveringsgebied en extensiveringslocaties voor de intensieve veehouderij door:
 - gesprekken voeren met ondernemers;
 - verplaatsen/ functieverandering van de te verplaatsen ondernemer.
- uitvoeren van herstelmaatregelen voor alle verdroogde natuur;
- Verbeteren waterkwaliteit door:
 - opheffen van ongezuiverde lozingen door ongerioleerde panden door aanleg riool en IBA's;
 - saneren/verminderen invloed gemengde riooloverstorten;
 - saneren van vervuilde waterbodems en oevers behorend tot natte profiel (Eperbeken, de Grift, Wenumse beken, Hartense Molenbeek, Apeldoorns Kanaal);
 - opheffen overstortlozingen rioolwaterzuiveringsinstallatie Apeldoorn en Epe op Griftsysteem;
- afspraken maken met agrariërs die verder gaan dan generiek beleid om met de extensivering van grondgebonden landbouw de belasting van het watersysteem te beperken.

Water

Zoals de naam van dit deelgebied al suggereert staat bij ontwikkelingen in de Blauwe Bron schoon en voldoende water centraal. Dit is nodig om de waterkwaliteit in de aanwezige beken en sprengen te realiseren en te handhaven alsook om de bereiding van drinkwater uit oppervlaktewater mogelijk te maken. De maatregelen die genomen worden zullen de water- en milieuomstandigheden voor waterafhankelijke natuur, alle HEN- en SED- oppervlaktewateren in de beïnvloedingsgebieden van de Blauwe Bron en de drinkwatervoorziening verbeteren. Een voorwaarde voor deze ontwikkeling is dat deze wateren voldoende schoon en betrouwbaar zijn. De "goede" waterkwaliteit waarborgen we door extensivering van de grondgebonden landbouw binnen de stroomgebieden van de Grift en het Apeldoorns Kanaal. Deze extensivering wordt op vrijwillige basis gerealiseerd. De overstorten worden zo nodig opgeheven en overstortlozingen van de rioolwaterzuiveringsinstallaties (in Apeldoorn en Epe) worden geoptimaliseerd en mogelijk verplaatst.

Door het aanwijzen, inrichten en planologisch beschermen van waterbergings-

gebieden kan ruimte voor water oplossingen bieden voor zowel te droge als te natte situaties. Dit doen wij door het maken van afspraken met direct betrokkenen. Door functies te combineren wordt het beslag op de schaarse ruimte beperkt. Deze waterbergingsgebieden liggen als een cluster langs de Grift, langs beken en bij de recreatieplas Kievitsveld, vooral in het zuidelijke deel van de Blauwe Bron (zie voor exacte locatie kaart A.7).

Het Waterbedrijf streeft naar een duurzame inpassing van de waterwinningen. Een van de mogelijkheden om deze winning duurzaam in te passen is om infiltratiewater vanuit de stroomgebieden van de Grift te gebruiken. Het is op voorhand niet duidelijk hoeveel infiltratiewater benodigd is voor deze duurzame inpassing. Uit een eerste globale studie blijkt dat tot 10 miljoen m³ water uit de stroomgebieden van de Grift kan worden onttrokken om deze verduurzaming door middel van het concept infiltratierugwinning te bereiken. Deze ontwikkeling benut de goede waterkwaliteit van de aanwezige beken en sprengen en vermindert de grondwateronttrekking waardoor verdrogingsverschijnselen afnemen. Hierdoor ontstaan in de beekdalen nattere condities voor de ontwikkeling van waterafhankelijke natuur en is ook ruimte voor dynamische processen behorende bij levende watersystemen.

Maatregelen water

Opgave: Realiseren ruimte voor waterberging

Waterbergen:

Het Waterschap toetst het regionale watersysteem aan werknormen, voor medio 2005;

Het Waterschap, gemeenten en grondeigenaren zorgen voor medio 2005 voor een uitwerkingsplan (volgens artikel 18 Reconstructiewet) waarin de waterbergingsgebieden zijn aangewezen en ingericht;

Provincie en gemeenten nemen waterbergingsgebieden op in het Streekplan en in bestemmingsplannen;

Het Waterschap stelt in overleg met betrokken een (schade)vergoedingsregeling op, voor 2005;

Het Waterschap zorgt voor de periode 2003-2007, voor een versnelde uitvoering van WB21-achtige projecten door zogenaamde meekoppelkansen te benutten. Meekoppelkansen liggen er bij de uitvoering van beekherstel, de ontwikkeling van de Grift als ecologische verbindingszone en het benutten van grote open wateren als Kievitsveld en in de stroomgebieden van het Apeldoorns Kanaal.

Waterretentie:

Afkoppelen van verharde oppervlakken van de riolering;

(Her)inrichten van gebieden en/of watergangen door aan te sluiten bij uitvoering van beheers- en onderhoudplannen van beken, realisering van ecologische verbindingszones.

Opgave: veiligstellen en verduurzamen drinkwatervoorziening

evaluatie en monitoring van infiltratierugwinproject Epe;

reduceren van de netto grondwateronttrekking Epe door extra benutting van

schoon oppervlaktewater uit Grift-systeem; scheiden van schone en minder schone watersystemen;
zie ook kwaliteitsmaatregelen zoals genoemd bij natuur;
beperken van het gebruik van bestrijdingsmiddelen door afspraken met gemeenten en landbouw.

Landbouw

De ontwikkeling van het gebied ligt in de verdere integratie van verschillende functies die goed verweven kunnen worden en die elkaar versterken, zoals extensieve recreatie, natuur- en landschapsbeheer, drinkwaterwinning en waterberging. Primair moet de grondgeboden landbouw hier worden gestimuleerd.

De zonering voor de intensieve veehouderij betekent dat de Blauwe Bron voor het grootste deel een verwevingsgebied wordt. In een zone van 250 meter om het CVN en om de natuurparels wordt een extensiveringsgebied aangewezen. Deze zonering is weergegeven op kaart A.10 (deel A). In §5.3 (deel A) staan de ontwikkelingsmogelijkheden voor de intensieve veehouderij uitgebreid beschreven. Na gesprekken met de levensvatbare intensieve veehouderijbedrijven in de extensiveringsgebieden en op potentiële extensiveringslocaties worden deze beëindigd of verplaatst naar een verwevingsgebied met sterlocaties of naar het landbouwontwikkelingsgebied in het deelgebied het Wei(ij)dse Landschap. In de extensiveringsgebieden worden vrijkomende bedrijfsgebouwen en stallen gesloopt. Grondgebonden landbouw binnen de stroomgebieden van de sprengen en beken (HEN-/SED-oppervlaktewateren) zal extensiveren of verbreden met groenblauwe diensten om tot een goede waterkwaliteit voor de drinkwaterfunctie en ecologische functie te komen. Een duurzame extensieve landbouw stimuleren via herverkaveling en structuurverbetering. De (nu nog) agrarische bedrijfsvoering zal zich in de toekomst steeds meer moeten richten op niet-agrarische activiteiten. Dit kan enerzijds door zorg voor collectieve voorzieningen als natuur en water, anderzijds door omschakeling naar particuliere diensten (w.o.dag- en verblijfsrecreatie).

Maatregelen landbouw

Opgave: ontwikkelingsmogelijkheden creëren voor de intensieve veehouderij
Levensvatbare intensieve veehouderijbedrijven uit de extensiveringsgebieden verplaatsen naar verwevingsgebieden met sterlocaties of vestigingsplaatsen in het Wei(ij)dse Landschap door:

verplaatsings- en beëindigingsregeling intensieve veehouderij;
functieveranderingsmogelijkheden;

Technische maatregelen nemen voor intensieve veehouderijbedrijven om de ammoniak- en geuruitstoot te verminderen.

Slopen van vrijkomende bedrijfsgebouwen en stallen (mits niet van cultuurhistorische waarden) in de extensiveringsgebieden via verevening;

Beëindigings- en sloopregeling.

Opgave: structuurverbetering grondgebonden landbouw

Grondgebonden landbouw extensiveren langs HEN- en SED-oppervlaktewateren met o.a. Koopmangelden;

Kavelruil en/of herverkaveling in de landinrichting Epe-Vaassen-west;

Aanleggen van landschapselementen en toepassen agrarisch natuurbeheer

(stimuleringsregeling aanleg van landschapselementen en agrarisch natuurbeheer)

Technische maatregelen zoals emissiearme stallen mogelijk maken;

Verbetering van de verkavelingsituatie;

Verbreding van de landbouw;

Verbetering van het imago van de landbouw met meer streek eigen producten en meer 'open dagen': promotie.

Recreatie en toerisme

Het grootste deel van de Blauwe Bron bestaat uit gebieden met gevoelige natuur-, landschaps-, of milieukwaliteiten, die het beste samengaan met de ontwikkeling van extensieve vormen van dag- en verblijfsrecreatie. In de groene wiggens is ruimte voor extensieve recreatievormen die passen bij de kwaliteiten van de omgeving.

Voor de dagrecreatie is een zoekgebied aangewezen bij het 'Kievitsveld' en langs het Apeldoorns Kanaal. De lange termijn strategie voor het Apeldoorns Kanaal is erop gericht om het hertsel van de oorspronkelijke vaarfunctie voor het gehele kanaal niet onmogelijk te maken. Op korte termijn zal het accent liggen op herstel van monumentale civieltechnische werken als sluiscomplexen, kleinschalige watersportactiviteiten, fietsen en wandelen. Het dierenpark 'Wissel' kan verplaatsen naar de locatie Vemde/Horsthoek het liefst buiten de groene wig. De ontwikkeling van dit dierenpark kan in relatie tot het Apeldoorns Kanaal ontwikkeld worden.

Voor intensieve verblijfsrecreatie is in dit deelgebied geen ruimte.

Maatregelen recreatie en toerisme

Opgave: kwaliteitsverbetering recreatie en toerisme

Een ontwikkelingsvisie opstellen voor dagrecreatie rondom Kievitsveld en langs het Apeldoorns Kanaal en op basis daarvan een inrichtingsplan opstellen;

Bestaande recreatieterreinen opwaarderen (tussen Vaassen en Apeldoorn en tussen Epe en Heerde);

Dierenpark 'Wissel' verplaatsen naar geschikte locatie (bv. Vemde/ Horsthoek);

Recreatieve wandel- en fietsroutes aanleggen;

Stimuleren van extensieve recreatieve verblijfsvormen.

Wonen en werken

In drie groene wiggens, tussen Apeldoorn en Vaassen, tussen Vaassen en Epe en tussen Epe en Heerde, kan voor het behoud van de groene structuur nieuwbouw plaatsvinden van nieuwe landgoederen en buitens nabij kernen, liefs gepaard gaande met sloop van gebouwen elders in de wig. Bij deze landgoederen en buitens streven we naar een ruim oppervlak aan groen (tussen 5 en 15 hectare) en verhoging van de beeldkwaliteit. Op de zandruggen, aansluitend aan het bestaande occupatiepatroon, kunnen de vrijkomende agrarische bedrijfsgebouwen worden benut voor verschillende woonvormen en aan huis gebonden beroepen en praktijkruimten. In de beekdalen en in de extensiveringsgebieden moeten vrijkomende bedrijfsgebouwen en stallen gesloopt worden. De woonfunctie van het woongebouw kan wel behouden blijven, evenals karakteristieke cultuurhistorische gebouwen.

Karakteristieke cultuurhistorische gebouwen worden niet gesloopt, maar krijgen een nieuwe functie ('behoud door ontwikkeling'). Functieverandering en -verbreding naar wonen, aan huis gebonden beroepen, groene diensten en extensieve dag- en verblijfsrecreatie zijn in deze cultuurhistorische gebouwen toegestaan.

Maatregelen wonen en werken

Opgave: omgaan met vrijkomende gebouwen in landelijk gebied

Vrijkomende gebouwen slopen in extensiveringsgebieden, beekdalen en groene wiggen, tenzij van cultuurhistorische waarde;

Beëindigings- en sloopregeling.

In bestemmingsplannen mogelijkheden voor functieverandering van vrijkomende (agrarische) gebouwen en landgoederen opnemen en verspreide verstening tegengaan;

Cultuurhistorisch erfgoed ontwikkelen.

Opgave: sturen op beeldkwaliteit

Procesafspraken ruimtelijke kwaliteitsborging overwegen;

Opstellen intergemeentelijk beeldkwaliteitsplan voor het buitengebied van de Blauwe Bron overwegen, met daarbij een stimuleringsregeling voor erfbeplantingen en aanlegvergunningstelsels bij functieverandering.

1.1.4 Uitvoeringsstrategie

De uitvoeringsstrategie om een dynamische en vernieuwend landelijk gebied te realiseren sluit nauw aan bij de visie en prioritaire doelen voor het deelgebied. De prioritaire doelen voor de Blauwe Bron zijn:

Veiligstellen en verduurzamen openbare drinkwaterwinning door infiltratieterugwinning van oppervlaktewater;

Behoud en ontwikkeling natte natuur;

Behoud en versterking landschappelijke en natuurlijke overgangen tussen CVN en de IJsselvallei door groene wiggen;

Versterking relatie CVN en IJsselvallei door recreatie;

Stimulering extensieve grondgebonden landbouw met inkomsten uit niet-agrarische activiteiten.

Vanuit deze prioritaire doelen krijgen een aantal reconstructieopgaven prioriteit in het eerste uitvoeringsprogramma (2004 tot en met 2006). Om deze reconstructieopgaven te realiseren is een actieve inzet nodig van de Veluwecommissie en anderzijds moeten initiatieven vanuit het gebied gestimuleerd worden. In §7.4.2 van deel A staat beschreven hoe de Veluwecommissie en ondernemers, particulieren en maatschappelijke partijen kunnen bijdragen aan de realisatie van de reconstructiedoelen. Logischerwijs zullen de initiatieven in samenhang gerealiseerd moeten worden voor een meest doelmatige en efficiënte uitvoering. Hierbij is het noodzakelijk om voorwaarde scheppende aspecten als bijvoorbeeld het verwerven van grond in een vroegtijdig stadium te initiëren.

De reconstructieopgaven voor de Blauwe Bron met de hoogste prioriteit zijn: realiseren gewenste water- en milieuomstandigheden voor natuur;

veiligstellen en verduurzamen drinkwatervoorziening;
ontwikkelingsmogelijkheden creëren voor de intensieve veehouderij;
behouden en versterken van landschappelijke en natuurlijke overgangen tussen het CVN en de Randgebieden;
structuurverbetering grondgebonden landbouw.
Het accent in de Blauwe Bron ligt bij het benutten van schoon water en behouden van voldoende water. Het watersysteem bepaalt in sterke mate de ruimtelijke invulling en ontwikkeling van functies. Voorwaarde hiervoor is dat de gewenste water- en milieuomstandigheden voor alle natuur en de HEN- en SED-oppervlaktewateren binnen beïnvloedingsgebieden wordt bereikt. Er is alleen ruimte voor schone functies binnen beïnvloedingsgebieden. Om deze gewenste water- en milieuomstandigheden te realiseren is een integrale aanpak met de landbouwsector nodig. De effecten van verdroging, verzuring en vermesting worden teruggedrongen door de onder andere de grondgebonden landbouw binnen de stroomgebieden van de HEN- en SED-oppervlaktewateren te extensiveren en intensieve veehouderijbedrijven uit de extensiveringsgebieden te verplaatsen. Voor de extensivering van de landbouw is de inzet van Koopmansgelden het efficiëntst en het meest gewenst. Via 'herinrichting' in de landinrichting Epe-Vaassen-west zal de extensivering uitgewerkt worden. Met de genoemde maatregelen willen we de kwetsbare natte functies realiseren en beschermen, zodat drinkwaterwinning uit oppervlaktewater mogelijk wordt.

1.1.5 Uitwerkingsplannen

Omdat het Reconstructieplan een plan op hoofdlijnen is, kan voor een aantal onderdelen een uitwerkingsplan worden gemaakt. In artikel 18 van de Reconstructiewet is dit wettelijk geregeld. In deze uitwerkingsplannen worden de exacte grenzen in overleg met de betrokken partijen en gemeenten nader bepaald en vindt een uitwerking plaats van de toe te passen maatregelen. Dit uitwerkingsplan omvat onder andere een inrichtingsplan en ontwikkelingskaarten. Voor de Blauwe Bron zullen de volgende onderdelen uitgewerkt worden in een uitwerkingsplan ex. Artikel 18 Recowet:
De Hattermer en de Wisselse Poort;
De waterbergingsgebieden langs de Grift, beken en bij de recreatieplas Kievitsveld (zie voor exacte locatie kaart A.7);
Herinrichting Epe-Vaassen west.

1.2 Het Wei(ij)dse Landschap

1.2.1 In het kort

Kaart B.1a geeft de Huidige landschappelijke kwaliteiten van het Wei(ij)dse Landschap weer. Kaart B.1b geeft het Toekomstbeeld 2015 weer. Tabel B.2 vat de visie en de prioritaire doelen voor de gebied samen.

1.2.2 Gebiedskwaliteiten

Dit landschap kenmerkt zich door het weteringenlandschap en het rivierenlandschap.

Tabel B.2: Visie en prioritaire doelen in deelgebied het Wei(ij)dse Landschap

Deelgebied	Identiteit	Visie	Prioritaire doelen
Noordoost-IJsselvallei	Het Wei(ij)dse landschap	Openheid	Stimuleren grondgebonden landbouw
		behouden, grondgebonden landbouw	Versterken relatie CVN en IJsselvallei door recreatie
		versterken, waterberging	Instandhouden en versterken bestaande landschappelijke kwaliteiten
		zoeken, weteringen	Ontwikkelingskansen voor intensieve veehouderij
		benutten	

1. Weteringenlandschap

Het weteringenlandschap ligt tussen het Apeldoorns Kanaal en de uiterwaarden van de IJssel en bestaat uit natte heide en broekontginningen. De weteringen met de noord-zuidrichting hebben een sterke oriëntatiefunctie. Toch zijn ze alleen zichtbaar wanneer je ze oversteekt. Deze lijnen vormen binnen dit deelgebied, dat zijn naam dankt aan de wijldheid, de structuurdragers voor de potentiële ruimtelijke kwaliteit. De agrarische bedrijven in dit gebied liggen voornamelijk aan wegen met een wetering waarachter de kavels liggen. Het oppakken van deze lijnen (weteringen en occupatie) in het landschap en verbreden van de weteringen creëert een noord-zuid oriëntatiemogelijkheid in het landschap. Tussen de weteringen ligt een fijnmazig verkavelingspatroon, wat duidt op de aanwezigheid van kwelwater. De totale structuur biedt mogelijkheden voor het versterken van bestaande functies (grondgebonden landbouw) en het oproepen van nieuwe functies, waaronder waterberging en recreatie.

2. Rivierenlandschap

Het rivierenlandschap bestaat uit de IJssel, haar uiterwaarden, komgronden en de oeverwallen. Het landschap contrasteert scherp met het weteringenlandschap. Waar het bij het weteringenlandschap gaat om de rechte lijnen van de weteringen, de grote schaal en de openheid, kent het rivierenlandschap veel meer beslotenheid, kleinschaligheid en verschil in verkavelingsrichting. Dit heeft alles te maken met de directe relatie met de ondergrond. De rivier heeft in de loop der tijd haar sporen achtergelaten en de wijze waarop de mens zich in dit landschap heeft bewogen, is daarvan een gevolg. Zo vinden we hier bebouwing en enkele boomgaarden op de oevers en landbouwgronden in de kommen. De grilligheden in de ondergrond herkennen we in het patroon van wegen en waterlopen. Buitendijks is de rivier de ordenende factor. De IJssel is in dit landschap de grote structuurdrager.

Structuurdragers

In het Wei(ij)dse Landschap treffen we de volgende structuurdragers aan:

- weteringen en tussenliggende kavelsloten,
- grondgebonden landbouw, openheid,
- agrarische bedrijven langs wegen en weteringen,
- het Apeldoorns Kanaal.

Cultuurhistorische en archeologische waarden

- occupatiepatroon langs weteringen en verspreid liggende kernen;
- het Apeldoorns Kanaal en de Grift en de bijbehorende kanaalvoedende sprengen;
- dijkhuisjes, molens en boerderijen.

Leesbaarheid van het landschap

Onder leesbaarheid verstaan we de onderlinge relaties tussen landschappelijke eenheden, bijvoorbeeld de relatie tussen de weteringen en de landbouwstructuur in het Wei(ij)dse Landschap. Het herstellen van de leesbaarheid van het landschap structureert het landschap. Het weteringenlandschap laat heel duidelijk de landbouwgeschiedenis zien, maar de weteringen zullen pas echt zichtbaar zijn wanneer ze worden verbreed. Dit kan door begeleidende beplanting of door verbreding. De eigenlijke relatie tussen het water en de ondergrond van dit deelgebied is echter nauwelijks zichtbaar. De kwelgebieden in dit landschap zijn nu alleen te zien door de dichtheid aan kavelsloten. Plaatselijke vernatting kan de relatie van het water met de ondergrond, en daarmee de leesbaarheid, versterken.

Het is belangrijk dat relaties zichtbaar blijven of worden, waarbij we zeker niet streven naar het landschap van Ot en Sien.

1.2.3 Ontwikkelingsrichtingen en maatregelen

Landschap (groene wiggen)

In het Wei(ij)dse Landschap zijn geen groene wiggen aangewezen. De wig ten zuiden van Hattem reikt tot deelgebied het Wei(ij)dse landschap. Deze wig waarborgt een open uiterwaardenlandschap, een toegankelijk agrarisch cultuurlandschap en gaat verstening tegen. De Hattemer Poort in deze groene wig is een robuuste verbindingzone met als doelsoorten de Das en Edelhert. De kwaliteit van het leefgebied voor zoogdieren moeten we versterken door een impuls te geven aan de ecologische verbindingzone (EVZ) in de richting van Duitsland. Natuurlijk moeten we wel oog houden voor het behoud en de ontwikkeling van landschappelijke en natuurwaarden.

Maatregelen landschap

Opgave: behouden en versterken van landschappelijke en natuurlijke overgangen tussen CVN en randgebieden

- Een uitwerkingsplan (volgens artikel 18 Reconstructiewet) maken voor de ecologische poort/robuuste verbindingzone/groene wig ten zuiden van Hattem (een inrichtingsplan en een ontwikkelingskaart);
- In bestemmingsplannen verstening van het buitengebied planologisch tegengaan;
- Procesafspraken ruimtelijke kwaliteitsborging overwegen;
- Ruimtelijke kwaliteit borgen met bestaand gemeentelijk instrumentarium (bestemmingsplannen, welstandsbeleid, landschapontwikkelingsplan mogelijk aangevuld met een intergemeentelijk beeldkwaliteitsplan buitengebied of een voorbeeldenboek voor Wei(ij)dse Landschap, met daarbij een stimuleringsregeling voor erfbeplantingen en aanlegvergunningstelsels bij functieverandering.

Natuur

In het Wei(ij)dse Landschap is ruimte voor nieuwe natuur aansluitend op bestaande natuurgebieden en op locaties waar de primaire kwaliteit voldoende is voor de ontwikkeling van natuur. De ecologische verbindingzones die de Veluwe met de IJsselvallei verbinden, liggen naast weteningen en eisen een gedeelte van de landbouwgrond op. Op de natste gronden en in de uiterwaarden komen weidevogelgebieden voor waar landbouw wordt gecombineerd met natuurbeheer en waterberging.

De Hattermer Poort is een robuuste verbindingzone met als streefbeeld de Das en het Edelhert. Zowel in de Hattermer Poort als in de Wisselse Poort willen we natuur en grondgebonden landbouw combineren.

Om de gewenste water- en milieuomstandigheden voor natuur te bereiken worden de schone en kwetsbare gebieds- en gebruiksfuncties op basis van de watersysteembenadering binnen deelstroomgebieden geordend. In het Wei(ij)dse Landschap is gekozen voor optimalisatie van de waterkwaliteit en –kwantiteit in 2015 voor HEN- en SED-oppervlaktewateren, 'parels' en prioritaire natuur.

Maatregelen natuur

Opgave: realiseren van de EHS

- De Hattermer Poort en Wisselse Poort realiseren door:
- functieverandering van de gronden;
- uitvoeren soortenbeleid voor de Das en het Edelhert.
- Omvormen landbouwgronden naar nieuwe natuur in de EHS en in de EVZ tussen de Veluwe en de IJsselvallei door:
- grondverwerving;
- particulier beheer;
- herverkaveling;
- onroerendgoedbank.
- Ecoduct met als doelsoort het Edelhert bij de Hattermer Poort aanleggen;

Opgave: realiseren gewenste water- en milieuomstandigheden voor natuur

- Het nader begrenzen en aanwijzen van natte landnatuur, inclusief beïnvloedingsgebieden en weidevogelgebieden;
- Het formuleren en vaststellen van de gewenste grond- en oppervlaktewateromstandigheden voor natte landnatuur en waternatuur.
- Uitvoeren van herstelmaatregelen verdroogde prioritaire natuur; anti-verdrogingsmaatregelen Vossenbroek en weidevogelgebieden in kader van peilbesluit Terwolde;
- Verbeteren waterkwaliteit door:
- opheffen van ongezuiverde lozingen door ongerioleerde panden door aanleg riool en IBA's;
- afspraken maken die verder gaan dan generiek beleid met agrariërs om met de extensivering van grondgebonden landbouw de belasting van het watersysteem te beperken;
- saneren van vervuilde waterbodems en oevers behorend tot natte profiel (Apeldoorns Kanaal).
- Grondgebonden landbouw extensiveren langs HEN- en SED-oppervlaktewateren met Koopmansgelden.

Water

De waterhuishouding is in dit deelgebied in eerste instantie gericht op goede productieomstandigheden voor de landbouw, rekening houdend met specifieke natuurwaarden. Tijdens extreme neerslag brengen we in de lage en vlakke delen gecontroleerd water op het maaiveld. Ook door het verbreden van bestaande waterlopen vindt enkele malen per jaar retentie van overtollig neerslag plaats. Deze vorm van retentie zullen we combineren met ecologische verbindingszone die het CVN met de IJsselvallei verbindt. De weidevogelgebieden en de gebieden langs de zuid-noord georiënteerde weteringen zijn hiervoor geschikte locatie. Op de landbouwgronden, langs beken en op natuurlijke laagten kan waterberging plaatsvinden mits de ruimtelijke indeling in de bedrijfsvoering wordt aangepast en een redelijke vergoeding wordt gegeven. De locaties van de waterbergingsgebieden staan op kaart A.7 aangegeven.

Maatregelen water

Opgave: realiseren ruimte voor waterberging

- Waterbergen:
- Het Waterschap toetst het regionale watersysteem aan werknormen, voor medio 2005;
- Het Waterschap, gemeenten en grondeigenaren zorgen voor medio 2005 voor een uitwerkingsplan (volgens artikel 18 Reconstructiewet) waarin de waterbergingsgebieden zijn aangewezen en ingericht;
- Provincie en gemeenten nemen waterbergingsgebieden op in het Streekplan en in bestemmingsplannen;
- Het Waterschap stelt in overleg met betrokken een (schade)vergoedingsregeling op, voor 2005;
- Het Waterschap zorgt voor de periode 2003-2007, voor een versnelde uitvoering van WB21-achtige projecten door zogenaamde meekoppelkansen te benutten. Meekoppelkansen liggen er bij de realisatie van ecologische verbindingszone langs weteringen, in combinatie met weidevogelgebieden, agrarisch medegebruik de ontwikkeling van de Grift en het Apeldoorns Kanaal als ecologische verbindingszone.
- Waterretentie:
- afkoppelen van verharde oppervlakken van de riolering;
- (her)inrichten van gebieden en watergangen door aan te sluiten bij realisering van ecologische verbindingszones en ecologische poorten (Wisselse Poort en Hattemer Poort).

Opgave: veiligstellen en verduurzamen drinkwatervoorziening

- Nader onderzoek naar de duurzaamheid van de drinkwaterwinning Twello.

Landbouw en tuinbouw

In de visie staat behoud van het open landschap voorop. Grondgebonden landbouw blijft in dit deelgebied daarom de belangrijkste plaats opeisen en kan zich hier optimaal ontwikkelen. De toekomstige ontwikkeling van het gebied zal liggen in een combinatie van intensieve en grondgebonden landbouw, waarbij de laatste vorm zich geleidelijk zal vermengen met verbrede landbouw; we denken dan aan dagrecreatie in combinatie met cultuurhistorie. Ook biologische landbouw lijkt hier kansrijk vanwege de grondsoort. Verblijfsrecreatie is mogelijk,

mits dit niet strijdig is met de landbouwontwikkeling.

In de twee ecologische poorten (Wisselse Poort en Hattemse Poort) speelt grondgebonden landbouw een wezenlijke rol. Vooral in de uiterwaarden zien we een combinatie van grondgebonden landbouw, natuur voor weidevogels en versterking van landschappelijke kwaliteiten. De lage en 'vlakke' ligging op de landbouwgronden laat waterberging toe, mits de ruimtelijke indeling wordt aangepast en een redelijke vergoeding wordt gegeven. Ook grondgebonden landbouwbedrijven uit te extensiveren gebieden kunnen hier een plek krijgen. De zonering voor de intensieve veehouderij biedt voor de intensieve veehouderijbedrijven ruime ontwikkelingsmogelijkheden in het Wei(ij)dse Landschap. Dit deelgebied bestaat voor het grootste deel uit verwevingsgebied. In een zone van 250 meter om een aantal kleine natuurparels is een extensiveringsgebied aangewezen. Langs de IJssel ligt een varkensvrije zone. Ontwikkeling van intensieve veehouderij is mogelijk in het landbouwontwikkelingsgebied ten oosten van de A50, bij de afslag Vaassen en in de verwevingsgebieden met sterlocaties. De levensvatbare intensieve veehouderijbedrijven die verplaatsen vanuit de varkensvrije zones en de extensiveringsgebieden kunnen zich hier hervestigen. Deze zonering is weergegeven op kaart A.10 (deel A). In §5.3 (deel A) staan de ontwikkelingsmogelijkheden voor de intensieve veehouderij uitgebreid beschreven.

Maatregelen landbouw

Opgave: ontwikkelingsmogelijkheden creëren voor de intensieve veehouderij

- Levensvatbare intensieve veehouderijbedrijven verplaatsen uit de varkensvrije zone langs de IJssel;
- Levensvatbare intensieve veehouderijbedrijven uit extensiveringsgebieden, extensiveringslocaties of de varkensvrije zone inplaatsen in het landbouwontwikkelingsgebied of in verwevingsgebieden met sterlocaties door:
 - verplaatsings- en beëindigingsregeling intensieve veehouderij;
 - functieveranderingmogelijkheden.
- Technische maatregelen nemen voor intensieve veehouderijbedrijven om de ammoniak- en geuruitstoot te verminderen;
- Indien gewenst: ontwikkeling van het landbouwontwikkelingsgebied, vanuit de wens tot verplaatsen.

Opgave: structuurverbetering grondgebonden landbouw

- Aanleggen van landschapselementen en toepassen agrarisch natuurbeheer (stimuleringsregeling aanleg van landschapselementen en agrarisch natuurbeheer);
- Technische maatregelen als emissiearme stallen mogelijk maken;
- Verbetering van de verkavelings situatie door kavelruil en kavelruil+;
- Verbreding van de landbouw;
- Verbetering van het imago van de landbouw met meer streekeigen producten en meer 'open dagen' (promotie).
- Stimulering van de biologische landbouw;
- Grondgebonden landbouw extensiveren langs HEN- en SED-oppervlaktewateren met Koopmansgelden.

Recreatie en toerisme

Omdat het grootste deel van het gebied in hoofdzaak een landbouwfunctie heeft, is ontwikkeling van recreatie en toerisme alleen mogelijk als dat niet strijdig is met de landbouw ter plaatse. Voor extensieve functies zijn er vele mogelijkheden gekoppeld aan de landbouw, de IJssel en de weteringen, in de vorm van dag-, en verblijfsrecreatie. Om de toegankelijkheid van het gebied te vergroten wordt de fiets- en de wandelinfrastructuur uitgebreid. In het Wei(ij)dse Landschap zijn drie zoekgebieden voor verblijfsrecreatie buiten het CVN aangewezen; tussen Vorchten en Veessen, rondom Oene en ten oosten van Wapenveld en Heerde. Hier is ruimte voor verblijfsrecreatie vanuit het Krimpgebied en voor nieuwe toeristische ontwikkelingen. Voor de dagrecreatie zijn zoekgebieden aangewezen bij Teuge en langs de IJssel en het Apeldoorns Kanaal. De lange termijn strategie voor het Apeldoorns Kanaal is erop gericht om het herstel van de oorspronkelijke vaarfunctie voor het gehele kanaal niet te belemmeren. Op korte termijn zal het accent liggen op herstel van monumentale civieltechnische werken als sluiscomplexen, kleinschalige watersportactiviteiten, fietsen en wandelen. Gelet op de dominante landbouwfunctie en de nabijheid van de IJssel en de weteringen, wordt gestreefd naar combinaties van recreatie met landbouw en waterfuncties. Ook zal rekening gehouden moeten worden met de ontwikkelingen rondom het zoekgebied voor dagrecreatie rondom het 'Kievitsveld'.

Maatregelen recreatie en toerisme

Opgave: kwaliteitsverbetering recreatie en toerisme

- Opstellen ontwikkelingsvisie voor verblijfsrecreatie tussen Vorchten en Veessen, rondom Oene en ten oosten van Wapenveld en Heerde en op basis daarvan een inrichtingsplan opstellen;
- Opstellen ontwikkelingsvisie voor de zoekgebieden voor dagrecreatie bij Teuge en langs de IJssel en het Apeldoorns Kanaal en op basis daarvan een inrichtingsplan opstellen;
- Recreatieve vaarmogelijkheden over de IJssel koppelen aan het netwerk van dag-, en verblijfsrecreatie op de wal;
- Aanleggen van recreatieve fiets- en wandelroutes als oost-westverbindingen zodat de uiterwaarden recreatief aantrekkelijker worden;
- Stimuleren van extensieve verblijfsrecreatie (kamperen en logies) via voorlichting;
- Realiseren Stedelijk Uitloopgebied het Weteringse Broek (STUIT) via herinrichting Epe-Vaassen-oost.

Wonen en werken

Alleen nabij kernen kunnen vrijkomende agrarische gebouwen een woon- of werkfunctie krijgen; de meerwaarde zal moeten liggen in de beeldkwaliteit of de versterking van landschappelijke kwaliteiten. In het buitengebied wordt in vrijkomende agrarische bebouwing één woning en aan huis gebonden beroepen en praktijkruimten toegestaan, mits overvloedige bedrijfsruimte gesloopt wordt. Indien de bebouwing dusdanig van omvang en locatie is dat splitsing het meest doelmatig is, worden twee woningen toegestaan. In aansluiting op de EHS en stedelijke uitloopgebieden zijn er mogelijkheden voor het ontwikkelen van nieuwe landgoederen en buitens.

Karakteristieke cultuurhistorische gebouwen worden niet gesloopt, maar krijgen

een nieuwe functie ('behoud door ontwikkeling'). Functieverandering en -verbreding naar wonen, aan huis gebonden beroepen, groene diensten en extensieve dag- en verblijfsrecreatie zijn in deze cultuurhistorische gebouwen toegestaan.

Maatregelen wonen en werken

Opgave: omgaan met vrijkomende gebouwen in landelijk gebied

- ontwikkeling van nieuwe landgoederen en buitens ter afronding van de kernen van Apeldoorn en Twello (stimuleringsregeling aanleg nieuwe landgoederen en buitens inzetten);
- In bestemmingsplannen mogelijkheden voor functieverandering van vrijkomende (agrarische) gebouwen en landgoederen opnemen en verspreide verstening tegengaan;
- Vrijkomende gebouwen slopen in extensiveringsgebieden, beekdalen en groene wiggen, tenzij van cultuurhistorische waarde (via beëindigings- en sloopregeling).
- Cultuurhistorisch erfgoed ontwikkelen.

Opgave: sturen op beeldkwaliteit

- * Procesafspraken ruimtelijke kwaliteitsborging overwegen;
- * Opstellen intergemeentelijk beeldkwaliteitsplan voor het buitengebied van het We(ij)dse landschap overwegen, met daarbij een stimuleringsregeling voor erfbeplantingen en aanlegvergunningstelsels bij functieverandering.

1.2.4 Uitvoeringsstrategie

De uitvoeringsstrategie om een dynamische en vernieuwend landelijk gebied te realiseren sluit nauw aan bij de visie en prioritaire doelen voor het deelgebied.

De prioritaire doelen voor het Wei(ij)dse Landschap zijn:

- Stimuleren grondgebonden landbouw;
- Versterken relatie CVN en IJsselvallei door recreatie;
- Instandhouden en versterken bestaande landschappelijke kwaliteiten;
- Ontwikkelingskansen voor intensieve veehouderij.

Vanuit deze prioritaire doelen krijgen een aantal reconstructieopgaven prioriteit in het eerste uitvoeringsprogramma (2004 tot en met 2006). Om deze reconstructieopgaven te realiseren is een actieve inzet nodig van de Veluwecommissie en anderzijds moeten initiatieven vanuit het gebied gestimuleerd worden. In §7.4.2 van deel A staat beschreven hoe de Veluwecommissie en ondernemers, particulieren en maatschappelijke partijen kunnen bijdragen aan de realisatie van de reconstructiedoelen. Logischerwijs zullen de initiatieven in samenhang gerealiseerd moeten worden voor een meest doelmatige en efficiënte uitvoering. Hierbij is het noodzakelijk om voorwaarde scheppende aspecten als bijvoorbeeld het verwerven van grond in een vroegtijdig stadium te initiëren.

De reconstructieopgaven voor het Wei(ij)dse Landschap met de hoogste prioriteit zijn:

- structuurverbetering grondgebonden landbouw;
- ontwikkelingsmogelijkheden creëren voor de intensieve veehouderij;
- realiseren ruimte voor waterberging;
- kwaliteitsverbetering recreatie en toerisme.

Het Wei(ij)dse Landschap staat voor openheid en behouden van grondgebonden landbouw. De eerste prioriteit ligt bij het planologisch veiligstellen van het landbouwontwikkelingsgebied voor intensieve veehouderij. Hervestiging vanuit de extensiveringsgebieden, de extensiveringslocaties en de varkensvrije zone op de Veluwe gaat daarbij boven nieuwvestiging van elders. We pakken de landinrichting Epe-Vaassen-oost op om in het hele gebied te komen tot een integrale verbetering ruimtelijke kwaliteit op basis van bovengenoemde prioriteiten, inclusief de ontwikkeling van het STUIT het ‘Weteringse Broek’.

1.2.5 Uitwerkingsplannen

Omdat het Reconstructieplan een plan op hoofdlijnen is, worden voor een aantal onderdelen uitwerkingsplannen gemaakt. In artikel 18 van de Reconstructiewet is dit wettelijk geregeld. In deze uitwerkingsplannen worden de exacte grenzen in overleg met de betrokken partijen en gemeenten nader bepaald en vindt een uitwerking plaats van de toe te passen maatregelen. Dit uitwerkingsplan omvat onder andere een inrichtingsplan en ontwikkelingskaarten. Voor het Wei(ij)dse Landschap worden voor de volgende onderdelen uitgewerkt in een uitwerkingsplan:

- De waterbergingsgebieden (zie kaart A.7);
- Landinrichting Epe-Vaassen oost, inclusief stedelijke uitloopgebied ‘Weteringse Broek’.

1.3 Ontspanning voor de Stad

1.3.1 In het kort

Kaart B.2a geeft de Huidige landschappelijke kwaliteiten van de Blauwe Bron weer. Kaart B.2b geeft het Toekomstbeeld 2015 weer. Tabel B.3 vat de visie en de prioritaire doelen voor de gebied samen.

1.3.2 Gebiedskwaliteiten

Het deelgebied Ontspanning voor de Stad ligt tussen de steden Apeldoorn, Deventer en Zutphen. Dit gebied krijgt steeds meer functies, waardoor we er steeds meer landschappen kunnen onderscheiden. We vinden hier het stadslandschap, het recreatielandschap en het rivierenlandschap.

1. Het stadslandschap

Het stadslandschap bestaat voornamelijk uit natte heide en broekontginningen, landgoederen en kampenlandschappen. Hierdoor zien we een moderne, rationele blokverkaveling met veel verspreide bebouwing, vaak met erfbeplanting. De verkaveling heeft een ruime maat, van circa een kilometer. Dit patroon vinden we ten noorden van de A1 en ten oosten van de A50. De lokale wegen, de beken en de andere waterlopen vormen een recht patroon. Van oorsprong is dit een helder landschap.

Tabel B.3: Visie en prioritaire doelen in deelgebied Ontspanning voor de Stad

Deelgebied	Identiteit	Visie	Prioritaire doelen
Steden - driehoek	Ontspanning voor de stad	Uitloopmogelijk heden maken, bebouwing, industrie en transformatie sturen, dynamiek koesteren, grootschalige recreatie sturen	Diversiteit van het aanbod van dag- en verblijfsrecreatieve voorzieningen
			Vergroten van diversiteit van nieuwe economische dragers
			Beeldkwaliteit verbeteren
			Behoud en versterking landschap
			Vergroten toegankelijkheid agrarische cultuurlandschappen en natuur- en bosgebieden voor routegebonden recreatie
			Stimuleren van grondgebonden landbouw met multifunctioneel grondgebruik

Doordat steeds meer functies zich vanuit de stad naar het landelijk gebied verplaatsen, neemt de verspreid liggende bebouwing toe. Het gevolg is dat het gebied in een steeds sneller tempo dichtslibt en de structuur vertroebelt.

2. Het recreatielandschap

Het recreatielandschap ligt als een eiland in het gebied ten zuiden van de A1. Dit landschap heeft een grootschalig en dicht karakter. Het is totaal naar binnen gekeerd en heeft geen uitstraling naar de omgeving. Alles gebeurt in het daarvoor ontworpen landschap. Midden in het dichte gebied ligt de recreatieplas Bussloo.

3. Het rivierenlandschap

Het rivierenlandschap bestaat uit de IJssel, haar uiterwaarden en de oeverwallen. De uiterwaarden hebben een natuurlijk karakter en het aloude spel van water en reliëf is nog duidelijk zichtbaar. De oude armen van de IJssel liggen als strangen in het landschap. Naast de uiterwaarden bestaat dit landschap uit oeverwallen, die nu binnendijks liggen. Hier wisselen beslotenheid en openheid elkaar af. Dit heeft alles te maken met de ondergrond. Op de door de rivier gemaakte oeverwallen vinden we bebouwing en boomgaarden. In de lagere komgronden liggen de landbouwgronden.

Structuurdragers

In Ontspanning voor de Stad treffen we de volgende structuurdragers aan:

- Landgoederencarré;
- landbouwkundig ontginningspatroon (blokverkaveling) tezamen met occupatie;
- de A1 (potentieel);
- het Apeldoorns Kanaal;
- recreatieve infrastructuur (padennetwerk);
- grondgebonden landbouw.

Cultuurhistorische en archeologische waarden

- ontginningspatroon en occupatiepatroon;
- het Apeldoorns Kanaal en de kanaalvoedende sprengen;
- landgoederen rondom Twello;
- kastelen en havezaten;
- windkorenmolens;
- twee rosmolens (ten oosten van Apeldoorn en ten zuiden van Voorst).

Leesbaarheid van het landschap

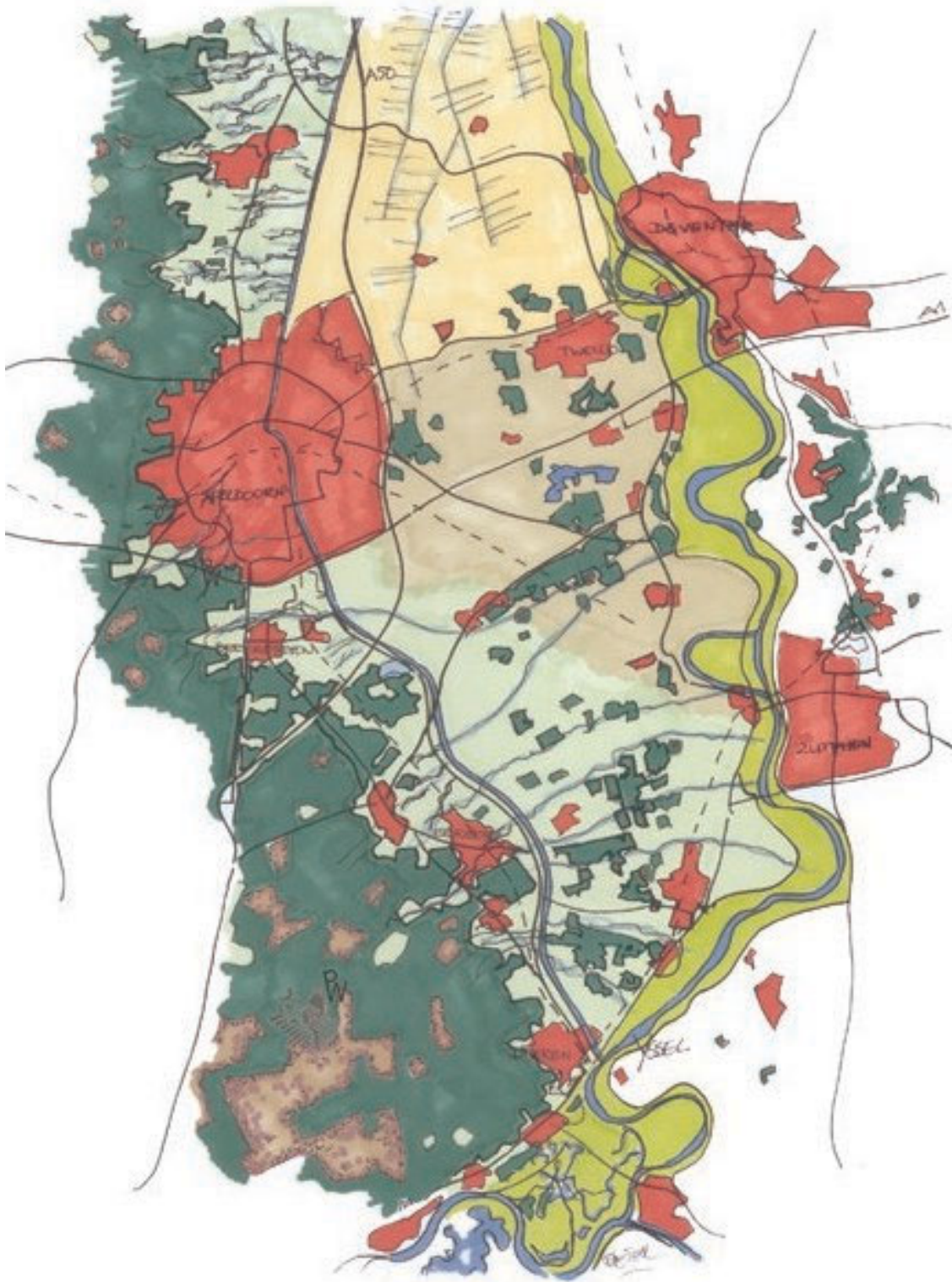
Onder leesbaarheid verstaan we de onderlinge relaties tussen landschappelijke eenheden, bijvoorbeeld de relatie tussen de waterlopen en de landbouwstructuur, of tussen de IJssel en de oeverwallen en komgronden in Ontspanning voor de Stad. De leesbaarheid van dit deelgebied is zeer zwak. De oorspronkelijke landschapstypen worden steeds minder zichtbaar en hierdoor steeds minder van belang. De relatie van het water met het landschap is verloren. De landbouwkundige ontginning wordt door nieuwe functies vervaagd en zelfs het oeverwallenlandschap dreigt door stedelijke uitbreidingen te worden ingenomen. Belangrijk is dat we de structuur van het landschap helder houden. Dit kunnen we doen door meer aandacht te schenken aan de nog herkenbare patronen, maar ook door nieuwe structuurdragers te definiëren.

1.3.3 Ontwikkelingsrichtingen en maatregelen

Landschap (groene wiggen)

In deelgebied Ontspanning voor de Stad hebben we een brede groene wig/ tevens ecologische poort aangewezen om enerzijds de landschappelijke en natuurlijke overgangen tussen het CVN en de IJsselvallei te behouden en te versterken en om anderzijds ongewenste ruimtelijke ontwikkelingen als omsingeling van het CVN met bebouwing en verdere verstening tegen te gaan. Deze groene wig/ ecologische poort ligt tussen Apeldoorn en Eerbeek en heeft de naam de Beekbergse Poort. Zij ligt ook gedeeltelijk in deelgebied de Harmonie. Voor elke groene wig / tevens ecologische poort zijnde zal een uitwerkingsplan (volgens artikel 18 Reconstructiewet) worden opgesteld, waarin in samenspraak met de betreffende gemeenten de exacte locatie, omvang en inrichting wordt bepaald. Om het doel van de groene wig te kunnen behalen moet terughoudend worden omgegaan met nieuwe ontwikkelingen in de groene wig. De ontwikkelingsmogelijkheden voor wonen en werken, waterbeheer, landbouw en recreatie in een groene wig zijn in tabel A.4 (deel A) weergegeven. In de groene wig richten we ons op behoud en kwaliteitsverbetering van ecologische waarden van natte natuurgebieden en het beekstelsysteem. Nieuwe landgoederen en buitens krijgen de mogelijkheid zich hier te ontwikkelen. We willen hier zoveel mogelijk het landelijk gebied, het landschap, de natuurlijke overgangen en de cultuurhistorische waarden behouden. Waar mogelijk versterken we ze door de aanleg van kleinschalige landschappelijke elementen en nieuwe landgoederen en buitens.

In Ontspanning voor de Stad wordt gestreefd naar de duurzame economische ontwikkeling van landgoederen vanwege de landschappelijke-, natuurlijke en recreatieve functies die zij kunnen vervullen. Daartoe wordt een landgoederenzone tussen Apeldoorn en Twello aangewezen, ten zuiden van de spoorlijn Deventer-Apeldoorn.

GEO.04@jge

Huidige landschappelijke kwaliteiten

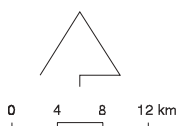
Ontspanning voor de Stad en Harmonie Kaart B.2a

LEGENDA

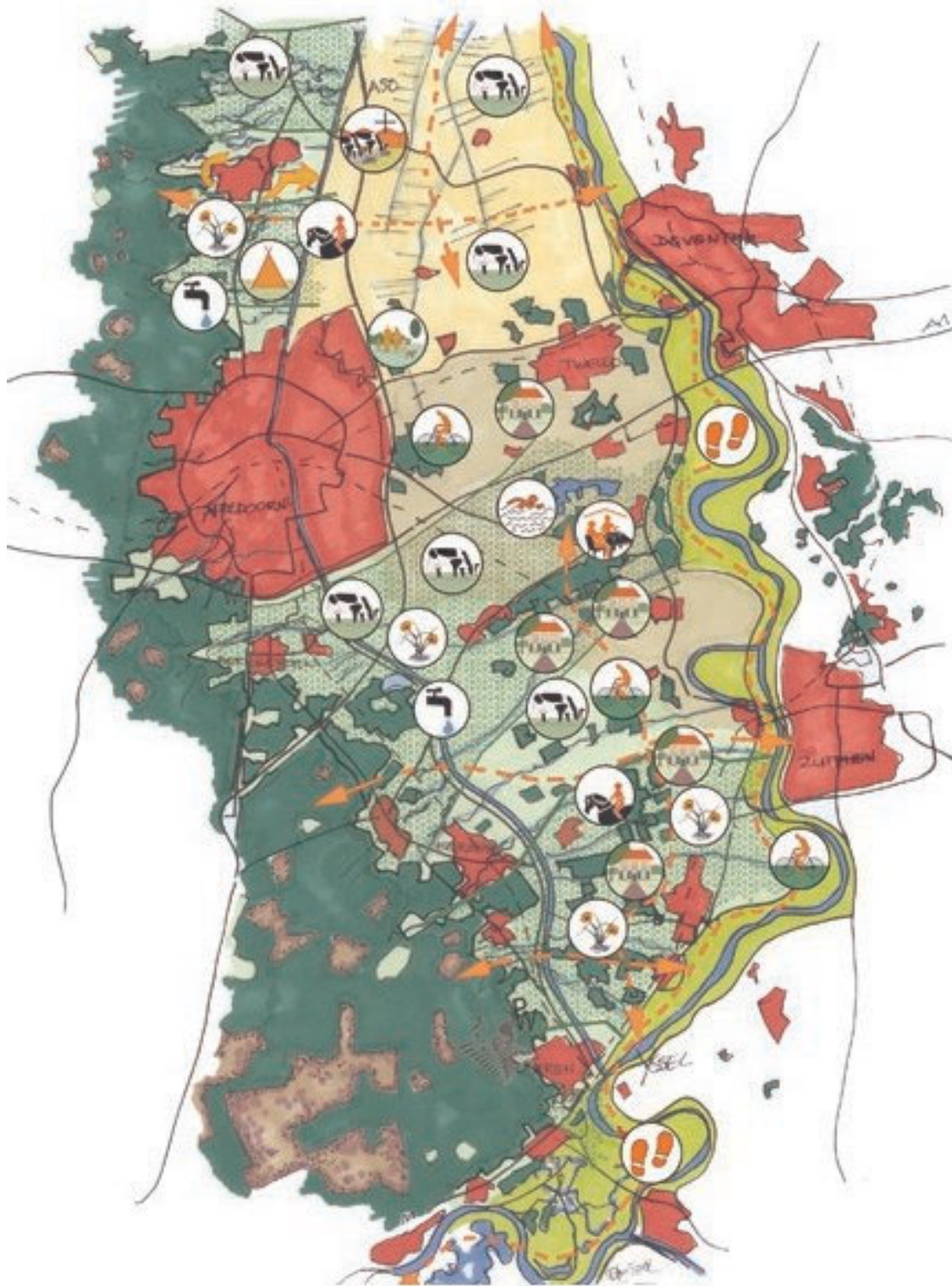
provincie
GELDERLAND

DIENST REW
Afdeling LG

Auteur: P.M.Wienia
Bron: D.L.G.
Vormgeving: J.Gerritsen
1 december 2003

GEO.04@jge

Streefbeeld 2015

Ontspanning voor de Stad en Harmonie Kaart B2.b

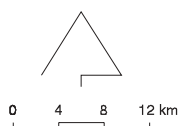
LEGENDA

zie kaart legenda

provincie
GELDERLAND

DIENST REW
Afdeling LG

Auteur: P.M.Wienia
Bron: D.L.G.
Vormgeving: J.Gerritsen
1 december 2003

Maatregelen landschap

Opgave: behouden en versterken van landschappelijke en natuurlijke overgangen tussen CVN en randgebieden

- realiseren van de groene wig/ ecologische poort tussen Apeldoorn en Eerbeek (de Beekbergse Poort) door een uitwerkingsplan (volgens artikel 18 Reconstructiewet) voor de groene wig op tevens ecologische poort op te stellen met daarin een inrichtingsplan en een ontwikkelingskaart;
- Kleinschalige landschapselementen aanleggen in het landgoederengebied tussen Apeldoorn en Twello (via stimuleringsregeling, Programma Beheer).
- Versterking bestaande landgoederen en ontwikkeling nieuwe buitens tussen Apeldoorn en Twello (via de stimuleringsregeling aanleg nieuwe landgoederen en buitens).
- In bestemmingsplannen versterking van het buitengebied planologisch tegengaan;
- Procesafspraken ruimtelijke kwaliteitsborging overwegen;
- Overwegen een intergemeentelijk beeldkwaliteitsplan buitengebied op te stellen voor Ontspanning voor de Stad, met daarbij een stimuleringsregeling voor erfbeplantingen en aanlegvergunningstelsels bij functieverandering.

Natuur

De Beekbergse Poort is een robuuste structuur die de relatie tussen het CVN en de IJsselvallei versterkt. In deze poort is ontwikkelingsruimte voor nieuwe landgoederen en buitens, gecombineerd met waterberging. De Beekbergse Poort geldt als een verbidingszone met als doelsoort de Das. Deze ecologische verbidingszone loopt langs weteningen en langs bestaande en te ontwikkelen bosstructuren. Deze EVZ vindt aansluiting op de uiterwaarden van de IJssel. In de uiterwaarden tussen Voorst en Wilp komen weidevogelgebieden voor waar landbouw wordt gecombineerd met natuurbeheer en waterberging.

Om de gewenste water- en milieuomstandigheden voor natuur te bereiken worden de schone en kwetsbare gebieds- en gebruiksfuncties op basis van de watersysteembenadering binnen deelstroomgebieden geordend. In Ontspanning voor de Stad is gekozen voor optimalisatie van de waterkwaliteit en –kwantiteit in 2015 voor HEN- en SED-oppervlaktewateren, 'parels' en prioritaire natuur.

Maatregelen natuur

Opgave: realiseren van de EHS

- de Beekbergse Poort realiseren door:
- functieverandering van de gronden;
- uitvoeren soortenbeleid voor de Das.
- Omvormen landbouwgronden naar nieuwe natuur in de EHS en in de EVZ tussen de Veluwe en de IJsselvallei door:
- grondverwerving;
- stimuleren van particulier beheer;
- herverkaveling;
- onroerendgoedbank oprichten.
- Weidevogelgebieden in de IJsseluiterwaarden aanwijzen en beschermen door:
- inzet herverkaveling;
- een onroerendgoedbank oprichten.

Opgave: realiseren gewenste water- en milieuomstandigheden voor natuur

- Nader begrenzen en aanwijzen van natte landnatuur, inclusief beïnvloedingsgebieden en weidevogelgebieden;
- Formuleren en vaststellen van de gewenste grond- en oppervlaktewateromstandigheden voor natte landnatuur en waternatuur;
- Uitvoeren van herstelmaatregelen verdroogde prioritaire natuur;
- Verbeteren van de waterkwaliteit door:
- opheffen van ongezuiverde lozingen door ongerioleerde panden door aanleg riool en IBA's;
- saneren van vervuilde waterbodems en oevers behorend tot natte profiel (eerste pand Apeldoorns Kanaal);
- niet toekennen van SED-functie aan het deel van het Apeldoorns Kanaal dat ligt in Apeldoorn; zo nodig treffen van voorzieningen, zoals opheffen van overstorten uit rioleringen, om beïnvloeding van eventuele onttrekking aan kanaal voor bereiding van drinkwater te voorkomen;
- afspraken maken die verder gaan dan generiek beleid met agrariërs om met de extensivering van grondgebonden landbouw de belasting van het watersysteem te beperken.
- Grondgebonden landbouw extensiveren langs HEN- en SED-oppervlaktewateren met Koopmansgelden;

Water

De kansen die leiden tot een duurzaam en veerkrachtig watersysteem worden benut. Kansen liggen bij het verbeteren van de waterkwaliteit van de Twellose beek door grondgebonden landbouw langs de beek te extensiveren en riooloverstorten te optimaliseren. Andere ontwikkelingen waarop aangehaakt kan worden, zijn bijvoorbeeld: Het Weteringse Broek, Beekbergse Poort en nieuwe landgoederen. Hier liggen ook belangrijke kansen voor het realiseren van ruimte voor water. Ruimte voor water kan oplossingen bieden voor zowel te droge als te natte situaties, door het aanwijzen, inrichten en planologisch beschermen van waterbergingsgebieden.

Maatregelen water

Opgave: Realiseren ruimte voor waterberging

- Waterbergen:
- Het Waterschap toetsen het regionale watersysteem aan werknormen, voor medio 2005.
- Het Waterschap, gemeenten en grondeigenaren zorgen voor medio 2005 voor een uitwerkingsplan (volgens artikel 18 Reconstructiewet) waarin de waterbergingsgebieden zijn aangewezen en ingericht;
- Provincie en gemeenten nemen waterbergingsgebieden op in het Streekplan en in bestemmingsplannen;
- Het Waterschap stelt in overleg met betrokken een (schade)vergoedingsregeling op, voor 2005;
- Het Waterschap zorgt voor de periode 2003-2007, voor een versnelde uitvoering van WB21-achtige projecten door zogenaamde meekoppelkansen te benutten. Meekoppelkansen liggen er bij uitvoering van beekherstel, en realisatie van ecologische verbindingszones, het benutten van grote open wateren als Bussloo en het Apeldoorns Kanaal en bij het realiseren van nieuwe buitens en het 'Weteringse Broek' (stedelijk uitloopegebied STUIT).
- Waterretentie:

- afkoppelen van verharde oppervlakken van de riolering;
- (her)inrichten van gebieden en watergangen door aan te sluiten bij uitvoering van beheers- en onderhoudplannen van beken, realisering van ecologische verbindingzones en Beekbergse Poort.

Opgave: veiligstellen en verduurzamen drinkwatervoorziening

- Duurzaam inpassen van de waterwinning Amersfoortseweg.

Landbouw en tuinbouw

Een belangrijke bijdrage aan de verdere ontwikkeling van het gebied ligt bij de instandhouding en optimalisatie van de grondgebonden landbouw op de kansrijke plekken. Op landbouwkundig minder gunstige locaties zetten we in op de ontwikkeling van verbrede landbouw in combinatie met extensieve recreatievormen, dienstverlening en detailhandel (ook gekoppeld aan verblijfsrecreatie). Vooral in het middengebied stimuleren we de landbouw om zich te verbreden tot een soort stadslandbouw. In Ontspanning voor de Stad kan de aandacht ook uitgaan naar de markt voor biologische landbouw vanwege de nabijheid van de stad voor afzet/markt.

Voor de toekomst van de glastuinbouw wordt in het kader van het streekplan gezien of het aanwijzen van een lokatie voor lokale hervestiging wenselijk is. De zonering voor de intensieve veehouderij betekent dat de Sleutel voor Ontwikkeling voor het grootste deel een verwevingsgebied wordt. In een zone van 250 meter om de natuurparels in het middengebied wordt een extensiveringsgebied aangewezen en ten oosten van Apeldoorn zijn twee verwevingsgebieden met sterlocaties aangewezen. Langs de IJssel ligt een varkensvrije zone. Deze zonering is weergegeven op kaart A.10 (deel A). In §5.3 (deel A) staan de ontwikkelingsmogelijkheden voor de intensieve veehouderij uitgebreid beschreven.

De levensvatbare intensieve veehouderijbedrijven kunnen vanuit de extensiveringsgebieden en de varkensvrije zone verplaatst worden naar verwevingsgebieden met sterlocaties of naar het landbouwontwikkelingsgebied aan de A50, ter hoogte van Vaassen (in het Wei(ij)dse landschap).

Maatregelen land- en tuinbouw

Opgave: ontwikkelingsmogelijkheden creëren voor de intensieve veehouderij

- Knelpunten in de bedrijfsvoering wegnemen (mogelijk door het oprichten van een pachtersvereniging)
- Levensvatbare intensieve veehouderijbedrijven beëindigen in de extensiveringsgebieden rondom natuurparels en de varkensvrije zone langs de IJssel, of verplaatsen naar verwevingsgebieden met sterlocaties of de lokale vestiging in het Wei(ij)dse landschap door:
 - verplaatsings- en beëindigingsregeling intensieve veehouderij;
 - functieveranderingmogelijkheden.
- Levensvatbare intensieve veehouderijbedrijven uit extensiveringsgebieden, extensiveringslocaties of de varkensvrije zone inplaatsen in de verwevingsgebieden met sterlocaties door:
 - verplaatsings- of beëindigingsregeling intensieve veehouderij;
 - functieveranderingmogelijkheden.
- Technische maatregelen nemen voor intensieve veehouderijbedrijven om de ammoniak- en geuruitstoot te verminderen.

-
- Slopen van vrijkomende bedrijfsgebouwen en stallen (mits niet van cultuurhistorische waarden) in de extensiveringsgebieden.

Opgave: Structuurverbetering grondgebonden landbouw

- Grondgebonden landbouw extensiveren langs HEN- en SED-oppervlaktewateren met Koopmansgelden;
- Aanleggen van landschapselementen en toepassen van agrarisch natuurbeheer (stimuleringsregeling aanleg van landschapselementen en agrarisch natuurbeheer).
- Technische maatregelen zoals emissiearme stallen mogelijk maken;
- Verbetering van de verkavelingsituatie door kavelruil en kavelruil+;
- Verbreding van de landbouw;
- Verbetering van het imago van de landbouw met meer streekeigen producten en meer 'open dagen' (promotie).

Recreatie en toerisme

In dit gebied gaat de aandacht vooral uit naar de verbetering en uitbreiding van de intensieve en extensieve vormen van dag- en verblijfsrecreatie, vanwege de hoge regionale dynamiek.

In Ontspanning voor de Stad is een zoekgebied voor verblijfsrecreatie aangewezen rondom Bussloo. Hier is ruimte voor verblijfsrecreatie vanuit het Krimpgebied en nieuwe toeristische ontwikkelingen, indien juiste inpassing in het landschap plaatsvindt. Voor de dagrecreatie zijn zoekgebieden aangewezen bij Teuge, Bussloo en langs de IJssel en het Apeldoorns Kanaal.

Buiten deze zoekgebieden moeten we tegemoetkomen aan de groeiende behoefte aan extensieve dagrecreatie. Dit geldt vooral voor het stedelijke (uitloop)gebieden (STUIT) het 'Weteringse Broek'.

Maatregelen recreatie en toerisme

Opgave: kwaliteitsverbetering recreatie en toerisme

- Een ontwikkelingsvisie opstellen voor dag- en verblijfsrecreatie rondom Bussloo en op basis daarvan een inrichtingsplan opstellen;
- Een inrichtingsplan voor intensieve dagrecreatie rondom Teuge en langs de IJssel en het Apeldoorns Kanaal maken.
- Realiseren Stedelijk Uitloopgebied (STUIT) het 'Weteringse Broek' via de herinrichting Epe-Vaasen-oost;
- Bestaande recreatieve fiets- en wandelroutes verbinden en de uiterwaarden recreatief ontsluiten;
- Transferium bij Apeldoorn aanleggen.

Wonen en werken

In Ontspanning voor de Stad wordt gestreefd naar de duurzame economische ontwikkeling van landgoederen vanwege de belangrijke landschappelijke-, natuur- en recreatiefunctie die zij hier vervullen. Binnen de bestaande bebouwing op landgoederen en in vrijkomende agrarische bebouwing buiten de groene wig is het mogelijk om verschillende woonvormen te ontwikkelen. Daarnaast is er binnen de huidige landschapsstructuur ruimte voor nieuwbouw in de vorm van nieuwe landgoederen en buitens. Vooral in de landgoederenzone ter afronding van de kernen van Apeldoorn en Twello worden nieuwe landgoederen en buitens gestimuleerd. Deze nieuwe landgoederen en buitens moeten aansluiten op de

EHS en stedelijke uitloopgebieden. Bij deze nieuwe landgoederen en buitens streven we naar een ruim oppervlak aan groen (tussen 5 en 15 hectare), recreatieve toegankelijkheid en verhoging van de beeldkwaliteit. Werkfuncties binnen bestaande bebouwing zijn eveneens mogelijk, zowel aan huis gebonden beroepen en praktijkruimten als extensieve dag- en verblijfsrecreatie zijn toegestaan. Meer intensieve vormen van werken als kantoren en detailhandel zijn gebonden aan een (bestaande) goede ontsluiting. Karakteristieke cultuurhistorische gebouwen worden niet gesloopt, maar krijgen een nieuwe functie ('behoud door ontwikkeling'). Functieverandering en -verbreding naar wonen, aan huis gebonden beroepen, groene diensten en extensieve dag- en verblijfsrecreatie zijn in deze cultuurhistorische gebouwen toegestaan.

Maatregelen wonen en werken

Opgave: omgaan met vrijkomende gebouwen in landelijk gebied

- Ontwikkeling van nieuwe landgoederen en buitens ter afronding van de kernen van Apeldoorn en Twello en in de Beekbergse Poort;
- Stimuleringsregeling aanleg nieuwe landgoederen en buitens inzetten.
- In bestemmingsplannen mogelijkheden voor functieverandering van vrijkomende (agrarische) gebouwen en landgoederen opnemen en verspreide verstening tegengaan;
- Vrijkomende gebouwen slopen in extensiveringsgebieden, beekdalen en groene wiggen, tenzij van cultuurhistorische waarde (via beëindigings- en sloopregeling).
- Cultuurhistorisch erfgoed ontwikkelen.

Opgave: sturen op beeldkwaliteit

- Procesafspraken ruimtelijke kwaliteitsborging overwegen;
- Opstellen intergemeentelijk beeldkwaliteitsplan voor het buitengebied van de ontspanning voor de stad overwegen, met daarbij een stimuleringsregeling voor erfbeplantingen en aanlegvergunningstelsels bij functieverandering.

1.3.4 Uitvoeringsstrategie

De uitvoeringsstrategie om een dynamische en vernieuwend landelijk gebied te realiseren sluit nauw aan bij de visie en prioritaire doelen voor het deelgebied. De prioritaire doelen voor Ontspanning voor de Stad zijn:

- Diversiteit van het aanbod van dag- en verblijfsrecreatieve voorzieningen;
- Vergroten van diversiteit van nieuwe economische dragers;
- Beeldkwaliteit verbeteren;
- Behoud en versterking landschap;
- Vergroten toegankelijkheid agrarische cultuurlandschappen en natuur- en bosgebieden voor routegebonden recreatie;
- Stimuleren van grondgebonden landbouw met multifunctioneel grondgebruik.

Vanuit deze prioritaire doelen krijgen een aantal reconstructieopgaven prioriteit in het eerste uitvoeringsprogramma (2004 tot en met 2006). Om deze reconstructieopgaven te realiseren is een actieve inzet nodig van de Veluwecommissie en anderzijds moeten initiatieven vanuit het gebied gestimuleerd worden. In §7.2

van deel A staat beschreven hoe de Veluwecommissie en ondernemers, particulieren en maatschappelijke partijen kunnen bijdragen aan de realisatie van de reconstructiedoelen. Logischerwijs zullen de initiatieven in samenhang gerealiseerd moeten worden voor een meest doelmatige en efficiënte uitvoering. Hierbij is het noodzakelijk om voorwaarde scheppende aspecten als bijvoorbeeld het verwerven van grond in een vroegtijdig stadium te initiëren.

De reconstructieopgaven voor Ontspanning voor de Stad met de hoogste prioriteit zijn:

- Kwaliteitsverbetering recreatie en toerisme;
- Omgaan met vrijkomende gebouwen in landelijk gebied;
- Behouden en versterken van landschappelijke en natuurlijke overgangen tussen het CVN en de Randgebieden;
- Structuurverbetering grondgebonden landbouw;
- Ontwikkelingsmogelijkheden creëren voor de intensieve veehouderij.

Ontspanning voor de Stad is gericht op het samengaan van vele intensieve en extensieve functies. In dit deelgebied is meer dan in andere deelgebieden ruimte voor rode functies en nieuwe economische dragers. De ontwikkeling van dag- en verblijfsrecreatie en de ontwikkeling van grondgebonden landbouw moet hierbij samengaan, ieder op de voor hen meest geschikte locaties. Voor landbouw ligt de ontwikkelingsruimte met name in het middendeel. Voor de verblijfsrecreatie wordt een inrichtingsplan gemaakt voor het zoekgebied rondom Bussloo. Voor de ontwikkeling van dagrecreatie rondom Teuge, Bussloo en de IJsseluiterwaarden wordt voor de zoekgebieden ook een inrichtingsplan gemaakt.

1.3.5 Uitwerkingsplannen

Omdat het Reconstructieplan een plan op hoofdlijnen is kunnen voor een aantal onderdelen uitwerkingsplannen worden gemaakt. In artikel 18 van de Reconstructiewet is dit wettelijk geregeld. In deze uitwerkingsplannen worden de exacte grenzen in overleg met de betrokken partijen en gemeenten nader bepaald en vindt een uitwerking plaats van de toe te passen maatregelen. Dit uitwerkingsplan omvat onder andere een inrichtingsplan en ontwikkelingskaarten.

Voor Ontspanning voor de Stad zullen de volgende onderdelen worden uitgewerkt in een uitwerkingsplan ex artikel 18 Recowet:

- groene wig/ecologische poort “de Beekbergse Poort”;
- De waterbergingsgebieden (zie kaart A.7);

1.4 De Harmonie

1.4.1 In het kort

Kaart B.1a geeft de Huidige landschappelijke kwaliteiten van de Blauwe Bron weer. Kaart B.1b geeft het Toekomstbeeld 2015 weer. Tabel B.4 (zie hiernaast) vat de visie en de prioritaire doelen voor de gebied samen.

1.4.2 Gebiedskwaliteiten

Het landschap van de Harmonie kent een zeer geleidelijke overgang van hoog naar laag. Dit gaat gepaard met een overgang van het dichte bos naar de open IJsselvallei. Hier zijn twee landschappen te onderscheiden: het blokland-goederenlandschap en het rivierenlandschap.

1. Het bloklandgoederenlandschap

Dit landschap loopt vanaf de rand van het CVN tot aan de zone die van oudsher in relatie staat met de rivier. Het landschap is afwisselend. Open gebieden met een blokverkaveling en grootschalige dichte bosblokken, veelal landgoederen, wisselen elkaar af.

De afstand tussen de stuwwal en de IJssel is relatief kort. Samen met de beken en sprengen maakte dit het landschap tot een aangename plaats om landgoederen te vestigen. Men had overzicht over het IJsseldal en kon de beken gebruiken om de vijverpartijen op de landgoederen te voeden.

Dit is een grootschalige zone. Zowel de open gebieden als de dichte gebieden zijn groot van opzet. De overgang gaat heel geleidelijk en we moeten het gebied in zijn totaal bezien. Het Apeldoorns Kanaal doorsnijdt het landschap, maar is geen scheiding van verschillende landschappen.

Tabel B.4: Visie en prioritaire doelen in deelgebied de Harmonie

Deelgebied	Identiteit	Visie	Prioritaire doelen
Zuidelijke IJsselvallei	Harmonie	Vasthouden aan de bestaande sfeer, nostalgie en karakteristiek, beslotenheid behouden, samenspel functies versterken, cultuurhistorie benutten	Behoud en ontwikkeling natte natuur mogelijk maken
			Versterken en benutten van de cultuurhistorische waarden
			Veiligstellen en verduurzamen openbare drinkwaterwinning door infiltratierugwinning van oppervlaktewater
			Stimuleren grondgebonden landbouw met inkomsten uit niet agrarische activiteiten
			Vergroten toegankelijkheid agrarische cultuurlandschappen en natuur- en bosgebieden voor routegebonden recreatie
			Behoud en versterking landschappelijke en natuurlijke overgangen tussen CVN en de IJsselvallei door groene wiggen.
			Versterken relatie CVN en IJsselvallei door recreatie

Door de grillige structuur is er geen duidelijke ontginningsas. De bebouwing ligt verspreid in het landschap. Dit maakt het patroon van het landschap zeer gevarieerd.

2. Het rivierenlandschap

Dit landschap bestaat uit de IJssel, haar uiterwaarden en de oeverwallen. De uiterwaarden hebben hier een natuurlijk karakter en het spel van water en reliëf uit het verleden is nog duidelijk zichtbaar. De oude armen van de IJssel liggen als strangen in het landschap. Naast de uiterwaarden bestaat dit landschap uit oeverwallen, die nu binnendijs liggen. Hier wisselen beslotenheid en openheid elkaar af. Net als de grillige structuur heeft dit alles te maken met de ondergrond. Op de door de rivier gemaakte oeverwallen vinden we bebouwing en boomgaarden. In de lagere komgronden liggen de landbouwgronden.

Structuurdragers

We onderscheiden de volgende structuurdragers:

- geleidelijke overgangen van hoog naar laag;
- afwisseling van open en dichte (bos)blokken;
- blokverkavelingspatroon;
- landgoederen gerelateerd aan beeklopen;
- het Apeldoorns Kanaal;
- grootschalig landschap;
- recreatieve infrastructuur (padennetwerk);
- grondgebonden landbouw.

Cultuurhistorische en archeologische waarden

- landgoederen;
- het Apeldoorns Kanaal en de kanaalvoedende sprengen;
- Waterval Vrijenbergerspreng (bij Loenen);
- Waterradmolens;
- oorspronkelijke bebouwing op de hogere ruggen;
- uiterwaarden met oud beddingsysteem, richels en droge geulen.

Leesbaarheid van het landschap

Onder leesbaarheid verstaan we de onderlinge relaties tussen landschappelijke eenheden, bijvoorbeeld de relatie tussen opgaande elementen en het type ondergrond in de Harmonie. De opgaande elementen van de landgoederen in dit deelgebied maken de ondergrond zichtbaar en dragen zo bij aan de leesbaarheid van het landschap. Hier ligt een directe relatie tussen hogere, drogere gronden en bossen. We onderscheiden verder het zichtbaar maken en herstellen van de relatie tussen de beeklopen en het omringende landschap. Tot slot valt ook onder de leesbaarheid van het landschap: het plaatsen van landgoederen of bebouwing gerelateerd aan beken, op een manier zoals dat vanuit de cultuur in dat gebied gebruikelijk was.

1.4.3 Ontwikkelingsrichtingen

Landschap (groene wiggen)

In de Harmonie zijn twee groene wiggen/ tevens ecologische poorten

aangewezen om enerzijds de landschappelijke en natuurlijke overgangen tussen het CVN en de IJsselvallei te behouden en te versterken en om anderzijds ongewenste ruimtelijke ontwikkelingen als omsingeling van het CVN met bebouwing en verdere verstening tegen te gaan. Deze groene wiggen liggen tussen Apeldoorn en Eerbeek (de Beekbergse Poort) en tussen Eerbeek en Dieren (de Soerense Poort). De wig tussen Apeldoorn en Eerbeek ligt ook gedeeltelijk in Ontspanning voor de Stad. Voor elke groene wig, tevens ecologische poort zijnde zal een uitwerkingsplan (volgens artikel 18 Reconstructiewet) opgesteld worden, waarin in samenspraak met de betreffende gemeenten de exacte locatie, omvang en inrichting wordt bepaald. Om het doel van de groene wiggen/ecologische poorten te kunnen behalen moet terughoudend worden omgegaan met nieuwe ontwikkelingen in de groene wiggen. De ontwikkelingsmogelijkheden voor wonen en werken, waterbeheer, landbouw en recreatie in een groene wig zijn in tabel A.4 (deel A) weergegeven. In de groene wig tussen Apeldoorn en Eerbeek richten we ons op behoud en kwaliteitsverbetering van ecologische waarden van natte natuurgebieden en het beekstelsel. Nieuwe landgoederen en buitens krijgen de mogelijkheid zich hier te ontwikkelen. We behouden hiermee zoveel mogelijk het landelijk gebied, het landschap, de natuurlijke overgangen en de cultuurhistorische waarden. Waar mogelijk versterken we ze. Deze ontwikkelingen versterken de relatie tussen het CVN en de IJsselvallei.

Tussen Eerbeek en Dieren, de Soerense Poort, kenmerkt de groene wig zich door landgoederen. Het gebied wordt ecologisch-, landschappelijk en recreatief versterkt door verschillende bestaande natuurgebieden met elkaar te verbinden door de aanleg van nieuwe groenelementen. Nieuwe landgoederen en buitens krijgen de mogelijkheid zich hier te ontwikkelen mits de aanleg gepaard gaat met het saneren van niet meer functionele voormalige agrarische bebouwing elders in de groene wig. Daarnaast kunnen vormen van duurzame grondgebonden en multifunctionele landbouw zich verder ontwikkelen.

Maatregelen landschap

Opgave: behouden en versterken van landschappelijke en natuurlijke overgangen tussen CVN en randgebieden

- Realiseren van de twee groene wiggen/ecologische poorten : tussen Apeldoorn en Eerbeek (Beekbergse Poort) en tussen Eerbeek en Dieren (Soerense Poort);
- Een uitwerkingsplan (volgens artikel 18 Reconstructiewet) voor de groene wiggen/ tevens ecologische poorten op te stellen met daarin een inrichtingsplan en een ontwikkelingskaart.
- Kleinschalige landschapselementen aanleggen in het landgoederengebied in de Beekbergse Poort en de Soerense Poort (via stimuleringsregeling, Programma Beheer);
- Versterking bestaande landgoederen en ontwikkeling nieuwe landgoederen en buitens in de Beekbergse en Soerense Poort gepaard gaande met sloop van bebouwing elders in de poort (via stimuleringsregeling aanleg nieuwe buitens);
- In bestemmingsplannen verdere verstening van het buitengebied planologisch tegengaan.
- Procesafspraken ruimtelijke kwaliteitsborging overwegen;

- Opstellen intergemeentelijk beeldkwaliteitsplan voor het buitengebied van het We(ij)dse landschap overwegen, met daarbij een stimuleringsregeling voor erfbeplantingen en aanlegvergunningstelsels bij functieverandering.

Natuur

De Beekbergse Poort en de Soerense Poort versterken de relatie tussen het CVN en de IJsselvallei. In deze poorten is ontwikkelingsruimte voor nieuwe buitens, binnen de voorwaarden dat gebouwen elders gesloopt worden. De Beekbergse Poort geldt als een verbingszone met als doelsoort voor de Das. In de Soerense Poort is natuurontwikkeling gekoppeld aan de beken en gericht op het vormen van een verbinding voor de Das, Steenmarter en Boomarter. Bestaande geïsoleerde natuurgebiedjes verbinden we met elkaar door een ecoduct te realiseren met het Doelsoort Edelhert bij Dieren-west. Om de gewenste water- en milieuomstandigheden voor natuur te bereiken worden de schone en kwetsbare gebieds- en gebruiksfuncties op basis van de watersysteembenadering binnen deelstroomgebieden geordend. In de Harmonie is gekozen voor optimalisatie van de waterkwaliteit en –kwantiteit in 2015 voor HEN- en SED-oppervlaktewateren, 'parels' en prioritaire natuur.

Maatregelen natuur

Opgave: realiseren van de EHS

- Realiseren van de Beekbergse Poort en Soerense Poort door:
- functieverandering van de gronden;
- uitvoeren soortenbeleid voor de Das in de Beekbergse Poort en voor de Das, Steenmarter en Boomarter in de Soerense Poort.
- Ecoduct met doelsoort Edelhert bij Dieren-west aanleggen;
- Omvormen landbouwgronden naar nieuwe natuur in de EHS en in de EVZ tussen de Veluwe en de IJsselvallei door:
- grondverwerving;
- particulier beheer stimuleren;
- herverkaveling;
- onroerendgoedbank.
- Weidevogelgebieden in de IJssel-uiteerwaarden aanwijzen en beschermen.
- Inzet herverkaveling;
- Een onroerendgoedbank oprichten.

Opgave: realiseren gewenste water- en milieuomstandigheden voor natuur

- Het nader begrenzen en aanwijzen van natte landnatuur, inclusief beïnvloedingsgebieden en weidevogelgebieden;
- Het formuleren en vaststellen van de gewenste grond- en oppervlaktewateromstandigheden voor natte landnatuur en waternatuur;
- Uitvoeren van herstelmaatregelen verdroogde prioritaire natuur; anti-verdrogingsbestek ruilverkaveling Brummen Voorst;
- Verbeteren van de waterkwaliteit door:
- opheffen van ongezuiverde lozingen door ongerioleerde panden door aanleg riool en IBA's;
- saneren van vervuilde waterbodems en oevers behorend tot het natte profiel (Eerbeekse beek en eerste pand Apeldoorns Kanaal);
- opheffen en verminderen van de invloed van overstortlozingen uit de riolering;

- afspraken maken die verder gaan dan generiek beleid met agrariërs om met de extensivering van grondgebonden landbouw de belasting van het watersysteem te beperken.
- Grondgebonden landbouw extensiveren langs HEN- en SED-oppervlaktewateren met Koopmansgelden;

Water

Naast het areaal landbouw ligt er in dit deelgebied een groot areaal waardevolle en zeer waardevolle natte landnatuur. De waterhuishouding zal zoveel mogelijk op beide belangen worden afgestemd (zie ook watermaatregelen bij natuur). Door realisatie van de ruilverkaveling Brummen-Voorst is de waterhuishouding voor de landbouw inmiddels sterk verbeterd.

Ruimte voor water kan oplossingen bieden voor zowel te droge als te natte situaties, door het aanwijzen, inrichten en planologisch beschermen van waterbergingsgebieden (zie kaart A.7 voor de locaties). Dit doen wij door het maken van afspraken met direct betrokkenen. Door functies te combineren wordt het beslag op de schaarse ruimte beperkt. Mogelijkheden liggen er vooral direct gekoppeld aan de beken in het gebied de ontwikkeling van de ecologische poorten, in combinatie met natuur en agrarisch gebruik en bij de realisatie van (nieuwe) landgoederen.

In verband met de duurzame inpassing van de waterwinning Schalterberg zal het Waterbedrijf Vitens in 2004 een milieueffectrapportage starten. Een van de mogelijkheden om deze winning duurzaam in te passen is om infiltratiewater vanuit het Apeldoorns Kanaal te gebruiken. Het is op voorhand niet duidelijk hoeveel infiltratiewater benodigd is voor deze duurzame inpassing. Door herinrichting van de Vrijenbergerspreng en de Oosterhuizenpreng zal mogelijk circa 2 tot 4 miljoen m³ liter infiltratiewater in de Harmonie ingezet kan. Dit betekent een verbeterd waterhoudend vermogen van het gebied en maakt oppervlaktewaterwinning uit het Apeldoorns Kanaal wellicht overbodig. Twee andere bronnen (de Alblas en het Beekbergerwoud) worden in het kader van de MER nader onderzocht op hun mogelijkheden voor waterwinning. Andere bronnen van infiltratiewater zijn bijvoorbeeld de afwaterende beken en sprengen, zoals de Vrijenbergerspreng, Oosterhuizenpreng, Alblas en Beekbergerwoud.

Maatregelen water

Opgave: realiseren van ruimte voor waterberging

- Waterbergen:
- De Waterschappen toetsen het regionale watersysteem aan werknormen, voor medio 2005.
- Het Waterschap, gemeenten en grondeigenaren zorgen voor medio 2005 voor een uitwerkingsplan (volgens artikel 18 Reconstructiewet) waarin de waterbergingsgebieden zijn aangewezen en ingericht;
- Provincie en gemeenten nemen waterbergingsgebieden op in het Streekplan en in bestemmingsplannen.
- De Waterschappen stellen in overleg met betrokkenen een (schade)vergoedingsregeling op, voor 2005.
- De Waterschappen zorgen voor de periode 2003-2007, voor een versnelde uitvoering van WB21-achtige projecten door zogenaamde meekoppelkansen

te benutten. Meekoppelkansen liggen er bij uitvoering van beekherstel, ontwikkeling van de ecologische verbindingzones en het benutten van grote open wateren als het Apeldoorns Kanaal.

- Waterretentie;
- afkoppelen van verharde oppervlakten van de riolering;
- (her)inrichten van gebieden en watergangen door aan te sluiten bij uitvoering van beheers- en onderhoudplannen van beken, realisering van ecologische verbindingzones.

Opgave: veiligstellen en verduurzamen van de drinkwatervoorziening

- Binnen vier jaar reallocatie van waterwinning Eerbeek naar Schalterberg;
- Uitvoeren van een MER-studie: Verduurzamen waterwinning Schalterberg;
- Duurzaam inpassen van de waterwinning Schalterberg door benutting van schoon oppervlaktewater uit het watersysteem van het Apeldoorns Kanaal of andere bronnen (zoals Vrijenbergerspreng, Albaplas, Beekbergerwoud, Oosterhuizenpreng);
- Zie ook kwaliteitsmaatregelen zoals genoemd bij natuur;
- Beperken van het gebruik van bestrijdingsmiddelen door afspraken met gemeenten en landbouw.

Landbouw en tuinbouw

Kenmerkend voor dit verweven gebied is de verbrede, multifunctionele grondgebonden landbouw. Hier is ruimte voor samenspel tussen onderhoud van landschap, functieverandering van vrijkomende gebouwen en ontwikkeling van andere kleinschalige nevenfuncties als recreatie, zorg en natuur.

Dit speelt met name in het landgoederengebied tussen de Beekbergse Poort en de Soerense Poort. In de Voorster Klei, de Tondensche en Voorstonder Enk kan grondgebonden landbouw zich optimaal ontwikkelen en verbreden. Hier kunnen grondgebonden landbouwbedrijven een plek krijgen die worden verplaatst vanuit te extensiveren gebieden, zoals rondom beken en sprengen en in de intrekgebieden voor de drinkwatervoorziening. Zoveel mogelijk vrijkomende agrarische gebouwen (met name stallen) binnen de beïnvloedingsgebieden en groene wiggen worden gesloopt. Daarbuiten streven we naar hergebruik. De zonering voor de intensieve veehouderij betekent dat de Harmonie voor het grootste deel een verwevingsgebied wordt. In een zone van 250 meter om het CVN wordt een extensiveringsgebied. Daarnaast is er een verwevingsgebied met sterlocaties aangewezen. Langs de IJssel ligt een varkensvrije zone. Deze zonering is weergegeven op kaart A.10 (deel A). In §5.3 (deel A) staan de ontwikkelingsmogelijkheden voor de intensieve veehouderij in deze zones uitgebreid beschreven.

Levensvatbare intensieve veehouderijbedrijven uit de extensiveringsgebieden, de extensiveringslocaties en uit de varkensvrije zone kunnen verplaatsen naar verwevingsgebieden met sterlocaties of naar het landbouwontwikkelingsgebied in het Wei(ij)dse Landschap.

Maatregelen landbouw

Opgave: ontwikkelingsmogelijkheden creëren voor intensieve veehouderij

- Levensvatbare intensieve veehouderijbedrijven in extensiveringsgebieden, de extensiveringslocaties en varkensvrije zone langs de IJssel beëindigen of verplaatsen naar verwevingsgebieden met sterlocaties of de lokale vestiging in

het Wei(ij)dse landschap door:

- verplaatsings- en beëindigingsregeling intensieve veehouderij;
- functieveranderingmogelijkheden.
- Levensvatbare intensieve veehouderijbedrijven uit extensiveringsgebieden of de varkensvrije zone inplaatsen in de verwevingsgebieden met sterlocaties door:
 - verplaatsings- en beëindigingsregeling intensieve veehouderij;
 - functieveranderingmogelijkheden.
- Technische maatregelen nemen voor intensieve veehouderijbedrijven om de ammoniak- en geuruitstoot te verminderen;
- Slopen van vrijkomende bedrijfsgebouwen en stallen (mits niet van cultuurhistorische waarden) in de extensiveringsgebieden.

Opgave: structuurverbetering grondgebonden landbouw

- Aanleggen van landschapselementen en toepassen agrarisch natuurbeheer;
- Stimuleringsregeling aanleg van landschapselementen en agrarisch natuurbeheer;
- Technische maatregelen als emissiearme stallen mogelijk maken;
- Verbetering van de verkavelings situatie via kavelruil en kavelruil+;
- Verbreding van de landbouw;
- Verbetering van het imago van de landbouw met meer streekeigen producten en meer 'open dagen' (promotie).
- Grondgebonden landbouw extensiveren langs HEN- en SED- oppervlaktewateren met Koopmansgelden.

Recreatie en toerisme

De belangrijkste toeristisch-recreatieve ontwikkelingsopgave voor dit deelgebied is gelegen in de brede context van het economisch duurzaam functioneel maken van cultuurhistorie en landgoederen. Dat komt neer op herbestemmingen en herinrichtingen van vrijkomende gebouwen voor de verbetering van het recreatieve aanbod. Het landschap heeft hier een kleinschalig karakter. Het behoud en de versterking van de natuur- en landschapsdoelstellingen die daarbij horen, leggen daarmee het accent op extensieve vormen van recreatie.

Bij de extensieve vormen van recreatie gaat het vooral om de verbetering van het paden- en routenetwerk en het versterken van de recreatieve belevingswaarde van de IJssel. De aanleg en verbetering van routestructuren moeten daarbij hand in hand gaan met mogelijkheden voor extensieve verblijfsrecreatie, in vorm van cultuur(historische) accommodatie of kamperen bij de boer. Een zone langs het Apeldoorns Kanaal is daarnaast aangewezen als zoekgebied voor dagrecreatie. De lange termijn strategie voor het Apeldoorns Kanaal is erop gericht om het herstel van de oorspronkelijke vaarfunctie voor het gehele kanaal niet te belemmeren. Op korte termijn zal het accent liggen op herstel van monumentale civieltechnische werken als sluiscomplexen, kleinschalige watersportactiviteiten, fietsen en wandelen.

In de Harmonie zijn twee zoekgebieden voor verblijfsrecreatie buiten het CVN aangewezen; rondom Brummen en ten noorden van Eerbeek. Hier is ruimte voor verblijfsrecreatie vanuit het Krimpgebied en nieuwe toeristische ontwikkelingen. Ook zijn hier mogelijkheden voor het combineren van recreatie met water en landgoederen.

Maatregelen recreatie en toerisme

Opgave: Kwaliteitsverbetering recreatie en toerisme

- Ontwikkelingsvisie opstellen voor dagrecreatie langs het Apeldoorns Kanaal en op basis daarvan een inrichtingsplan opstellen;
- Ontwikkelingsvisies opstellen voor verblijfsrecreatie rondom Brummen en ten noorden van Eerbeek en op basis daarvan een inrichtingsplan opstellen;
- Recreatieve wandel- en fietsroutes aanleggen (onderling verbonden fietsroutes en wandelroutes die de uiterwaarden recreatief aantrekkelijker maken).

Wonen en werken

De bijdrage van wonen en werken aan de verdere ontwikkeling van het gebied gaat hand in hand met het economisch duurzaam inrichten van de grondgebonden landbouw. Hier kan cultuurhistorische bebouwing economisch functioneel gemaakt worden. Bijvoorbeeld door de duurzame economische ontwikkeling van landgoederen, eventueel in combinatie met intensieve verblijfsrecreatie in de daarvoor aangewezen zoekgebieden. Meer intensieve vormen van werken zoals een kantoorfunctie zijn gebonden aan een (bestaande) goede ontsluiting. Binnen de bestaande landschapsstructuur zijn er mogelijkheden om nieuwe landgoederen en buitens te ontwikkelen. Buiten de beïnvloedingsgebieden en de groene wiggen kunnen vrijkomende agrarische gebouwen hergebruikt worden voor verschillende woonvormen. Werkfuncties binnen vrijkomende bebouwing zijn daar eveneens mogelijk; zowel aan huis gebonden beroepen en praktijkruimten als extensieve dag- en verblijfsrecreatie zijn toegestaan.

De karakteristieke cultuurhistorische gebouwen worden niet gesloopt, maar krijgen een nieuwe functie ('behoud door ontwikkeling'). Functieverandering en -verbreding naar wonen, aan huis gebonden beroepen, groene diensten en extensieve dag- en verblijfsrecreatie zijn in deze cultuurhistorische gebouwen toegestaan.

Maatregelen wonen en werken

Opgave: omgaan met vrijkomende gebouwen in landelijk gebied

- Ontwikkeling van nieuwe landgoederen en buitens ter afronding van de kern Zutphen en in de Beekbergse- en Soerense Poort (Stimuleringsregeling aanleg nieuwe landgoederen en buitens inzetten).
- In bestemmingsplannen mogelijkheden voor functieverandering van vrijkomende (agrarische) gebouwen en landgoederen opnemen en verspreide versterking tegengaan;
- Vrijkomende gebouwen slopen in extensiveringsgebieden, beekdalen en groene wiggen, tenzij van cultuurhistorische waarde;
- Beëindigings- en sloopregeling;
- Cultuurhistorisch erfgoed ontwikkelen.

Opgave: sturen op beeldkwaliteit

- Procesafspraken ruimtelijke kwaliteitsborging overwegen;
- Opstellen intergemeentelijk beeldkwaliteitsplan voor het buitengebied van de Harmonie overwegen, met daarbij een stimuleringsregeling voor erfbeplantingen en aanlegvergunningstelsels bij functieverandering.

1.4.4 Uitvoeringsstrategie

De uitvoeringsstrategie om een dynamisch- en vernieuwend landelijk gebied te realiseren sluit nauw aan bij de visie en prioritaire doelen voor het deelgebied. De prioritaire doelen voor de Harmonie zijn:

- Behoud en ontwikkeling natte natuur mogelijk maken;
- Versterken en benutten van de cultuurhistorische waarden;
- Veiligstellen en verduurzamen openbare drinkwaterwinning door infiltratierugwinning van oppervlaktewater;
- Stimuleren grondgebonden landbouw met inkomsten uit niet agrarische activiteiten
- Vergroten toegankelijkheid agrarische cultuurlandschappen en natuur- en bosgebieden voor routegebonden recreatie;
- Behoud en versterking landschappelijke en natuurlijke overgangen tussen CVN en de IJsselvallei door groene wiggen;
- Versterken relatie CVN en IJsselvallei door recreatie.

Vanuit deze prioritaire doelen krijgen een aantal reconstructieopgaven prioriteit in het eerste uitvoeringsprogramma (2004 tot en met 2006). Om deze reconstructieopgaven te realiseren is een actieve inzet nodig van de Veluwe-commissie en anderzijds moeten initiatieven vanuit het gebied gestimuleerd worden. In §7.4.2 van deel A staat beschreven hoe de Veluweste commissie en ondernemers, particulieren en maatschappelijke partijen kunnen bijdragen aan de realisatie van de reconstructiedoelen. Logischerwijs zullen de initiatieven in samenhang gerealiseerd moeten worden voor een meest doelmatige en efficiënte uitvoering. Hierbij is het noodzakelijk om voorwaarde schepende aspecten als bijvoorbeeld het verwerven van grond in een vroegtijdig stadium te initiëren.

De reconstructieopgaven voor de Harmonie met de hoogste prioriteit zijn:

- realiseren gewenste water- en milieuomstandigheden voor natuur;
- veiligstellen en verduurzamen drinkwatervoorziening;
- structuurverbetering grondgebonden landbouw;
- ontwikkelingsmogelijkheden creëren voor de intensieve veehouderij;
- omgaan met vrijkomende gebouwen in landelijk gebied;
- kwaliteitsverbetering recreatie en toerisme.

Het deelgebied Harmonie is een van nature sterk verweven gebied met een nostalgisch, besloten landschap en veel cultuurhistorische aspecten. Behoud van de karakteristiek staat voorop in dit deelgebied.

Het accent ligt bij het benutten van schoon water en behouden van voldoende water. Het watersysteem bepaalt in sterke mate de ruimtelijke invulling en ontwikkeling van functies. Voorwaarde hiervoor is dat de gewenste water- en milieuomstandigheden voor alle natuur en de HEN- en SED-oppervlaktewateren binnen beïnvloedingsgebieden wordt bereikt. Er is alleen ruimte voor schone functies binnen de beïnvloedingsgebieden. Om deze gewenste water- en milieuomstandigheden te realiseren is een integrale aanpak met de landbouwsector nodig. De effecten van verdroging, verzuring en vermeting worden teruggedrongen door de onder andere de grondgebonden landbouw binnen de stroomgebieden van de HEN- en SED-oppervlaktewateren te extensiveren en intensieve veehouderijbedrijven uit de extensiveringsgebieden te verplaatsen. Voor de extensivering van de landbouw is de inzet van Koopmangelden het efficiëntst en het meest gewenst.

Met de genoemde maatregelen willen we de kwetsbare natte functies realiseren en beschermen, zodat drinkwaterwinning uit oppervlaktewater mogelijk wordt.

In de Harmonie willen we de gebieden tussen kernen en natuur openhouden. Hiervoor is behoud van grondgebonden vormen van landbouw belangrijk. Om de toeristische sector op de juiste plaats ontwikkelingsmogelijkheden te geven, kan voor het zoekgebied voor dagrecreatie langs het Apeldoorns Kanaal een inrichtingsplan gemaakt worden. Dit kan tevens gebeuren voor de twee zoekgebieden voor verblijfsrecreatie buiten het CVN.

1.4.5 Uitwerkingsplannen

Omdat het Reconstructieplan een plan op hoofdlijnen is, kunnen er voor een aantal onderdelen uitwerkingsplannen worden gemaakt. Volgens artikel 18 van de Reconstructiewet is dit wettelijk geregeld. In deze uitwerkingsplannen worden de exacte grenzen in overleg met de betrokken partijen en gemeenten nader bepaald en vindt een uitwerking plaats van de toe te passen maatregelen. Dit uitwerkingsplan omvat onder andere een inrichtingsplan en ontwikkelingskaarten. Voor de Harmonie kunnen de volgende onderdelen uitgewerkt worden in een uitwerkingsplan ex artikel 18 Recowet:

- De twee groene wiggen/. Tevens ecologische poorten de Beekbergse en de Soerense Poort;
- De waterbergingsgebieden (zie kaart A.7).

1.5 Zichtbare Overgangen

1.5.1 In het kort

Kaart B.3a geeft de Huidige landschappelijke kwaliteiten van Zichtbare Overgangen weer. Kaart B.3b geeft het Toekomstbeeld 2015 weer. Tabel B.5 vat de visie en de prioritaire doelen voor de gebied samen.

1.5.2 Gebiedskwaliteiten

Deelgebied Zichtbare Overgangen heeft een duidelijke noord-zuidgradiënt. De overgangen van hoog naar laag zijn op relatief korte afstand van elkaar te ervaren. In het zuiden begint het gebied hoog op de stuwwal en gaat noordelijk geleidelijk naar zeeniveau. De twee randen van het gebied hebben vervolgens ook een geheel eigen karakter. De zuidelijke rand van Zichtbare Overgangen is het hoge en droge bosgebied van de Veluwe. De noordelijke rand is het grootschalige open water van de randmeren. Tussen deze twee uitersten liggen de drie zones die Zichtbare Overgangen rijk is.

1. Het overganglandschap

Dit landschap is een coulisselandschap dat bestaat uit het kampen- en landgoederenlandschap. Hier vinden we kleinschalige kavels die omzoomd zijn door bos of houtwallen. Hierdoor ontstaan zogenoemde kamers, ofwel kampen. De landgoederen liggen voornamelijk in de beekdalen waar voldoende water was

Tabel B.5: Visie en prioritaire doelen in deelgebied Zichtbare Overgangen

Deelgebied	Identiteit	Visie	Prioritaire doelen
Randmeren-gebied	Zichtbare overgangen	Herkenbaar maken zonering (hoog-laag, open-dicht) en verbinding maken, weidevogels en botanische waarden behouden	Behoud en versterking landschappelijke en natuurlijke overgangen tussen CVN en Randmeren door groene wiggen en ecologische poort Hierden Stimuleren grondgebonden landbouw en weidevogelbeheer Stimuleren extensieve grondgebonden landbouw met inkomsten uit niet-agrarische activiteiten Versterken van een duurzame economische structuur Versterken relatie tussen CVN en Randmeren middels recreatie

om de waterpartijen van het landgoed te kunnen voeden. De oorspronkelijke dorpen van het deelgebied liggen ook op dit hoge en droge deel en bij de vruchtbare gronden. Buiten de dorpen ligt de bebouwing van oorsprong in linten.

2. Het veenontginningslandschap

Dit landschap is duidelijk te herkennen aan het dichte slotenpatroon. Deze zijn vaak getrokken vanuit een ontginningsas die als bebouwingslinten in het landschap liggen. De kavels zijn veelal omringd door water met her en der enkele houtwallen. Hierdoor kan men ver in het landschap kijken. De beken in deze zone krijgen een recht verloop en zijn nauwelijks te onderscheiden van de kavelsloten. Opgaande beplanting is hier vooral gerelateerd aan erven.

3. Het Randmeerkustlandschap

De Randmeerkust is een polderlandschap en is later dan het veenontginningslandschap ontgonnen. Dit is duidelijk zichtbaar aan de grootschalige blok- en slagverkaveling. De geringe bebouwing in deze zone ligt zeer verspreid over de polder. De kustzone is vrijwel niet toegankelijk. Alleen de beken doorsnijden deze zone en monden vervolgens uit in de Randmeren. Naast de beken zijn er clusters van beplanting direct aan het water. Hier bevinden zich campings die vanuit de omgeving niet zichtbaar zijn. Deze onderbreken wel de van oorsprong open kuststrook.

Structuurdragers

We herkennen de volgende structuurdragers:

-
- gradiënten hoog en laag, evenwijdig aan de kustlijn;
 - beken, haaks op de kustlijn, Hierdensche Beek;
 - grondgebonden landbouw, openheid;
 - Harderwijkerweg;
 - de verkavelingpatronen;
 - landgoederen op hogere delen en gerelateerd aan beken.

Cultuurhistorische en archeologische waarden

- occupatiepatroon;
- landgoederen;
- strandwallen (Zuiderzee`duinen`) zoals bij Nunspeet;
- voormalige zeedijken;
- windkorenmolens;
- middeleeuwse terpen rond Oosterwolde.

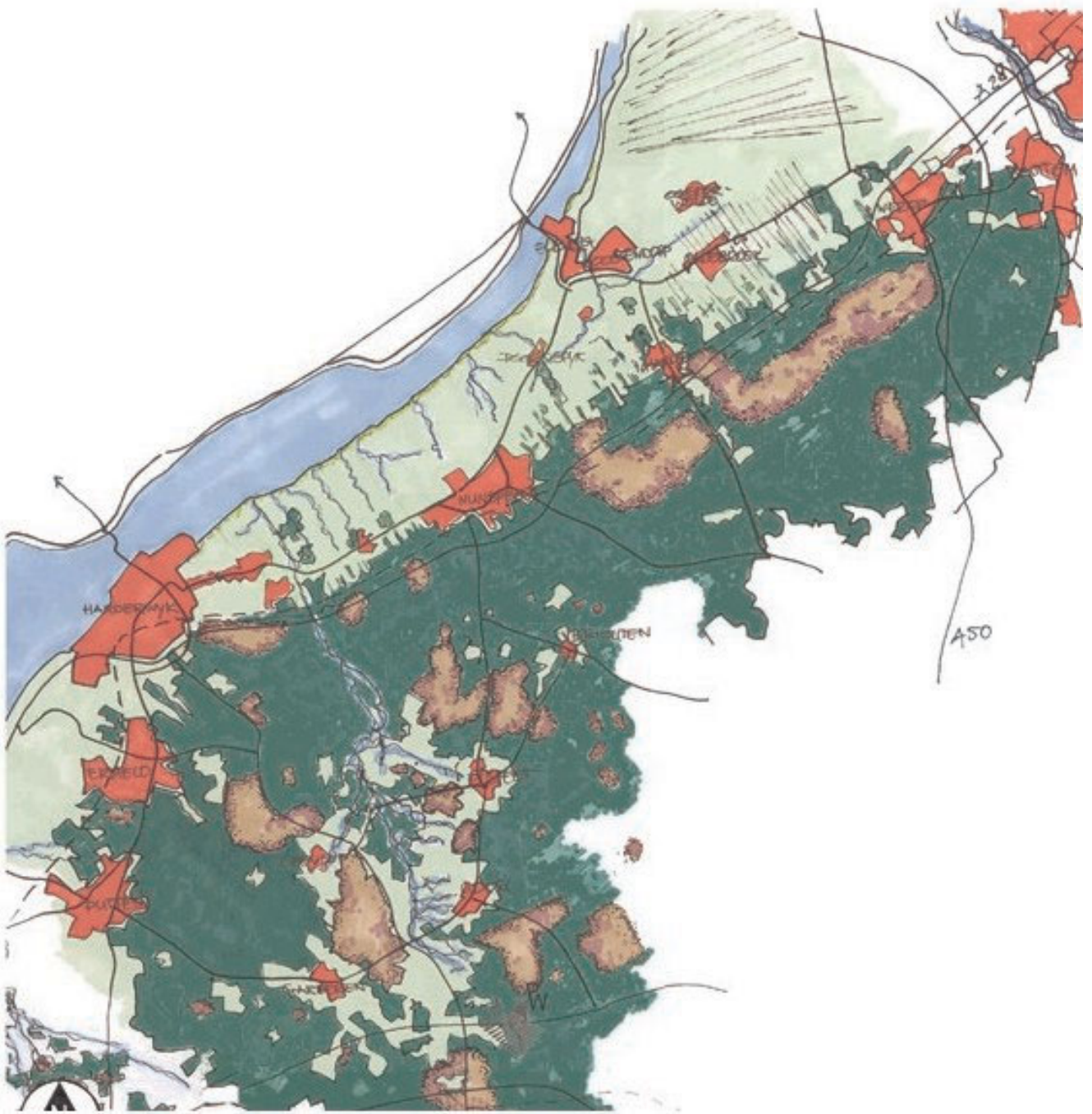
Leesbaarheid van het landschap

Onder leesbaarheid verstaan we de onderlinge relaties tussen landschappelijke eenheden, bijvoorbeeld de relatie tussen de bewoningstypen en erfbeplantingen en de landbouwontwikkeling in Zichtbare Overgangen. In dit landschap zijn nog duidelijke relaties met de ontstaansgeschiedenis te zien. Zo is de ontginningsbasis van het gebied nog duidelijk zichtbaar. Dit is een verdichte zone met boerderijen gecombineerd met tuin- en erfbeplanting. Het landschap is in dit deelgebied een directe vertaling van de ondergrond. Het is goed zichtbaar waar het droog is en waar niet.

1.5.3 Ontwikkelingsrichtingen

Landschap (groene wiggen/ecologische poort)

In het deelgebied Zichtbare Overgangen zijn drie groene wiggen aangewezen waarvan een tevens ecologische poort is (Hierden) om enerzijds de landschappelijke en natuurlijke overgangen tussen het CVN en de Veluwe Randmeren te behouden en te versterken en om anderzijds ongewenste ruimtelijke ontwikkelingen als omsingeling van het CVN met bebouwing en verdere verstening tegen te gaan. Deze groene wiggen liggen tussen *Harderwijk* en *Nunspeet*, tussen *Nunspeet* en *'t Harde* en ten noorden van *'t Harde* richting *Elburg*. Voor elke groene wig kan een uitwerkingsplan worden opgesteld waarin in samenspraak met de betreffende gemeenten de exacte locatie, omvang en inrichting wordt bepaald. Om het doel van de groene wiggen (behoud van de openheid) te kunnen behalen moet terughoudend worden omgegaan met nieuwe ontwikkeling in de groene wiggen. De ontwikkelingsmogelijkheden voor wonen en werken, waterbeheer, landbouw en recreatie in een groene wig zijn in tabel A.4 (deel A) weergegeven. De groene wig, tevens ecologische poort tussen *Harderwijk* en *Nunspeet* (Hierdensche Poort) ligt ook gedeeltelijk in het deelgebied Sleutel voor Dynamiek en is een belangrijke natte ecologische verbindingzone. Deze verbindingzone ontwikkelt zich door het van nature aanwezige hydrologische en ecologische systeem van de Hierdensche Beek te versterken en te beschermen. Hierdoor realiseren we de EVZ en stimuleren we de ontwikkeling van natte natuur. Bovendien verbetert de relatie tussen het CVN en de Randmeren. Dit geldt vooral rondom Mheenlanden. Ook wordt de uitwisseling van grof wild tussen de verschillende groene gebieden verbeterd. De grenzen van *Harderwijk*

GEO.04@jge

Huidige landsch. kwaliteiten

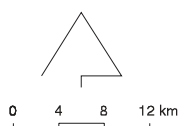
Zichtbare Overgangen en Sleutel voor Dynamiek Kaart B.3a

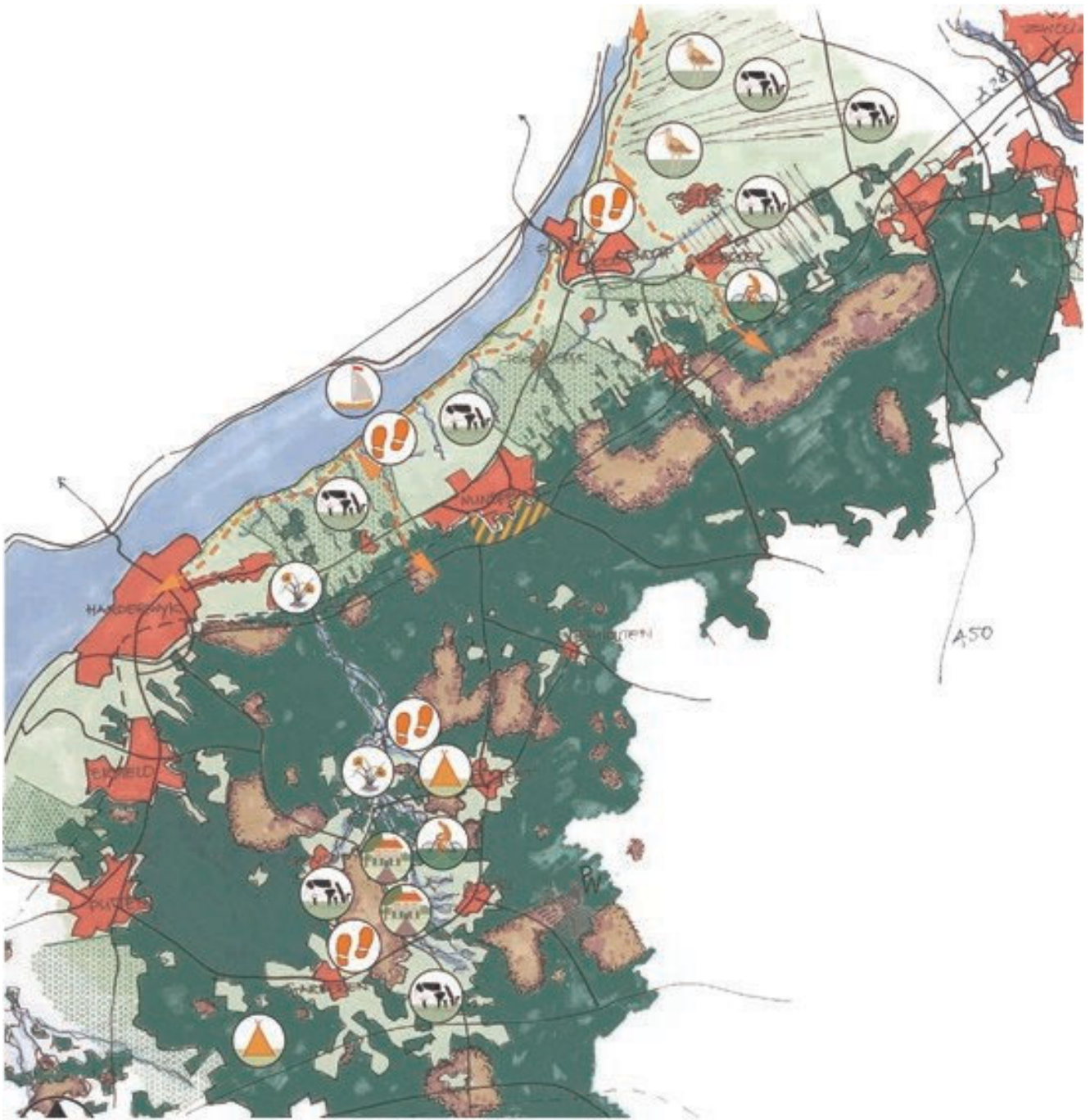
LEGENDA

provincie
GELDERLAND

DIENST REW
Afdeling LG

Auteur: P.M.Wenia
Bron: D.L.G.
Vormgeving: J.Gerritsen
1 december 2003

GEO.04@jge

Streefbeeld 2015

Zichtbare Overgangen en Sleutel voor Dynamiek Kaart B.3b

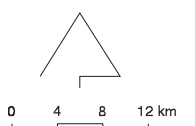
LEGENDA

zie kaart legenda

provincie
GELDERLAND

DIENST REW
Afdeling LG

Auteur: P.M.Wienia
Bron: D.L.G.
Vormgeving: J.Gerritsen
1 december 2003

en Nunspeet worden gekenmerkt door groen-rode uitloopgebieden. De groene wig tussen *Nunspeet* en *'t Harde* richt zich op het behouden en versterken van het huidige kleinschalige landschap. Hiervoor vergroten we de toegankelijkheid van het agrarisch cultuurlandschap en verbeteren we de kwaliteit van de fietsvoorzieningen. Nieuwe landgoederen en buitens zijn toegestaan. De huidige overgangen tussen het landelijk gebied en de bebouwing in groen/rode uitloopgebieden blijven gehandhaafd. Ten noorden van *'t Harde* richting *Elburg* kenmerkt de groene wig zich door behoud en versterking van de structuur van het huidige landschap. De boschages en singels lopen door tot in de 'Stroopschaar' en versterken zo de bosstructuur. Door de percelen juist te beheren zullen de natuurwaarden toenemen. In deze wig is zeer beperkt ruimte voor toename van economische ontwikkelingen, alleen wanneer de huidige kwaliteit gewaarborgd blijft.

Maatregelen landschap

Opgave: behouden en versterken van landschappelijke en natuurlijke overgangen tussen CVN en randgebieden

- Realisatie van de drie groene wiggen (tussen Harderwijk en Nunspeet/ tevens ecologische poort, tussen Nunspeet en 't Harde en ten noorden van 't Harde richting Elburg);
- Een uitwerkingsplan (volgens artikel 18 Reconstructiewet) voor de Hierdense Poort opstellen met daarin een inrichtingsplan en een ontwikkelingskaart. Planvorming koppelen aan de planuitwerking Harderwijk Elburg
- In bestemmingsplannen versterking van het buitengebied planologisch tegengaan;
- Procesafspraken ruimtelijke kwaliteitsborging overwegen;
- Opstellen intergemeentelijk beeldkwaliteitsplan voor het buitengebied van de zichtbare overgangen overwegen, met daarbij een stimuleringsregeling voor erfbeplantingen en aanlegvergunningstelsels bij functieverandering.

Natuur

De Hierdense Poort en de twee andere wiggen in dit deelgebied zijn ecologische verbindingzones tussen de Veluwe en de Randmeren. De Hierdense Poort heeft een robuuster karakter. Ter overbrugging van de A28 voor zoogdieren willen wij hier een econduct aanleggen met als doelsoort Edelhert.

De natuur in het polderlandschap is gericht op weidevogels, waar landbouw wordt gecombineerd met natuurbeheer en waterberging.

Om de gewenste water- en milieuomstandigheden voor natuur te bereiken worden de schone en kwetsbare gebieds- en gebruiksfuncties op basis van de watersysteembenadering binnen deelstroomgebieden opnieuw geordend. In Zichtbare Overgangen is gekozen voor optimalisatie van de waterkwaliteit en -kwantiteit in 2015 voor HEN- en SED-oppervlaktewateren, 'parels' en prioritaire natuur.

Maatregelen natuur

Opgave: realiseren van de EHS

- De Hierdense Poort realiseren door:
- functieverandering van de gronden;

- uitvoeren soortenbeleid.
- Omvormen landbouwgronden naar nieuwe natuur in de EHS en in de EVZ tussen de Veluwe en de Randmeren door:
 - grondverwerving;
 - particulier beheer stimuleren;
 - herverkaveling;
 - onroerendgoedbank.
- Ecoduct met doelsoort Edelhert bij de Hierdensche Poort.
- Weidevogelgebieden in het polderlandschap aanwijzen en beschermen door:
 - inzet herverkaveling;
 - een onroerendgoedbank oprichten.

Opgave: realiseren van gewenste water- en milieuomstandigheden voor natuur

- Het nader begrenzen en aanwijzen van natte landnatuur, inclusief beïnvloedingsgebieden en weidevogelgebieden;
- Het formuleren en vaststellen van de gewenste grond- en oppervlaktewateromstandigheden voor natte landnatuur en waternatuur;
- Uitvoeren van herstelmaatregelen verdroogde prioritaire natuur; anti-verdroging weidevogelgebied polder Oosterwolde;
- Verbeteren van de waterkwaliteit door:
 - opheffen van ongezuiverde lozingen door ongerioleerde panden door aanleg riool en IBA's;
 - saneren van vervuilde waterbodems en oevers behorend tot natte profiel;
 - afspraken maken die verder gaan dan generiek beleid met agrariërs om met de extensivering van grondgebonden landbouw de belasting van het watersysteem te beperken.
- Grondgebonden landbouw extensiveren langs HEN- en SED-oppervlaktewateren met Koopmansgelden.

Water

In de polder Oosterwolde staat een op de landbouw afgestemde waterhuishouding voorop, vanzelfsprekend rekening houdend met specifieke natuurwaarden in deze gebieden.

In Zichtbare Overgangen staat de realisatie van de water- en milieuomstandigheden voor de Hierdensche Poort en HEN-wateren voorop. Dit zijn met name kwelafhankelijke natuurgebieden en de parels in polder Oosterwolde en het (bos)gebied rondom de Hierdensche Beek. Voor de SED-oppervlaktewateren geldt minimaal een stand-still beginsel. Langs de rand van de Randmeren zijn waterbergingsgebieden aangewezen (zie kaart A.7).

Maatregelen water

Opgave: Realiseren ruimte voor waterberging

- Waterbergen:
 - Het Waterschap toetst het regionale watersysteem aan werknormen, voor medio 2005;
 - Het Waterschap, gemeenten en grondeigenaren zorgen voor medio 2005 voor een uitwerkingsplan (volgens artikel 18 Reconstructiewet) waarin de waterbergingsgebieden zijn aangewezen en ingericht;
 - Provincie en gemeenten nemen waterbergingsgebieden op in het Streekplan en in bestemmingsplannen;

- Het Waterschap stelt in overleg met betrokken een (schade)vergoedingsregeling op, voor 2005;
- Het Waterschap zorgt voor de periode 2003-2007, voor een versnelde uitvoering van WB21-achtige projecten door zogenaamde meekoppelkansen te benutten; meekoppelkansen liggen er bij uitvoering van beekherstel, ontwikkeling van ecologische verbindingszones en groene wigen en afspraken met agrariërs.
- Waterretentie:
- afkoppelen van verharde oppervlakken van de riolering;
- (her)inrichten van gebieden en watergangen door aan te sluiten bij uitvoering van beheers- en onderhoudplannen van beken, realisering van ecologische verbindingszone en Hierdensch Poort.

Opgave: veiligstellen en verduurzamen drinkwatervoorziening

- Er is hier geen opgave verduurzaming waterwinning; alle waterwinningen zijn al duurzaam.

Landbouw en tuinbouw

We combineren ontwikkelingsmogelijkheden voor verbrede landbouw met andere functies, zoals kleinschalige recreatie, natuur- en landschapsbeheer, drinkwaterwinning en waterberging. In de gebieden Doornspijk-Elburg en Oldebroek-Oosterwolde zijn mogelijkheden voor omvorming naar agrarisch natuurbeheer en landschapsbeheer. De landbouw kan zich verbreden op het gebied van recreatie, door streekproducten te verkopen en minicampings te exploiteren. Bedrijfsbeëindigingen zijn aangrijppunten voor een verbetering in de kavelstructuur van de blijvende landbouw.

We stimuleren de gangbare grondgebonden landbouw in het oostelijk deel van de polder Oosterwolde en tussen Nunspeet en 't Harde. Dat laatste gebied is afhankelijk van de waterkwaliteit in de SED-beken (Gageler- en Horsterbeek) en de botanische waarden van omliggende natuur. We stimuleren de biologische landbouw in met name polder Oosterwolde. Rondom de Hierdensch Poort extensiveren we de grondgebonden landbouw in combinatie met weidevogel-natuur en waterberging. De zonering voor de intensieve veehouderij betekent dat Zichtbare Overgangen voor het grootste deel een verwevingsgebied wordt. In een zone van 250 meter om het CVN is een extensiveringsgebied aangewezen. Langs de Randmeren is een varkensvrije zone aangelegd. Deze zonering is weergegeven op kaart A.10 (deel A). In §5.3 (deel A) staan de ontwikkelingsmogelijkheden voor de intensieve veehouderij uitgebreid beschreven. Voor de intensieve bedrijven met nertsen en eenden die in een extensiveringsgebied liggen, gelden dezelfde uitgangspunten als voor overige intensieve veehouderijbedrijven. Deze bedrijven kunnen gebruik maken van de mogelijkheid om de bedrijfsvoering te staken in combinatie met functieveranderingsmogelijkheden ter plaatse of kunnen verplaatsen naar verwevingsgebieden met sterlocaties of het landbouwontwikkelingsgebied in het Wei(ij)dse landschap.

Maatregelen landbouw

Opgave: ontwikkelingsmogelijkheden creëren voor intensieve veehouderij

- Levensvatbare intensieve veehouderijbedrijven in extensiveringsgebieden en in de varkensvrije zone langs de Randmeren beëindigen of verplaatsen naar verwevingsgebieden met sterlocaties of naar het landbouwontwikkelingsgebied in het Wei(ij)dse Landschap door:

- verplaatsings- en beëindigingsregeling intensieve veehouderij;
- mogelijkheden voor functieverandering;
- duurzame IV lokaties landinrichtingsgebied Harderwijk-Elburg inzetten.
- Technische maatregelen nemen voor intensieve veehouderijbedrijven om de ammoniak- en geuruitstoot te verminderen;
- Slopen van vrijkomende agrarische bedrijven in extensiveringsgebieden en stroomgebieden.

Opgave: structuurverbetering grondgebonden landbouw

- Aanleggen van landschapselementen en toepassen van agrarisch natuurbeheer (door stimuleringsregeling aanleg van landschapselementen en agrarisch natuurbeheer).
- Technische maatregelen zoals emissiearme stallen mogelijk maken;
- Grondgebonden landbouw extensiveren langs HEN- en SED-oppervlaktewateren met Koopmansgelden;
- Stimulering van de biologische landbouw;
- Verbetering van de verkavelingsituatie via herverkaveling en kavelruil+;
- Verbreding van de landbouw;
- Verbetering van het imago van de landbouw met meer streek-eigen producten en meer 'open dagen' (promotie).

Recreatie en toerisme

De kleinschaligheid en de grote hoeveelheid gevoelige functies maken dat het in dit deelgebied onwenselijk is om meer te bouwen. De toeristisch-recreatieve ontwikkeling ligt dan ook met name bij de uitbreiding van de extensieve vormen van dag- en verblijfsrecreatie. In Zichtbare Overgangen is een zoekgebied voor verblijfsrecreatie buiten het CVN aangewezen; tussen Harderwijk en Duinen. Hier is ruimte voor verblijfsrecreatie vanuit het Krimpgebied op het CVN en nieuwe toeristische ontwikkelingen. Er zijn geen zoekgebieden voor de dagrecreatie aangewezen.

Maatregelen recreatie en toerisme

Opgave: kwaliteitsverbetering recreatie en toerisme

- Een ontwikkelingsvisie opstellen voor verblijfsrecreatie tussen Harderwijk en Duinen en op basis daarvan een inrichtingsplan opstellen;
- Recreatieve wandel- en fietsroutes aanleggen.

Wonen en werken

De kleinschaligheid en de grote hoeveelheid gevoelige functies maken dat het in dit deelgebied onwenselijk is om meer te bouwen. Gezien de regionale dynamiek richting kleinschalige economische (neven)activiteiten is het wenselijk om complete functiewijziging van vrijkomende agrarische bebouwing naar werkfuncties te faciliteren en in te passen binnen de bestaande landschappelijke kwaliteit. Verschillende soorten van wonen kunnen worden ontwikkeld binnen voormalige agrarische gebouwen of landgoederen, mits zij op de juiste wijze worden ingepast in de bestaande landschappelijke kwaliteiten. Werkfuncties binnen bestaande bebouwing zijn eveneens mogelijk, zowel aan huis gebonden beroepen en praktijkruimten als extensieve dag- en verblijfsrecreatie zijn toegestaan. Meer intensieve vormen van werken zoals kantoren en detailhandel zijn gebonden aan een (bestaande) goede ontsluiting. Karakteristieke

cultuurhistorische gebouwen worden niet gesloopt, maar krijgen een nieuwe functie ('behoud door ontwikkeling'). De sloop van vrijkomende gebouwen in kwetsbare gebieden kan wellicht financieel geregeld worden via verevening vanuit winsten op geschikte bouwlocaties (zie §5.5, deel A).

Maatregelen wonen en werken

Opgave: omgaan met vrijkomende gebouwen in landelijk gebied

- In bestemmingsplannen mogelijkheden voor functieverandering van vrijkomende (agrarische) gebouwen en landgoederen opnemen en verspreide verstening tegengaan;
- Vrijkomende gebouwen slopen in extensiveringsgebieden, beekdalen en groene wiggén, tenzij van cultuurhistorische waarde (via beëindigings- en sloopregeling);
- Cultuurhistorisch erfgoed ontwikkelen.

Opgave: sturen op beeldkwaliteit

- Procesafspraken ruimtelijke kwaliteitsborging overwegen;
- Opstellen intergemeentelijk beeldkwaliteitsplan voor het buitengebied van Zichtbare Overgangen overwegen, met daarbij een stimuleringsregeling voor erfbeplantingen en aanlegvergunningstelsels bij functieverandering.

1.5.4 Uitvoeringsstrategie

De uitvoeringsstrategie om een dynamische en vernieuwend landelijk gebied te realiseren sluit nauw aan bij de visie en prioritaire doelen voor het deelgebied. De prioritaire doelen voor Zichtbare Overgangen zijn:

- Behoud en versterking landschappelijke en natuurlijke overgangen tussen CVN en de Randmeren door groene wiggén;
- Stimuleren grondgebonden landbouw en weidevogelbeheer;
- Stimuleren extensieve grondgebonden landbouw met inkomsten uit niet-agrarische activiteiten;
- Versterken van een duurzame economische structuur;
- Versterken relatie tussen CVN en de Randmeren door middel van recreatie.

Vanuit deze prioritaire doelen krijgen een aantal reconstructieopgaven prioriteit in het eerste uitvoeringsprogramma (2004 tot en met 2006). Om deze reconstructieopgaven te realiseren is een actieve inzet nodig van de Veluwecommissie en anderzijds moeten initiatieven vanuit het gebied gestimuleerd worden. In §7.4.2 van deel A staat beschreven hoe de Veluwecommissie en ondernemers, particulieren en maatschappelijke partijen kunnen bijdragen aan de realisatie van de reconstructiedoelen. Logischerwijs zullen de initiatieven in samenhang gerealiseerd moeten worden voor een meest doelmatige en efficiënte uitvoering. Hierbij is het noodzakelijk om voorwaarde scheppende aspecten als bijvoorbeeld het verwerven van grond in een vroegtijdig stadium te initiëren.

De reconstructieopgaven voor Zichtbare Overgangen met de hoogste prioriteit zijn:

- Behouden en versterken van landschappelijke en natuurlijke overgangen tussen CVN en randgebieden;
- Structuurverbetering grondgebonden landbouw;

-
- Realiseren ruimte voor waterberging;
 - Ontwikkelingsmogelijkheden creëren voor de intensieve veehouderij.
- De prioriteit ligt bij het zichtbaar houden van de overgangen tussen hoog en laag en open en dicht. Grondgebonden landbouw is van belang bij het openhouden van de overgangen en kan bijdragen aan de realisering van weidevogelnatuur langs de Randmeren. Rondom de Hierdensche beek vindt een stapeling van doelstellingen plaats: het openhouden van de overgangen en de optimalisatie van de waterkwaliteit en –kwantiteit voor HEN- en SED-oppervlaktewateren, 'parels' en prioritaire natuur. Daarom is het van belang dat voor de groene wig de Hierdensche Poort een uitwerkingsplan wordt gemaakt.

1.5.5 Uitwerkingsplannen

Omdat het Reconstructieplan een plan op hoofdlijnen is, worden voor een aantal onderdelen uitwerkingsplannen gemaakt. Volgens artikel 18 van de Reconstructiewet is dit wettelijk geregeld. In deze uitwerkingsplannen worden de exacte grenzen in overleg met de betrokken partijen en gemeenten nader bepaald en vindt een uitwerking plaats van de toe te passen maatregelen. Dit uitwerkingsplan omvat onder andere een inrichtingsplan en ontwikkelingskaarten. Voor Zichtbare Overgangen worden voor de volgende onderdelen uitgewerkt in een uitwerkingsplan:

- De Hierdensche Poort;
- Landinrichting Harderijk-Elburg;
- De waterbergingsgebieden (zie kaart A.7).

1.6 Sleutel voor Dynamiek

1.6.1 In het kort

Kaart B.3a geeft de Huidige landschappelijke kwaliteiten van Sleutel voor Dynamiek weer. Kaart B.3b geeft het Toekomstbeeld 2015 weer. Tabel B.6 vat de visie en de prioritaire doelen voor de gebied samen.

1.6.2 Gebiedskwaliteiten

We kunnen deelgebied Sleutel voor Dynamiek opdelen in twee landschappen. Als eerste zien we de open gebieden met een voornamelijk landbouwkundig gebruik, het 'enclavelandschap'. Ten tweede definiëren we het 'Hierdensche Beek landschap', te midden van een dicht natuurlijk landschap. De Sleutel voor Dynamiek wordt omsloten door het bos van het CVN. Dit maakt dat de enclave tot een geheel eigen eenheid.

1. Het enclavelandschap

De structuur van de landbouw is hier kleinschalig. De tegenstelling van de dichte rand met de openheid van de kavelgronden geeft het landschap echter een grootschalig karakter. Dit komt mede door het ontbreken van kavelgrensbeplanting waardoor het contrast tussen open en dicht groter wordt.

Tabel B.6: Visie en prioritaire doelen in deelgebied Sleutel voor Dynamiek

Deelgebied	Identiteit	Visie	Prioritaire doelen
Agrarische Enclave	Sleutel voor dynamiek	Balans vinden tussen natuur en landbouw, toekomst van landbouw en natuur veiligstellen, waarden van de Hierdensche Beek versterken	Realiseren van een verantwoorde afzet van mest en mineralen
			Ontwikkelingskansen bieden aan intensieve veehouderij
			Vermindering verstening
			Behoud en ontwikkeling natte natuur mogelijk maken

Vanuit de dorpen loopt een weg naar het midden van het open gebied waaraan agrarische bedrijven liggen. Dit lint is voor een groot deel geheel dicht gebouwd met stallen. Hierdoor is de openheid naar de bosrand helaas niet meer zichtbaar.

2. Het Hierdensche Beek landschap

In het midden van de enclave loopt de laaglandbeek, Hierdensche Beek. Deze beek wordt omgeven door een variatie aan landschapselementen, oude essen, beekbegeleidende beplanting, natte heide, bloemrijke graslanden en landgoederen.

Structuurdragers

We zien de volgende structuurdragers:

- Hierdensche Beek;
- grondgebonden landbouw;
- kavelpatronen;
- bossen in relatie met open stukken;
- recreatieve routestructuren.

Cultuurhistorische en archeologische waarden

- ontginningspatroon en occupatiepatroon;
- landgoederen gekoppeld aan de beek;
- Kasteel Staverden;
- Uddelermeer;
- landbouw als sociaal en cultuurhistorisch aspect.

Leesbaarheid van het landschap

Onder leesbaarheid verstaan we de onderlinge relaties tussen landschappelijke eenheden, bijvoorbeeld de relatie tussen een open landschap en de landbouwsector in de Sleutel voor Dynamiek. Oude en nieuwe structuurdragers moeten de leesbaarheid van het landschap ten goede komen. Technische oplossingen binnen de agrarische sector kunnen leiden tot dichtslibben van het landschap, als deze buiten de bestaande bebouwing komen. Het typerende contrast tussen open en

dicht vervaagt hierdoor. We moeten daarom zorgvuldig zijn met nieuwe mogelijkheden en eventuele nieuwe bouwvolumes. Historische structuren kunnen daarbij hele goede aanknopingspunten zijn. Hierbij gaat het zowel om de 'setting', het kader als om de uiterlijke verschijningsvorm.

1.6.3 Ontwikkelingsrichtingen

Landschap

In het deelgebied Sleutel voor Dynamiek liggen geen groene wiggen. Om de dreigende verrommeling in dit deelgebied tegen te gaan moeten de relatief kleine ontwikkelingen op het CVN, zoals functieverandering in VAB's, bestaande landgoederen en recreatiegebieden, in goede banen worden geleid. Indien hiervoor niets wordt geregeld zullen in de loop van de tijd talloze lokale ruimtelijke ingrepen plaatsvinden die tezamen het landelijk gebied beïnvloeden. We willen voorkomen dat zulke ontwikkelingen in het buitengebied worden gezien als een bedreiging voor de landschappelijke kwaliteiten. Daarom is het ons doel dat de provincie en gemeenten tijdig veel aandacht te vragen voor ruimtelijke kwaliteit in het algemeen en op het versterken van de beeldkwaliteit in het landelijk gebied in het bijzonder. Dit kan met name gerealiseerd worden door nu, in het Reconstructieplan Veluwe, te overwegen op gemeentelijk niveau procesafspraken voor de ruimtelijke kwaliteitsborging te ontwikkelen. Deze procesafspraken zijn bedoeld als aanvulling op het reeds bestaande Welstandsbeleid maar dan gericht op het landelijk gebied. Met de welstandsnota en de landschapsontwikkelingsplannen als basis kunnen de gemeenten gezamenlijk met weinig extra werk een volledig beeldkwaliteitsplan opstellen.

Maatregelen landschap

Opgave: behouden en versterken van landschappelijke en natuurlijke overgangen tussen CVN en randgebieden

- In bestemmingsplannen verstening van het buitengebied planologisch tegengaan;
- Procesafspraken ruimtelijke kwaliteitsborging overwegen;
- Opstellen intergemeentelijk beeldkwaliteitsplan voor het buitengebied van de Sleutel voor Dynamiek overwegen, met daarbij een stimuleringsregeling voor erfbeplantingen en aanlegvergunningenstelsels bij functieverandering.

Natuur

In de Sleutel voor Dynamiek worden nieuwe natuurgebieden gerealiseerd om de EHS en ecologische verbindingszone van het CVN naar de Gelderse Vallei en de Randmeren te kunnen realiseren. De Hierdensche Poort wordt ingericht als een robuuste verbindingszone.

Om de gewenste water- en milieuomstandigheden voor natuur te bereiken worden de schone en kwetsbare gebieds- en gebruiksfuncties op basis van de watersysteembenadering binnen deelstroomgebieden geordend. In de Sleutel voor Dynamiek is gekozen voor optimalisatie van de waterkwaliteit en kwantiteit in 2015 voor alle natuur en HEN- en SED-oppervlaktewateren in beïnvloedingsgebieden.

Maatregelen natuur

Opgave: realiseren van de EHS

- Afspraken over ammoniakemissiereductie;
- Omvormen landbouwgronden naar nieuwe natuur in de EHS en in de EVZ tussen het CVN, de Gelderse Vallei en de Randmeren door:
- grondverwerving;
- particulier beheer;
- herverkaveling;
- onroerendgoedbank.

Opgave: realiseren gewenste water- en milieuomstandigheden voor natuur

- Het nader begrenzen en aanwijzen van natte landnatuur, inclusief beïnvloedingsgebieden;
- Grondgebonden landbouw extensiveren langs HEN- en SED-oppervlaktewateren met Koopmangelden;
- Het formuleren en vaststellen van de gewenste grond- en oppervlaktewateromstandigheden voor natte landnatuur en waternatuur;
- Uitvoeren van herstelmaatregelen voor alle verdroogde natuur;
- Verbeteren van de waterkwaliteit door:
- opheffen van ongezuiverde lozingen door ongerioleerde panden door aanleg riool en IBA's;
- opheffen/verminderen van de overstortlozing Speuld;
- afspraken maken die verder gaan dan generiek beleid met agrariërs om met de extensivering van grondgebonden landbouw de belasting van het watersysteem te beperken.

Water

Voor alle HEN- en SED-oppervlaktewateren wordt de water- en milieukwaliteiten geoptimaliseerd. Aangezien de Hierdense Beek uitmondt in het deelgebied Zichtbare Overgangen en vervolgens in de Randmeren, moet de waterkwaliteit aan strenge eisen voldoen. We zullen hiervoor vergaande maatregelen nemen (zie ook de watermaatregel genoemd bij Natuur). Ruimte voor water wordt hier vooral gezocht in combinatie met natuur en (her)inrichting van de Hierdense Beek en de daarop uitkomende zijbeken. De waterbergingsgebieden staan aangegeven op kaart A.7.

Maatregelen water

Opgave: realiseren van ruimte voor waterberging

- Waterbergen:
- Het Waterschap toetst het regionale watersysteem aan werknormen, voor medio 2005.
- Het Waterschap, gemeenten en grondeigenaren zorgen voor medio 2005 voor een uitwerkingsplan (volgens artikel 18 Reconstructiewet) waarin de waterbergingsgebieden zijn aangewezen en ingericht;
- Provincie en gemeenten nemen waterbergingsgebieden op in het Streekplan en in bestemmingsplannen.
- Het Waterschap stelt in overleg met betrokken een (schade)vergoedingsregeling op, voor 2005.
- Het Waterschap zorgt, voor de periode 2004 tot en met 2006, voor een versnelde uitvoering van WB21-achtige projecten door zogenaamde

meekoppelkansen te benutten; meekoppelkansen liggen er bij herstel en ontwikkelen van natuurwaarden en dynamiek van de Hierdense Beek.

- Waterretentie;
- afkoppelen van verharde oppervlakken van de riolering;
- (her)inrichten van gebieden en watergangen door aan te sluiten bij uitvoering van beheers- en onderhoudplannen van beken; realisering van ecologische verbindingzones.

Opgave: veiligstellen en verduurzamen drinkwatervoorziening

- Er is hier geen opgave; pompstation Speuld is qua omgevingsaspecten duurzaam.

Landbouw en tuinbouw

De ligging van het deelgebied Sleutel voor Dynamiek midden in het CVN met een grote concentratie van kalverhouderijen en omringd door een Vogel- en Habitatrichtlijngebied is aanleiding geweest voor een afwijkende aanpak in dit deelgebied. Deze afwijkende aanpak geeft levensvatbare kalverbedrijven ontwikkelingskansen binnen duidelijke randvoorwaarden. Daarnaast worden de bedrijven verduurzaamd met technische ingrepen. Hierdoor bieden zij de gewenste bescherming tegen ammoniakbelasting.

Via deze weg krijgt de kalverhouderij een blijvende plek in de Agrarische Enclave en worden tegelijkertijd de milieuomstandigheden voor de natuur verbeterd. Om deze afwijkende aanpak vorm te geven wordt op zeer korte termijn tussen de verschillende belangengroepen in de Agrarische enclave (agrarische sector, gemeenten, natuur- en milieuorganisaties, waterschap en recron) een convenant gesloten. Daarin worden afspraken vastgelegd die het mogelijk maken dat de bestaande productieomvang van de kalverhouderijsector in de enclave gehandhaafd wordt door viaerschikking van productiecapaciteit afwaarts van bestaande en te ontwikkelen natuurgebieden, ontwikkelingsmogelijkheden te bieden in het Verwevingsgebied Enclave waarbij tegelijkertijd de productie nabij de natuurgebieden weggenomen wordt.

De ontwikkelings- en saneringsmaatregelen voor de intensieve veehouderij worden op basis van het gesloten convenant in een uitwerkingsplan ex artikel 18 Reconstructiewet en het bestemmingsplan nader uitgewerkt. In grote lijnen betekent de afwijkende aanpak dat voor bestaande intensieve veehouderijbedrijven c.q. bedrijven met een intensieve veehouderijtak in het aangeduide Verwevingsgebied Enclave tot de afronding van het uitwerkingsplan hetzelfde regime geldt als in het extensiveringsgebied. Echter met een bedrijfsplan waarin men voldoet aan de randvoorwaarden uit het convenant en passend binnen het uitwerkingsplan kan uitbreiding van het bouwblok plaatsvinden voor de intensieve veehouderij tot maximaal 1 hectare (via een wijzigingsbevoegdheid). Indien het convenant niet tot stand komt zal ook geen uitwerkingsplan opgesteld worden en zal de agrarische enclave bij de formele vaststelling door Provinciale Staten van dit reconstructieplan een zonering krijgen die past bij kwetsbare omgeving binnen het CVN.

Maatregelen landbouw

Opgave: ontwikkelingsmogelijkheden creëren voor de intensieve veehouderij

- Fosfaatrechten van een bedrijfsbeëindiger opkopen;
- Er worden voorzieningen getroffen om de emissie terug te brengen (hele

bedrijf schoon binnen 10-12 jaar, de overgekochte kalverplaatsen direct schoon en een aantal bestaande plaatsen schoon zodat het bedrijfsemisatieplafond niet wordt overschreden);

- Bedrijven moeten verplicht hun mest afvoeren op de kalvergiervoorzuiveringsinstallatie;
- De uitbreiding wordt landschappelijk ingepast; waar nodig (met oog op zichtbaarheid vanaf de openbare weg) en mogelijk (bij voldoende afstand tot perceelsgrenzen) zal de inpassing van het gehele bedrijf geschieden;
- De maximale grootte van het bouwblok wordt op basis van het ondernemingsplan in overleg met de ondernemer bepaald, maar deze is niet groter dan 1 hectare en wordt opgenomen in het bestemmingsplan en de milieuvergunning;
- Slopen van vrijkomende agrarische bedrijven in extensiveringsgebieden en stroomgebieden;
- Technische maatregelen nemen voor intensieve veehouderijbedrijven om de ammoniak- en geuruitstoot te verminderen.

Mogelijke instrumenten hierbij zijn:

- Onroerendgoedbank;
- Bedrijfsverplaatsingsregeling (zoals voorzien in de Reconstructie);
- “Makelaarsbureau voor kalverrechten”;
- Uitwerking van mogelijke en acceptabele technische maatregelen (zoals biobedden) om ammoniakemissie te beperken;
- Analyse van bedrijfseconomische situatie van boeren om op maat met producenten financieringsmogelijkheden te kunnen ontwikkelen;
- Welstandsnota en beeldkwaliteitsplannen van de gemeente en een regeling voor functieverandering en/of neventakken;
- subsidies op erfbeplanting;
- verplaatsings- en beëindigingsregeling.

Opgave: structuurverbetering grondgebonden landbouw

- Aanleggen van landschapselementen en toepassen agrarisch natuurbeheer;
- Stimuleringsregeling aanleg van landschapselementen en agrarisch natuurbeheer;
- Technische maatregelen als emissiearme stallen mogelijk maken;
- Verbetering van de verkavelingsituatie via kavelruil en kavelruil+;
- Grondgebonden landbouw extensiveren langs HEN- en SED-opervlaktewateren met Koopmansgelden;
- Verbreding van de landbouw.

Om stankreductie te realiseren stellen we de volgende maatregelen voor:

- Stankknelpunten rondom kernen (kernrandzone) met maatwerk en mogelijkheden voor functieverandering oplossen door:
- inzet van beëindigings en/of verplaatsingsregeling (5 grotere en 16 kleine), indien noodzakelijk;
- regeling voor functieverandering.

Recreatie en toerisme

De ontwikkelingsmogelijkheden van recreatie en toerisme liggen met name op het terrein van de kwaliteitsverbetering van de bestaande vormen van verblijfsrecreatie binnen de Groeigebieden. De zoekgebieden voor groei van verblijfs-

recreatie liggen bij Vierhouten, Garderen en Speuld. Deze kwaliteitsslag moet gemaakt worden om een juiste balans te bereiken tussen het aanbod van de typen verblijfs- en dagrecreatie in samenhang met de draagkracht van de omliggende natuur- en landschapswaarden. Het is niet mogelijk dat recreatiebedrijven naar de Agrarische Enclave verplaatsen.

Om de ontwikkeling in de toeristisch-recreatieve sector op de juiste locaties te laten plaatsvinden, is in dit Reconstructieplan de Groei- en Krimpstrategie toegepast. Deze strategie resulteert in Groei- en Krimpgebieden, die zijn aangegeven op kaart A.11 (deel A). Voor de Groei- en Krimpgebieden op het CVN wordt in het Streekplankader een uitwerking opgesteld, waarin de exacte begrenzing wordt vastgelegd. In Sleutel voor Dynamiek zijn drie zoekgebieden voor groei verblijfsrecreatie aangewezen; bij Vierhouten, Garderen en Speuld. Hier is ruimte voor verblijfsrecreatie op het CVN.

Maatregelen recreatie en toerisme

Opgave: kwaliteitsverbetering recreatie en toerisme

- Een uitwerking in Streekplanverband maken voor de zoekgebieden voor groei verblijfsrecreatie met daarin een inrichtingsplan en een ontwikkelingskaart;
- Recreatieve wandel- en fietsroutes aanleggen;
- Transferium bij Garderen aanleggen.

Wonen en werken

Vrijkomende agrarische bebouwing wordt gesloopt, of zeer selectief hergebruikt om verrommeling en verstening te voorkomen. Ze kunnen een woonfunctie krijgen, mits de grootte van het bouwblok beperkt wordt. Werkfuncties binnen vrijkomende agrarische bebouwing zijn eveneens mogelijk indien het gaat om aan huis gebonden beroepen en praktijkruimten of extensieve dag- en verblijfsrecreatie.

Karakteristieke cultuurhistorische gebouwen worden niet gesloopt, maar krijgen een nieuwe functie ('behoud door ontwikkeling').

Maatregelen wonen en werken

Opgave: omgaan met vrijkomende gebouwen in landelijk gebied

- In bestemmingsplannen mogelijkheden voor functieverandering van vrijkomende (agrarische) gebouwen en landgoederen opnemen en verspreide verstening tegengaan;
- Vrijkomende gebouwen slopen in extensiveringsgebieden, beekdalen en groene wiggen, tenzij van cultuurhistorische waarde;
- Beëindigings- en sloopregeling.
- Cultuurhistorisch erfgoed ontwikkelen.

Opgave: sturen op beeldkwaliteit

- Bestemmingsplannen gemeenten aanpassen aan convenant agrarische enclave;
- Aanwijzing als actief kavelruilgebied (provincie);
- Actief inzetten op een landschappelijke inpassing van bestaande stallen door sturingsinstrumenten van de gemeenten;
- Duidelijke informatie over mogelijkheden en randvoorwaarden voor nieuwe economische activiteiten.

-
- Procesafspraken ruimtelijke kwaliteitsborging overwegen;
 - Opstellen intergemeentelijk beeldkwaliteitsplan voor het buitengebied van de Agrarische Enclave overwegen, met daarbij een stimuleringsregeling voor erfbeplantingen en aanlegvergunningstelsels bij functieverandering.

De gemeenten hebben diverse instrumenten om te sturen op beeldkwaliteit (beeldkwaliteitsplan Agrarische Enclave, welstandnota's, sloopregeling gekoppeld aan functieverandering (nu alleen Barneveld), subsidies erfbeplanting, artikel 11 WRO).

1.6.4 Uitvoeringsstrategie

De uitvoeringsstrategie om een dynamische en vernieuwend landelijk gebied te realiseren sluit nauw aan bij de visie en prioritaire doelen voor het deelgebied. De prioritaire doelen voor Sleutel voor Dynamiek zijn:

- Realiseren van een verantwoorde afzet van mest en mineralen;
- Ontwikkelingskansen bieden aan intensieve veehouderij;
- Vermindering verstening;
- Behoud en ontwikkeling natte natuur mogelijk maken.

Vanuit deze prioritaire doelen krijgen een aantal reconstructieopgaven prioriteit in het eerste uitvoeringsprogramma (2004 tot en met 2006). Om deze reconstructieopgaven te realiseren is een actieve inzet nodig van de Veluwecommissie en anderzijds moeten initiatieven vanuit het gebied gestimuleerd worden. In §7.2 van deel A staat beschreven hoe de Veluwecommissie en ondernemers, particulieren en maatschappelijke partijen kunnen bijdragen aan de realisatie van de reconstructiedoelen. Logischerwijs zullen de initiatieven in samenhang gerealiseerd moeten worden voor een meest doelmatige en efficiënte uitvoering. Hierbij is het noodzakelijk om voorwaarde scheppende aspecten als bijvoorbeeld het verwerven van grond in een vroegtijdig stadium te initiëren.

De reconstructieopgaven voor Sleutel voor Dynamiek met de hoogste prioriteit zijn:

- realiseren gewenste water- en milieumstandigheden voor natuur;
- ontwikkelingsmogelijkheden creëren voor de intensieve veehouderij;
- structuurverbetering grondgebonden landbouw;
- kwaliteitsverbetering recreatie en toerisme.

In de Sleutel voor Dynamiek willen we landbouw en natuur laten samengaan. De prioriteiten liggen daarom bij het verminderen van de milieubelasting door de landbouw. In de extensiveringsgebieden zullen de levensvatbare bedrijven een verplaatsingsregeling krijgen aangeboden, waardoor ze naar een verwevingsgebied met sterlocatie of het landbouwontwikkelingsgebied kunnen verplaatsen. In het uitwerkingsplan voor de Hierdensche Poort worden de maatregelen voor een optimalisatie van water- en milieukwaliteit uitgewerkt. Om de toeristische ontwikkelingen op een zo gunstig mogelijke locatie ontwikkelingskansen te bieden wordt voor de zoekgebieden voor de groei verblijfsrecreatie bij Vierhouten, Garderen en Speuld een uitwerking op basis van het Streekplan gemaakt.

1.6.5 Uitwerkingsplannen

Omdat het Reconstructieplan een plan op hoofdlijnen is, worden voor een aantal onderdelen uitwerkingsplannen gemaakt. Volgens artikel 18 van de Reconstructiewet is dit wettelijk geregeld. In deze uitwerkingsplannen worden de exacte grenzen in overleg met de betrokken partijen en gemeenten nader bepaald en vindt een uitwerking plaats van de toe te passen maatregelen. Dit uitwerkingsplan omvat onder andere een inrichtingsplan en ontwikkelingskaarten. Voor Sleutel voor Dynamiek worden voor de volgende onderdelen uitgewerkt in een uitwerkingsplan ex artikel 18 Recowet:

- Indien een convenant is gesloten wordt een uitwerkingsplan gemaakt voor Gebiedsgerichte aanpak voor de Agrarische Enclave;
- De waterbergingsgebieden langs de Hierdense Beek (zie kaart A.7);
- En op basis van het Streekplan de zoekgebieden groei verblijfsrecreatie bij Vierhouten, Garderen en Speuld.

1.7 Eindeloze Veluwe

1.7.1 In het kort

Tabel B.7 vat de visie en de prioritaire doelen voor de gebied samen.

Tabel B.7: Visie en prioritaire doelen in deelgebied de Eindeloze Veluwe

Deelgebied	Identiteit	Visie	Prioritaire doelen
Centraal Veluws Natuurgebied	Eindeloze Veluwe	Mens en natuur samen laten gaan (ecologie en economie), cultuurhistorie benutten	Kwaliteitsverbetering natuur Natuur, water en cultuurhistorie sturend voor recreatieontwikkeling (als thema en voor Groei en Krimp) Behouden en versterken landschappelijke en natuurlijke overgangen tussen CVN en de IJsselvallei, Rijnvallei en de Randmeren door groene wiggen

1.7.2 Gebiedskwaliteiten

Het CVN bestaat voornamelijk uit boslandschappen, waarin open stukken heide, zandverstuivingen en landbouwenclaves zorgen voor het contrast tussen open en dicht. Dit zorgt zowel voor een landschappelijke als voor een ecologische diversiteit.

1. Het boslandschap

Het landschap op de Veluwe wordt gedomineerd door de bebossing van rond de eeuwwisseling (eind 18de eeuw). Veel bos op de Veluwe is nog relatief jong en verkeert in de ontwikkelingsfase. De ecologisch en cultuurhistorisch meest waardevolle bosrestanten zijn de oude landgoedbossen en oude boskernen.

2. Heide- en zandverstuivinglandschap

De heide- en zandverstuivinglandschappen zorgen voor een variatie van natuur en landschap binnen het boslandschap. De zandverstuivingen laten de successiereeks zien van de open zandvlakten via een pioniersvegetatie van korstmossen en grassen naar de droge heide en het uiteindelijke bos.

3. Landbouwenclaves

Verspreid over de Veluwe liggen diverse landbouwenclaves, meestal al honderden jaren oud. Kenmerkend voor deze enclaves zijn de essen, de houtwallen, de zandwegen, de beeklopen en de historische boerderijen. Daarnaast herkennen we een aantal nieuwe enclaves met een geheel ander karakter. Hier creëren de rationele verkavelde gronden, de geringe landschappelijke variatie en de moderne bedrijfsgebouwen een geheel andere sfeer.

Structuurdragers

We zien de volgende structuurdragers:

- de samenhang tussen open en dichte structuren;
- bossen en heidevelden;
- landgoederen en beeklopen;
- cultuurhistorische objecten;
- vennen en pingo's;
- recreatieve infrastructuur (padennetwerk);
- hedendaagse infrastructuur (potentieel).

Cultuurhistorische en archeologische waarden

We treffen de volgende cultuurhistorische en archeologische waarden aan:

- Landgoederen;
- Beken;
- Sprengkoppen;
- Grafheuvels;
- IJzerkuilen;
- Slakkenhopen;
- Watermolens;
- Leemputten;
- Kleinschalig landschapselementen;
- Bebouwing op hogere gronden.

Leesbaarheid van het landschap

Onder leesbaarheid verstaan we de onderlinge relaties tussen landschappelijke eenheden, bijvoorbeeld de relatie tussen het reliëf en opgaande elementen in Zichtbare Overgangen. Het reliëf op de Veluwe is goed merkbaar. Hierdoor is het verhaal van het landschap in de tijd leesbaar. Het behouden en versterken van het contrast tussen open en dicht draagt in dit deelgebied bij aan de leesbaarheid. Dat geldt ook voor het versterken van de inrichting van de oude kleinschalige

enclaves. De Veluwe is tegenwoordig weliswaar een natuurgebied, maar het menselijk handelen in de afgelopen eeuwen heeft de Veluwe gevormd tot wat zij nu is. De diverse landgoederen geven een goede weerslag van de geschiedenis. Voor de leesbaarheid is het interessant dat dit zichtbaar blijft.

1.7.3 Ontwikkelingsrichtingen

Landschap

Rondom het deelgebied de Eindeloze Veluwe zijn 16 groene wiggan aangewezen om enerzijds de landschappelijke en natuurlijke overgangen tussen het CVN en de Veluwse Randmeren, de IJsselvallei, de Nederrijn en de Gelderse Vallei te behouden en te versterken en om anderzijds ongewenste ruimtelijke ontwikkelingen als omsingeling van het CVN met bebouwing en verdere versterking tegen te gaan. Voor elke groene wig die tevens een ecologische poort is wordt een uitwerkingsplan (volgens artikel 18 Reconstructiewet voor zover de betreffende poort binnen het formele reconstructiegebied valt) opgesteld, waarin in samenspraak met de betreffende gemeenten de exacte locatie, omvang en inrichting wordt bepaald. Om het doel van de groene wiggan te kunnen behalen moet terughoudend worden omgegaan met nieuwe ontwikkeling in de groene wiggan. De ontwikkelingsmogelijkheden voor wonen en werken, waterbeheer, landbouw en recreatie in een groene wig zijn in tabel A.4 (deel A) weergegeven. Bij de Ontwikkelingsrichting van de deelgebieden de Blauwe Bron (§2.1), de Harmonie (§2.4) en Zichtbare Overgangen (§2.5) zijn 9 van de 16 groene wiggan besproken. De resterende wiggan 7 liggen in Zuid Veluwe (tussen Dieren en Wageningen) en grenzen aan de Gelderse Vallei (bij Ede, Ermelo en Putten). Deze wiggan worden hier in aanvulling op de overige groene wiggan besproken.

Vier wiggan in Zuid Veluwe

- De groene wig tussen Dieren en de Steeg is tevens een ecologische poort en omvat dus een belangrijke ecologische verbindingszone (Havikerpoort). Het behoud en de versterking van landschap (structuur en elementen), cultuurhistorie (landgoederen) en natuurwaarden in de overgangszone van het CVN naar de IJsselvallei staat voorop. In het leefgebied van het grof wild verbeteren we de kwaliteit en de gebruiksmogelijkheden van het gebied voor het wild en maken we afspraken met de huidige gebruikers over de overige gebruiksmogelijkheden en schadeaspecten. Daarnaast vindt sectorale ontwikkeling van de wildpassages plaats. Landgoed en kasteel Middachten en het buiten Avegoor zijn natuurlijke afrondingen van kernen. We vergroten de toegankelijkheid van het agrarisch landschap en tegelijkertijd stimuleren we de grondgebonden landbouw.
- De wig tussen Velp en Rheden houdt het landschap tussen de huidige kernen open. De wig omvat het landgoed Kruishorst aan de oostzijde, loopt via het Worth Rhedense broek en de landgoederen Biljoen en Overhagen naar de huidige bebouwing van Velp en ligt voorts tussen de Veluwse bosrand en de IJssel. De wig dient tevens ter afronding van de kernen Velp en Rheden. De exacte ligging wordt in een inrichtingsplan uitgewerkt. De verschillende kenmerken in deze wig moeten behouden blijven (cultuurhistorische en natuurlijke overgangen) en de ecologische verbindingszone van de Veluwe naar de IJsseluiterwaarden moeten we realiseren.

- De wig tussen Heelsum en Doorwerth is een landschappelijke en ecologische wig ten behoeve van het behoud en de ontwikkeling van doelsoorten. Deze wig omvat het systeem van het Heelsumse beekdal en vormt een eenheid met de ontwikkelingen in het Renkumse beekdal. Beide wiggen zijn erop gericht passages te realiseren en het watersysteem wordt benut voor het herstellen van de kwaliteit van de beeksystemen. Hiervoor maken we een inrichtings- en beheersvisie. We vergroten het leefgebied voor grof wild in beide wiggen, waardoor soorten kunnen uitwisselen. Het gebied bestaat voor 80% uit natuur en dat blijft behouden.
- De ecologische poort tussen Renkum en Wageningen (Renkumse poort) ligt in het Renkumse beekdal. Dit is tevens een ecologische verbindingzone voor het Hert aan de Rijn. Verstening is niet toegestaan in dit gebied en sanering van bestaande bebouwing moet bijdragen aan het herstel van de verbinding tussen het CVN en de Nederrijn.

Drie wiggen grenzend aan de Gelderse Vallei

Indicatief zijn aan de westkant van de Veluwe groene wiggen aangegeven die doorlopen tot in de Gelderse Vallei (tussen putten en Ermelo, tussen Putten en Voorthuizen en tussen Ede en Lunteren). Voor een optimale werking van groene wiggen moet over de grenzen van het reconstructiegebied de Veluwe heen gekeken worden. Hiervoor is onderlinge afstemming nodig met het reconstructiegebied de Gelderse Vallei. Dit kan plaatsvinden op het niveau van inrichtingsplannen voor de groene wiggen. Voor de robuuste verbindingzone/ecologische poort tussen Voorthuizen en Putten zal een uitwerkingsplan artikel 18 recowet gemaakt worden.

- Tussen Ede en Lunteren is de wig gericht op landschap en op de ontwikkeling van stedelijke uitlopmogelijkheden. We gaan verstening tegen. Het gebied kenmerkt zich nu nog door versnippering en is weinig toegankelijk. We versterken de omgevingskwaliteit en zo ook het open landschap en de echte verkavelingstructuur.
- De ecologische poort en groene wig tussen Voorthuizen en Putten (de Voorthuizense Poort) richt zich op behoud en versterking van de landgoederenzone. Deze wig versterkt de EVZ tussen de Utrechtse Heuvelrug en de Veluwe en is een Robuuste verbindingzone. Dit vergemakkelijkt de uitwisseling van soorten tussen de Veluwe en de Utrechtse heuvelrug. Een planuitwerking artikel 18 Recowet en een inrichtingsvisie voor de ecologische verbindingzone maakt ontwikkeling van het kleinschalige landschap mogelijk. Daarbij is (beperkte) ruimte voor nieuwe buitens.
- Tussen Putten en Ermelo zijn de ecologische componenten gericht op weidevogelbeheer. Deze wig versterkt de relatie tussen het CVN en de Randmeren, door behoud en versterking van het landschap en cultuurhistorische waarden, zoals landgoederen. Hier kunnen we nieuwe buitens ontwikkelen om de kernen af te ronden en de open delen te behouden. Er is ruimte voor grondgebonden landbouw.

Maatregelen landschap

Opgave: behouden en versterken van landschappelijke en natuurlijke overgangen tussen CVN en randgebieden

- Opname van 16 groene wiggen in het Streekplan en opstellen van een

uitwerkingsplan (volgens artikel 18 Reconstructiewet) voor de binnen het formele reconstructiegebied vallende ecologische poorten met daarin een inrichtingsplan en een ontwikkelingskaart.

- In bestemmingsplannen verstening van het buitengebied planologisch tegengaan;
- Procesafspraken ruimtelijke kwaliteitsborging overwegen;
- Opstellen intergemeentelijk beeldkwaliteitsplan voor het buitengebied van de Eendeloze Veluwe overwegen, met daarbij een stimuleringsregeling voor erfbeplantingen en aanlegvergunningstelsels bij functieverandering.

Natuur

De natuur in het deelgebied de Eendeloze Veluwe hangt nauw samen met de omliggende deelgebieden. Op diverse plekken zijn ecologische poorten en ecologische verbindingzones aangewezen om het leefgebied van zoogdieren te vergroten. Om de ruimtelijke samenhang te versterken maken de EVZ's en ecologische poorten onderdeel uit van een groene wig. Om de gewenste water- en milieumomstandigheden voor natuur te bereiken worden de schone en kwetsbare gebieds- en gebruiksfuncties op basis van de watersysteembenadering binnen deelstroomgebieden geordend. In de Eendeloze Veluwe is gekozen voor optimalisatie van de waterkwaliteit en –kwantiteit in 2015 voor alle natuur en HEN- en SED-oppervlaktewateren in beïnvloedingsgebieden. Bij de nieuwe natuurgebieden worden inrichtingsmaatregelen uitgevoerd om het fosfaatgehalte van de bodem terug te brengen (door plaggen of anderszins) en de waterhuishouding aan te passen zodat de natuurlijke waterdynamiek wordt hersteld.

Ecologische poorten

- De Hattemer Poort en de Wisselse Poort hebben een meer robuuste structuur. In deze poorten wordt een soortenbeleid uitgevoerd, met als streefbeeld de Edelhert en de Das. Zowel in de Hattemer Poort als in de Wisselse Poort willen we natuur en grondgebonden landbouw combineren. De EVZ van het CVN naar de IJsselvallei loopt hoofdzakelijk via waterstructuren zoals het Apeldoorns Kanaal en diverse wettingen in het Wei(ij)dse Landschap en langs bestaande en te ontwikkelen bosstructuren in Ontspanning voor de Stad en de Harmonie. In de beekdalen wordt de waterkwaliteit gewaarborgd door extensivering van de grondgebonden landbouw door vrijkomende bedrijfsgebouwen en stallen te slopen.
- In de Beekbergse Poort en de Soerense Poort is ontwikkelingsruimte voor nieuwe buitens, gecombineerd met waterberging. De Beekbergse Poort geldt als een verbindingzone met als doelsoort de Das. In de Soerense Poort is natuurontwikkeling gekoppeld aan de beken en gericht op het vormen van een verbinding voor de Das, Steenmarter en Boomarter. Bestaande geïsoleerde natuurgebiedjes verbinden we met elkaar door een ecoduct te realiseren met het Doelsoort Edelhert bij Dieren-west.
- De Hierdenschse Poort de twee overige groene wiggen in Zichtbare Overgangen zijn ecologische verbindingzones tussen de Veluwe en de Randmeren. De Hierdenschse Poort heeft een robuuster karakter. Ter overbrugging van de A28 voor zoogdieren wordt hier een ecoduct aangelegd met als doelsoort Edelhert.
- De Havikerpoort behoudt en versterkt het landschap (structuur en elementen), de cultuurhistorie (landgoederen) en de natuurwaarden in de

overgangszone van het CVN naar de IJsselvallei. In het leefgebied van het grof wild verbeteren we de kwaliteit en maken we afspraken met de huidige gebruikers. Daarnaast vindt sectorale ontwikkeling van de wildpassages plaats.

- De Renkumse Poort ligt in het Renkumse beekdal. Deze poort een ecologische verbingszone voor het Hert aan de Rijn. Verstening is niet toegestaan in dit gebied.
- Voorthuizense Poort richt zich op behoud en versterking van de landgoederenzone. Deze ecologische poort versterkt de EVZ tussen de Utrechtse Heuvelrug en de Veluwe. Dit vergemakkelijkt de uitwisseling van soorten. Een inrichtingsvisie voor de ecologische verbingszone maakt ontwikkeling van het kleinschalige landschap mogelijk. Daarbij is (beperkte) ruimte voor nieuwe buitens.

Bos

De kern van het CVN is een grenzenloos uitgestrekt boslandschap, met natuur als belangrijkste functie. We zetten de ontwikkelingsrichting voor het bos op de Veluwe door naar een breed, optimaal functionerend Veluwebos met diversiteit in functiegewichten. Het bos vormt een deel van de beeldkwaliteit van de Veluwe en moet daarom “handelsmerk” worden. Dit betekent dat de Veluwe zich ontwikkelt van perceelsgebonden bosbeelden naar een groot, optisch continuüm van bossystemen.

Het functioneren van het bos wordt op een aantal vlakken versterkt, namelijk esthetisch, financieel (rendement), recreatief en ecologisch, zowel voor natuurwaarde als stabiliteit. Deze ontwikkelingen moeten we versnellen. Zij moeten binnen het tijdpad van Veluwe 2010 en de Reconstructie hun beslag krijgen.

Maatregelen natuur

Opgave: realiseren van de EHS

- Realiseren alle ecologische poorten door;
- functieverandering van de gronden;
- uitvoeren soortenbeleid;
- realiseren van 1600 ha grasweiden;
- omvormen landbouwgronden naar nieuwe natuur in de EHS en in de EVZ tussen de Veluwe en de IJsselvallei, tussen de Veluwe en de Rijnvallei en tussen de Veluwe en de Gelderse Vallei;
- grondverwerving;
- particulier beheer;
- herverkaveling;
- onroerendgoedbank.
- Veiligheid, rust en passeerbaarheid op de binnenwegen vergroten door:
- kleinschalige ecopassages over provinciale wegen aanleggen;
- 7 Ecoducten aanleggen (4 over snelwegen en 3 over spoorwegen; bij de Hierdensche Poort, Hattemer Poort, Dieren-west, Wolfheze, Heelsum en Garderen);
- rasters verminderen;
- Samenwerken met Europese parken bij kennisoverdracht en uitvoeringsprojecten;
- Hergebruik van de vrijkomende militaire complexen.

Voor het bos op de Veluwe voeren we de volgende maatregelen uit:

- In bos maximaal op groepenkapschaal ingrijpen (overal);
- Alleen oogsten door uitkap (overal waar geoogst wordt);
- Naar natuurlijker structuren werken (overal);
- Blokkades van de bosontwikkeling wegnemen waar gewenst (overbegrazing en vogelkiersdominantie);
- Dominantie van inheemse soorten instandhouden (met diversiteit in functiegewichten);
- Naar completer bossystemen werken (ook verval- en begrazingsfases, met diversiteit in functiegewichten).

Opgave: realiseren gewenste water- en milieuomstandigheden voor natuur

- Het nader begrenzen en aanwijzen van natte landnatuur, inclusief beïnvloedingsgebieden en weidevogelgebieden;
- Het formuleren en vaststellen van de gewenste grond- en oppervlaktewateromstandigheden voor natte landnatuur en waternatuur. Op kaart A.7 zijn natte landnatuur, HEN- en SED-oppervlaktewateren, natte EVZ en weidevogelgebieden weergegeven;
- Uitvoeren van herstelmaatregelen voor alle verdroogde natuur;
- Verbeteren van de waterkwaliteit door:
- opheffen van ongezuiverde lozingen door ongerioleerde panden door aanleg riool en IBA's;
- saneren of verminderen van de invloed van gemengde overstorten;
- onderzoek naar te hoge nitraatgehalten in het oppervlaktewater van de Renkumse Beek;
- afspraken maken die verder gaan dan generiek beleid met agrariërs om met de extensivering van grondgebonden landbouw de belasting van het watersysteem te beperken;
- Grondgebonden landbouw extensiveren langs HEN- en SED-oppervlaktewateren met Koopmansgelden.

Water

Op de Eindeloze Veluwe worden water- en milieukwaliteiten van alle natuur en HEN- en SED- wateren geoptimaliseerd. De HEN- en SED-oppervlaktewateren bestaan vooral uit beken en sprengen van de Zuid-Veluwe en vele vennen op de Veluwe. De kwaliteit van de natuur wordt verder ontwikkeld, waarbij het streven is een optimaal leefgebied voor grote zoogdieren te realiseren door hekken en rasters weg te halen. Heide en stuifzanden worden door begrazing in stand gehouden. De uit te voeren maatregelen zijn gericht op het veiligstellen en verbeteren van de waterkwaliteit en de watervoerendheid van de aanwezige sprengen en beken. Dit geldt met name voor de Heelsumse Beek en de Renkumse Beek. Deze problematiek geldt in mindere mate voor de overige sprengen en beken, omdat deze wateren door een ander specifiek watersysteem worden gevoed. In het kader van de verdrogingsbestrijding wordt bekeken in hoeverre bestaande grondwateronttrekkingen duurzaam kunnen worden ingepast of afgebouwd. Ook zal de omvorming van naaldbossen naar loofbossen een bijdrage leveren aan het tegengaan van de verdroging.

Aan de randen van het CVN zijn op diverse plaatsen waterbergingsgebieden aangewezen. De locaties hiervan zijn terug te vinden op kaart A.7.

Maatregelen water

Opgave: realiseren ruimte voor waterberging

- Waterberging:
- De Waterschappen toetsen het regionale watersysteem aan werknormen, voor medio 2005.
- Het Waterschap, gemeenten en grondeigenaren zorgen voor medio 2005 voor een uitwerkingsplan (volgens artikel 18 Reconstructiewet) waarin de waterbergingsgebieden zijn aangewezen en ingericht;
- Provincie en gemeenten nemen waterbergingsgebieden op in het Streekplan en in bestemmingsplannen.
- De Waterschappen stellen in overleg met betrokken een (schade)vergoedingsregeling op, voor 2005.
- De Waterschappen zorgen, voor de periode 2003-2007, voor een versnelde uitvoering van WB21-achtige projecten door zogenaamde meekoppelkansen te benutten; meekoppelkansen liggen er bij uitvoering van beekherstel.
- Waterretentie:
- afkoppelen van verharde oppervlakken van de riolering;
- (her)inrichten van gebieden en watergangen door aan te sluiten bij uitvoering van beheers- en onderhoudplannen van beken; realisering van ecologische verbindingzones.

Opgave: veiligstellen en verduurzamen drinkwatervoorziening

- Uitvoeren van de Optimalisatiestudie Drinkwatervoorziening Zuidveluwe en KAN-gebied en uitvoeren van daaruit volgende maatregelen;
- Duurzaam inpassen van de drinkwaterwinning Ellecom.

Landbouw en tuinbouw

De grondgebonden landbouw in kleinere enclaves zetten we om in grote graasweiden. Voor intensieve veehouderijbedrijven buiten het formele reconstructiegebied (Zuid Veluwe) geldt hetzelfde beleid als voor vergelijkbare bedrijven in het reconstructiegebied. De intensieve veehouderijbedrijven die in het extensiveringsgebied van het CVN liggen worden beëindigd of verplaatst naar verwevingsgebieden met sterlocaties of naar het landbouwontwikkelingsgebied in de Noordoost IJsselvallei.

De zonering voor de intensieve veehouderij betekent dat de Blauwe Bron voor het grootste deel een verwevingsgebied wordt. In een zone van 250 meter om het CVN en om de natuurparels wordt een extensiveringsgebied aangewezen. Deze zonering is weergegeven op kaart A.10 (deel A). In §5.4 (deel A) staan de ontwikkelingsmogelijkheden voor de intensieve veehouderij uitgebreid beschreven.

Maatregelen landbouw

Opgave: ontwikkelingsmogelijkheden creëren voor de intensieve veehouderij

- Levensvatbare intensieve veehouderijbedrijven uit de extensiveringsgebieden verplaatsen naar verwevingsgebieden met sterlocaties of lokale vestigingsplaatsen in het Wei(ij)dse Landschap door:
- verplaatsings- en beëindigingsregeling intensieve veehouderij;
- mogelijkheden voor functieverandering.

Opgave: structuurverbetering grondgebonden landbouw

- Aanleggen van landschapselementen en toepassen agrarisch natuurbeheer;
- Stimuleringsregeling aanleg van landschapselementen en agrarisch natuurbeheer;
- Technische maatregelen als emissiearme stallen mogelijk maken;
- Verbreding van de landbouw;
- Verbetering van het imago van de landbouw met meer streek-eigen producten en meer 'open dagen' (promotie).
- Grondgebonden landbouw extensiveren langs HEN- en SED-opervlaktewateren met Koopmansgelden;
- Realiseren van 1600 ha graasweiden.

Recreatie en toerisme

Recreatie en toerisme vervullen op het CVN een belangrijke functie. Om de ontwikkeling in de toeristisch-recreatieve sector op de juiste locaties te laten plaatsvinden, is in dit Reconstructieplan de Groei- en Krimpstrategie toegepast. De verblijfsrecreatie zal zich kunnen ontwikkelen binnen de 17 aangewezen zoekgebieden voor groei van verblijfsrecreatie en zal moeten krimpen in het Krimpgebied voor verblijfsrecreatie, zie voor locaties Ontwikkelingskaart intensieve dag- en verblijfsrecreatie, kaart A.11. Binnen deze Groeigebieden krijgen bestaande bedrijven mogelijkheden om uit te breiden, mits solitair gelegen bedrijven gesaneerd zijn en de uitbreiding verbetering van de kwaliteit bewerkstelligt. Deze kwaliteitsslag moet gemaakt worden om de verpaupering van bestaande bedrijven tegen te gaan en een juiste balans te bereiken tussen het lokale en regionale aanbod en type verblijfsrecreatie, in samenhang met de draagkracht van de omliggende natuur. We streven naar een meer divers aanbod van verblijfsrecreatie dat tegemoetkomt aan de (demografische) veranderingen in de samenleving. Deze strategie resulteert in Groei- en Krimpgebieden, die zijn aangegeven op kaart A.11 (deel A). Voor de Groei- en Krimpgebieden op het CVN wordt een uitwerkingsplan op basis van het Streekplan opgesteld, waarin de exacte begrenzing wordt vastgelegd. In de Eindeloze Veluwe zijn 17 zoekgebieden voor groei verblijfsrecreatie aangewezen. Deze zoekgebieden liggen bij Heerde-noord, Wezep (ten westen en ten oosten), Nunspeet, Vierhouten, Ermelo-noord, Ermelo-zuidoost, Speuld, Gaderen, Kootwijk, Eerbeek-zuid, Beekbergen-zuidoost, Beekbergen-zuid, Hoenderloo, Otterlo, Lunteren-Wekerom, Arnhem-Oosterbeek, Wageningen-Bennekom. Naast de verblijfsrecreatie zal op het CVN een belangrijke rol blijven weggelegd voor de extensieve dagrecreatie, voornamelijk in de vorm van wandelen, fietsen en paardrijden.

De ontwikkeling van transferia komt tegemoet aan deze vormen van recreatie en zorgt voor afstemming van natuur, recreatie en verkeer. De recreatieve verbindingen van de Eindeloze Veluwe met de Randmeren en de IJssel- en Rijnvallei worden versterkt door de aanleg van fiets- en wandelpaden van oost naar west, gekoppeld aan al bestaande routes van noord naar zuid.

Maatregelen recreatie en toerisme

Opgave: kwaliteitsverbetering recreatie en toerisme

- Een uitwerkingsplan op basis van het Streekplan maken voor de 17 zoekgebieden voor groei verblijfsrecreatie en het Krimpgebied door het maken van een inrichtingsplan, en locaties te begrenzen en aan te kopen;
- Verbeteren van de wandel- en fietspaden;

- Een nationaal centrum voor natuureducatie opzetten;
- Perspectievolle verblijfsrecreatiebedrijven verplaatsen naar zoeklocaties buiten het CVN of naar zoekgebieden groei verblijfsrecreatie binnen het CVN;
- Het imago van het Nationaal Park De Hoge Veluwe en de Veluwezoom benutten bij versterken van het Veluwe-imago;
- De voorlichting communiceren op de Veluwe.

Wonen en werken

Vrijkomende gebouwen (militaire, gezondheidszorg en andere gebouwen) in de Eindeloze Veluwe worden gesloopt, tenzij zij van cultuurhistorische waarden zijn. De Karakteristieke cultuurhistorische gebouwen worden niet gesloopt, maar krijgen een nieuwe functie ('behoud door ontwikkeling'). Functieverandering en -verbreding naar wonen, aan huis gebonden beroepen, groene diensten en extensieve dag- en verblijfsrecreatie zijn in deze cultuurhistorische gebouwen toegestaan. De sloop van vrijkomende gebouwen in kwetsbare gebieden kan wellicht financieel geregeld worden via verevening vanuit winsten op geschikte bouwlocaties (zie §5.5, deel A).

Landgoederen nemen een speciale positie in. Daar waar bestaande landgoederen een bijdrage leveren aan behoud en beheer van natuur en landschap en deze bijdrage onder druk staat van het economisch rendement, is op basis van maatwerk en onder nader uit te werken randvoorwaarden, enige uitbreiding en specifiek hergebruik van de bebouwing op landgoederen mogelijk.

Maatregelen wonen en werken

Opgave: omgaan met vrijkomende gebouwen in landelijk gebied

- In bestemmingsplannen mogelijkheden voor functieverandering van vrijkomende (agrarische) gebouwen en landgoederen opnemen en verspreide verstening tegengaan;
- Uitwerken van randvoorwaarden ten aanzien van bebouwing op landgoederen;
- Vrijkomende gebouwen slopen in extensiveringsgebieden, beekdalen en groene wiggen, tenzij van cultuurhistorische waarde;
- Beëindigings- en sloopregeling;
- Cultuurhistorisch erfgoed ontwikkelen;
- Hergebruik van de vrijkomende militaire complexen.

Opgave: sturen op beeldkwaliteit

- In bestemmingsplannen verstening van het buitengebied planologisch tegengaan;
- Procesafspraken ruimtelijke kwaliteitsborging overwegen;
- Opstellen intergemeentelijk beeldkwaliteitsplan voor het buitengebied van de Eindeloze Veluwe overwegen, met daarbij een stimuleringsregeling voor erfbeplantingen en aanlegvergunningstelsels bij functieverandering.

1.7.4 Uitvoeringsstrategie

De uitvoeringsstrategie om een dynamische en vernieuwend landelijk gebied te realiseren sluit nauw aan bij de visie en prioritaire doelen voor het deelgebied. In ons beleidsplan Veluwe 2010 hebben wij al een groot aantal majeure projecten voor de Veluwe benoemd. In dit reconstructieplan nemen wij de beleidsambities en de projecten uit het rapport Veluwe 2010 integraal over en baseren wij de programmering ook op de in Veluwe 2010 vastgelegde uitgangspunten en projecten.

De prioritaire doelen voor Eindeloze Veluwe zijn:

- Kwaliteitsverbetering natuur;
- Realisering majeure projecten Veluwe 2010
- Natuur, water en cultuurhistorie sturend voor recreatieontwikkeling (als thema en voor Groei en Krimp);
- Behouden en versterken landschappelijke en natuurlijke overgangen tussen CVN en de IJsselvallei, Rijnvallei en de Randmeren door groene wiggen.

Vanuit deze prioritaire doelen krijgen een aantal reconstructieopgaven prioriteit in het eerste uitvoeringsprogramma (2004 tot en met 2006). Om deze reconstructieopgaven te realiseren is een actieve inzet nodig van de Veluwe-commissie en anderzijds moeten initiatieven vanuit het gebied gestimuleerd worden. In §7.4.2 van deel A staat beschreven hoe de Veluwecommissie en ondernemers, particulieren en maatschappelijke partijen kunnen bijdragen aan de realisatie van de reconstructiedoelen. Logischerwijs zullen de initiatieven in samenhang gerealiseerd moeten worden voor een meest doelmatige en efficiënte uitvoering. Hierbij is het noodzakelijk om voorwaarde scheppende aspecten als bijvoorbeeld het verwerven van grond in een vroegtijdig stadium te initiëren.

De reconstructieopgaven voor Eindeloze Veluwe met de hoogste prioriteit zijn:

- realiseren van de EHS;
- kwaliteitsverbetering recreatie en toerisme;
- behouden en versterken van landschappelijke en natuurlijke overgangen tussen CVN en randgebieden;
- ontwikkelingsmogelijkheden creëren voor de intensieve veehouderij binnen de randvoorwaarden van de Habitat en Vogelrichtlijn.

De kern van het CVN is een (voor West-Europese begrippen) grenzeloos uitgestrekt boslandschap met natuur als belangrijkste functie. Voor de groene wiggen die tevens ecologische poort zijn worden uitwerkingsplannen gemaakt, met daarin een uitwerking van de exacte begrenzing en de maatregelen. Het CVN met een grote landschappelijke, ecologische en cultuurhistorische verscheidenheid biedt veel ruimte voor het samengaan van mens en natuur in diverse soorten van extensieve recreatie. Natuur vormt de drager voor de recreatieve ontwikkelingen. Hierbij wordt aanwezige cultuurhistorie zoveel mogelijk betrokken, om de mens deelgenoot te maken van de overal aanwezige cultuurhistorie die op grote delen van het CVN nog duidelijk aan de oppervlakte ligt.

Om de recreatieve druk op het CVN te verminderen zijn een aantal Groei- en Krimpgebieden op het CVN aangewezen. Voor de 17 zoekgebieden voor de groei verblijfsrecreatie wordt een uitwerkingsplan op basis van het Streekplan gemaakt.

1.7.5 Uitwerkingsplannen

Omdat het Reconstructieplan een plan op hoofdlijnen is, worden voor een aantal onderdelen uitwerkingsplannen gemaakt. Volgens artikel 18 van de Reconstructiewet is dit wettelijk geregeld. In deze uitwerkingsplannen worden de exacte grenzen in overleg met de betrokken partijen en gemeenten nader bepaald en vindt een uitwerking plaats van de toe te passen maatregelen. Dit uitwerkingsplan omvat onder andere een inrichtingsplan en ontwikkelingskaarten. Voor de Eindeloze Veluwe worden voor de volgende onderdelen uitgewerkt in een uitwerkingsplan ex artikel 18 reconstructiewet:

- De ecologische poorten;
- De waterbergingsgebieden (zie kaart A.7);
- En op basis van het Streekplan de 17 zoekgebieden voor groei verblijfsrecreatie en het Krimpgebied.

2

De maatregelen per opgave: hoofdpijnen

In dit hoofdstuk zijn voor de elf reconstructieopgaven de voorgestelde maatregelen uitgewerkt naar initiatiefnemer en zeer indicatief naar financiën. Per opgave beschrijven we de maatregelen, elk met het (afrekenbare) aantal dat we willen realiseren (in hectares, kilometers of aantallen), de initiatiefnemer (wie gaat de maatregel uitvoeren?), het in te zetten instrument (inrichtingsplan, grondverwerving, et cetera), de geraamde kosten, de te betrekken partijen en de eventuele planologische aspecten van de maatregel.

Dit hoofdstuk is met name bedoeld om de partijen in het gebied een beeld te geven van de maatregelen en opgaven waarbij zij betrokken (kunnen) zijn of worden.

2.1 Landschap

2.1.1 Opgave 1: Behoud en versterking overgangen CVN en randgebieden

Opgave: landschappelijke en natuurlijke overgangen tussen CVN en randgebieden behouden en versterken.

Maatregel	Te realiseren aantal	Initiatiefnemer	Instrumenten	Kosten	Betrokkenen	Planologie
Realisatie van groene wiggen	16 wiggen	Provincie + Gemeenten	Ontwikkelingskaart, stimuleringsregeling	0,8 miljoen	Gemeenten, waterschap grondeigenaren	Bestemmingsplan wijziging
Realisatie ecologische poorten (V2010)	7 ecologische poorten	Provincie	Uitwerkingsplan, en/of Inrichtingsplan, Verwerving en inrichting	154,8 miljoen	DLG, SBB, NM, Waterschappen, gemeenten grondeigenaren, GLTO,	Bestemmingsplan wijziging
Aanleggen kleinschalige landschapselementen	730 ha aanvullend op gebiedsplannen N&L	Gemeenten en particulieren	Grondverwerving, inrichting en (programma) beheer	40 miljoen	Particulieren, gemeenten en grondeigenaren	bescherming
Erfbeplanting	4000 erven	Particulieren	Stimuleringsregeling,	5,5 miljoen	Particulieren en grondeigenaren	bescherming
Realiseren nieuwe landgoederen/buitens		Particulieren	aanleg nieuwe landgoederen/buitens	0,0 miljoen	Particulieren en gemeenten	Bestemmingsplan wijziging
Totaal				201,1 miljoen		

2.2 Natuur

2.2.1 Opgave 2: Realisatie van de EHS

Maatregel	Te realiseren	Initiatiefnemer	Instrumenten	Kosten	Betrokkenen	planologie
Omvormen gronden van landbouw naar natuur (realisatie EHS/EVZ) (V2010)	2917 ha nieuwe natuur	Provincie NB-organisaties, particulieren	Grondvererving, herverkaveling, kavelruil, en Programma beheer	116,7	DLG, grondeigenaren en NB-organisatie	Bestemmingsplan wijziging
Realisatie graasweiden (V2010)	1600 ha grotendeels opgenomen in gebiedsplan N&L	Particulieren of NB-organisaties	Grondvererving, kavelruil, en Programma beheer	Onderdeel van 116,7 milj. omvorming, ca 5 miljoen ongedekt	DLG, grondeigenaren en NB-organisatie	Na realisatie bestemmingsplan wijziging
Ontsnippering (V2010): 1: Passeerbaarheid binnenwegen	Aantal aanrijding met wild verminderen	Dienst WVV provincie Gelderland	Provinciaal verkeer en vervoersplan	40 miljoen	Gemeenten, terreinbeheerders	
2: Eoducten	4 over snelwegen 3 over spoorlijnen	Rijkswaterstaat	Aanpassing infrastructuur	28 miljoen	NB-organisaties	Bestemmingsplan wijziging
3: Onttrastering	x km raster verwijderen	NB-organisaties		2 miljoen	Wild- en wegbeheerders	
Soortenbeleid	X ha biotoop verbetering rode lijst soorten	NB organisaties, gemeenten, particulieren	Locale inrichtingsmaatregelen uit GPL en programma beheer	1 miljoen	NB organisaties, gemeenten, particulieren	
Beken en sprengen (V2010)	Meerjaren invest progr. Waterschap	Waterschappen (vnl Veluwe)	Beheer en onderhoudsplannen programma beheer	28 miljoen	Grondeigenaren, terreinbeheerders, gemeenten rijk en provincie	
Realisatie van droge ecologische verbindingzones	117 ha waarvan 164 ha omvorming in zoekgebied	Gemeente	Grondvererving, herverkaveling, kavelruil, en, Programma beheer	6,6 miljoen	DLG, grondeigenaren en NB-organisatie	
Realisatie van natte ecologische verbindingzones	202 ha zie droge EVZ	Waterschap	Grondvererving, herverkaveling, kavelruil, en, Programma beheer	Onderdeel van 6,6 miljoen voor droge EVZ's	DLG, grondeigenaren en NB-organisatie	
Totaal				227,3 miljoen		

Vervolg: 2.2.1 Opgave 2: Realisatie van de EHS

Realisatie van droge ecologische verbindingzones	117 ha waarvan 164 ha omvorming in zoekgebied	Gemeente	Grondverwerving, herverkaveling, kavelruil, en, Programma beheer	6,6 miljoen	provincie DLG, grondeigenaren en NB-organisatie
Realisatie van natte ecologische verbindingzones	202 ha zie droge EVZ	Waterschap	Grondverwerving, herverkaveling, kavelruil, en, Programma beheer	Onderdeel van 6,6 miljoen voor droge EVZ's	DLG, grondeigenaren en NB-organisatie
Totaal				227,3 miljoen	

2.2.2 Opgave 3: Realiseren gewenste water- en milieusituatie voor natuur

Maatregel	Te realiseren	Initiatiefnemer	Instrumenten	Kosten	Betrokkenen	Planologie
Extensiveren grondgebonden landbouw w.o.: * Begrenzen van natte landnatuur, incl. beïnvloedingsgebieden * Formuleren GGOR * Mestrijke zones langs HEN en SED wateren	170 ha	Waterschap, Vitens, GLTO en particulier	Onroerendgoedbank Herverkaveling Koopmansgelden Kavelruil Groen-blaauwe diensten	30,6 miljoen	Grondeigenaren Waterschap, Vitens GLTO	-
Opheffen riooloverstorten en effluentlozing RWZI's	40 stuks	Waterschap gemeenten		20 miljoen	Natuurbeschermingsorganisaties en GLTO	-
Saneren van beekbodems en -oeveren, ongezuiverde lozingen en vervuilde waterbodems, Incl. beheer en onderhoud beken en sprengen	* 496.000 m3 bodem * 120.000 m3 oever * zie opgave natuur realisatie EHS	Waterschap	Beken sprengen programma, subsidie bodemsanering	46 miljoen * zie opgave natuur realisatie EHS	Particulieren waterschap, Vitens	-
Verminderen verdroging dmv Flexibel peilbeheer Verplaatsing en reductie grondwateronttrekking (V2010)	zie opgave water: Veiligstellen en verduurzamen drinkwatervoorziening	Waterschap, Vitens	Landinrichting en Blauwe diensten	zie opgave water: Veiligstellen en verduurzamen drinkwatervoorziening		-
Aanpak diffuse bronnen		Waterschap	Stimuleringsregelingen		GLTO, Gemeenten, Vitens	
Onderzoek		Waterschap			Vitens	
hergebruikmogelijkheden effluent RWZI Apeldoorn						
Totaal				96,6 miljoen		

2.3 Water

2.3.1 Opgave 4: Creëren ruimte voor waterberging

Maatregel	Te realiseren	Initiatiefnemer	Instrumenten	Kosten	Betrokkenen	Planologie
Begrenzen, aanwijzen en inrichten van waterbergingsgebieden, inclusief opstellen schadevergoedingsregeling	62,5 ha	Waterschap	Uitwerkingsplan Verwerving, groen- blauwe diensten, schadevergoeding	12,75 miljoen	Particulieren en waterschap Gemeenten	Bestemmingsplan wijziging
Verbeteren waterhuishouding Twellose beken		Waterschap				
Afkoppelen van verharde oppervlakken van de riolering	965+560 ha	Gemeente	Subsidie voor afkoppelen fonds voor verdrogingsbestrijding van provincie	156 miljoen	Waterschap	
Totaal				168,75 miljoen		

2.3.2 Opgave 5: Veiligstellen en verduurzamen drinkwatervoorziening

Maatregel	Te realiseren	Initiatiefnemer	Instrumenten	Kosten	betrokkenen	Planologie
Drinkwater uit oppervlaktewater: * monitoring infiltratie project Epe * Scheiden van schone en minder schone beken in Blauwe bron en Harmonie * Evaluatie	Infiltratie van 10 milj m3 oppervlakte water bij Epe	Waterschap en Vitens	Infiltratie oppervlakte water verdrogingsbestrijding	16 miljoen	Grondeigenaren gemeenten	Bescherming grondwaterbescher mingsgebieden
Beperken gebruik bestrijdingsmiddelen		Vitens	Stimuleringsregeling	0,5 miljoen	Vitens, particulieren	-
Verduurzaming waterwinning: Schalterberg, Ellecom en Zuidveluwe en KAN-gebied		Vitens en Waterschap	Infiltratie oppervlakte water verdrogingsbestrijding	8 miljoen	Grondeigenaren gemeenten	Bescherming intrek en/of grondwaterbescher mingsgebieden
Calamiteitenvoorziening		Vitens	Stimuleringsregeling	1 miljoen	Waterschap	-
Totaal				25,5 miljoen		

2.4 Landbouw

2.4.1 Opgave 6: Creëren ontwikkelingsmogelijkheden voor intensieve veehouderij

Maatregel	Te realiseren	Initiatiefnemer	Instrumenten	Kosten	Betrokkenen	Planologie
Verplaatsen of beëindigen intensieve veehouderij	PM	Provincie, particulieren	Verplaatsingsregeling intensieve veehouderij, beëindigen	16,8 miljoen	Particulieren	Bestemmingsplan aanpassen na beëindiging
Technische maatregelen te nemen voor emissiearme stallen intensieve veehouderijbedrijven		Sector		0,25 miljoen	Particulieren, GLTO, integraties kalverhouderij	
Hervestiging op sterlocatie	PM	Particulier	Stimuleringsregeling onroerendgoed bank	3 miljoen	Particulier, gemeente, DLG	
Nieuw vestiging in landbouwontwikkelingsgebied	1 locatie, circa 5 bedrijven	Onroerendgoed bank	Stimuleringsregeling onroerendgoed bank	0,5 miljoen	Particulier, provincie gemeente	Bestemmingsplan wijzigen
Totaal				20,55 miljoen		

2.4.2 Opgave 7: Structuurverbetering grondgebonden landbouw

Maatregel	Te realiseren	Initiatiefnemer	Instrumenten	Kosten	Betrokkenen	Planologie
Opzetten onroerendgoedbank	1 OG bank van Gelderland	Provincie		0,5 miljoen	Particulier, GLTO, DLG, financier	
Verbeteren verkavelingssituatie	15.000 ha 35.000 ha	Provincie	Wettelijke verkaveling Herverkaveling, kavelfruil, landinrichting,	Resp. 10 en 10 miljoen	DLG, particulieren, gemeenten, waterschappen, landinrichtingscommissie	
Verbreding van de landbouw	500 omschakelaars	Particulieren/ GLTO	Stimuleringsregeling	1,25 miljoen	gemeenten	Mogelijkheden in het bestemmingsplan verruimen
Voorlichting en bedrijfsvisie	2700 bedrijfsadviezen	Ondernemers	Voorlichting en sociaal-economische begeleiding	2,75 miljoen	Particulieren, provincie, GLTO	-
Stimuleren biologische landbouw	2500 ha	Particulieren	Begeleiding en voorlichting	3,75 miljoen	Particulieren, provincie, GLTO	-
Realisatie varkensvrije zones	Verplaatsen/beëindigen 3 bedrijven	Provincie	Bedrijfsverplaatsing of beëindigen in ruil voor functieverandering	1,5 miljoen	Particulieren, GLTO, gemeenten DLG	Productiemogelijkheden voor varkens opheffen
Verplaatsing glastuinbouw p.m. Streekplan	1 uitwerking	Provincie	Uitwerkingsplan op basis van Streekplan	0,5 miljoen	Sector, gemeenten, stedendriehoek, Provincie	Eventueel een locatie voor verplaatsing glastuinbouw uit de regio in bestemmingsplan opnemen
Totaal				30,25 miljoen		

2.5 Recreatie en toerisme

2.5.1 Opgave 8: Kwaliteitsverbetering recreatie en toerisme

Maatregel	Te realiseren	Initiatiefnemer	Instrumenten	Kosten	Betrokkenen	Planologie
Uitvoeren groei en krimp verblijfsrecreatie (V2010)	* 55 ha saneren * max. 100 ha groeien * 45 ha uitplaatsen	Provincie	Verwerving	60 miljoen	Provincie, DLG, Recreatieondernemers, RGV, gemeenten	
Ontwikkeling dagrecreatie nabij Kievitsveld, Teuge en Bussloo		RGV	Inrichtingsplannen		Provincie, gemeenten, recreatiesector	Bestemmingsplan aanpassen
Realiseren recreatieve routes (V2010)	100 km	RGV (fietsotaalplan)	Verwerving en inrichting	16 miljoen	Gemeenten, grondeigenaren, RGV	
Realiseren transferia (V2010)	6 transferia waarvan 1 reeds gerealiseerd	Provincie	Verwerving en inrichting	9 miljoen	Terreinbeheerders, gemeenten, recreatiesector	Bestemmingsplan aanpassen
Behoud en herstel cultuurhistorisch erfgoed en aardkundige waarden (V2010)	Betere inbedding van cultuurhistorie in recreatief product	Gemeenten particulieren	Belvedere en Belvoir	0,2 miljoen	Particulieren, gemeenten	bescherming
Nationaal natuur educatie centrum (V2010)	1 centrum	Provincie (voorlopig)		5 miljoen	Hoge Veluwe, diverse ministeries, WUR, ANWB, NME en IVN	
Imago nationaal park (V2010)	Verbetering imago Veluwe	Provincie VBT		0,5 miljoen	GOBT, diverse ministeries, ANWB, terreineigenaren	
Samenwerking Europese parken (V2010)		Provincie		0,3 miljoen	Diverse internationale parken Wales, Kempen Maasland, Veluwe	
totaal				91 miljoen		

2.6 Wonen en werken

2.6.1 Opgave 9: Verantwoord omgaan met vrijkomende gebouwen in het landelijk gebied

Maatregel	Te realiseren	initiatiefnemer	Instrumenten	Kosten	Betrokkenen	Planologie
Sloop vrijkomende agrarische gebouwen	Gebouwen van 100 bedrijven	Particulieren	Stimuleringsregeling sloop onroerendgoed bank	Kosten betalen uit opbrengst functieverandering	Gemeente en particulieren	
Hergebruik vrijkomende agrarische gebouwen	Gebouwen van 100 bedrijven	Particulieren	Planologische ruimte in bestemmingsplan, procesafspraken maken	Opbrengst gebruiken voor beëindiging en sloop	Gemeente en particulieren	Streekplan, Bestemmingsplan aanwijzing
Realiseren nieuwe landgoederen en buitens	Enkele	Particulieren	Stimuleren aanleg nieuwe landgoederen en buitens, procesafspraken en beeldkwaliteitsplannen	-	Particulieren, grondeigenaren en NB-organisaties	Streekplan, Bestemmingsplan wijziging
Radio kootwijk (V2010)	Gerealiseerd	Provincie	Aankoop	aangekocht	Gemeente Apeldoorn, SBB, DLG, VROM en OC&W	
Toekomst vrijkomende militaire- en zorgcomplexen (V2010)		Min van Financiën (Domeinen) en Provincie	Hergebruik of sloop	-	Min van Defensie, Gemeenten, terreinbeheerders	Bij wijziging bestemming bestemmingsplan wijzigen
Totaal				0 miljoen		

2.6.2 Opgave 10: Sturen op beeldkwaliteit

Maatregel	Te realiseren	Initiatiefnemer	Instrumenten	Kosten	Betrokkenen	Planologie
(Intergemeentelijk) beeldkwaliteit opnemen in te ontwikkelen plannen (welstandsnota of Landschapsontwikkelingsplan) incl. procesafspraken en PM ontbreekt tekst	Veluwe breed beleid over beeldkwaliteit	Gemeenten		1 miljoen		
Handhaving beeldkwaliteit		gemeenten		1 miljoen		
Totaal				2 miljoen		

Dynamiek en vernieuwing op de Veluwe

Reconstructieplan Veluwe

Deel C: Bijlagen

Ontwerpplan

In het Ontwerpplan wordt regelmatig verwezen naar achtergronddocumenten. Deze documenten hebben een belangrijke rol gespeeld in de totstandkoming van dit reconstructieplan. Een overzicht van de achtergronddocumenten is te vinden in bijlage 2. De achtergronddocumenten zelf zijn niet aan dit plan toegevoegd.

Het plan en de belangrijkste kaarten zijn eveneens op CD-ROM verkrijgbaar. Daarnaast is een populaire versie van dit ontwerpplan in de vorm van een speciale krant verkrijgbaar.

Afwentelen

Het ongevraagd aan anderen overdragen van problemen met aan- en afvoer van water, of de daaraan gepaard gaande kosten en bestuurlijke verantwoordelijkheid.

Agrarisch bedrijf

Een bedrijf dat gericht is op het bedrijfsmatig produceren van voedsel-, genots- of grondstoffen door middel van het telen van gewassen en / of het houden van dieren.

Agrarisch bedrijventerrein

Zie Projectvestiging

Archeologie

Wetenschap van oude historie op grond van bodemvondsten en opgravingen.

Artikel 18 Reconstructiewet

Dit artikel bevat een bepaling over de mogelijkheid om delen van het Reconstructieplan nader uit te werken op basis van de regels die in het reconstructieplan beschreven zijn. Deze uitwerkingen maken na vaststelling tevens deel uit van het reconstructieplan. Het is verplicht om een uitwerking te maken voor het onderdeel herverkaveling.

Artikel 27 Reconstructiewet

Dit artikel bevat onder andere bepalingen over de rechtstreekse doorwerking van het reconstructieplan in bestemmingsplannen. Het Reconstructieplan geldt als een voorbereidingsbesluit als bedoeld in artikel 21, eerste lid, van de Wet op de Ruimtelijke Ordening. Dit betekent dat het Reconstructieplan rechtstreeks doorwerkt in het bestemmingsplan (via art. 19 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening).

Autonome ontwikkeling

Ontwikkelingen die optreden zonder dat er een Reconstructieplan wordt gemaakt en uitgevoerd.

Beïnvloedingsgebied

Gebied waar maatregelen noodzakelijk zijn om de vereiste milieu- en wateromstandigheden te kunnen realiseren.

Bergen van water

Het tijdelijk opslaan van water door extra ruimte te creëren in een gebied (waterconservering boven maaiveldniveau). Het gaat hierbij vooral om extremere situaties en gebieden die met een lage frequentie gebruikt worden om in tijden met hoge afvoeren de waterstanden te verlagen om elders schade en overlast te beperken of te voorkomen.

Bestemmingsplan

Gemeentelijk plan (ontwerp) betreffende de bestemming van terreinen en de daarmee verband houdende voorschriften.

Bevoegd gezag

De overheidsinstantie die bevoegd is het m.e.r.-plichtige besluit te nemen en die de m.e.r.-procedure organiseert.

Bouwblok

Deel van een bestemmingsplan voor de vestiging van landbouwbedrijfsgebouwen met toebehoren als erf, beplanting, mestsilos, aanvoerwegen enzovoort.

CHW

Cultuurhistorische Waarden

Commissie m.e.r.

Onafhankelijke commissie die het bevoegd gezag adviseert over de richtlijnen voor de inhoud van het MER en de kwaliteit van het MER.

Compenserende maatregel

Maatregel waarbij in ruil voor het aanbrengen van milieuschade op de ene plaats vervangende waarden elders worden gecreëerd.

CVN

Centraal Veluws Natuurgebied

Dagrecreatie

Alle verrichtingen om te voldoen aan het verlangen naar ontspanning waarbij het verblijven in een andere omgeving centraal staat, met een minimum duur van twee uur en zonder overnachting elders.

Depositie

Neerslag van stikstofverbindingen uit de lucht die met zuurstofatomen geoxydeerd worden tot het sterke zuur HNO₃ en aldus leiden tot verzuring (en vermisting).

Diffuse bronnen

Verontreiniging afkomstig van met name landbouw, verkeer, atmosferische depositie en uit- en/of afspoeling, die het grond- en oppervlaktewater bereikt.

Doelsoort

Een doelsoort wordt gehanteerd als ontwerpdimensie voor een ecologische poort of een ecodeuct met de intentie deze soort als streefbeeld voor dat gebied te zien. De natuurlijke omstandigheden worden dusdanig ingericht dat dit streefbeeld realiteit kan worden. Het is dus niet gezegd dat deze soort hier ook daadwerkelijk leeft.

Droogteschade

Schade door lagere opbrengst van gewassen en/of hogere productiekosten door watertekorten in droge perioden.

Duurzame waterwinning

Een grondwateronttrekking ten behoeve van de productie van drinkwater met acceptabele effecten van de onttrekking op de omgeving (verdroging) en acceptabele effecten van de omgang op de onttrekking (bescherming).

Duurzame landbouw

Landbouw die voorziet in de behoeften van de huidige generatie zonder daarmee voor toekomstige generaties de mogelijkheid in gevaar te brengen om ook in hun behoeften te kunnen voorzien.

Ecologische hoofdstructuur (EHS)

Een samenhangend stelsel van natuurkern- en ontwikkelingsgebieden en ecologische verbindingzones zoals afgewogen vertaald uit het rijksnatuurbeleid in de Gelderse Natuurdoelenkaart.

Ecologische verbindingzone (EVZ)

Routes tussen natuurgebieden, waarlangs planten en dieren zich kunnen verplaatsen.

Emissie

Het in de lucht brengen van stikstofverbindingen (meestal ammoniakgas)

EU

Europese Unie

EVZ

Zie Ecologische VerbindingsZone

Extensiveringsgebied

Ruimtelijk begrensd gedeelte van het reconstructiegebied met het primaat wonen of natuur, waar uitbreiding, hervestiging of nieuwvestiging van in ieder geval intensieve veehouderij onmogelijk is of in het kader van de Reconstructie onmogelijk zal worden gemaakt. De ligging van extensiveringsgebieden sluit aan bij de kwetsbare bos- en natuurgebieden en kernrandgebieden.

Extensiveringslocatie

Een gebied buiten de 250 meter zone om het CVN, waar intensieve veehouderijen op vrijwillige deelname willen verplaatsing of van functie willen veranderen. Dit levert een belangrijke bijdrage aan het realiseren van de natuur- en milieudoelstellingen voor dit gebied. Op basis van (kosten)effectiviteit (Alterra, 2003) worden deze bedrijven gestimuleerd vrijwillig deel te nemen aan deze regelingen. Indien men hier in overleg toe besluit geldt voor deze locatie na deelname het regime van het extensiveringsgebied (extensiveringslocaties).

Geomorfologie

Wetenschap die de natuurlijke vorm van het landschap bestudeert, zoals die ontstaan is door geologische processen en eventueel beïnvloed is door mense-lijk handelen.

GGOR

Gewenste Grond- en OppervlaktewaterRegime: De hoedanigheid van het waterhuishoudkundig systeem in een begrensd gebied, welke gericht is op een gewenste grondwaterstand, oppervlaktewaterpeil, waterstroming en waterkwaliteit in relatie tot aanwezige grondgebruiksfuncties en eigenschappen van het waterhuishoudkundig systeem.

Groei-en Krimpgebieden

Kwaliteitsverbetering en uitbreiding van bestaande accommodaties heeft de prioriteit in de Groeigebieden. Daarnaast kunnen in Groeigebieden gemeenschappelijke innovatieve voorzieningen worden ontwikkeld zoals een milieuvriendelijk speelbos. De Krimpgebieden werken via artikel 27 Reconstructiewet door in het bestemmingsplan en voor zowel de Groei- als de Krimpgebieden wordt op basis van het Streekplan een uitwerkingsplan opgesteld waarin de voorwaarden en exacte contouren uitgewerkt worden.

Groen-blauwe diensten

Activiteiten of beheersmaatregelen gericht op realisering van verdergaande maatschappelijke wensen waarvoor de ondernemer beloond wordt. In het algemeen zijn het diensten op het terrein van natuur, landschap, openbare toegankelijkheid en water. Vergoedingen hebben vooral betrekking op aanleg, inrichting en/of beheer.

Groene wiggen

Groene wiggen zijn ruimtelijk open te houden groene verbindingen tussen het Centraal Veluws Natuurgebied en de randen, waarmee de kwaliteiten van de Veluwe als geheel beter benut worden. Belangrijke aanknopingspunten voor een duurzame invulling van deze groene wiggen zijn ruimtelijke kwaliteit, benutting van het watersysteem, uitwisseling van soorten en verbetering van de milieuomstandigheden.

(Een aantal van de groene wiggen valt samen met de ecologische poorten uit Veluwe 2010)

Grondgebonden agrarisch bedrijf

Een agrarisch bedrijf dat gericht is op het ontwikkelen van activiteiten, waarbij de productie geheel of nagenoeg geheel afhankelijk is van het producerend vermogen van de grond (als productiemiddel) waar het bedrijf over kan beschikken.

Grondgebonden veehouderij

Graasdier- en melkveebedrijven die voldoen aan de milieunorm; geen mestafzet; in eigen ruwvoer voorzien; zelf jongvee opfokken en weidend (melk)vee 2,25 GVE op droge zandgrond 1,75 GVE/ha (commissie Koopmans). Als norm voor een intensief melkveebedrijf is uitgegaan van 2,5 GVE/ha.

GVE

GrootVeeEenheid, een aanduiding voor de intensiteit van rundveebedrijven, bijvoorbeeld 1,2 GVE. Eén koe is 1 GVE. Jongvee is afhankelijk van de leeftijd minder dan 1 GVE.

Habitat

Leefgebied van soorten planten en dieren

HEN-wateren

Oppervlaktewateren waaraan in het Waterhuishoudingsplan de functie A-Water van het Hoogst Ecologisch Niveau is toegekend. Deze betreffen het meest schaarse en kwetsbare deel van de bijzondere waternatuur.

Hervestiging van een intensieve veehouderij

Onder hervestiging van een intensieve veehouderij wordt verstaan het verplaatsen van een intensieve veehouderij naar een bestaand agrarisch bouwblok, waarbij de verplaatsing gepaard gaat met omschakeling naar de intensieve veehouderij op dat bouwblok.

Hydrologie

De leer van het voorkomen, het gedrag en de chemische en fysische eigenschappen van het water in al zijn verschijningsvormen op en beneden het aardoppervlak.

Infiltratie

Het wegzakken van regenwater in de bodem.

Initiatiefnemer

Een natuurlijk persoon, dan wel een privaatrechtelijk rechtspersoon die een bepaalde activiteit wil (doen) ondernemen en daarover een besluit vraagt.

Infiltratieterugwinning.

Een concept waarbij oppervlaktewater uit beken of sprenge weer geïnfiltreerd wordt in de bodem bovenstrooms van een grondwateronttrekking met als doel om de verdrogingseffecten van de bruto onttrekking te verminderen.

Intensieve veehouderij

Een niet grondgebonden agrarisch bedrijf waar tenminste 250 m² aan bedrijfsvloeroppervlakte gebruikt wordt voor het houden van vee en pluimvee, waarbij dit houden van vee geheel of nagenoeg geheel plaatsvindt in gebouwen. Het biologisch houden van dieren conform een regeling krachtens artikel 2 van de Landbouwkwaliteitswet en het houden van melkrundervee, schapen of paarden, wordt niet aangemerkt als intensieve veehouderij.

Inundatie

Het onder water lopen van land vanuit de watergang.

Koopmansgelden

Op Advies van Commissie Koopmans zijn gelden ter beschikking gesteld ten behoeve van de extensivering van het grondgebruik in en rond kwetsbare natuurgebieden en drinkwaterwinning.

Krimpgebied

Gebied op het CVN waar voorrang gegeven wordt aan natuur en landschap en waar de bestaand verblijfsrecreatie op vrijwillige basis zal moeten krimpen. De Krimpgebieden werken via artikel 27 Reconstructiewet door in het bestemmingsplan en voor zowel de Groei- als de Krimpgebieden wordt een uitwerkingsplan op basis van het Streekplan opgesteld waarin de voorwaarden en exacte contouren uitgewerkt worden.

Kwel

Opwaartse toestroming van grondwater vanuit de ondergrond naar oppervlaktewater/greppels, wortelzone van planten of maaiveld. Deze toestroming vindt plaats vanuit een bovenstrooms gelegen infiltratiegebied.

Landbouwontwikkelingsgebied

In een landbouwontwikkelingsgebied ligt het primaat bij de landbouw. Een landbouwontwikkelingsgebied voorziet geheel of gedeeltelijk in de mogelijkheid tot uitbreiding, hervestiging of nieuwvestiging van intensieve veehouderij, of zal daar in het kader van de Reconstructie in voorzien.

Landschap

De waarneembare ruimtelijke verschijningsvorm van het aardoppervlak, die wordt bepaald door de onderlinge samenhang en wederzijdse beïnvloeding van de factoren reliëf, bodem, water, klimaat, flora en fauna alsmede de wisselwerking met de mens.

Meanderen

Natuurlijk, bochtig verloop van een beek.

M.e.r-plicht

De verplichting tot het opstellen van een milieueffectrapport (MER) voor een bepaald besluit over een bepaalde activiteit.

M.e.r.-procedure

Geheel van wettelijk voorgeschreven stappen voor het totstandkomen en gebruiken van een milieueffectrapport.

MER

Milieueffectrapport

Meest milieuvriendelijk alternatief (MMA)

Alternatief waarbij de best bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu zijn toegepast.

Microverontreinigingen

Een kwantitatief geringe verontreiniging, die echter vanwege de schadelijke eigenschappen ongewenst is.

MINAS

Mineralen Aangifte Systeem.

Mitigerende maatregel

Maatregel om de nadelige gevolgen van de voorgenomen activiteit voor het milieu te voorkomen of te beperken.

MTR-Norm

Maximaal Toelaatbaar Risico; norm voor de kwaliteit van grond- en oppervlaktewater.

Natuurkernen

Grote natuurgebieden (exclusief beheersgebieden) of samenhangende kleinere natuurgebieden (op maximaal 400 meter van elkaar) met een minimum omvang van 2.000 hectare op zand en 1.000 hectare op klei/veen.

Natuurontwikkeling

Het scheppen van zodanige omstandigheden dat natuurlijke ecosystemen zich kunnen ontwikkelen.

NB-wet

Natuurbeschermingswet.

Niet grondgebonden agrarisch bedrijf

Een agrarisch bedrijf dat gericht is op het ontwikkelen van activiteiten, waarbij de productie geheel of nagenoeg geheel plaatsvindt in gebouwen en niet of slechts in ondergeschikte mate afhankelijk is van het producerend vermogen van de grond.

NGE

Nederlandse Grootte Eenheid is een norm die wordt gebruikt voor de bepaling van de bedrijfsomvang van landbouwbedrijven

NH₃

Ammoniak

Nieuwe buitens

Een nieuw gebouw van allure in het buitengebied met daaromheen een tot het eigendom behorend natuurgebied van 5 ha of meer wat is opengesteld voor het publiek.

Nieuw Landgoed

Een nieuwe landgoed wat kan worden gerangschikt onder de Natuurschoonwet bestaat uit een aaneengesloten gebied met een minimumoppervlakte van vijf hectare. Voorts dient dat landgoed uit tenminste 30 % bos of natuur te bestaan en dient het gebruik van de gronden geen inbreuk te maken op het aanwezige natuurschoon en dienen de opstallen te passen bij het karakter van dat landgoed. Indien het landgoed voorts langdurig is opengesteld voor het publiek komt de eigenaar in aanmerking voor zeer gunstige fiscale regelingen

Nieuwvestiging

Er is sprake van nieuwvestiging als in een bestemmingsplan een nieuw agrarisch bouwblok wordt opgenomen voor een nieuw op te richten dan wel een van elders te verplaatsen bedrijf.

Nieuwvestiging van een intensieve veehouderij

Er is sprake van nieuwvestiging van een intensieve veehouderij als in een bestemmingsplan of door middel van een vrijstelling ex artikel 19 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening ten behoeve van een nieuw op te richten intensieve veehouderij een nieuw agrarisch bouwblok met intensieve veehouderij als toegestane activiteit, wordt opgenomen op een perceel waar voorheen geen agrarische bebouwing was toegestaan.

NMP₃, NMP₄

Nationaal Milieu Beleidsplan (3 en 4).

Nutriënten

Voor planten en algen beschikbare voedingsstoffen (vooral stikstof en fosforverbindingen).

NW4

Vierde Nota Waterhuishouding

Omgevingskwaliteit

Omgevingskwaliteit is het samenhangende systeem van water, milieu-, natuur- en landschapskwaliteit.

Omschakeling naar een intensieve veehouderij

Onder omschakeling naar een intensieve veehouderij wordt verstaan het geheel of gedeeltelijk omzetten en / of uitbreiden van een grondgebonden agrarisch bedrijf in een intensieve veehouderij.

Omzetting recreatieterreinen

Het aanbrengen van een verandering in (delen van) een verblijfsrecreatief terrein door omschakeling naar een nieuw type standplaats dan wel omzetting van een standplaatsterrein in een bungalowterrein.

Overname van een intensieve veehouderij

Onder overname wordt verstaan het in dezelfde omvang overnemen c.q. voortzetten van de activiteiten van een bestaande intensieve veehouderij.

Permanente bewoning

Het gebruik van een recreatiemiddel en –woning als hoofdverblijf.

Plangebied

Dat gebied waarbinnen de voorgenomen activiteit of een der kansrijke oplossingen kan worden gerealiseerd. Vergelijk: studiegebied.

Projectvestigingslocatie of agrarisch bedrijventerrein

Een vestigingslocatie waar dicht bij elkaar ruimte voor meerdere intensieve veehouderijbedrijven (plaatselijk = 3-10 bedrijven, regionaal = 10-25 bedrijven). Hierbij kan sprake zijn van hervestiging en nieuwvestiging. Deze bundeling kan naast voordelen voor de omgevingskwaliteit ook financiële voordelen voor de bedrijven met zich meebrengen, bijvoorbeeld door gebruik te maken van gezamenlijke voorzieningen en/of een goede ontsluiting.

Retentie van water

Achterblijven, verblijven of vertragen van water in een traject tussen bron en uitgang van een watersysteem.

RO

Ruimtelijke ordening

Rood voor Rood

De ruimtelijke kwaliteit in een gebied wordt verbeterd en 'verstening' van het buitengebied wordt verminderd door niet-monumentale en niet-karakteristieke gebouwen plaats te laten maken voor kwalitatief hoogwaardige woonbebouwing.

SED-oppervlaktewateren

Oppervlaktewateren met een Specifieke Ecologische Doelstelling. Voor deze wateren gelden eisen aan inrichting, beheer en onderhoud die verder gaan dan het basisniveau, maar minder ver dan de HEN-wateren.

SGR2

Structuurschema Groene Ruimte 2, beleidsdocument van het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit

Sterlocatie

Een bestaand bedrijf met intensieve veehouderij dat op een plek ligt met ook in de toekomst goede ontwikkelingsmogelijkheden, bijvoorbeeld op voldoende afstand van kwetsbare gebieden en woningen. Indien een dergelijke sterlocatie vrijkomt door bedrijfsbeëindiging, kan deze sterlocatie overgenomen worden door een bedrijf dat zich niet verder kan ontwikkelen op de huidige ongunstige locatie. Sterlocaties liggen in het verwevingsgebied met accent sterlocaties.

Stroomgebied

Internationaal op basis van Europese Kaderrichtlijn Water: een gebied vanwaar al het over het oppervlak lopende water (inclusief grondwater) via een reeks van stromen rivieren en eventueel meren door één riviermond, estuarium of delta in zee stroomt. In Gelderland: stroomgebieden van Nederrijn en Maas. Binnen deze stroomgebieden onderscheiden we deelstroomgebieden; voor Gelderland vallen deze grotendeels samen met de waterschapsgrenzen. Regionaal: een gebied waaruit het afstromende water (inclusief grondwater) uiteindelijk door één bepaalde watergang wordt afgevoerd.

Stroomgebied- of watersysteembenadering

Samenhangende ruimtelijke benadering van het grond- en oppervlaktewatersysteem binnen de begrenzing van het beschouwde stroomgebied in relatie tot de verschillende grondgebruiksfuncties in dat stroomgebied.

Studiegebied

Dat gebied waarbinnen de milieugevolgen kunnen worden beschouwd. De omvang van het studiegebied kan per milieuaspect verschillen. Vergelijk: plangebied.

SWOT-analyse

Analyse van sterktes en zwaktes, kansen en bedreigingen

Uitbreiding van een intensieve veehouderij

Onder uitbreiding van een intensieve veehouderij wordt verstaan een uitbreiding van de bestaande bebouwing van een intensieve veehouderij

Uitponden recreatieterreinen

Splitsen en op perceelsniveau verkopen van afzonderlijke delen van een verblijfsrecreatieterrein zonder dat sprake is van een zogenaamde bedrijfsmatige exploitatie.

V2010

Veluwe 2010

VAB

Vrijkomende Agrarische Bebouwing

Varkenshouderij

Volgens artikel 1 van de Reconstructiewet: geheel van productie-eenheden bestaande uit één of meer gebouwen of afscheiden gedeelten daarvan en bijbehorende landbouwgrond, uitsluitend of onder meer dienende tot het bedrijfsmatig houden van varkens”.

Variant

Alle onderverdelingen van de alternatieven worden aangeduid als varianten.

Varkensvrije zones

Varkensvrije zones hebben tot doel de veterinaire kwetsbaarheid (varkensziekten) te beperken. Deze zone is ten minste 1000 meter breed en moet zo veel mogelijk aansluiten bij natuur, infrastructuur, waterlopen en stedelijk gebied.

Vasthouden van water

Het opslaan van water in de bodem en in het oppervlaktewatersysteem (waterconservering onder maaiveldniveau, hiertoe behoren gegraven retenties of verbrede watergangen). Met als doel het vertragen van de afvoersnelheid van het water, waardoor wateroverlast en verdroging worden beperkt. Het gaat hierbij om frequent gebruik; dit kan meerdere keren per jaar zijn.

Veerkracht

Het vermogen van een systemen (of onderdelen daarvan) om zodanig te reageren op veranderende omstandigheden of verstoringen dat essentiële kenmerken hersteld worden.

Verbindingszone

Zone die deel uitmaakt van de Ecologische Hoofdstructuur en dienst doet als migratieroute voor organismen tussen kerngebieden en natuurontwikkelingsgebieden. Aanleg van verbindings-zones heeft als doel barrières tussen deze gebieden op te heffen.

Verblijfsrecreatie/toerisme

Alle verrichtingen om te voldoen aan het verlangen naar ontspanning waarbij het verblijven in een andere omgeving centraal staat, met minimaal één overnachting elders.

Verbreiding

Verbreiding van agrarische bedrijven met alternatieve inkomensbronnen, zoals agrarisch natuurbeheer, agrotourisme, streekproducten en zorg.

Verdroging

Schade aan (grond)waterafhankelijke natuur, die optreedt als door menselijk ingrijpen de grondwaterstand daalt of de kwel afneemt, of als de waterkwaliteit verslechtert door het inlaten van gebiedsvreemd water. Verdrogingsbestrijding richt zich op herstel van de gewenste grond- en oppervlaktewatersituatie.

Verevening

Bij verevening worden de kosten van de sloop gedekt door winsten uit andere projecten, zoals nieuwbouw in minder kwetsbare gebieden. Verevening speelt een belangrijke rol bij het rond krijgen van de financiering voor sloop van stallen.

Vermesting

De belasting van natuurgebieden, grond- en oppervlaktewater met de meststoffen nitraat, stikstof en fosfaat.

Versnippering

Proces in het landschap waarbij eerder aaneengesloten natuurgebieden worden verkleind en de onderlinge afstand tussen deze gebieden wordt vergroot (als gevolg van intensieve landbouw, aanleg van infrastructurele werken enz.).

Verstening

(Ongewenste) verspreide bebouwing in het landelijk gebied.

Verwevingsgebied

Een verwevingsgebied is gericht op de verweving van landbouw, wonen en natuur. In een verwevingsgebied is hervestiging of uitbreiding van de intensieve veehouderij mogelijk mits de ruimtelijke kwaliteit of functies van het gebied zich daar niet tegen verzetten.

VKA

Voorkeursalternatief zoals deze verwoord is in het VOP/concept-MER.

VOP/concept-MER

Voorontwerpplan/ concept Milieueffectrapport.

Waterbeheer

Het geheel van activiteiten die de waterbeheerder onderneemt, in samenhang met andere beleidsterreinen, om de juiste hoeveelheid water op tijd op de juiste plaats te krijgen met de gewenste kwaliteit.

Waterberging

Het tijdelijk opslaan van 'neerslag op transport', ter reductie van piekafvoeren.

Wateroverlast

Een niet direct levensbedreigende situatie veroorzaakt door extreme neerslag of hoge afvoeren van waterlopen, waarbij inundatie optreedt die leidt tot waterschade aan huizen, gebouwen, gewassen, etc.

Waterretentiegebied

Gebied waarin tijdelijk overtollig water opgeslagen wordt door actief water in het gebied te laten. Deze gebieden behoren tot reguliere maatregelen om maatgevende omstandigheden binnen een jaar op te vangen (dus niet voor calamiteiten).

Watertoets

De Watertoets omvat het hele proces van vroegtijdig informeren, adviseren, afwegen en uiteindelijk beoordelen van de waterhuishoudkundige aspecten van ruimtelijke plannen en besluiten. Sinds 1 november 2003 is een Watertoets voor elk ruimtelijk plan verplicht, als deze plannen vanuit waterhuishoudkundig oogpunt relevant zijn.

WAV

Wet Ammoniak en Veehouderij.

2

Overzicht belangrijkste literatuur en achtergrond-documenten

Berekening kosten reconstructie Noord-Brabant,
versie 8, november 2002;

Concept-voorontwerp Reconstructieplan Achterhoek en Liemers;

Europese Kaderrichtlijn Water,
Ministerie van Verkeer en Waterstaat, december 2000;

Gebiedsplan Natuur en Landschap, Veluwe,
Gedeputeerde Staten van Gelderland, Arnhem, juni 2002;

Gebiedsplan Natuur en Landschap, IJsselvallei en Randmeerkust,
Gedeputeerde Staten van Gelderland, Arnhem, september 2002;

Informatiemap Welstandsnota,
Gelders Genootschap, november 2001;

Kader voor de Beoordeling van de Reconstructieplannen vanuit het Rijk (KBR);

Nationaal Bestuursakkoord Water,
Ministerie van Verkeer en Waterstaat, maart 2003;

Ontwerp stroomgebiedsvisie,
Provincie Gelderland en Waterschap Veluwe, 2003;

Reconstructie Veluwe,
Gebiedsvisie/startnotitie milieueffectrapportage, provincie Gelderland,
april 2002;

Ruimte voor water,
Tauw, Deventer, 2002;

Stroomgebiedsvisie Gelderland;

Structuurschema Groene Ruimte 2, samen werken aan groen Nederland,
Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, januari 2002;

Studie Ecologische poorten, DHV;

Studie Robuuste verbindingen, DHV;

Subsidieregeling Natuurbeheer en Agrarisch natuurbeheer,
provincie Gelderland;

Vierde Nota Waterhuishouding,
Ministerie van Verkeer en Waterstaat, februari 1998;

Vijfde Nota Ruimtelijke Ordening;

Waterbeheersplan Veluwe 2002 tot 2006,
Waterschap Veluwe, Apeldoorn, 2001;

Waterbeleid voor de 21e eeuw,
Geef water de ruimte en aandacht die het verdient, Advies van de Commissie
Waterbeheer 21e eeuw, Stumpe en Tielrooij, 2000;

Waterhuishoudingsplan Gelderland 1996-2000,
provincie Gelderland, 1996;

Waterkoersen voor de Veluwe,
Waterschap Veluwe, Apeldoorn, 2002.

Afstemming reconstructieplan en overige plannen

Naast het Reconstructieplan zijn in het reconstructiegebied de Veluwe nog vele andere plannen in uitvoering bij Rijk, provincie en andere partijen. Natuurlijk heeft in het reconstructieproces inhoudelijke afstemming plaatsgevonden tussen het Reconstructieplan en lopende plannen en projecten.

EU Vogel- en Habitatrichtlijn

Op Europees niveau zijn afspraken gemaakt om de biologische diversiteit in stand te houden, door Vogel- en Habitatrichtlijngebieden op het grondgebied van de Europese Unie aan te wijzen. De Vogelrichtlijn heeft betrekking op het instandhouden van alle in de natuur levende vogelsoorten en de Habitatrichtlijn betreft natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna. Het CVN is aangewezen als een Vogel- en Habitatrichtlijngebied, evenals delen van de uiterwaarden van de IJssel en Nederrijn en de Randmeren. Dit betekent dat ingrepen in en rondom deze aangewezen gebieden moeten worden getoetst op negatieve effecten voor de beschermde habitats, soorten en hun leefgebied.

Europese Kaderrichtlijn Water

In de Europese Kaderrichtlijn Water zijn grensoverschrijdende afspraken gemaakt ter verbetering van de waterkwaliteit van grond- en oppervlaktewater op stroomgebiedsniveau. Met als belangrijk doel de bescherming en het herstel van aan water en aan land gebonden ecosystemen en bescherming van de beschikbare waterbronnen op de lange termijn. In 2015 moeten de gewenste doelen gerealiseerd zijn.

Nationaal bestuursakkoord Water

In het Nationaal Bestuursakkoord Water, dat 2 juli 2003 door alle betrokken overheden ondertekend is, zijn taakstellende afspraken vastgelegd voor de realisatie van de wateropgaven voor het regionale en hoofdwatersysteem in het landelijk en stedelijk gebied. Hierbij zijn activiteiten en maatregelen geformuleerd voor de middellange (2015) en lange termijn (2050). Deze maatregelen komen voort uit de door de provincie opgestelde Stroomgebiedsvisies en vragen om meer ruimte voor water. Dit kan bijvoorbeeld ruimte voor waterbergingsgebieden zijn, waarmee bij ruimtelijke ontwikkelingen rekening wordt gehouden in verband met onder meer hogere grondwaterstanden langs de flanken van de Veluwe en rondom natte natuurgebieden. De wateropgaven uit de Stroomgebiedsvisies zijn verwerkt in het Ontwerpplan.

Ruimte voor de Rivier

Binnen de provincie Gelderland worden al verschillende projecten in het kader van Ruimte voor de Rivier uitgevoerd. Daarnaast loopt momenteel de procedure van de Planologische Kernbeslissing Ruimte voor de Rivier. In het kader van de PKB Ruimte voor de Rivier worden mogelijk claims gelegd op het reconstructiegebied Veluwe. Het gaat daarbij om by-passes van de IJssel bij Zutphen en Deventer en om rivierverruimende maatregelen in de Havikerwaard en mogelijk in het Wapenvelderbroek en de Hoenwaard. Definitieve besluitvorming in het kader van de Planologische Kernbeslissing Ruimte voor de Rivier zal naar verwachting eind 2005 plaatsvinden. Medio 2004 zal met de bekend wording van het beleidsvoornemen PKB/MER "Ruimte voor de Rivier" (deel 1) meer zicht komen op de mogelijke ruimteclaims.

De door het Reconstructieplan voorgestelde inplaatsingsgebieden voor

bedrijfsvestiging c.q. landbouwontwikkelingsgebieden passen binnen de op dit moment bekende mogelijke ruimteclaims vanuit het project Ruimte voor de Rivier. Op dit moment worden er dan ook geen knelpunten voorzien. Daarnaast wordt geconstateerd dat met betrekking tot mogelijke ruimteclaims welke samenhangen met de bypasses bij Deventer en Zutphen al voldoende rekening wordt gehouden door de betrokken gemeenten.

Provinciale plannen

De impact van het Reconstructieplan op regionale plannen is uitermate groot, omdat het voor gebiedsplannen en regionale en gemeentelijke ontwikkelingsvisies deels een sturend plan is. Voor het huidige Streekplan Gelderland (augustus 1996) en bestemmingsplannen heeft het Reconstructieplan op aangewezen onderdelen van deze plannen immers directe doorwerking (art. 16 en 27 van de Reconstructiewet). Op de overige onderdelen levert het Reconstructieplan bouwstenen voor diverse strategische plannen van de provincie, zoals het nieuw op te stellen Streekplan en het Waterhuishoudingsplan. Het Gelders Milieuplan en het Provinciaal Verkeers- en Vervoersplan worden eerder vastgesteld dan het Reconstructieplan. Met de andere Gelderse reconstructieplannen (Gelderse Vallei/Utrecht-Oost en Achterhoek-Liemers) blijft continue afstemming nodig, vanwege de sterke relatie met ondermeer de milieueffecten.

De relatie tussen het Reconstructieplan Veluwe, het (nieuwe) Streekplan en bestemmingsplannen wordt uitvoerig behandeld in deel A (hoofdstuk 6).

Veluwe 2010

In november 2000 hebben Gedeputeerde Staten van de provincie Gelderland de beleidsnotitie Veluwe 2010 vastgesteld. In deze beleidsnotitie zijn alle plannen voor de Veluwe (met name voor het CVN) verzameld en op elkaar afgestemd. De notitie beschrijft de beleidsintenties en beleidshoofdlijnen tot 2010 in kwaliteitsimpulsen en concrete projecten. Veluwe 2010 is voor de Reconstructie van de Veluwe op het CVN het beleidsbepalende kader, en in de Agrarische Enclave en de Randgebieden een richtinggevende bouwsteen. Dit betekent dat we Veluwe 2010 voor het CVN als autonoom beleid beschouwen: dit beleid wordt ook zonder Reconstructie uitgevoerd. In het Reconstructieplan is voor de projecten uit Veluwe 2010 die op het CVN spelen (zoals Groei en Krimp, verblijfsrecreatie, onthekking- ontrastering en natuurtransferia) dan ook geen milieueffectrapportage uitgevoerd. Projecten die spelen in de Agrarische Enclave en in de Randgebieden (integraal waterbeheer, zonering intensieve veehouderij, het uitplaatsen van verblijfsrecreatie naar buiten het CVN en dergelijke) zijn opgaven voor de reconstructie. Deze projecten hebben we wel verwerkt in het MER. De Veluwecommissie heeft een tweeledige opdracht van ons gekregen om zowel Veluwe 2010 te programmeren als een advies ontwerp Reconstructieplan op te stellen. Dit advies Ontwerpplan heeft de projecten uit Veluwe 2010 in het uitvoeringsdeel opgenomen, zodat voor de gehele Veluwe een uitvoeringsstrategie en -module voor de eerste vier jaar kan worden opgesteld. Zo kan dit Ontwerp plan opgevat worden als één samenhangend uitvoeringsplan voor de Veluwe.

Regionale Projecten

De relatie tussen het Reconstructieplan en verschillende regionale projecten is heel divers. Het Reconstructieplan levert bouwstenen voor deze projecten. Het project maakt uit of en hoe deze bouwstenen opgenomen worden in de uitvoering. Voor het landinrichtingsproject Harderwijk-Elburg en de ontwikkelingsvisie voor de Stedendriehoek formuleert het ontwerp Reconstructieplan aanvullende opgaven. Het landinrichtingsproject Harderwijk-Elburg zal verder gaan als uitwerkingsplan voor de Reconstructie.

Twee landinrichtingsprojecten (Epe-Vaassen oost en west) zijn stilgelegd gedurende de reconstructieplanvorming. Na vaststelling van het Reconstructieplan worden nieuwe opgaven geformuleerd en worden deze projecten weer als uitwerkingsplan van het Reconstructieplan Veluwe opgepakt.

De afstemming met de regionale structuurvisies vindt plaats in het nieuwe Streekplan Gelderland.

Momenteel lopen de volgende grotere projecten op de Veluwe:

- landinrichting Harderwijk-Elburg,
- landinrichting Epe-Vaassen oost en west (stilgelegd),
- uitvoering landinrichting Brummen-Voorst (bijna afgerond),
- Reconstructie Gelderse Vallei/Utrecht-Oost,
- Integraal Inrichtingsplan Veluwe Randmeer (IIVR),
- Ruimtelijke ontwikkelingsvisies (Stedendriehoek en Randmerengebied),
- Stuurgroep Apeldoorns Kanaal,
- diverse visies van gemeenten en Waterschappen.

4

Samenstelling Veluwecommissie

Tabel C.1 geeft de samenstelling van de Veluwecommissie weer.

Tabel C1: Samenstelling Veluwecommissie (1 maart 2004)

Nr.	Leden/adviseurs	Dienst\Instelling	Plaatsvervangende leden/adviseurs	Dienst\Instelling
1	Ir. G. Verwolf	Waterschap Veluwe, tijdelijk voorzitter	Drs. H.G.P. Manuputty	Waterschap Veluwe
2	Ir. J.B. Ruiter	secretaris	-	
3	Drs. C.E. Geel	Kamer van Koophandel Veluwe en Twente	Mw. Drs. H.C. Piepers	Kamer van Koophandel Centraal Gelderland
4	Drs. O.O. Gorter	Gelders Particulier Grondbezit	Jhr. V.G.F. Repelaer	Gelders Particulier Grondgebied
5	Ing. R.H. ter Heide	Veluws Bureau voor Toerisme	Ing. T.A.M. Klein Swormink	RGV Holding B.V.
6	Dhr. F. de Lange	Wethouder Harderwijk	H. Westerbroek	Wethouder van Nunspeet
7	J.W.M. Jansen	Wethouder Rheden	H. van der Kolk	Wethouder van Hattem
8	J.W.E. Gutteling	Wethouder Apeldoorn	Mw. A.W.M. Oude Luttikhuis-Lenferink	Wethouder van Voorst
9	Drs. P.H. van Huffelen	Vereniging Wildbeheer Veluwe	Ir. E.B. van Erp Taalman Kip	Vereniging tot Behoud van het Veluws Hert
10	Ir. E.H.J. Braakman	GLTO	A. Nooteboom	GLTO
11	P. van Rhee	GLTO	J.W. Bakkenes	GLTO
12	Dr. Ir. J.H. Kuper	Koninklijke Houtvesterij Het Loo	S.E. van Voorst tot Voorst	Nationaal Park De Hoge Veluwe
13	R. Selderijk	Recron	R. Zweers	Recron

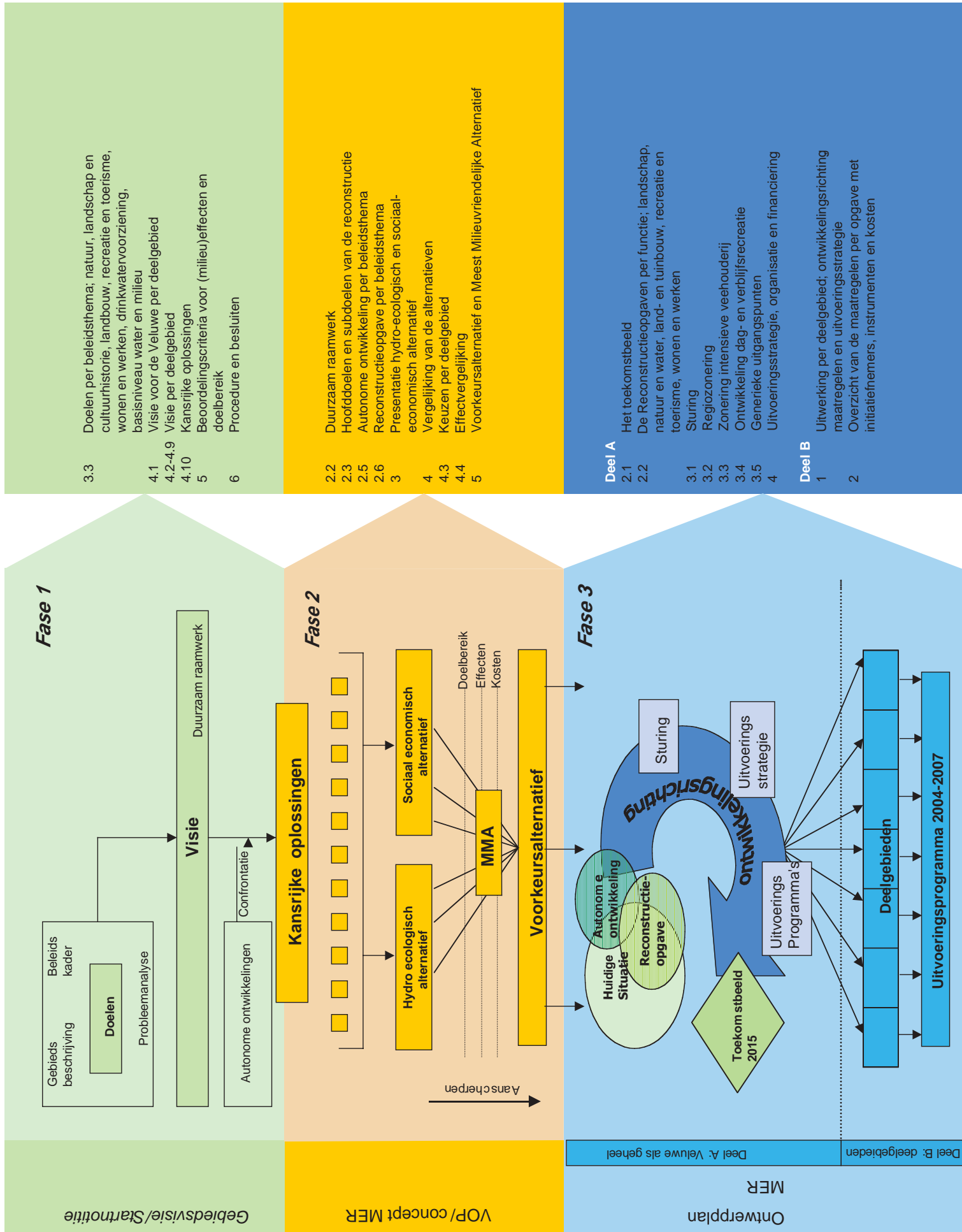
Nr.	Leden/adviseurs	Dienst\Instelling	Plaatsvervangende leden/adviseurs	Dienst\Instelling
14	Ir. P.A. van den Tweel	SBB	J. Wind	SBB
15	Drs. V.A.M. Vintges	Gelderse Milieufederatie	P. Scheepers	Gelderse Milieufederatie
16	Dr. H.A.M.A de Vries	adviseur ministerie VROM	Drs. Th. Dijkstra	Ministerie VROM
17	Ing. G.M. Kiljan	adviseur Provincie Gelderland	-	
18	Drs. A. Noorman	adviseur ministerie Defensie	Drs. H.M. Korte	Ministerie Defensie
19	Ir. L. van der Sluijs	adviseur Kadaster	L. van der Weerd	Kadaster
20	Mw. Ir. E.M. Steenland	adviseur ministerie LNV	Ing. G. Brummelman	Ministerie LNV
21	ing. drs. B. ten Bosch	adviseur Dienst Landelijk Gebied	Ing. C. Zwaan	adviseur Dienst Landelijk Gebied
22	mr. ir. E.A. Rebel	adviseur Rijkswaterstaat dir. Oost-Nederland	-	
23	W. Eckhardt	projectleider Veluwe 2010	-	

5

Toelichting planproces en tussenproducten

Figuur C.1 geeft een overzicht van de drie fases in het planproces, de tussenproducten die dat heeft opgeleverd, en de achtergronddocumenten die daarvoor gebruikt zijn. Het product van fase 3 (het Ontwerpplan Reconstructie) betreft het advies van de Veluwecommissie aan Gedeputeerde Staten, zoals is vastgesteld op 29 januari 2004. De opbouw daarvan wijkt af van het voorliggende document.

In hoofdstuk 1 van deel A is het planproces beschreven.

- 3.3 Doelen per beleidsthema; natuur, landschap en cultuurhistorie, landbouw, recreatie en toerisme, wonen en werken, drinkwatervoorziening, basisniveau water en milieu
- 4.1 Visie voor de Veluwe per deelgebied
- 4.2-4.9 Visie per deelgebied
- 4.10 Kansrijke oplossingen
- 5 Beoordelingscriteria voor (milieu)effecten en doelbereik
- 6 Procedure en besluiten

- 2.2 Duurzaam raamwerk
- 2.3 Hoofdoelen en subdoelen van de reconstructie
- 2.5 Autonome ontwikkeling per beleidsthema
- 2.6 Reconstructieopgave per beleidsthema
- 3 Presentatie hydro-ecologisch en sociaal-economisch alternatief
- 4 Vergelijking van de alternatieven
- 4.3 Keuzen per deelgebied
- 4.4 Effectvergelijking
- 5 Voorkeursalternatief en Meest Milieuvriendelijke Alternatief

- Deel A**
- 2.1 Het toekomstbeeld
 - 2.2 De Reconstructieopgaven per functie; landschap, natuur en water, land- en tuinbouw, recreatie en toerisme, wonen en werken
 - 3.1 Sturing
 - 3.2 Regiozonering
 - 3.3 Zonering intensieve veehouderij
 - 3.4 Ontwikkeling dag- en verblijfsrecreatie
 - 3.5 Generieke uitgangspunten
 - 4 Uitvoeringsstrategie, organisatie en financiering
- Deel B**
- 1 Uitwerking per deelgebied; ontwikkelingsrichting maatregelen en uitvoeringsstrategie
 - 2 Overzicht van de maatregelen per opgave met initiatiefnemers, instrumenten en kosten

Wateradvies in het kader van de watertoets

Inleiding

Bij de ondertekening van de startovereenkomst Waterbeleid 21e eeuw, op 14 februari 2001, is vastgelegd dat op alle nieuwe ruimtelijke plannen de Watertoets moet worden toegepast, als deze plannen vanuit waterhuishoudkundig oogpunt relevant zijn. Per 1 november 2003 is de Watertoets wettelijk verankerd. Het Reconstructieplan is een ruimtelijk plan waarop de Watertoets van toepassing is. De Watertoets is een instrument dat een ruimtelijke plan toetst op de mate waarin dat plan rekening houdt met het beleid om water meer ruimte te geven. De Watertoets bestaat uit een procedureel deel en een inhoudelijk deel en onderscheidt drie rollen:

- Initiatiefnemer - de initiatiefnemende overheid voor de Reconstructie is provincie Gelderland.
- Adviseur voor water - de waterbeheerders voor de Reconstructie zijn:
- Oppervlaktewaterbeheerders: waterschap Veluwe, waterschap Rijn en IJssel en waterschap Vallei en Eem;
- Rijkswaterbeheerder: Rijkswaterstaat;
- Grondwaterbeheerder: provincie Gelderland.
- Beoordelaars - de ministeries van LNV en VROM.

Het Reconstructieplan is in nauw overleg met de grond- en oppervlaktewaterbeheerders tot stand gekomen. Het Reconstructieplan zal feitelijk moeten worden getoetst aan het Gewenste Grond- en Oppervlaktewaterregime (GGOR). Het GGOR is echter nog niet vastgesteld. Wel is het plan gebaseerd op de stroomgebiedsvisionen die in voorbereiding zijn en op het resultaat van de discussies over de knelpunten daarin.

Voorafgaand aan het Reconstructieplan zijn (rijks)uitgangspunten benoemd op basis waarvan het Reconstructieplan is beoordeeld. Een gezamenlijke door de regionale waterbeheerders opgesteld wateradvies beschrijft (in deze bijlage) op welke wijze rekening is gehouden met de wateraspecten, dat wil zeggen de (rijks)uitgangspunten binnen Reconstructieplan Veluwe. Per (rijks)uitgangspunt wordt afgesloten met een wateradvies van de gezamenlijke waterpartijen.

1. Watersysteembenadering, water als belangrijk mede ordenend principe

De begrenzingen van de deelgebieden zijn op basis van de watersysteembenadering tot stand gekomen. Alleen voor het deelgebied Ontspanning voor de stad is hiervan afgeweken om zoveel mogelijk te kunnen aansluiten op de ontwikkelingen die plaatsvinden binnen de regio Stedendriehoek. Bij de ontwikkeling van de ruimtelijke visie voor de Stedendriehoek zijn water en bodem gebruikt als onderlegger voor de situering van toekomstige gebruiksfuncties. Door deze benadering worden hier geen (grote) strijdigheden verwacht met de waterdoelen. De wateropgaven, voor zover relevant, uit de Stroomgebiedsvisionen Veluwe zijn als input gebruikt in het Reconstructieplan Veluwe. Zoekgebieden voor waterberging zijn op de Wateropgavekaart weergegeven en er zijn maatregelen voorzien om deze binnen de looptijd van het Reconstructieplan nader te concretiseren en ruimtelijk veilig te stellen (zie ook het volgende wateraspect).

Om de waterdoelen in het Ontwerp Reconstructieplan Veluwe te kunnen realiseren is een ordening van functies op waterbasis noodzakelijk. Bij het

stringent doorvoeren van dit principe moeten de waterdoelen in alle deelgebieden sturend zijn. Echter, niet overal zijn de waterdoelen even ambitieus geformuleerd; dit verschilt van deelgebied tot deelgebied. Water is sturend in de deelgebieden waar waterdoelen en andere doelen elkaar ondersteunen (bijvoorbeeld bij de realisatie van groene wiggen en ecologische poorten), waar grote arealen met bijzondere natte landnatuur en waternatuur aanwezig zijn (onderdeel uitmakend van de EHS) en waar grote belangen liggen voor de drinkwatervoorziening. Het gaat om de deelgebieden De Blauwe Bron, Eendeloze Veluwe en Sleutel voor dynamiek. Optimalisering en realisering van de waterkwantiteit en -kwaliteit in 2015 voor alle natuur en HEN- en SED- wateren in beïnvloedingsgebieden staan in deze gebieden centraal. In de deelgebieden Zichtbare Overgangen, Ontspanning voor de Stad, de Harmonie en het Wei(ij)dse Landschap staan de optimalisering en realisering van de waterkwantiteit en -kwaliteit in 2015 van HEN- en SED-oppervlaktewateren, parels en prioritair natuur centraal. Voor de realisering van deze doelen is water sturend. In deze deelgebieden staan echter de ontwikkelingsmogelijkheden, verweving en realisatie van landbouw, recreatie, wonen en werken voorop. Water is in deze gebieden wel altijd een belangrijk mede-ordenend principe. Bovendien geldt de realisatie van het autonome beleid, en dat in alle gevallen voldaan moet worden aan de geldende Nederlandse en Europese wet- en regelgeving, wat een belangrijke waarborg is voor het waterbeheer.

Wateradvies: *akkoord met bovenstaande invulling en motivatie voor verschillen in ambities per deelgebied.*

2. Veiligheid en het voorkomen van regionale wateroverlast

Veiligheid is gekoppeld aan het hoofdsysteem: randmeren, IJssel en Nederrijn. Definitieve besluitvorming over ruimteclaims vanuit het hoofdsysteem heeft nog niet plaatsgevonden. In het Reconstructieplan Veluwe staan de voorziene ontwikkelingen op kaart. Het betreft de by-passes bij Deventer en Zutphen en (rivierverruimende) maatregelen in de Havikerwaard en in het Wapenvelderbroek. Deze gebieden worden gevrijwaard van activiteiten die kunnen conflicteren met een mogelijke toekomstige ruimteclaim vanuit het hoofdsysteem. Regionale wateroverlast wordt zoveel mogelijk beperkt door het hanteren van de trits vasthouden, bergen en dan pas afvoeren. Het zoveel mogelijk vasthouden van water geldt overal als leidend principe. Voor medio 2005 worden de zoekgebieden voor waterberging in overleg met gemeenten en belangengroepen nader geconcretiseerd. Tot die tijd mogen er in deze gebieden geen ontwikkelingen plaatsvinden die strijdig zijn met een mogelijke waterbergingsfunctie in de toekomst. Enige flexibiliteit in de omgang hiermee is wenselijk, omdat de zoekgebieden met een factor vier zijn overgedimensioneerd en omdat er zich ook elders in het gebied - buiten de aangegeven zoekgebieden - waterkansen voordoen. Gestreefd wordt naar het zoveel mogelijk combineren van waterberging met natuur, agrarisch grondgebruik en recreatie, met als doel de maatschappelijke kosten zo laag mogelijk te houden. Vergoedingsregelingen om te komen tot de gewenste situatie zullen gezamenlijk met betrokkenen worden uitgewerkt. In de Stroomgebiedsvisie Veluwe zijn de flanken van de Veluwe, de zones grenzend aan de randmeren en de rivieren aangeduid als gebieden waar

door onder meer klimaatveranderingen extra grondwateroverlast kan optreden of waar de bestaande grondwateroverlast kan verergeren. Deze fluctuatiezones zijn niet als zodanig op de plankaarten bij het Voorontwerpplan weergegeven. In het Ontwerp-Reconstructieplan zijn deze gebieden indicatief op kaart weergegeven. Bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen of activiteiten zal er zoveel mogelijk geanticipeerd worden op de verwachte hogere grondwaterstanden in deze zones.

Wateradvies: *akkoord met bovenstaande invulling en motivatie; fluctuatiezones opnemen in plantekst en kaartbeeld*

3. Veiligstellen en duurzame inpassing van de openbare drinkwatervoorziening

In het Ontwerpplan wordt de openbare drinkwatervoorziening veiliggesteld en duurzaam ingepast. Het intrekgebied (de 100-jaarszone) van grondwateronttrekkingen wordt ruimtelijk beschermd. Het huidige grondwaterbeschermingsgebied heeft betrekking op de 25-jaarszone. Deze aanpassing gaat dus aanzienlijk verder dan het huidige beleid. Ook worden de mogelijkheden voor benutting van oppervlaktewater uit het eerste pand van het Apeldoorns Kanaal en uit de Grift onderzocht. Bij realisering zullen eveneens de intrekgebieden voor oppervlaktewater ruimtelijk worden beschermd. Drinkwater van goede en betrouwbare kwaliteit is een kostbaar goed, wat deze aanscherping van beleid rechtvaardigt.

Naast het voorkomen en saneren van nadelige effecten van activiteiten van derden op de drinkwatervoorziening, worden maatregelen uitgevoerd die ongewenste effecten van de grondwateronttrekkingen op de omgeving (vooral natuur) terugdringen. Inzet van oppervlaktewater als infiltratie bij bestaande grondwatervoorzieningen wordt hierbij als een goed alternatief gezien voor grondwater.

Wateradvies: *akkoord met bovenstaande invulling en motivatie*

4. Herstellen en beschermen van natte landnatuur en waternatuur

De natuurwaarden in dit gebied zijn veelal gekoppeld aan hoge grondwaterstanden in combinatie met kwel. Door verschillende oorzaken is de verdrogings-aanpak niet goed van de grond gekomen. In het Ontwerp-Reconstructieplan Veluwe is per deelgebied aangegeven of alle natuur en HEN- en SED-oppervlaktewateren, dan wel alleen de parels, prioritaire natuur en HEN-wateren (ruimtelijk) beschermd en hersteld moeten worden. Bij bescherming of herstel gaat het naast ruimtelijke veiligstelling ook om het realiseren van de gewenste waterkwantiteit en -kwaliteit. Er is een duidelijk verschil in ambitie tussen de verschillende deelgebieden (zie het aspect Watersysteembenadering). Vanuit de wateroptiek bezien, is het belangrijk dat er een realistisch, gedragen en afrekenbaar Reconstructieplan komt. Om deze redenen wordt onderschreven dat er verschillen tussen de deelgebieden bestaan. Ook het realiseren van het voorliggende plan wordt als grote uitdaging gezien en zal veel van de betrokken partijen vragen.

Rondom de gebieden met natte landnatuur en waternatuur zijn bufferzones gelegd die een verdere achteruitgang van de huidige situatie moeten voorkomen. Deze zullen niet altijd van voldoende omvang zijn om ook het herstel van de natuurwaarden te bewerkstelligen. Soms zal voor grotere beschermingsgebieden gekozen moeten worden. Door beperking van de invloed van de grondwateronttrekkingen, het vergoten van het infiltrerend vermogen in infiltratiegebieden en het langer vasthouden van water in de voedende infiltratiegebieden, zal hieraan worden bijgedragen.

De effecten van de komst van de Europese Kaderrichtlijn Water zijn nog niet duidelijk. Wellicht dat de verdere uitwerking daarvan aanpassing van de doelen voor water en (land)natuur noodzakelijk maakt. De ruimtelijke veiligstelling van natuurwaarden in bestemmingsplannen heeft hoge prioriteit gekregen, wat een effectievere aanpak van de verdroging kan bevorderen. Ook krijgt de verdere uitwerking van groene diensten een vervolg, wat belangrijk is omdat agrariërs een belangrijke bijdrage kunnen leveren aan de bescherming en het herstel van kwetsbare natuurwaarden. Dit wordt als belangrijke meerwaarde gezien.

Wateradvies: *akkoord met bovenstaande invulling en motivatie; in dit stadium vooral tekstueel rekening houden met de ontwikkelingen van de Europese Kaderrichtlijn Water*

5. Beschermen en verbeteren van de kwaliteit van het watersysteem overeenkomstig toegekende functies

Bescherming en verdere verbetering van de waterkwaliteit (grond- en oppervlaktewater) staan hoog op de agenda, mede met het oog op de bepalingen die voortvloeien uit de Europese Kaderrichtlijn Water en de Europese Nitraatrichtlijn. Bij het realiseren van de gewenste waterkwaliteitsdoelen is in het Ontwerpplan uitgegaan van de waterkwaliteitsdoelen schoonhouden, scheiden en als laatste pas zuiveren. Via autonoom beleid worden ongerioleerde panden in het buitengebied aangepakt, evenals de overstortlozingen uit het gemeentelijk rioolstelsel. Generiek geldt dat voldaan moet worden aan de geldende normen. Verdergaande verbetering van de basiswaterkwaliteit wordt nagestreefd voor kwetsbare landnatuur en waternatuur (zie ook de hiervoor beschreven verschillen in ambitie per deelgebied). Prioriteit wordt gegeven aan de deelgebieden De blauwe bron, Sleutel voor dynamiek, intrekgebieden voor de openbare drinkwatervoorziening, HEN-wateren, parels en prioritaire landnatuur. Voor de prioritering van maatregelen is gebruik gemaakt van de Alterra-studie naar de effecten van verschillende bemestingsscenario's op de af- en uitspoeling van nutriënten naar grond- en oppervlaktewater en de gemeten waarden in het oppervlaktewater. De effecten van de bemestingsscenario's zijn doorvertaald naar effecten op de waterkwaliteit. Op basis hiervan zijn en zullen actief afspraken gemaakt en maatregelen geformuleerd worden om gewenste doelen te realiseren. Dit is echter alleen voor de HEN-en SED-oppervlaktewateren gedaan. Het is wenselijk om dit ook voor de zogenoemde basiswateren te doen. Waar de kwaliteit van het watersysteem en de waterbodem nu reeds aan de normen voldoet, geldt minimaal het stand-still principe. Dit betekent dat er in principe geen verslechtering van de water(bodem)kwaliteit mag optreden. Waar niet voldaan wordt aan de geldende normen zijn en worden aanvullende

maatregelen geformuleerd. Daarnaast is er naar de mening van de Waterschappen onvoldoende rekening gehouden met de problematiek van de verontreinigde waterbodems.

Wateradvies: *akkoord gaan met bovenstaande invulling met de opmerking dat ook andere (diffuse) bronnen dan de landbouw gesaneerd moeten worden om de generiek en meer specifiek geldende normen te kunnen realiseren; verder wordt extra aandacht gevraagd voor de waterbodempromblematiek.*

6. Voorkomen van afwenteling op andere gebieden en in de tijd

Afwenteling van problemen in de tijd of op andere gebieden moet zoveel mogelijk worden voorkomen. Voor het Ontwerp Reconstructieplan Veluwe betekent dit dat ieder (deel)watersysteem zoveel mogelijk de eigen waterproblemen moet oplossen. Het is echter duidelijk dat niet alle problemen met de huidige beschikbare middelen kunnen worden opgelost. Prioritering is noodzakelijk en vindt dan ook plaats. De inspanningen zijn erop gericht om uiterlijk in 2015 het watersysteem op orde te hebben. Dit is in lijn met de doelen en maatregelen uit het Nationaal Bestuursakkoord Water en de Europese Kaderrichtlijn Water.

Wateradvies: *akkoord met bovenstaande invulling en motivatie*

7

Criteria begrenzing zonering en inplaatsing intensieve veehouderij

Tabel C.2 geeft een overzicht van de criteria die gebruikt zijn voor de indeling van het buitengebied in extensiveringsgebied, verwevingsgebied, verwevingsgebied met sterlocaties en landbouwontwikkelingsgebied. Ook geeft de tabel een overzicht van de criteria voor de begrenzing van de varkensvrije zone.

Bij de toepassing van deze criteria bij de zonering op de kaart zijn kleine verwevingsgebieden met sterlocaties afgevalen, omdat daarin geen intensieve veehouderijbedrijven gelegen zijn.

Voor het landbouwontwikkelingsgebied is gezocht naar een groot aaneengesloten gebied.

Voor de Agrarische Enclave is een aparte zonering opgesteld waarbij om de meest kwetsbare natuur een zone van 250 meter extensiveringsgebied is geprojecteerd en voorts de overige gronden een specifieke categorie verweving hebben gekregen gerelateerd aan de ontwikkelingsmogelijkheden die op basis van een nog af te sluiten convenant en op te stellen uitwerkingsplan nader bepaald worden. Door het emissieplafond uit de WAV kan in de enclave alleen worden uitgebreid met emissiearme stallen. Dit kan financieel alleen wanneer er meer dieren gehouden kunnen worden. In convenant en het uitwerkingsplan worden afspraken opgenomen over dierplafond voor de Agrarische Enclave en een nemen een versteningsplafond op

Bijlage C.2: Criteria zoekgebied inplaatsing intensieve veehouderij

Legenda	Criteria voorkeursalternatief
Extensiveringsgebied natuur	<ul style="list-style-type: none"> • Bestaande bos en natuur; • 250m zone rond CVN • 250m zone rond voor verzuringgevoelige parels buiten CVN • 250 meter rond meest kwetsbare natuur inde enclave
Landbouwontwikkelingsgebied (arcering: donkerbruin)	<ul style="list-style-type: none"> • 1000m zone rond stank kernrandzones + verblijfsrecreatie (cat I+II) • 2000m zone (of 3000 m indien dicht op elkaar) rond bescherming: • Natuurbeschermingswet • Habitatrichtlijn • Voor verzuring gevoelige parels • 1000 m zone rond Voor Verzuring Gevoelige Gebied (WAV) • 250m zone rond Verzuring kwetsbare natuur ARP/IAV geen WAV • Streekplan categorie A: nee • Streekplan categorie B: nee • Streekplan categorie C: ja • Streekplan categorie D: ja • 100jaars zone waterwinning: uitsluiten • Hydrologische beïnvloedingsgebieden HEN/SED: uitsluiten • Hydrologische beïnvloedingsgebieden natte natuur: uitsluiten • Varkensvrije zone: varkens uitsluiten • Waterbergingsgebieden: uitsluiten • EHS: uitsluiten • Vogelrichtlijn: uitsluiten • Weidevogelgebieden: uitsluiten • Open gebieden (kaart 15 Streekplan): uitsluiten • Stiltegebieden: uitsluiten • Vastgestelde uitbreidingen (artikel 10, Stuit etc): uitsluiten • Belvédère zoekgebieden: uitsluiten

Legenda	Criteria voorkeursalternatief
Verwevingsgebied met sterlocaties	<ul style="list-style-type: none"> • 500m zone rond stank kernrandzones + verblijfsrecreatie (cat I+II) • 1000m zone rond bescherming: • Natuurbeschermingswet • Habitatrichtlijn • Voor verzuring gevoelige parels • 500m zone rond Voor Verzuring Gevoelige Gebied (WAV) • 250m zone rond Verzuring kwetsbare natuur ARP/IAV geen WAV • Streekplan categorie A: nee • Streekplan categorie B: nee • Streekplan categorie C: ja • Streekplan categorie D: ja • 100jaars zone waterwinning: uitsluiten • Hydrologische beïnvloedingsgebieden HEN/SED: uitsluiten • Hydrologische beïnvloedingsgebieden natte natuur: uitsluiten • Varkensvrije zone: varkens uitsluiten • Waterbergingsgebieden: uitsluiten • EHS: uitsluiten • Vogelrichtlijn: uitsluiten • Weidevogelgebieden: uitsluiten • Open gebieden (kaart 15 Streekplan): uitsluiten • Stillegebieden: uitsluiten • Vastgestelde uitbreidingen (artikel 10, Stuit etc): uitsluiten • Belvedere zoekgebieden: uitsluiten
Verwevingsgebied (arcering: lichtgeel)	Overig
Varkensvrije zone (arcering: rood)	<ul style="list-style-type: none"> • De zone moet minimaal 1000 meter breed zijn; • De grens van de zonerings valt samen met een logisch fysisch geografisch kenmerk (weg, dijk, waterloop, grens EHS, etc); • Eerst is aan beide zijden van de rivier de IJssel de afstand genomen tot aan de winterdijk(en); waar de winterdijk ontbreekt of de minimaal vereiste 1000 meter niet wordt gehaald is een logische fysische geografische grens getrokken;

Legenda	Criteria voorkeursalternatief
	<ul style="list-style-type: none"> • De zone is als regel binnen het reconstructiegebied (= concentratiegebied) gelegd. Bij de IJssel en het Pannerdens kanaal is de zone slechts aan één zijde begrensd door het reconstructiegebied; • Bij de Veluwe Randmeren is de varkensvrije zone naar 'buiten geklapt' en dus over de Randmeren heen gelegd. • Aan de noordoostzijde van de Veluwe (geen concentratie- en reconstructiegebied) fungeert de IJssel als afsluitbare grens voor het gebied.

8

Criteria zoekgebieden intensieve dag- en verblijfs- recreatie

Tabel C.3 geeft aan in welke gevallen er ontwikkelingsmogelijkheden zijn voor de intensieve dag- en verblijfsrecreatie.

Tabel C.3 Criteria zoekgebieden intensieve dag- en verblijfsrecreatie

Criteria zoekgebied intensieve dag-, en verblijfsrecreatie	Ontwikkelingsmogelijkheden intensieve dag-, en verblijfsrecreatie
Natuurbeschermingswet Habitatrichtlijn EHS/EVZ Natuurgebieden met een doelstelling 60 - 100% buiten de EHS CVN Robuuste ecologische verbindingszone Bestaande bos en natuurgebieden Grenzend aan HEN/SED Vogelrichtlijn gebieden	Neen
0-1000 meter vanaf: Natuurbeschermingswet Habitatrichtlijn gebieden Vogelrichtlijn gebieden 0-250 meter vanaf EHS/EVZ	Ja, mits conform wet
Ecologische poorten / groene wiggen	Neen
100jaars zone waterwinning	Neen
Hydrologische beïnvloedingsgebieden HEN/SED en natte natuur	Ja, mits akkoord Watertoets
Landbouwontwikkelingsgebied	Neen
Verweingsgebied sterlocaties	Neen
Waterbergingsgebieden	Neen
Stiltegebieden	Neen
Stedelijke uitbreidingslocaties	Neen
Omvang zoekgebied < 2 km ²	Neen
Grenzend aan stedelijke kern	Neen, tenzij
Gebieden met meeste potentie voor verblijfsrecreatie	Ja

Legenda

Drinkwater voorziening

Stedelijk uitloopgebied, recreatie mogelijkheden nabij de stedelijke omgeving.
Te denken aan wandelen, fietsen, skeeleren e.d.

Recreatieve mogelijkheden voor ruiter en/of aangespannen sporten.
Voornamelijk routestructuur versterken door bijvoorbeeld aanleg zandpaden.

Bussloot als regionaal recreatiegebied. Goede ontsluiting.
Opwaardering door toevoeging diverse recreatiemogelijkheden, zoals watersporten
en vormen van kampeermogelijkheden.

Opwaarderen/ontwikkelen van optimale recreatieterreinen, in welke vorm dan ook.
Echter gekoppeld aan de kwaliteiten van het betreffende deelgebied.

Routestructuren verbeteren en/of aanleggen ten behoeve van fiets-
en wandelmogelijkheden.

Recreatieve vaarmogelijkheden over IJssel en Randmeer aangrijpen voor
recreatieve functies / economische dragers elders.

Grondgebonden Landbouw, behouden of versterken. De Koe in de wei is hierbij
beeldbepalend en kenmerkend voor de deelgebieden of delen ervan.

Weidevogels

Lokaal intensief veehouderij cluster. Diverse intensieve veehouderijbedrijven worden hier gevestigd.
Locatie gekoppeld aan infrastructuur. Een nadere uitwerking en inpassing in de omgeving is
noodzakelijk.

Landgoederen en/of zones behouden, versterken en ontwikkelen.
Koppelingen zoeken met gebiedskwaliteiten en recreatieve mogelijkheden.

Bijzondere en waardevolle natte natuur.

Onthekking van de Veluwe, t.b.v. het vergroten van de migratiemogelijkheden van divers wild.

Ecoduct

Graasweiden

